SYNGRAMMA PERIODIKON

Hellēnikos Philologikos Syllogos (Istanbul, Turkey)

Ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΥ

ΙΓ΄. ΤΟΜΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1881.

ΤΥΠΟΙΣ

ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ.

ΟΔΟΣ

ΑΡΗ ΕΚΚΛΗΣ. ΑΡΙΘ. 75

Ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΥ

ΙΓ'. ΤΟΜΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1880.

ΤΥΠΟΙΣ
ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ας.

ΟΔΟΣ
ΑΡΜ. ΕΚΚΛΗΣ. ΑΡΙΘ. 23.

Ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΓ'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΤΗΣ

ΝΗΣΟΥ ΙΜΒΡΟΥ.

Ἐπιγραφαὶ τῆς νήσου Ἴμβρου παρ' ἡμῖν ἐξεδόθησαν πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου Βαρθολομαίου ἐν τῷ *Ἱστορικῷ* αὐτοῦ *Ὑπομνήματι* περὶ τῆς νήσου Ἴμβρου, ἐκδοθέντι ἐν Κων/πόλει τῷ 1845. Ἀκολούθως ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ *Πανδώρᾳ* (Τόμ. Η'. Φυλλάδ. 184) κατὰ τὸ 1857 πέντε ἐπιγραφαί, τὰς ὁποίας διερχόμενος τότε ἐκ τῆς πατρίδος ἀντέγραψα καὶ ἀπέστειλα τῷ κ. Δραγούμη. Κατὰ δὲ τὸ 1860 ὁ κ. A. Conze, ἐν τῇ *Reise auf den Inseln des Thrakischen Meeres* (Hannover, 1860, 4ον) αὐτοῦ, συνέλεξε καὶ ἐξέδωκε πάσας τὰς ἄχρι τότε ἀνακαλυφθείσας ἐπιγραφάς. Ἔκτοτε ὅμως ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἄλλαι, ἐξ ὧν ἐπιστέλλω τινάς, τὰς σπουδαιοτέρας, κατ' ἐμέ, καθυποβάλλων αὐτὰς εἰς τὴν κρίσιν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα σοφῶν τοῦ Συλλόγου μελῶν.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

ΤΙΤΟCΑΝΝΑΙΟC
·ΡΕΙΜΟCΕΠΙCΚΕΥ
ΑCΑCΤΑCCΤΟ
ΑCΕΚΤΩΝΙΔΙΩΝ
ΘΕΟΙCΜΕΓΑΛΟΙC
ΕΠΙΙΕΡΕΩCΕΠΙ
ΧΑΡΟΥΤΟΥ)(ΙΕΙ
ΡΙΕΩC

Ἤτοι

Τίτος Ἀνναῖος
Π[ρ]εῖμος ἐπισκευ-
άσας τὰς στο-
ὰς ἐκ τῶν ἰδίων
Θεοῖς Μεγάλοις
ἐπὶ ἱερέως Ἐπι-
χάρου τοῦ Σ[τ]ει-
ριέως.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη μήκους 0,43 καὶ πλάτους 0,28 εὑρέθη ἐν θέσει καλουμένῃ σήμερον *Ῥοξάδο*, ὅπου ὑπάρχουσιν ἐρείπια κυκλωπείων τειχῶν, διότι σύγκεινται ἐκ λίθων μεγίστων τετραγώνων, ἄνευ τινὸς ἄλλης ὕλης συνδεδεμένων. Ὁ δ' ἐν αὐτῇ μνημονευόμενος πιθανὸν ἦτο ῥωμαῖος διοικητὴς τῆς νήσου, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἴμβρος ἦτο ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ῥωμαίους[1]· ὁπωσδήποτε ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἐξηγοῦνται τὰ τέως ἄγνωστα ταῦτα ἐρείπια, ὅτι ἦτο ναὸς τῶν *Μεγάλων Θεῶν*, ἀνεγερθεὶς ἴσως ἐπὶ τῆς πελασγικῆς ἐποχῆς, ἐπισκευασθεὶς δὲ ὑπὸ Τίτου Ἀν-

1) Ἐκ τοῦ σχήματος τῶ νγραμμάτων A, C, Є συμπεραίνομεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην οὖσαν τῆς Β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. — Σημ. Σ. *Ἀριστάρχου*.

γαίου. Ἐὰν τῷ ὄντι λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἑτέραν ἐπιγραφὴν τῆς Ἴμβρου, πειθόμεθα ὅτι οἱ Μεγάλοι τῆς νήσου ταύτης Θεοὶ δὲν ἦσαν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτόν, ἀλλ' οἱ πρὸ αὐτοῦ ἄρξαντες τῶν Θεῶν, οἱ Κάβειροι, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἑρμῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Κασμεῖλος καὶ οἱ Τιτᾶνες.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

ΘΕΟΙΜΕΓΑΛΟΙ
ΘΕΟΙΔΥΝΑΤΟΙ
ΙϹΧΥΡΡΟΙΚΑΙ
ΚΑϹΜΕΙΛΕ
ΑΝΑΞΠΑΤ
ΟΙ·ΚΟΙΟϹ
ΚΡΕΙΟϹΥ
ΠΕΡΕΙΩΝ
ΕΙΑΠΕΤΟϹ
ΚΡΟΝΟΣ·

Ἤτοι

Θεοὶ Μεγάλοι
Θεοὶ Δυνατοὶ
Ἰσχυρροὶ καὶ
Κασμεῖλε
Ἄναξ, πάτ[ρι-
οι· Κοῖος,
Κρεῖος, Ὑ-
περείων,
Εἰαπετός,
Κρόνος.

Παραθέτομεν καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἥτις ἐδημοσιεύθη μὲν καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ *Πανδώρᾳ* (ὅρα Φυλλάδ. 184. Τόμ. Η'. σελ. 372), ἀλλ' οὐχὶ πλήρης καὶ τελεία.

Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς[1] ταύτης δὲν φαίνεται τοσοῦτον ἀρχαῖον[1], ὡς τὸ περιεχόμενον· ἀλλ' ἴσως εἶναι ἀντιγραφὴ μεταγενεστέρα, ἀφ' οὗ ἡ λατρεία τῶν Μεγάλων Θεῶν παρέμεινεν ἀκμάζουσα καὶ ἐπὶ τῶν Ρωμαίων. Ἄλλως δὲ τὸ μάρμαρον εἶναι σῶον, καὶ ἡ ἐπιγραφὴ περιορίζεται πανταχόθεν ἐντὸς γραμμῶν ἐξεχουσῶν· τὸ δεξιὸν μόνον μέρος ἐθραύσθη ὀλίγον, μεθ' οὗ καὶ δύο γράμματα τῆς πέμπτης σειρᾶς, τὰ ὁποῖα ἐτόλμησα ν' ἀναπληρώσω διὰ τῶν ΡΙ καὶ ν' ἀναγνωσθῇ ἡ λέξις *Πάτριοι*.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ'.

ΛΥΣΑΓΟΡΑΣΗΓΑΣΙΝΟΥ
ΦΥΛΑΣ
ΘΕΟΙΣΜΕΓΑΛΟΙΣ

Ἤτοι

Λυσαγόρας Ἡγασίνου
Φυλάσ[ιος
Θεοῖς Μεγάλοις.

---

1) Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Α. Conze ἐν τῷ ῥηθέντι πονήματι αὐτοῦ (Πίν. XV. ἀρ. 9. σ. 91). Παραβάλλοντες τὴν ἔκδοσιν ταύτην πρὸς τὸ σταλὲν ἤδη παρὰ τοῦ Σεβ. ἁγίου Ἴμβρου κ. Νικηφόρου ἀντίγραφον, παρατηροῦμεν ὅτι ἐν γένει μὲν ἐκεῖ τὸ α σημειοῦται **Α**. ἐνῷ παρ' ἡμῖν **Α**. Ἐν δὲ τῷ στίχῳ 6 ἐκεῖ μὲν **ΟΙΚΟΙΟϹ**, ἐνῷ παρ' ἡμῖν **ΟΙ· ΚΟΙΟϹ**. Περὶ δὲ τῶν ὀνομάτων Κοῖος, Κρεῖος, Ὑπερείων, Εἰαπετὸς ὁ κ. Conze ὡς καὶ ὁ κ. Lobeck (ἐν τῷ *Aglaophanes* σ. 1249) παρετήρησαν ἤδη ὅτι τὰ ὀνόματα αὐτὰ ταῦτα ἀναγινώσκονται παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. στ. 132) καὶ ἐν ὀρφικῷ τινι ἀποσπάσματι (ἀρ. Η'). Μόνον τὸ ὄνομα ΚΑΣΜΕΙΛΕ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς οὔτε παρὰ τοῦ κ. Conze οὔτε παρὰ τῆς Σεβασμιότητός του ἑρμηνεύεται. Μὴ εἰσερχόμενοι εἰς τὰ κατὰ τοὺς Θεοὺς Καβείρους, ὡς ὄντος τοῦ ζητήματος τούτου ἐκτὸς τῶν ἡμετέρων μελετῶν, ἀρκούμεθα ἀναφέροντες χωρία τινὰ κλασικῶν συγγραφέων ἱκανῶς διαλευκαινόντων καθ' ἡμᾶς τὸ προκείμενον ὄνομα. Κατὰ μὲν Στράβωνα (Ι'. γ'. σ. 366. ἐκδ. Tauchnitz): «Ἀκουσίλαος δ' ὁ Ἀργεῖος ἐκ Καβείρης καὶ Ἡφαίστου Κάμιλλον λέγει· τοῦ δέ, τρεῖς »Καβείρους, ὧν Νύμφας Καβειρίδας.» Κατὰ δὲ τὸν Σχολιαστὴν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου (Α'. 917): «Μυοῦνται δὲ ἐν τῇ Σαμοθράκη τοῖς Καβείροις, ὧν »Μνασέας φησὶ καὶ τὰ ὀνόματα. Τέσσαρες δ' εἰσὶ »τὸν ἀριθμόν· Ἀξίερος, Ἀξιόκερσα, Ἀξιόκερσος. Ἀ»ξίερος μὲν οὖν ἐστιν ἡ Δημήτηρ, Ἀξιόκερσα δὲ ἡ »Περσεφόνη, Ἀξιόκερσος δὲ ὁ Ἅδης· ὁ δὲ προστιθέ»μενος τέταρτος, Κάσμιλος ὁ Ἑρμῆς ἐστιν, ὡς »ἱστορεῖ Διονυσιόδωρος.» Κατὰ δὲ Οὐάῤῥωνα (de Ling. Lat. VI. 88): «Dicitur in nuptiis Casmil»lus qui cumerum fert, in quo quid sit in »ministerio plerique extrinsecus nesciunt; »hinc Casmillus nominatur in Samothraces »mysteriis dius quidam administer diis magnis.» — Σημ. *Mordtmann πατρός*.

Ὅτι δὲ ὁ Ἑρμῆς ἐν Ἴμβρῳ ἰδίως ἐλατρεύετο, ὅπόθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν *Ἴμβραμος* προσέλαβε, καὶ ἐξ ἄλλων μαρτυριῶν γίνεται δῆλον· ὠνομάζετο δὲ Καμίλλος παρὰ Τυῤῥηνοῖς (Πλουτ. Νουμ. 7.), καὶ Καδμῖλος ἐκ τοῦ Κάδμου κατ' Εὐστάθιον (Παρεκβ. εἰς Ὅμηρ. 187, 38), καὶ Κάδμηλος κατὰ Νόννον Πανοπολίτην (Δ'.88.), καὶ Κάσμιλος, ὡς Θεὸς Καβεῖρος ἐν Σαμοθράκῃ, κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον (ἐν λ. Σαμοθράκη). Ἐκ δὲ τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς ἐξάγεται ὅτι ὁ Ἑρμῆς προσφωνούμενος ἐνταῦθα *Κασμεῖλε Ἄναξ* συγκατελέγετο ἐν τοῖς *πατρῴοις θεοῖς* τῆς Ἴμβρου. — Σημ. *Σ. Α.*

1) Τὸ Ϲ ἦν ἐν χρήσει κατὰ τὸ 6' ἥμισυ τοῦ Α' π. Χ. αἰῶνος. — Σημ. *Σ. Α.*

Τὸ ὄνομα τῶν *Μεγάλων Θεῶν* εὕρηται καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐπιγραφῇ ἐπὶ μαρμάρου χρησιμεύοντος τὸ πάλαι πιθανώτατα ὡς *ὡρολόγιον* ἢ *ὡροσκοπεῖον*. Δύσκολον εἶναι νὰ παραστήσω ἀκριβῶς τοῦ περιέργου τούτου μαρμάρου τὴν κατασκευήν· διότι δὲν εἶναι πλὰξ ἐπίπεδος, οὐδὲ τετράπλευρος πανταχόθεν, ἀλλὰ κοίλη πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ἄνω μέχρι τοῦ μέσου. Ἐν δὲ τῇ κοιλότητι φαίνονται ἀγόμεναι ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω δέκα γραμμαί, μία μὲν κάθετος περίπου, αἱ δὲ λοιπαὶ πλάγιαι· ἄνωθεν δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μαρμάρου κεῖται ὀπή, ἐν ᾗ ἵστατο πιθανῶς ὁ γνώμων, καὶ ἐξ ἧς, ὡς μετάλλινος, ἀπεσπάσθη. Πρὸς τούτοις ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς κοιλότητος φαίνονται δύο μικραὶ ὀπαί, δι' ὧν ἦτο προσηρτημένη ἐπίπεδος πλάξ, χρησιμεύουσα πιθανῶς πρὸς κανονισμὸν ἢ πρὸς ἐξήγησιν τῶν ὡρῶν. Τοιοῦτον ἐν συντόμῳ ἐστὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μάρμαρον, ὅπερ ἔχει πλάτος μὲν 0,30 ὕψος δὲ 0,27 καὶ πάχος 0,17. Πρὸς τὰ κάτω δὲ ἐν δυσὶ σειραῖς ἀναγινώσκεται ἡ ἄνω ἐπιγραφή[1].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Δ'.

ΚΤhCΩΝΚΤh
ΕΙΝΒΡΕΙΟC
hΡΩC

Ἤτοι

Κτήσων Κτή[σωνος
Εἰνβρειος
ἥρως.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εὑρέθη[2] κατὰ τὸ Παλαιόκαστρον πρὸς νότον τοῦ χωρίου Σχοινοῦδι, ὅπου ὑπῆρχε δῆμος ἀρχαῖος.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ε'.

ΑΓΑΘΗΜΕΡΟΣ
ΑΓΑΘΗΜΕΡΟΥ
ΙΜΒΡΙΟΣ· ΖΑΚΟΡΟΣ
ΧΑΙΡΕ

Ἤτοι

Ἀγαθήμερος
Ἀγαθημέρου
Ἴμβριος. ζάκορος
χαῖρε.

1) Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν στοιχείων Σ, ⊙ εἰκάζομεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην οὖσαν τοῦ Α' π.Χ. αἰῶνος.—Σημ. Σ.Α.

2) Τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος ὡς ἐκ τοῦ γράμματος h.—Σημ. Σ.Α.

Αὕτη ἡ ἐπιγραφή[1] εὑρέθη κάτωθεν τοῦ χωρίου Κάστρου, ὅπου ἡ ἀρχαία πόλις Ἴμβρου.

Ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις ὑπ' ἀριθ. Δ' καὶ Ε' ἐπιγραφαῖς ὁ προσδιορισμὸς *Ἴμβριος* ἠδύνατο νὰ φανῇ παράδοξος διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Ἴμβρου. Ἀλλ' ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι καθυποτάξαντες τὴν νῆσον ἐπὶ Μιλτιάδου καὶ ἐκδιώξαντες ἐκεῖθεν τοὺς Πελασγοὺς κατῴκησαν αὐτοὶ διὰ κληρούχων τὴν νῆσον, κατανοοῦμεν ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς Ἴμβριος καθίστατο ἀναγκαῖος διὰ τοὺς ὀλίγους ἴσως μείναντας ἀρχαίους κατοίκους καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν, καθόσον μάλιστα καὶ οἱ Κληροῦχοι Ἀθηναῖοι, οἱ κατοικήσαντες τὴν Ἴμβρον, ἐξηκολούθουν φέροντες τὸ ὄνομα τοῦ δήμου, εἰς ὃν ἀπ' ἀρχῆς ἀνῆκον ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν, καθὰ ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε ἀνακαλυφθεισῶν ἐπιγραφῶν ἐν τῇ νήσῳ Ἴμβρῳ ἀριδήλως ἐξάγεται. Καὶ ὄντως, αἱ πλεῖσται τῶν ἐπιγραφῶν ἀναφέρουσιν ὀνόματα δημοτῶν Ἀθηναίων, οἷον Ἀθμονεύς, Ἀφιδναῖος, Ἀχαρνεύς, Γαργήττιος, Δειραδιώτης, Ἰκαριεύς, Κήττιος, Κηφισιεύς, Κολυττεύς, Κολωνῆθεν, Κριωεύς, Μαραθώνιος, Μελιτεύς, Παιανιεύς, Παλληνεύς, Περιθοίδης, Ῥαμνούσιος, Στειριεύς, Σφήττιος, Φυλάσιος, Χολαργεύς, ἐξ ὧν γίνεται δῆλον ὅτι ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν, καὶ ἐκ πολλῶν τῶν κυριωτέρων δήμων τῆς Ἀττικῆς, κατῴκησαν τὴν νῆσον.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ς'.

·ΤΗΣΙΧΑΡΙΣΚΑΙΠΙΘΟΔΩΡΟΣΙΠΠΨ
ΣΕΙΤΙΟΣ

Ἤτοι

Κ]τησίχαρις καὶ Πιθόδωρος [Γαργείτιο[ς.

Ἐν τῷ προμνημονευθέντι ναῷ τῶν Μεγάλων Θεῶν εὕρηται τὸ ἐφ' οὗ ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ μάρμαρον πλάτους 0,37 καὶ ὕψους 0,26, ἐν ᾧ παρίσταται ἐν ἀναγλύφῳ ἡ ἑξῆς εἰκών. Ἀνήρ τις κάθηται ἐπὶ κλίνης κρατῶν διὰ τῆς δεξιᾶς ὑψωμένης νεογνόν τι· ἀπέναντι αὐτοῦ κάθηται γυνὴ ἐπὶ θρανίου συγκρατοῦσα σκεῦός τι διὰ τῆς ἀριστερᾶς· ὄπισθεν τῆς καθημένης γυναικὸς ἵσταται ἀνήρ τις καὶ κατόπιν αὐτοῦ δύο γυναῖκες, παρ' ἑκάστῃ τῶν ὁποίων παρίσταται παῖς, ὡσαύτως δὲ παρίσταται ἕτερος παῖς ὄπισθεν καὶ

1) Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων Ζ, Θ, Σ ὁδηγούμενοι ἀνάγομεν ταύτην τῷ Α' π. Χ. αἰῶνι. —Σημ. Σ.Α.

πρός τὸ ἄνω μέρος τῆς κλίνης[1]. Ἀκριβεστέρα καὶ λεπτομερεστέρα περιγραφὴ τῆς παραστάσεως ταύτης καθίσταται δυσχερής, διότι τὸ μάρμαρον, ἐπὶ αἰῶνας ἐν τῇ γῇ, μᾶλλον δὲ ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ παραρρέοντος χειμάρρου κείμενον, ἔπαθε πολύ, καὶ τὸ ἀνάγλυφον ἀπώλεσε πολὺ τῆς ἀρχαίας λαμπρότητος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ ἡ ἄνωθεν καὶ ἡ κάτωθεν τοῦ ἀναγλύφου κατέστησαν δυσανάγνωστοι καὶ μόλις ἠδυνήθην ν' ἀναγνώσω ἐκ τῆς κάτω ἐπιγραφῆς τὰ δύο σημειωθέντα ὀνόματα.

Τὸ ἀνάγλυφον παριστάνει προδήλως σκηνήν τινα οἰκογενειακὴν καὶ ἴσως ἐστὶν ἐκ τῶν ἐπιτυμβίων πλακῶν, ἧς τὸ κάτωθεν μέρος ἀπεκόπη. Φαίνεται δὲ ὅτι εἶναι ἀνέκαθεν ἐπίτηδες κεκομμένον διὰ νὰ ἵσταται ὄρθιον τὸ ἀνάγλυφον, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸ κάτω μέρος ἐν τῷ μέσῳ ἐξέχει 0,07 περίπου τοῦ μέτρου. Τὸ περίεργον ὅτι ἐκεῖ πλησίον, ὅπου εὑρέθη τὸ ἀνάγλυφον, ὁρᾶται λίθος εὐμεγέθης τετράγωνος, ἔχων κατὰ διαστήματα πέντε ὀπάς, ἐν αἷς ἦσαν ὡς φαίνεται ἱδρυμένα παρόμοια ἀγάλματα ἢ ἀνάγλυφα.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων ὁ λόγος, ἐξέστω μοι νὰ σημειώσω τὰ ἑξῆς. Ἀγάλματα μὲν σῶα ἄχρι τοῦδε δὲν ἀνευρέθησαν, εἰμὴ ἠκρωτηριασμένα τινά, καὶ μέρη ἀγαλμάτων, ἅτινα καὶ συλλέγονται ἐπιμελῶς. Ἀνάγλυφα δὲ εὑρέθησαν ἱκανὰ ἐν ἐπιτυμβίοις πλαξίν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀνωτέρω. Ἀλλὰ πλὴν τούτων ἀνεκάλυψα ἐσχάτως καὶ ἕτερον ὡραῖον ἀνάγλυφον τεθραυσμένον μέν, ἀλλὰ κάλλιστα διατηρούμενον. Τὸ ἐκ μαρμάρου τοῦτο ἀνάγλυφον ἀπετέλει ἄλλοτε μέρος τῆς μετόπης ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Ἑρμοῦ, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Ἀγρίδια ὅπου νῦν ὁ Ναὸς τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Τὸ μάρμαρον τοῦτο ἔχει μῆκος δύο μέτρων, πλάτος 0,70 καὶ πάχος 0,30. Τὸ δὲ ἀνάγλυφον ἀποτελεῖ, ὡς ἔχει, αὐτοτελές τι, διότι ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει φιάλη, ἐξ ἧς ἐξέρχονται δύο κλήματα διήκοντα ἑκατέρωθεν μέχρι τῶν ἄκρων. Ἑκατέρωθεν τῆς φιάλης ἵστανται δύο ταῶνες, ὁ μὲν ἔχων ὑψωμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ χεῖλος τῆς φιάλης, ὁ δὲ ὀλίγον κεκλιμένην πρὸς τὰ κάτω· ἑκατέρωθεν τῶν ταώνων ὑπάρχουσι δύο λαγωοὶ τρώγοντες σταφυλάς, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἕλκει ὁλόκληρον τὸν βότρυν· περαιτέρω πρὸς τῇ ἑτέρᾳ ἄκρᾳ τοῦ μαρμάρου ὁρᾶται κάλαθος καὶ παῖς παρ' αὐτῷ κοιμώμενος ὕπτιος. Παρόμοιόν τι βεβαίως ὑπῆρχε καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἄκρᾳ ἀλλὰ δυστυχῶς ἐστι τεθραυσμένη καὶ τὸ τεμάχιον δὲν εὑρέθη· μόνον ὁ κάλαθος καὶ ἐνταῦθα σώζεται. Τοιοῦτόν ἐστι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνάγλυφον, οὗ τὰ τεμάχια συλλέξας καὶ προσαρμόσας ἐπιμελῶς μετεκόμισα εἰς τὴν Μητρόπολιν.

Ὅτι δὲ τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀπετέλει μέρος τῆς μετόπης τοῦ ναοῦ τοῦ Ἑρμοῦ, γίνεται δῆλον καὶ ἐκ δύο ἑτέρων μαρμάρων εὑρεθέντων ἐν τῷ αὐτῷ μέρει καὶ ἀποτελούντων τὸ λεγόμενον γεῖσον, περιεχόντων δὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ζ'.

ΟΙΤΕΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙΕΡΜΕΙΕΦΙΕΡΕΩΣΦΙΛΙΠΠΟΥΤΟΥΧΑΡΙΔΗΜΟΥ

Ἤτοι

Οἱ τετελεσμένοι Ἑρμεῖ ἐφ' ἱερέως Φιλίππου τοῦ Χαριδήμου.

Καὶ τὸ μὲν τῶν δύο τούτων μαρμάρων ἐφ' οὗ αἱ λέξεις «Οἱ———Φιλίππου» πρὸ πολλοῦ ἀνακαλυφθὲν καὶ ὡς Ἁγίαν Τράπεζαν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου τεθέν, παρετήρησε καὶ ἐξέδωκε τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφὴν[2] ὁ προμνημονευθεὶς κ. A. Conze. Τὸ δὲ ἕτερον, τὸ περιέχον τὰς τελευταίας λέξεις *τοῦ Χαριδήμου*, ἀνεκαλύφθη ὅτε ἐγένετο μικρὰ ἐπὶ τοῦ τόπου ἀνασκαφή, ὁπότε ἀνευρέθη καὶ τὸ ἀνωτέρω τῆς φιάλης ἀνάγλυφον. Ἐκ δὲ τῆς γενομένης ἀνασκαφῆς καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους καταφαίνεται ὅτι ὁ ἀρχαῖος ναὸς κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ.

---

1) Ἐκ τῆς παραστάσεως ταύτης καὶ τοῦ γράμματος Ρ ὁδηγούμενοι ἀνάγομεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τῷ Β' μ. Χ. αἰῶνι.— Σημ. Σ. Λ.

2) Ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ στοιχείου Σ. Π ἀνάγομεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τῷ Β' π. Χ. αἰῶνι.—Σημ. Σ. Λ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Η'.

ΗΛΘΕΝΑΠΟΞΕΙΝΗΣΚΛΕΟΦΩΝΧΘΟ
ΝΟΣΗΛΘΕΔΕΠΑΙΔΟΣ·ΙΣΜΟΙ
ΡΑΠΡΟΦΑΝΗΣΧΕΤΛΙΟΣΗΔΑΛΟ
Χ·ΕΙΔΕΓΑRΟΥΣΕΠΟ···ΕΚΑΙΟR
ΦΝΑΙΗΝΑΝΑΝΥΚΤΑΤΟΥΣΤRΙΣ
ΣΟΥΣΝΕΚΥΑΣΣΤΑΘΜΟΣΕRΑ†Ε
ΔΟΜΟΥ·ΩΘΗΔΕΙΣΓΟΑRΟΥΣ
ΘRΗΝΟΥΣΜΟΝΟΣΑΘRΟΑΜΥΣΑΣ
ΟRΦΑΝΙΗΝΕΥΝΗΝΟΙΚΟΝ·Π·ΟΣ
ΠΟΛΙΗΝ
ΥΙΟΣΕΓΩΚΑΛΛΙΠΠΟΣΑΝΕΙΗR··
ΚΛΕΟΦΩΝΤΟΣΕΝΘΑΔΕΚΑΙΜΗ
ΤΗRΚΕΙΤΑΙΑRΙΣΤΟΠΟΛΙΣΟΥΚΟΙ
ΝΗΜΟΙRΗΔΕΔΜΗΜΕΝΟΙΑΛΛΑ
ΠΕΣΟΝΤΟΣΤRΕΙΣΑΜΑΛΥ
ΓΑΙΟΥΚΕΚΛΙΜΕΝΟΙΘΑΛΑΜΟΥ
ΝΥΚΤΑΔΕΠΙΚRΟΤΑΤΗΝΜΕΤΑ
ΔΟRΠΙΟΝΥΠΝΩΣΑΝΤΕΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΜΕΛΑΘR··

Ἤτοι

Ἦλθεν ἀπὸ ξείνης Κλεοφῶν χθονός, ἦλθε δὲ παιδός . .
εἰς Μοῖρα προφάνη σχέτλιος ἠδ' ἀλόχ[ου.
Εἶδε γὰρ οὓς ἐπόθησε καὶ ὀρφναίην ἀνὰ νύκτα
τοὺς τρισσοὺς νέκυας σταθμὸς ἔραζε δόμου.
Σ]ώθη δ' εἰς γο[ε]ροὺς θρήνους μόνος ἀθρόα μύσας,
ὀρφανίην, εὐνήν, οἶκον α(;) πρὸς πολιήν.
Υἱὸς ἐγὼ Κάλλιππος ἀνειηροῦ Κλεοφῶντος (α),
ἐνθάδε καὶ μήτηρ κεῖται Ἀριστόπολις,
οὐ κοινῇ μοίρῃ δεδμημένοι, ἀλλὰ πεσόντες
τρεῖς ἅμα λυγαίου κεκλιμένοι θαλάμου.
Νύκτα δὲ πικροτάτην μεταδόρπιον ὑπνώσαντες
οἰκοῦμεν μέλαθρ[ον, Πλούτωνος ζοφερόν.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[1] εὑρέθη ἔν τινι ἀγρῷ ἀπέναντι τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἴμβρου, πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου καὶ πίθοι ἀρχαῖοι καὶ ἀμφορεὺς ἐμπεριέχων ὀστᾶ κεκαυμένα, ἀνευρέθησαν. Τὸ δὲ μάρμαρον, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή, οὐ μόνον ἐστὶ τεθραυσμένον εἰς δύο πλαγίως, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν γραμμάτων ἐφθαρμένα ἐκ τῆς πολυκαιρίας, ὥςε κἀγὼ ἀμφιβάλλω ἔν τισι περὶ τῆς ἀκριβείας. Βεβαίως τὸ μέτρον τῶν στίχων μὲ ὡδήγησεν ἀποχρώντως εἰς τὴν ὀρθοτέραν ἀνάγνωσιν· ἀλλ' ἡ ἔννοια δέν μοὶ φαίνεται κατὰ πάντα σαφής.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Θ'.

ΟΛΥΜΠΙΑΔΗϹΘΕΟΔΩΡΟΥΠΕΡΙΘΟΙΔΗϹ
ΘΕΟΔΩΡΟϹΟΛΥΜΠΙΑΔΟΥΠΕΡΙΘΟΙΔΗϹ

Ἤτοι

Ὀλυμπιάδης Θεοδώρου Περιθοίδης.

Θεόδωρος Ὀλυμπιάδου Περιθοίδης.

(α) Μήπως ἐστὶν οὗτος ὁ Κλεοφῶν, πρὸς ὃν ἐπιστέλλει Φιλόστρατος ὁ Λήμνιος (ἐπιστολ. 16), ἀκμάσας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος ;

1) Τῆς Γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων **Ε**, †, **Μ**.— Σημ. Σ. Δ.

Ἐν τῷ αὐτῷ μέρει εὑρέθη καὶ ἡ ἐπιτύμβιος αὕτη πλὰξ ἔχουσα ἄνω μὲν τὸ πρῶτον μέρος, κάτω δὲ τὸ δεύτερον μέρος τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς[1].

Ἐν δὲ τῷ κάτω μέρει τῆς πλακὸς ἐστιν ἀνάγλυφον παριστάνον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θρανίου καὶ δεξιουμένην τὸν ἀπέναντι αὐτῆς ἱστάμενον ἄνδρα. Μεταξὺ αὐτῶν ἵσταται ἑτέρα νεωτέρα γυνή, καὶ ὄπισθεν τοῦ ἀνδρὸς παῖς ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ τεθλιμμένος.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ.

....Τ.........Υ .
.....ΚΛΕΑ.....ΤΟΥ .
....ΕΣΤΡΑΤΗΣΩΔΑΜΟΥ .
..ΡΕΣΣΤΡΑΤΗΗΓΙΟΥ Δ
....Ρ·ΣΤΡΑΤΗΚΑΛΛΙΑΔΟΥ Δ
..ΧΕΔΙΚΗΚΙΜΩΝΟΣ Δ
..Θ·ΔΙΚΗΕΥΘΥΚΡΑΤΟΥ· Δ
..ΟΝΤΙΣ· ΦΡΑΔΟΥ Δ
.....ΣΤΡΑΤΗΚΑΛΛΙΟΥ Δ
....ΣΤΟ...ΑΔΙΟΝΥΣΙΟΥ .
.....ΣΤΗΔΗΜΟΤΙΜΟΥ .
·ΙΚΩ.....ΡΟΥΛΟΥ .
...ΙΧΗΕΥΞΕΝΟΥ .
..ΙΗΕ......ΤΕΡΙΓΟΥ .
....Ο·ΣΤΡΑΤΗΝΙΚΟΜΑΧΟΥ .
...ΝΟΥΣΑΔΙΟΔΟΤΟΥ .
..ΡΑΤΟΝΙΚΗΠΡΑ...ΔΟΥ .
.....ΡΑΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ .
...ΣΡΑΤΗΚΤΗΣΙΚΛΕΙΟΥΣ .
....ΛΛΙΣΑΡΙΣΤΙΩΝΟΣ .
..ΣΙΔΙΚΗΕΥ..ΣΘΕΝΟΥ .
..ΛΕΑΑΠΟΛΛΩΔΩΡΟΥ .
...ΟΚΡΙΤΗΗΘΟΝΟΣ .
..ΟΝΤΙΣΕΥΘΥΜΕΝΟΥ .
..ΟΝΤΙΣΑΘΗΝΟΔΟΤΟΥ .
...ΩΑΘΗΝΟΔΟΤΟΥ .
..ΡΑΤΟΝΙΚΗΛΕΥΚΙΟΥ .
......ΗΣΗΡΑΚΛΕΟ... .

Ἤτοι[2]

Λεον]τ[ὶς Διοδότο]υ [Δ
Ἀριστο]κλέα [Διοδό]του [Δ
Χαιρ]εστράτη Σωδάμου [Δ
Χαι]ρεστράτη Ἡγίου Δ
Χαι]ρ[ε]στράτη Καλλιάδου Δ
Ἀρ]χεδίκη Κίμωνος Δ
Εὐ]θ[υ]δίκη Εὐθυκράτου[ς] Δ
Λε]οντὶς [Εὐ]φράδου Δ
Καλλι]στράτη Καλλίου Δ
Ἀρι]στο[κλέ]α Διονυσίου [Δ
Δημαρ]ίστη Δημοτίμου [Δ
Ν]ικὼ [Θ]ρ[ασυβ]ούλου [Δ
Σωφρον]ίχη Εὐξένου [Δ
Ἀρ]ι[στοκλ]έ[α[Ὑπ]ερί[δ]ου [Δ
Νικ]οστράτη Νικομάχου [Δ
Ἀρέθ]ουσα Διοδότου [Δ
Στ]ρατονίκη Πρα[ξιά]δου [Δ
Κλεοδώ]ρα Ἀπολλωνίου [Δ
Ἐχε]στράτη Κτησικλέους [Δ
Ἀγα]λλὶς Ἀριστίωνος [Δ
Λυ]σιδίκη Εὐ[ρυ]σθένου[ς [Δ
Ἀριστοκ]λέα Ἀπολλ[ο]δώρου [Δ
Πυ[θ]οκρίτη Ἤθονος [Δ
Λε]οντὶς Εὐθυμένου[ς [Δ
Λε]οντὶς Ἀθηνοδότου [Δ
Ἀθην]ὼ Ἀθηνοδότου [Δ
Στ]ρατονίκη Λευκίου [Δ
Ἀγαλλὶ]ς Ἡρακλέο[υς [Δ

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[1] εὑρέθη ὅπου καὶ ἡ περὶ τῶν Μεγάλων Θεῶν, ἐν τῇ θέσει δηλονότι Καμάρι, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Γλυκύ, ὅπου νῦν τὸ ἐξωκκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. Ἔστι δὲ ἁπλοῦς κατάλογος ὀνομάτων κυριῶν, αἵτινες συνεισήνεγκον ὑπὲρ τοῦ ναοῦ ἢ ἀναθήματός τινος τῶν Μεγάλων Θεῶν. Βεβαίως πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ καταλόγου ἐδηλοῦτο ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπός, ἀλλὰ τὸ μάρμαρον εἶναι τεθραυσμένον ἄνωθεν καὶ ἐκ πλαγίων. Ἐν τοσούτῳ ἐκ τοῦ γράμματος Δ, ὅπερ κεῖται ἀντικρὺ ἑκάστου ὀνόματος δυνάμεθα, νομίζω, νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἑκάστη τῶν κυριῶν προσέφερεν ἀνὰ δέκα δραχμάς.

Πλὴν τοῦ τεμαχίου τοῦ ψηφίσματος τοῦ δήμου, ὅπερ ἀνευρέθη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πόλει τῆς Ἴμβρου καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ *Πανδώρᾳ* κατὰ τὸ 1857, ἀνευρέθησαν καὶ τὰ ἑξῆς ψηφίσματα τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, ἅτινα, φρονοῦμεν, ἐπιχέουσιν ἱκανὸν φῶς εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Ἀθηναίων κατάστασιν τῆς νήσου.

1) Τῆς Α′ μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων Λ. Δ. Σημ. Σ. Α.

2) Συμπλήρωσις Σ. Α.

1) Τῆς Α′ μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Ξ. Α.—Σημ. Σ. Α.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΑ'.

ΕΔΟΞΕΝΤΩΙΔΗΜΩΙΤΗΔΕΑΣΧΑΙ· ·
ΚΡΑΤΟΥΧΟΛΑΡΓΕΥΣΕΙΠΕΝΕΠΕΙ
ΔΗΛΥΣΑΝΙΑΣΕΥΝΟΥΣΕΣΤΙΝΤΩΙ
ΔΗΜΩΙΚΑΙΓΙΝΟΜΕΝΟΣΤΙΧΟΣΕΠΙ· ·
ΛΗΣΕΙΣΤΗΝ· · ·ΟΝΟΥΚΩΛΙΩΡΗΣ· ·
ΟΥΔΕΥΠ· · · · · · · · · · · ·ΝΔΥΝ·
ΤΟΝΚΑ· · · · · · · · · · · · ·ΕΓΕΝ· ·
ΚΑΙΑΠΡ· · ·ΙΑΕΝΤΑΚΑΙΑΤΟΥΣ· · ·
Τ·ΣΟΠ· ·ΟΥΝΟΔΗΜΟΣΕΥΧΑΡΙΣ· · · · ·
ΩΝΦΑΙΝ· · ·ΙΑΓΑΘΕΙΤΥΧΕΙΔΕΔΟ· · · ·
ΤΩΙΔΗΜΩΙΕΠΑΙΝΕΣΑΙΛΥΣΑΝΙΑ·
ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣΔΕΙΡΑΔΙΩΤΗΝΚΑΙ· · ·
ΦΑΝΩΣΑΙΧΡΥΣΩΙΣΤΕΦΑΝΩΙΚΑ· ·
ΤΟΝΝΟΜΟΝΕΥΝΟΙΑΣΕΝΕΚΑΚΑΙ· · · ·
· · · ·ΑΣΤΗΣΕΙΣΤΟΝΔΗΜΟΝΚΑΙ· · · · ·
· · · · ·ΤΟΝΣΤΕΦΑΝΟΝΤΟΝΔΕΤΟΝΚ·
Ρ·ΚΑ· · · · · · · ·ΔΙΟΝΥΣΙΟΙΣ· ·ΑΓΟ· ·
ΝΟΙΣ· · · · · · · · · ·ΣΕΩΣΤ· ·Σ·

Ἤτοι[1]

Ἔδοξεν τῷ Δήμῳ Τη[λ]έας Χαι[ρε-
κράτου Χολαργεὺς εἶπεν· ἐπει-
δὴ Λυσανίας εὔνους ἐστὶν τῷ
Δήμῳ καὶ γινόμενος τ[ε]ίχο[υ]ς ἐπι[με-
λη[τὴ]ς εἰς τὴν [νῆσ]ον οὐκ ὠλι[γ]ώρησ[εν
οὐδὲ ὑπ[εστείλατο κί]νδυν[ον, ἀλλ' ἑαυ-
τὸν κα[τέδειξ]ε γεν[όμενον χρήσιμον
καὶ πρ[όθυμον φ]α[ν]έντα κα[τ]ὰ τοὺς [πολί-
τ[α]ς· ὅπ[ως ἂν] οὖν ὁ Δῆμος εὐχάρισ[τα ποι-
ῶν φαίν[ητα]ι, ἀγαθεῖ τύχει δεδό[χθαι
τῷ Δήμῳ ἐπαινέσαι Λυσανία[ν
Ἀριστοκράτους Δειραδιώτην καὶ [στε-
φανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ κα[τὰ
τὸν νόμον εὐνοίας ἕνεκα καὶ [φιλο-
τιμί]ας τῆς εἰς τὸν Δῆμον, καὶ [ἀνακη-
ρύξαι] τὸν στέφανον τόνδε τὸν κ[ή-
ρ[υ]κα [ἐν τῷ θεάτρῳ] Διονυσίοις ἀγο[μέ-
νοις, [καὶ τῆς ἀναλώ]σεως τ[οῦ] σ[τεφάνου
ἐπιμεληθῆναι τοὺς ἐπὶ τῇ διοικήσει.]

Τὸ μάρμαρον, ἐφ' οὗ τὸ ψήφισμα τοῦτο[2], ἦτο ἐκτισμένον ἔν τινι τειχίῳ τῆς Μητροπόλεως.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΒ'.

· · ·ΑΞΙΟΧΟΥΑΡΧΟΝΤΟΣΕ· · ·
· · · · · · · · · · · · · ·ΤΩ· · ·
· · · · · · · · · · · ·ΙΩΝΟΣΔΕ· · · ·
· · · · · · · · · · ·ΙΑΤΕ· · ·ΚΗΡ
· · · · · · · · · · ·ΗΛΙΑΔΗΣΠΡ· ·
· · · · · · · ·ΕΔΟΞΕΝΤΕΙΒΟΥΛ· ·
· · · · · · ·ΤΕΛΗΣΔΙΟΔΩΡ· ·
· · · · · · · · · ·ΛΗΟΤΑΜΙΕΥΣΑΣ· · ·
· · ·ΝΟΔΩΡΟΝΧΡΗΣΙΜΟΝ· ·
· · · ·ΣΤΟΛΟΝΤΩΝΧΡΗ· ·
· ·ΟΜΕΝΟΙΣΠΡΟΕ· · · ·
ΣΤΑΘ· · · · ·

1) Ἀναπλήρωσις Σ. Α.

2) Τὰ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ Σ, | Ξ εἰσὶ μᾶλλον τῆς Β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. —Σημ. Σ. Α.

Ἤτοι[1]

Ἐπὶ] Ἀξιόχου ἄρχοντος ἐ[πὶ τῆς Ἀντιο-
χίδος ἕκτης πρυτανείας ἧ Κρί]τω[ν ἐ-
] γραμμά-
τευε, γαμηλ]ιῶνος δε[υτέρᾳ ἐπ' εἰκάδι,
βουλὴ ἐν βουλευτ]ηρ[ίῳ, τῶν προέδρων
ἐπεψήφισεν] Ἡλιάδης Πρ[αξιάδου Κήττι-
ος καὶ συμπρόεδροι·] ἔδοξεν τεῖ βουλ[εῖ
Ἀριστο]τέλης Διοδώρ[ου Παιανιεὺς εἶπεν·
ἐπειδ[ὴ ὁ ταμιεύσας Χαιρεκράτης
Ἀθη]νοδώρο[υ] χρήσιμον [ἐφόδιον πρὸς
τὸν] σόλον τῶν χρη[μάτων παρέσχεν
ἐν δὲ τοῖς καταβαλλ]ομένοις προε[ίλετο
σῶον] σταθ[μὸν καὶ νόμιμον, τύχῃ ἀγαθῇ

Ἐπὶ τμήματος μαρμάρου εὑρεθέντος ἐντὸς τοῦ χωρίου Κάστρου πλησίον τοῦ φρουρίου, ἤτοι τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως, κεχαραγμένην βλέπομεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην[2].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΓʹ.

···ΙΔΗΚΑΛΛΙΑΔΗΣΙΕ
····ΣΤΟΥΟΡΘΑΝΝΟΥΕΓΕΜΕΛΗΘΗ··
ΛΟΤΙΜΩΣΤΗΣΤΕΓΟΜΓΗΣΚΑΙΤ··
ΟΥΣΙΑΣΤΩΙΟΡΘΑΝΝΕΙΓΕΡΙΓΛΕΙΣΤΟΥ
ΓΟΙΟΥΜΕΝΟΣΤΗΝΤΕΓΡΟΣΤΟΝΘΕΟΝ
ΕΥΣΕΒΕΙΑΝΚΑΙΤΗΝΓΡΟΣΤΟΝΔΗΜΟΝ
ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΝΚΑΙΕΚΤΩΝΙΔΙΩΝΓΡΟΣ
ΑΝΗΛΩΣΕΝΑΡΓΥΡΙΟΝΟΥΚΟΛΙΓΟΝΟΓΩΣ
ΑΝΟΥΝΦΑΙΝΗΤΑΙΟΔΗΜΟΣΜΕΜΝΗΜΕ
ΝΟΣΤΩΝΕΥΕΡΓΕΤΕΙΝΚΑΙΦΙΛΟΤΙΜΕΙ
ΣΘΑΙΕΙΣΕΑΥΤΟΝΓΡΟΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝΚΑΙΧΑ
··ΙΝΑΓΟΔΙΔΟΥΣΚΑΤΑΞΙΑΝΩΝΑ···
ΑΣΤΟΣΕΥΕΡΓΕΤΗΣΕΙΤΥΧΕΙΑΓΑ
·······ΑΙΤΕΙΒΟΥΛΕΙΤΟΥΣΓΡΟΕ

Ἤτοι

Ἐπε]ιδὴ Καλλιάδης Ἱε[ρωνύμου, ἱε-
ρεὺ]ς τοῦ Ὀρθάννου ἐπεμελήθη [φι-
λοτίμως τῆς τε πομπῆς καὶ τ[ῆς
θ]υσίας τῷ Ὀρθάννει, π[ε]ρὶ πλείστου
ποιούμενος τήν τε πρὸς τὸν Θεὸν
εὐσέβειαν καὶ τὴν πρὸς τὸν Δῆμον
φιλοτιμίαν, καὶ ἐκ τῶν ἰδίων προσ-
ανήλωσεν ἀργύριον οὐκ ὀλίγον· ὅπως
ἂν οὖν φαίνηται ὁ δῆμος μεμνημέ-
νος τ[ῶ]ν εὐεργετεῖν καὶ φιλοτιμεῖ-
σθαι εἰς ἑαυτὸν προαιρουμένων καὶ χά-
ρ]ιν ἀποδιδοὺς κατ' ἀξίαν ὧν ἂ[ν ἕκ-
αστος εὐεργετήσει, τύχει ἀγαθῇ
δεδόχ]θαι τεῖ βουλεῖ τοὺς προέ[δρους

Τὸ μάρμαρον, ἐφ' οὗ ἡ παροῦσα ἐπιγραφή[3], ἦτο ἐκτισμένον ἄνωθεν τοῦ παραθύρου οἰκίας τινὸς ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ. Ἐκ τοῦ ἐπιθέτου *Ὀρθάνης*=*Ἑρμῆς* ἐξηγεῖται καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς Ἴμβρου συμβολικὸν πρόσωπον τοῦ Ἑρμοῦ, ὅπερ ἐσφαλμένως εἰς τὸν Πρίαπον ἀποδίδοται.

1) Ἀναπλήρωσις *Σ. Δ.*

2) Τῆς Βʹ π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ στοιχείου Ξ. —Σημ. Σ. Δ.

3) Τῆς Βʹ π.Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τοῦ γράμματος Ξ. —Σημ. Σ. Δ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΔ'.

ΧΑΡΟΠΙΔΗΣΦΡΥΝΩΝ··
ΜΥΡΙΝΟΥΣΙΟ·
ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΗΣΧΑΡΟΠ···
ΜΥΡΙΝΟΥΣΙΟ·

ΤΕΛΕΣΙΠΠΗΤΕΛΕΣΙ····
ΚΗΦΙΣΙΕΩ·

Ἤτοι

Χαροπίδης Φρύνων[ος
Μυρινούσιο[ς.
Ἀριστογένης Χαροπ[ίδου
Μυρινούσιο[ς.

Τελεσίππη Τελεσί[ππου
Κηφισιέω[ς.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[1] εὑρέθη ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Σχοινοῦδι, ἐν τῇ θέσι Συκιά· ἐκεῖθεν δὲ μετενεχθεῖσα ὑπό τινων ἐκτίσθη ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ ἐξωκκλησίου τῆς ἁγίας Μαρίνης τῆς ὑπὸ τὸ Φραγκόκαστρον, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΕ'.

ΓΛΥΚΕΡΑΗΡΑΚΛΕΩΤ

Ἤτοι

Γλυκέρα Ἡρακλέω[νος.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[2] κεχαραγμένη ἐστὶν ἐπὶ πλακὸς ἐπιμήκους εὑρεθείσης ἔν τινι μύλῳ τοῦ χωρίου Κάστρου, ὁπόθεν μετηνέχθη καὶ ἐναπετέθη ἐν τῷ προχείρως ἐπισκευασθέντι ἀρχαίῳ ψηφιδωτῷ ναῷ, ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ις'.

ϹΩϹΤΡΑΤΗΙ
ΑϹΚΛΗΠΙΟΔΟΤΟΥ
ΑΘΜΟΝΕΟΥϹ
ΘΥΓΑΤΗΡ
ΧΑΙΡΕ

Ἤτοι

Σωστράτη
Ἀσκληπιοδότου
Ἀθμονέους
θυγάτηρ,
χαῖρε.

Τὸ μάρμαρον, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη,[1] ἦτο ἐκτισμένον ἐν τῇ αὐλῇ οἰκίας τινὸς τοῦ χωρίου Κάστρου, ὁπόθεν ἐξαχθὲν μετεκομίσθη εἰς τὴν μητρόπολιν καὶ ἐναπετέθη ὅπου καὶ αἱ λοιπαὶ εὑρεθεῖσαι ἐπιγραφαί.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΖ'.

··ΛΗΜΩΝ
··ΛΗΜΟΝΟϹ
ΑΛΙΚΑΡΝΑϹΕ
ΟΥϹ
ΧΑΙΡΕ

Ἤτοι

Φι]λήμων
Φι]λήμονος
Ἀλικαρνασέ-
ους,
χαῖρε.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[2] οὖσα ἐπὶ πλακὸς εὑρεθείσης ἐπί τινος πηγῆς, ἀνασκαπτομένης κάτωθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Γλυκύ, ἐναπετέθη ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΗ'.

ΧΑΙΡΕΑΣΖΩΙΛ··
ΜΕΙΛΗΣΙΟΣΧΑ···

Ἤτοι

Χαιρέας Ζωίλ[ου
Μειλήσιος χα[ῖρε.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[3] ἐστὶν ἐπὶ πλακὸς κειμένης ἤδη ὡς προθέσεως ἐντὸς τοῦ βήματος τοῦ ἐξωκκλησίου τοῦ Προδρόμου κάτωθεν τοῦ χωρίου Γλυκύ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΘ'.

ΚΟΡΠΙΛΟΥΘΥΓΑΤΗΡ
ΓΥΝΗΔΕΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ
ΚΟΡΠΙΛΟΥ ΧΑΙΡΕ

1) Τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Σ.—Σημ. Σ. Δ.

2) Τῆς Β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Κ.—Σημ. Σ. Δ.

1) Τῆς Α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν στοιχείων Α, Є, Θ, Π, Ϲ.—Σημ. Σ. Δ.

2) Τῆς Α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τῶν στοιχείων Α, Ϲ.—Σημ. Σ. Δ.

3) Τῆς Α' π.Χ. ἑκατονταετ. ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Ζ.—Σημ. Σ. Δ.

Ἤτοι

Κορπίλου θυγάτηρ,
γυνὴ δὲ Ἀπολλωνίου
Κορπίλου, χαῖρε.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[1] εὕρηται ἐπὶ πλακὸς κειμένης ὡς ἁγίας τραπέζης ἔν τινι ἐξωκκλησίῳ[2] τοῦ χωρίου Σχοινοῦδι, ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας, τῆς ἐπιλεγομένης τῶν Καγιατζήδων. Ἡ πλὰξ αὕτη, ἧς τὸ κάτωθεν ἀνάγλυφον παρίστησι γυναῖκα καθημένην, μετεκομίσθη εἰς τὸ χωρίον καὶ ἐναπετέθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ αὐτοῦ χωρίου μετά τινων ἄλλων ἐπιγραφῶν, εὑρεθεισῶν ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Κ'.

···ΟΥΚΙΟΣΦΙ····
···ΓΑΥΛΟΣΗΙ···
ΧΑΙΡΕ

Ἤτοι

Μιν]ούκιος Φ[λάβιος] Παῦλος ἥ[ρως,
χαῖρε.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[3] ἀναγινώσκεται ἐπὶ τμήματος μαρμάρου ἐν τῷ ἐξωκκλησίῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, τοῦ ἐν τῷ κάμπῳ, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Ἁγίου Θεοδώρου.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΑ'.

α'.

ΕΠΙΜΕΙ·ΟΙΙ·····
ΝΕΣΤΟΡΟΣΤΟΥΙΕΡΩΝ···
ΚΑΙΕΥΤΥΧΟΥΤΟΥΓΛ···

β'.

···ΩΣΤΗΣΝΕΜΕΣΕΩ···
···ΙΟΥΜΑΡΑΘΩΝΙΟ···
···ΝΟΣΚΗΤΤΙΟΥ·

Ἤτοι

Ἐπιμε[λ]ο[υμένου τοῦ ἱερέ]ως τῆς Νε[μέσεω[ς
Νέστορος τοῦ Ἱερων[ύμ]ου Μαραθωνίο[υ
καὶ Εὐτύχου τοῦ Γλ[αύκω]νος Κηττίου.

Τῶν ἐπιγραφῶν τούτων[1] ἐγγεγλυμμένων ἐπὶ πλακῶν κλιμακηδὸν εἰς τρεῖς ἐπιφανείας ἰσαρίθμους τῶν στίχων ἐπιπεδουμένων, ἡ ὑπὸ στοιχεῖον β'. ἐδημοσιεύθη τὸ πρότερον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Βαρθολομαίου ἐν τῷ *Ἱστορικῷ Ὑπομνήματι* τῆς Ἴμβρου.

Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἡμᾶς αἱ πλάκες αὗται μετὰ καί τινων ἄλλων ἀπετέλουν σειρὰν μιᾶς καὶ μόνης ἐπιγραφῆς ἀναθηματικῆς ἐπὶ τοῦ ἀετώματος ἢ τοῦ γείσου ναοῦ τινος, ὡς ἡ ὑπ' ἀρ. Ζ'. ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἑρμοῦ, διὰ ταῦτα ἀναλόγως ὡς ἀνωτέρω συνδυασθεῖσαι ἀνεπληρώθησαν[2] αἱ ὑπὸ στοιχ. α'. καὶ β'. ἐπιγραφαί. Ἀμφότεραι αἱ πλάκες αὗται ἔκειντο ἐστρωμέναι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Κάστρου, ἀλλ' ἡ πρώτη τούτων ἀντιστρόφως· ἀμφότεραι δὲ ἐξήχθησαν καὶ ἐναπετέθησαν ὅπου καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιγραφαί, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς μητροπόλεως.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΒ'.

··ΓΙΑΝΟΙΚΕΤΟΓ··
··ΙΠΑΝΔΑΜΑΤΟΡ··
··ΙΤΡΕΣΜΕΤΑΠ··
··ΜΑΧ·ΙΑΙΔΑΜΑ···

Ἤτοι[2]

Οὐ λείβει γ']ίκετ[ῶν δάκρυ] πανδαμάτορ [δ' ἀλλ' ἰοῖδμα·
Τρε[ῖ]ς μεταπ[όντιος ἄνδρας τούσδε] μάχ[η ἐ]δάμα[σσεν.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[3] κεχάρακται ἐπὶ τμήματος μαρμάρου ἠκρωτηριασμένου πανταχόθεν, ἐκτισμένου ὄπισθεν τοῦ τείχους τοῦ ἐξωκκλησίου τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τοῦ ἐπιλεγομένου Περπατάρη, κάτωθεν τοῦ χωρίου Γλυκύ. Καὶ ἐνταῦθα δέ, ὡς καὶ πολλαχοῦ τῆς νήσου, ὅπου ὑπάρχουσιν ἐξωκκλήσια, ὑπάρχουσιν ἴχνη ἀρχαίου δήμου.

---

1) Τῆς Β' μ. Χ. ἑκατοντ. ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Κ.—Σημ. Σ. Δ.

2) Ἐπειδὴ πολλαὶ τοιαῦται ἐπιτύμβιοι πλάκες εὑρέθησαν ἐν τοῖς λεγομένοις ἐξωκκλησίοις τῶν σημερινῶν χωρίων, εἰκάζομεν ὅτι ταῦτα ἦσαν τὸ πάλαι ἡρῷα ἢ μαυσώλεια, καὶ μετεποιήθησαν ἀκολούθως εἰς χριστιανικοὺς ναούς.

3) Τῆς Β' μ. Χ. ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Κ.— Σημ. Σ. Δ.

1) Τῆς Β' μ Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Κ.—Σημ. Σ. Δ.

2) Ἀναπλήρωσις Σ. Δ.

3) Τῆς Γ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τῶν χαρακτήρων Α, Κ, Μ, Ν, Γ, Σ. — Σημ. Σ. Δ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΓ'.

. . . .
. . . . ΡΑΦΙΙΙΚΑΙ . . .
. . ΝΤΟΝΤΑΜΙΑΝΤΟ . . .
. . ΙΣΑΣΘΑΙΤΩΙΛ . . .

Ἤτοι[1]

. . . . [τόδε τὸ ψήφισμα
ἀναγ]ράφ[ε]ι[ν] καὶ [παρέχειν μὲν τὴν
ἀρχὴ]ν τὸν ταμίαν τὸ [ἀναγκαῖον ἀνά-
[λωμα
εἶτα δὲ μερ]ίσασθαι τῷ λ[ογιστηρίῳ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη[2], ἀποτελοῦσα προδήλως μέρος ψηφίσματος τοῦ δήμου, εὕρηται ἐπὶ τμήματος μαρμάρου ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Κάστρου, ὅπου ἡ ἀρχαία πόλις καὶ ἡ ἀκρόπολις.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΔ'.

. . . .
. . . . ΣΧΙΝ . . . .
. . . . . ΙΙΣΑ . . . .
. . . . ΟΝΥΣΙΟ . . . .
. . . . ΟΣΠ . . . .
. . . . Ο . .

Ἤτοι

Αἰ]σχίν[ην. . . . .
ἐπαινέ]σα[ι . . . .
Δι]ονυσίο[ις . . . .
. . . . οσπ . . . .
. . . . . ο . . .

Ὡσαύτως καὶ ἡ παροῦσα ἐπιγραφή[3], ἀποτελοῦσα μέρος ψηφίσματος εὕρηται ὅπου καὶ ἡ ΚΓ'.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΕ'.

. . . .
. . ΟΙΤΥΛΟΥ · ΘΡΑΣΙΠΠΟΣ
. . . . ΣΤΡΑΤΟΚΛΕΟΥΣ
. . . .
ΧΑΙΡΕΣΤΡΑΤΟΣΧΑΙΡΕΣΤΡΑΤΟΥ
ΔΕΙΡΑΔΙΩΤΗΣ . . . .
. . . .

Ἤτοι

. . . .
Οἰτύλου. Θράσιππος
. . . . .Στρατοκλέους
. . . .
Χαιρέστρατος Χαιρεστράτου
Δειραδιώτης . . . . .

Ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ[1] κεχάρακται ἐπὶ κίονος ἐκ πορώδους λίθου κεκονιαμένου, ἱσταμένου νῦν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Κϛ'.

† ΓΕѠΡΓΙΟϹΔΡΟΜΟ
ΚΑΤΗϹΟΠΑΛΑΙ
ΟΛΟΓΟϹΕΤϚ ϡΝΘΝ

Ἤτοι

† Γεώργιος Δρομο-
κάτης ὁ Παλαι-
ολόγος. ἔτους 6959 [2] Ν(οεμβρίου.

Ἐπὶ μαρμάρου ὀγκώδους τετραγώνου, ἔχοντος μῆκος μὲν 1,10 τοῦ μέτρου, πλάτος δὲ 0,50. Τὸ μάρμαρον τοῦτο, καθὼς καὶ ἄλλα παρόμοια, ὧν τὰς ἐπιγραφὰς ἐδημοσίευσε πρῶτος μὲν ὁ ἀείμνηστος Βαρθολομαῖος, ἔπειτα δὲ ὁ κ. A. Conze, ἦτο ἐκτισμένον ἐν τῷ φρουρίῳ, τῷ ἐπὶ τοῦ χωρίου Κάστρου, ὁπόθεν καταπεσὸν μετηνέχθη καὶ ἐτέθη ὡς ὑποπόδιον τοῦ ἀρχιερατικοῦ συνθρόνου ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Κάστρου, κατὰ τὴν ἀνοικοδομίαν τοῦ ναοῦ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΖ'.

. . ΙΙ ѠΙΙΙΔΟΙΙΙ . . . . ΒⲁΙΟⲁΓ . . ΟϹ
. . ΜⲁΝȣΗΛΜⲁΛⲁΠΙΝΝΥΤΟϹⲁΝΗΡϹΥΝΓⲁ . . . . .
ΗΜЄΤЄΡѠΤΩΔЄΦΡȣΡΙѠЄΟΝΜΝΗΜⲁΝЄΘΗΚЄ . . . .

---

1) Ἀναπλήρωσις Σ. Α.

2) Τῆς Β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Κ. — Σημ. Σ. Α.

3) Τῆς Β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τῶν στοιχείων Π, Σ. — Σημ. Σ. Α.

---

1) τῆς Β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Κ. — Σημ. Σ. Α.

2) 1450 μ. Χ.

Ἤτοι

. . . .

Μανουὴλ μάλα πιννυτὸς ἀνὴρ σὺν γα[μετῇ
ἡμετέρῳ τῷδε φρουρίῳ ἑὸν μνῆμ' ἀνέθηκε.

Ἐπὶ μαρμάρου ὀγκώδους ἐπιμήκους ἔκειτο ὡς οὐδὸς τῆς πύλης τῆς μητροπόλεως ἡμικεχωσμένος εὐτυχῶς· καὶ διὰ τοῦτο διετηρήθησαν ἀποχρώντως αἱ δύο τελευταῖαι σειραί· ἡ δὲ πρώτη σειρὰ ἐφθάρη σχεδὸν ἐντελῶς ὑπό τε τῆς τριβῆς καὶ τοῦ χρόνου· τινὰ δὲ τῶν γραμμάτων ἐφθάρησαν καὶ ὑπὸ τῶν βολῶν τῶν πυροβόλων, τῶν ῥιπτομένων κατὰ τῆς πύλης, τίς οἶδε πότε, καὶ ὧν τὰ σημεῖα διατηροῦνται ἤδη. Πρόδηλον δὲ ὅτι καὶ τὸ μάρμαρον τοῦτο μετηνέχθη ἐκ τοῦ φρουρίου, καὶ πιθανῶς ἀνήκει εἰς τὸν γνωστὸν Μανουὴλ Ἀσάνην, ἕνα τῶν κυριωτέρων ἀνακαινιστῶν τοῦ φρουρίου, ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἁλώσεως, ὡς δηλοῦται ἐκ τεσσάρων ἔτι ἐπιγραφῶν τοῦ φρουρίου, ἐν αἷς ἀναφέρεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς *Μανουὴλ Ἀσάνης ὁ Λάσκαρης* ϛϡΝ[1] ἐπὶ μαρμάρου τετραγώνου, ἐκτισμένου εἰσέτι ἐπὶ τοῦ βορειοανατολικοῦ τείχους τοῦ φρουρίου. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ ἡμιεφθαρμένη, *Μανουὴλ Ἀσάνης ὁ Λάσκαρις*, ἀναγινώσκεται καὶ ἐπὶ ἑτέρου μαρμάρου ἐκτισμένου ἐν τῇ βρύσει τοῦ χωρίου Κάστρου, καὶ φερούσῃ χρονολογίαν ϛϡΜΖ[2].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΗ'.

· · · · · ΑΜΕΓΙϹΤΕΚΙΜΕΓΑ · · ·
· · · · ΝΝΕΥΜΑΤΙΠΑΝΤᵅΝ · · · ·
· · · · · · · ΘΑΛΜȣϹΤΙΓΜΗϹΤΕΤ · ·
· · · ΜΤΕΓΙϹΤΕΤΕΡΟΤȣΓϹ · · · ·
· · · ΒΑΡΒΑΡ · ΑΠΗΛ · ΚΔΤΟϹ · · · ·
· · ΙѠΝΒΟΗΘΕΚΙΟΡΦ · · · ·
· · ΦΡΟΝΗϹΑΝΤΟϹΤȣ · · ·
· · ΟѠΝΤΟΟΝΟΜ · · · ·
· · ΚȣΙΠΜΕΤΟϹΧ · · · ·
· · ΓΙΠΛΕ · · ΤΑΙ · · · ·
· · · · ΟΠΟΤϹΝΓ · · · ·
· · ȣΙΗΟΙΚΙ · · · ·
· · ΘȣΟΚΟΒ · · · ·
· · · ΑΤΔΟΤѠ · · ·

Ἤτοι[1]

Ὄρ]α μέγιστε κ[α]ὶ μεγα[λόφρων,
πῶς ἐ]ν νεύματι πάντα [Θεοῦ κεῖται
καὶ ἐν ὀφ]θαλμοῦ στιγμῇ τ[ρ]έ[πεται.
Μέγιστ[ον] ἕτερο[ν] τοῦ[το·
ἐπιδρομῶν] βαρβάρ[ων] ἀπήλ[λ]αξας,
ἡμ]ῶν βοηθὲ κ[α]ὶ ὀρφ[ανῶν ἀντιλή-
|πτωρ,
οἱ πολῖται μέγα]φρονήσαντ[ε]ς, τοῦ[το
ἐδ]όων τὸ ὄνομ[α
Κου[ρο]π[αλά]το[υ,
ὅς, ἐν πελά]γ[ε]ι πλέ[ων] Αἰ[γαίου,
ὁπότ[α]ν [οἱ βάρβαροι ἐπέδραμον,
τὰς] οἰκί[ας ἡμῶν ἔσωσε,
τῇ τῆς] Θεο[τ]όκο[υ] β[οηθείᾳ
καὶ με]ταδοτ[ικῇ συνεργείᾳ.

Ἐπὶ τμήματος μαρμάρου ἡμικατειργασμένου, μήκους μὲν 0,50, πλάτους δὲ ἄνωθεν μὲν 0,47, κάτωθεν δὲ 0,25, πάχους δὲ 0,12, εὑρέθη ἐκτισμένον ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ ἐξωκκλησίου τοῦ Προδρόμου ἐν τῷ χωρίῳ Σχοινοῦδι, ἐν τῇ ἐνορίᾳ Βουνάρι, τῇ καὶ ἀρχαιοτέρᾳ. Τὸ ἐξωκκλήσιον ἀνεκτίσθη οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν· πόθεν δὲ ληφθὲν ἢ ποῦ εὑρεθὲν ἐκτίσθη ἐκεῖ, οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ πρὸς ἡμᾶς. Μάτην ἐζητήσαμεν ἐν τοῖς πέριξ τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα. Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ πρόδηλον ὅτι ἐστὶ μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, ὁπότε οἱ Σαρακηνοὶ ἐλυμαίνοντο τὰς νήσους, ἡ δὲ παρουσία τοῦ αὐτοκράτορος ἢ στρατηγοῦ τινος ἀπήλλαξε τοῦ κινδύνου καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Ἴμβρου.

Ὁ Ἴμβρου **ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.**

1) 1442 μ. Χ.
2) 1439 μ. Χ.

1) Ἀναπλήρωσις Σ.Λ.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΤΗΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Ὁ κ. Ι. Βαλαβάνης ἐκ Κερασοῦντος ἐκοινοποίησε, πρό τινος καιροῦ, τῷ Συλλόγῳ τὰς ἑξῆς ἐπιγραφάς, προερχομένας ἐκ τῆς Κριμαίας καὶ τῶν γειτνιαζουσῶν παραλίων. Ὡς δείκνυται ἐν τῇ ἐκθέσει του, ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἀντεγράφη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Βαλαβάνη, ἐνῷ αἱ λοιπαὶ ἐπιγραφαὶ ἐλήφθησαν παρά τινος μαθητοῦ ὅστις εἶδεν αὐτὰς διερχόμενος ἐκ Κερτσίου. Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἐν Ῥωσσίᾳ ἅπασαι αἱ ἀρχαιότητες, ἅς τις ἀνακαλύπτει σχεδὸν καθ' ἡμέραν, τίθενται ἀμέσως ἐν τοῖς Μουσείοις καὶ δημοσιεύονται ὑπό τινων περιοδικῶν. Εἶναι λοιπὸν πολὺ πιθανόν, ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιγραφαὶ δὲν διέφυγον τὴν προσοχὴν τῶν ἐκεῖ ἀρχαιολόγων, ἐνῷ ἐν τοῖς τοιούτου εἴδους συγγράμμασι, τοῖς ὑπάρχουσιν ἐν Κων/πόλει, οὐδεμία μνεία γίνεται περὶ τούτων. Ἕνεκεν δὲ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν φρονῶ, ὅτι δὲν ἤθελεν εἶσθαι πάντῃ ἀνωφελὴς ἡ ἀνατύπωσις αὐτῶν.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

ΘΕΑΑΡΤΕΜ
··ΙΕΔΕΟΥ
ΙΝΕΩΟΥΩΙ
·ΕΥΧΗΝΠΔ
·ΕΝΟΚΛΗ
···ΡΩΤΟϹΕΥ
·ΑΜΕΝΟϹΕΥ
ΧΗΝΚΑΙΤϹ
ΤΕΛΟ·ΕΤΥ
ΧΑΕΝΤ·
ΕΤΕΙΛΥ

Ἤτοι

Θεᾷ Ἀρτέμ[ι-
δι Μ]εδεού-
σῃ] Νεωούωι
κατ'] εὐχήν, Π[αρ-
θ]ενοκλῆ[ς
Ἀντέ]ρωτος εὐ-
ξ]άμενος εὐ-
χὴν καὶ τ[ὸ
τέλο[ς] ἔτυ-
χα ἐν τῷ
ἔτει λυ

«Ἡ παροῦσα ἐπιγραφή, ὡς λέγει ὁ κ. Βαλαβάνης, εὑρέθη πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν ἐν Ἀγουρζόρκᾳ, θέσει κειμένῃ παρὰ τὸν Τάναϊν ποταμὸν πλησίον τοῦ Ῥοστόφ. Ἡ πωρία λίθος, ὕψους μὲν 0,80, πλάτους δὲ 0,52, ἔκειτο πρὶν ἐν περιτειχίσματι περιέχοντι ἕτερόν τι κτίριον κατερρυηκός, ἴσως ναΐσκον, ὅθεν καὶ μετηνέχθη εἰς Ταϊγάνιον.» Αἱ ἐπιγραφαὶ αἱ προερχόμεναι ἐκ τοῦ στομίου τοῦ Ταναΐδος εἰσὶ σπάνιαι. Ἐν τῷ Corpus Inscriptionum τοῦ Βερολίνου ὑπάρχουσιν ὀλίγαι μόνον ἐν τῷ ἀριθμῷ 2132 b καὶ εἰς τοὺς ἑπομένους ἀριθμούς, εὑρεθεῖσαι εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἐν τῇ θέσει τῆς ἀρχαίας πόλεως Ταναΐδος. Ὡσαύτως καὶ ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ προέρχεται πιθανῶς ἐκ τῶν ἐρειπίων ταύτης τῆς πόλεως.

Ἡ χρονολογικὴ ἐποχή, εἰς ἣν ἀνάγεται τὸ ἔτος .λυ, εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου[1], ἥτις συμπίπτει πρὸς τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 297 π. Χ.[2], ὥστε τὸ ἔτος λυ=430 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἔτος 133—134 μ. Χ. Ὁ χαρακτὴρ τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς συμφωνεῖ ὁλοσχερῶς πρὸς αὐτὴν τὴν ἐποχήν. Ἡ θεὰ Ἄρτεμις, εἰς ἣν εἶναι καθιερωμένη ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, ἐλατρεύετο κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Σαρματίᾳ καὶ παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς Ταυρικῆς. Ὁ μῦθος τοῦ Ὀρέστου καὶ τῆς Ἰφιγενείας, τὰ νομίσματα καὶ ἄλλαι μαρτυρίαι, πάντα ταῦτά εἰσιν ἀρκούντως γνωστά. Ἀρχικῶς ἦν θεό-

1) Κοινῶς Στενὸν τοῦ Καφᾶ ἢ Γκιὸζ Λεβέ.
2) Eckhel, D. N. V. Β'. 381.

της τῶν αὐτοχθόνων βαρβάρων· ἡ δὲ λατρεία της ἐνωρὶς παρελήφθη καὶ ἐξημερώθη παρὰ τῶν ἀποίκων Ἰώνων, οἵτινες συνεταύτισαν τὴν θεότητα ταύτην μετὰ τῆς μεγάλης θεᾶς τῆς Ἐφέσου. Οὕτως ἔχομεν ἐπιγραφὴν τῆς πόλεως Παντικαπαίου καθιερωμένην *Ἀρτέμιδι Ἐφεσείῃ*[1]. Ἐν ἄλλῃ ἐπιγραφῇ τῆς πόλεως Φαναγορίας ἡ Ἄρτεμις εὕρηται φέρουσα τὸ ἐπίθετον *Ἀγροτέρα*[2]. Ἰδοὺ δὲ περὶ τούτου πῶς ἀποφαίνεται ὁ Στράβων· «Χερσόνησος ἐν ᾗ τὸ τῆς *Παρθένου* »ἱερόν, *δαίμονός* τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα »ἡ πρὸ τῆς πόλεώς ἐστιν, ἐν σταδίοις ἑκατόν, »καλουμένη *Παρθένιον*, ἔχον νεὼν τῆς δαίμο»νος καὶ ξόανον[3].» Τὸ ἱερὸν αὐτὸ κατεστράφη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου. Ἰδοὺ δὲ ἡ διήγησις ἡ ἐν τῷ μηνολογίῳ τῷ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου κατὰ τὴν 22 Δεκεμβρίου· «Μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Καπίτωνος, »ἐπισκόπου Χερσῶνος. Οὗτος ἐπὶ τῆς βασι»λείας Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου ἀπεστάλη εἰς Χερ»σῶνα, τελευτήσαντος Αἰθερίου τοῦ ἐπισκόπου. »Καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν ἐκείνην, τὴν εἰς »Χριστὸν πίστιν ἐδίδασκε τὸν λαόν. Ἦν δὲ ναὸς »ἐν τῇ Χερσῶνι τοῦ *Παρθενίου* εἰδώλου λεγό»μενος. Καὶ βουλόμενος αὐτὸν καταλῦσαι καὶ »ἀντ' αὐτοῦ ναὸν κτίσαι ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου »ἀποστόλου Πέτρου ἐποίησε καμίνους ἀσβέστους »ἐπὶ τῷ ἐπιχειρῆσαι κτίζειν.» Ὁ ἅγιος Καπίτων κατ' αἴτησιν τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ Ἰουδαίων εἰσέρχεται εἰς τὴν κάμινον καὶ ἐξέρχεται ἀβλαβής. Ἐκ τούτου τοῦ θαύματος πεισθέντες ἅπαντες οἱ περιεστῶτες ἠσπάσθησαν τὴν νέαν ταύτην καὶ ἀληθινὴν πίστιν καὶ τότε κατέλυσαν τῶν εἰδώλων τὸν ναόν. Ἂν καὶ οἱ συγγραφεῖς οὐδὲν ἀναφέρουσι περὶ τούτου, εἶναι ὅμως ἀναμφίβολον, ὅτι ἡ *Παρθένος* αὕτη, ἥτις προσωνυμεῖτο *δαίμων*, εἶναι εἶδος τῆς σκυθικῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἐπίσης εἶναι ἐναργὲς ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ καθιερώσαντος τὴν ἐπιγραφὴν *Παρθενοκλῆς* (σχηματισθὲν κατ' ἀναλογίαν τοῦ Ἡρα-κλῆς, Πυθο-κλῆς), ἀναφέρεται εἰς αὐτὴν τὴν θεάν. Εἰς τὴν αὐτὴν Χερσῶνα εὑρίσκομεν τὸ αὐτὸ ὄνομα[4]·

στίχ. 1.— ΑΡΧΩΘΥΛΠΙΩΠΑΝΘ
ΟΚΛΕΙ

1) C. I. G. 2104 b.
2) Αὐτ. 2117.
3) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. Ζ'. δ.
4) C. I. G. 2098.

Ἤτοι

Μ]άρ[κ]ῳ [Ο]ὐλπίῳ Πα[ρ]θ[ε-
ν]οκλεῖ

καὶ οὐχὶ Παντοκλεῖ, ὡς ἐννοεῖ ὁ σοφὸς ἐκδότης τοῦ C. I. G. Τὸ αὐτὸ δ' ὄνομα Παρθενοκλῆς εὕρηται καὶ εἰς τὴν πόλιν Ὀλβίαν.[1]

Ἀλλ' ὅπερ ἀξιοσημείωτον, τοῦτο εἶναι τὸ ἐπώνυμον ὅπερ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ φέρει ἡ θεά. Δὲν εἶναι ποσῶς ἐπάναγκες νὰ ἀναφέρωμεν τὰ ἀναρίθμητα χωρία τοῦ Ὁμήρου καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν, ἐν οἷς οἱ θεοὶ προσωνυμοῦνται μεδέοντες, μεδέουσαι τοῦ τοιούτου ἢ τοιούτου μέρους, τῆς τοιᾶσδε ἢ τοιᾶσδε τέχνης, π. χ. «Ζεῦ, Ἴδηθεν μεδέων[2],» «Πᾶν, Ἀρκαδίας μεδέων[3],» «Ἀφροδίτη, Σαλαμῖνος μεδέουσα[4],» ἢ «Φοῖβος, ἀοιδάων μεδέων[5],» «Ἄρτεμις, τόξων μεδέουσα[6].» Ἄξιον ἐπίσης παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἡ λέξις αὕτη, καίτοι ποιητική, διετηρήθη οὐχ ἧττον ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ· οὕτως εὑρέθη ἐν Σάμῳ ὁρόσημον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Ὅρος τεμένεος Ἀθηνᾶς Ἀθηνῶν μεδεο[ύ]σης[7]·» ἐν δὲ χαλκίνῳ πινακιδίῳ, ἀνακαλυφθέντι ἐν Δωδώνῃ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Καραπάνου καὶ δημοσιευθέντι παρ' αὐτοῦ[8], ἀναγινώσκομεν τὰ ἑξῆς· «Ζεῦ, Δωδώνης μεδέων, τόδε σοι δῶρον πέμπω παρ' ἐμοῦ,» ἅτινα ὑπενθυμίζουσιν ἡμῖν τοὺς ἑξῆς στίχους τῆς Ἰλιάδος[9]

Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε, Πελασγικέ, τηλόθι ναίων
Δωδώνης μεδέων δυσχειμέρου.

Ἐν τούτοις ἡ ἀπόλυτος χρῆσις ταύτης τῆς λέξεως, χωρὶς προσθήκης ὀνόματος τόπου ἢ οὐσιαστικοῦ τέχνης, εἶναι ἄνευ παραδείγματος, ἐκτὸς μιᾶς τινος ἐπιγραφῆς τοῦ ἐν τῷ Κιμμερίῳ Βοσπόρῳ Παντικαπαίου[10] «Θεᾷ Ἀφροδ[ίτῃ Οὐ]ρανίᾳ Ἀπατούρῃ με[δε]ούσῃ,» ἔνθα ὁ ἐκδότης καίτοι παρασιωπῶν τὰς ἀναλογίας, τὰς ὁποίας εἴχομεν ἀναφέρει, ἔχει ὅμως εὐφυῶς συμ-

1) Αὐτ. 2090.
2) ΟΜΗΡΟΥ, *Ἰλ.* Π. 234.
3) ΠΙΝΔΑΡΟΥ, *Ὀλ.* 7, 161.
4) ΟΜΗΡΟΥ, *Ὕμνος εἰς Ἀφροδίτην.* 9, 4.
5) ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ, *Δηλ.* 5.
6) ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ, *Ἱππολ.* 167.
7) C. I. G. 2246.
8) C. CARAPANOS, *Dodone et ses ruines* (Paris, 1878. 2. Τόμ. 4ον). Πίν. XXII.
9) ΟΜΗΡΟΥ, *Ἰλιάδος.* Π. 234.
10) C. I. G. 2109 b.

πεπληρωμένην τὴν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἠκρωτηριασμένην λέξιν *μειδούσῃ*, ἐκτὸς μόνον ὅτι δὲν ἀνεγνώρισε τὸ ἀσυναίρετον τῆς λέξεως, ὅπερ ἐστὶν ἰδίωμα τῆς ἀρχαίας ἰωνικῆς διαλέκτου, οὗτινος ἴχνη εὑρίσκει τις εἰς τὰς ἐπιγραφὰς νεωτέρας ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ ἀττικισμὸς ἀντικατέστησε τὴν ἰωνικὴν διάλεκτον.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἄλλο ἐπίθετον **ΝΕΩΟΥΩΙ** εἰς μάτην ἐζήτησα ἱκανοποιοῦσαν ἐξήγησιν. Ὁ δὲ τύπος *ἔτυγα*, ἂν ἡ ἀντιγραφὴ ἦναι πιστή, εἶναι περίεργος, διότι ἡ ἔννοια τῆς φράσεως ἀπαιτεῖ τὸ σύνθετον ῥῆμα *ἐπιτυγχάνω*, ἡ δὲ γραμματικὴ δὲν παραδέχεται τὸν τύπον *ἔτυγα* ἀντὶ *ἔτυχον*.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

Ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ ἀντεγράφη ἐν Κερτσίῳ, εὑρεθεῖσα ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Μιθριδάτου.

ΑΓΑΘΗΙΤΥΧΗΙ
ΕΚΠΡΟΓΟΝΩΝΒΑΣ
ΝΒΑΣΙΛΕΑΜΕΓΑΝ
ΜΟΝΙΟΥΛΙΟΝΡΗΣ
ΙΝΦΙΛΟΚΑΙΣΑΡΑ
ΡΩΜΑΙΟΝΕΥΣΕΒ
· · ΩΣΤΕΛΕΣΕΙΝ · ·
· · · · · ΘΥΜΟΝ · ·
· · · · · · · · · · · ·

Ἤτοι :

Ἀγαθῆι Τύχηι.
Τὸν] ἐκ προγόνων βασ[ιλέω]ν βασιλέα μέγαν[Τιβέρι]ον Ἰούλιον Ῥησ[κούπορ]ιν φιλοκαίσαρα [καὶ
φιλο]ρωμαῖον, εὐσεβ[ῆ
. . . . ως τελεσειν . . . .
. . . . πρό]θυμον . . . . .
. . . .

Γινώσκομεν τέσσαρας βασιλεῖς φέροντας τὸ ὄνομα Ῥησκούπορις, ἐξ ὧν τρεῖς ἐβασίλευσαν κατὰ τὴν Α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, ὁ δὲ τέταρτος κατὰ τὴν Γ' ἑκατονταετηρίδα. Εἰ καὶ εἶναι φανερὸν ἐκ τοῦ παλαιογραφικοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ὅτι δὲν δύναται αὕτη ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν τελευταῖον Ῥησκούποριν, οὐχ ἧττον ὅμως δὲν εἶναι βέβαιον εἰς τίνα τῶν τριῶν ἀνήκει. Ἀνεπλήρωσα τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς τίτλους κατ' ἀναλογίαν ἄλλων ἐπιγραφῶν. Οἱ βασιλίσκοι, καίτοι ὑποτελεῖς τυγχάνοντες τοῖς ῥωμαίοις αὐτοκράτορσιν, ὅμως ηὔχοντο ἵνα τιτλοφορῶνται οὕτω «βασιλεὺς βασιλέων,» «μέγας βασιλεύς,» καὶ τὰ παρόμοια[1].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ'.

ΓΑΣΤΕΙΣΚΑΙΑΔΕ
ΟΙΧΟΡΗΓΙΩΝΟΣΧ
ΠΡΟΣΘΕΜΕΝΗΔΥΝΕΤΩΙΦ
ΣΥΜΒΙΩΙΚΟΥΡΙΔΙΩΙΤΕΣ
ΝΥΝΔΕΜΟΝΕΙΣΑΙΔΑΟ
ΣΕΜΝΗΗΝΘΥΣΙΑΤΕΡΑΚ
ΘΑΥΜΑΣΙΟΥΣΠΑΤΡΑΣΜ
ΑΙΔΙΟΥΤΥΧ · · ΥΡΝΚΗ

Ἤτοι

Γάστεις καὶ Ἀδε[2] . . . . .
οἱ Χορηγίωνος χ[αίρετε
Πρόσθε μὲν ἡδὺν . . . . . .
συμβίωι κουριδίωι τέσ[σαρα καὶ δέκ' ἔτη
νῦν δ' ἐμὸν εἰς Ἀΐδαο [δέμας ςυγερὸν δό-
]μον ἦλθεν
σεμνὴν θυ[γ]ατέρα κ[αὶ γαμετὴν προλι-
θαυμασίους πάτρας μ . . . . .]πὸν
αἰδίου τύχης . . . .

Τεμάχιόν τι ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς δύο ἀδελφῶν Γάστεις καὶ Ἀδε . . . . υἱῶν τοῦ Χορηγίωνος. Ἔχομεν ἤδη πλείους ἐπιγραφὰς ἐμμέτρους τοῦ Παντικαπαίου, αἵτινες ἀπαντῶνται ἐν τῷ σπουδαίῳ συγγράμματι τοῦ κ. Kaibel περὶ τῶν ἐμμέτρων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν[3]. Τὰ ὀνόματα Γάστεις καὶ Χορηγίων ἀνευρίσκονται παρὰ Böckh[4].

I. Mordtmann.

---

1) C. I. G. 2123, 2124, 2130, 2108.c
2) Πιθανῶς Ἀλείμαντος. —Σημ. Σ. Λ.
3) ***Epigrammata Graeca ex lapidibus collecta***. ἐν Βερολίνῳ, 1878. ἀριθ. 250—52. ἀλλ' αὗται δὲν ὑποβοηθοῦν εἰς τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν τῶν λειψάνων. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ μέρος, οὗτινος μένουσιν αἱ γραμμαὶ ἠκρωτηριασμέναι, πραγματεύεται μόνον περὶ τοῦ ἑνὸς τῶν τριῶν ἀδελφῶν, ὅστις ἦν ἔγγαμος καὶ μετὰ θάνατον κατέλιπε θυγατέρα ἔφηβον.
4) C. I. G. 2130. στίχ. 30.—2131 στίχ. 13,4.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΕΜΜΕΤΡΩΝ

ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

····ΦΡΟΔΙ·ΑΣΝΑΟΣ·Σ·ΙΜ·ΥΠΕΛΑΣ
···ΝΑΝΑΚΡΕΟΝΤΑΤΟΝΠΟΘΩΝΙΔΡΙΝ
···ΔΕΠΑΙΔΕΡΩΣΙΝΟΥΚΕΤΕΡΠΟΜΑΝ
···ΑΣΠΙΛΕΝΝΕΟΙΣΙΝΑΦΡΟΔΙΣΙΑ
····ΝΤΙΜΙΜΟΥΤΥΜΒΟΣΕΥΧΑΡΑΚΤΕΧΕΙ
····ΝΙΣΕΙΜΕΜΩΜΟΣΑΝΤΙ···ΕΤΑΙ
···ΕΝΝΕΠΩΝΕΠΑΙΝΟΣ·····ΔΡΕΠ···
·ΜΑΤΡΟΔΩΡΟΥΘΡΙΣ·ΣΜΕΝΕΚΡΑΤΗΝ

Ἤτοι

Σός, Ἀ]φροδῖ[τ]α, ναός [ἐ]σ[τ]ί μ[ε]υ πέλας
Ποθῶ]ν Ἀνακρέοντα τὸν πόθων ἴδριν·
Ἐγὼ] δὲ παιδέρωσιν οὐκ ἐτερπόμαν·
Τὰ δ'] ἄσπιλ' ἐν νέοισιν Ἀφροδίσια
Σεῦ ἀ]ντίμιμ' ὁ τύμβος εὐχάρακτ' ἔχει·
Ἅμα κ]νίσει με μῶμος, ἀντι[τάσσ]εται
Καλ'] ἐννέπων ἔπαινος, [οἷον ἔ]δρεπ[εν
Ὁ] Ματροδώρου [ἀ]θ[λο]ς [ἐ]ς Μενεκράτην.

Ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός, ἐχούσης μὲν μῆκος 0,59, ἐντετειχισμένης δ' ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ τοίχου χριστιανικοῦ τινος ναοῦ, τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ κειμένου ἐπὶ γηλόφου ἠρέμα ἀνυψωμένου πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ χωρίου Μηκανιώνας τοῦ παρὰ τὴν Κύζικον, ἀναγινώσκει τις τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἧς ἀντίγραφον ἀπεστάλη πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Σύλλογον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ι. Κούζου.

Εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν δ' αὐτῆς ὡδηγήθημεν τὸ μὲν ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν ἐν ἑκάστῃ σειρᾷ στοιχείων, ἀπὸ 26 μέχρις 29 τὸν ἀριθμόν, τὸ δ' ἐκ τοῦ μέτρου, ὄντος, φαίνεται, ἰαμβικοῦ τριμέτρου.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης (στ. 1) μανθάνομεν τὴν ὕπαρξιν ναοῦ τινος τῆς Ἀφροδίτης, ἐν Κυζίκῳ σωζομένου, οὗτινος μνείαν οὔτε παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν οὔτε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μνημείοις ἀνευρίσκομεν· διότι γνωρίζομεν ναοὺς τῆς Ἀφροδίτης ἀνιδρυμένους καὶ ἀλλαχοῦ μὲν μάλιστα δὲ ἐν Πάφῳ τῆς Κύπρου[1], ἐν Πανόρμῳ τῆς Σικελίας[2], ἐν Κυθήροις[3], ἐν Ἀμοργῷ[4], ἐν Κνίδῳ τῆς Καρίας[5], ἐν Βυζαντίῳ[6], ἐν Ἀβύδῳ[7], ἐν Ἀρτάκῃ τῆς Βιθυνίας[8], ἐν Μεγάροις[9], ἐν Ἑρμιόνῃ τῆς Ἀργολίδος[10], ἐν Κορίνθῳ[11], ἐν

---

1) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ, Α'. 14.—ΟΜΗΡΟΥ, *Ὕμνος εἰς Ἀφροδίτην* 59, 60.
2) ΣΑΠΦΟΥΣ, *Ἀποσπασμ.* 6. — ΑΙΛΙΑΝΟΥ, *Περὶ ζώων.* Δ'. 2.
3) ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ. Γ'. κγ'. 1.
4) C. I. G. 2264 u
5) ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, *Ἔρωτες.* 13.— *Αὐτ. Εἰκόνες.* 6.
6) ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, *Ἀνάπλους Βοσπόρου* (ἐκδ. C. Wescher. Paris, 1874. 4ον). σ. 15, 34.
7) ΑΘΗΝΑΙΟΥ. Γ'. 31.
8) ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. σ. 82.
9) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. Η'. 343. —ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ, *Ἑλληνικῶν.* Ε'. δ'. 58.
10) ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ. Β'. λδ'. 11.
11) ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΙΓ'. 32.

Ἄργει[1], ἐν Σικυῶνι[2], ἐν Αἰγείρᾳ τῆς Ἀχαΐας[3] κλ. κλ. Ἀλλ' ἐν Κυζίκῳ οὐδεὶς ναὸς τῆς Ἀφροδίτης ἀναφέρεται. Ἐὰν ὅμως ἀναλογισθῶμεν ὅτι ἡ Κύζικος, καθὸ ἀποικία τῶν Μιλησίων, ἦν πόλις ἰωνική, ἡ δὲ Ἀφροδίτη κοινὴ θεότης ἦν τῶν ἰωνικῶν κρατῶν, τότε οὐδόλως ἀποροῦμεν εἰ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης ἐν Κυζίκῳ ἀνηγέρθη. Ἄλλως τε δὲ παρατηροῦμεν μεταξὺ τῶν ἐν χρήσει μηνῶν κατὰ τὴν Κύζικον τὸν μῆνα ***Καλαμαιῶνα*** καὶ τὸν μῆνα *Ἀπατουρεῶνα*[4]· γνωρίζομεν δὲ ὅτι ἐν μὲν Σάμῳ ἐτιμᾶτο Ἀφροδίτη ἡ ἐν *καλάμοις*[5], ἐν δὲ ταῖς ἰωνικαῖς τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἀποικίαις ἐλατρεύετο Ἀφροδίτη ἡ *Ἀπατουρία*[6]. Πρὸς ἐπίρρωσιν δὲ τῶν λεγομένων ἐπιλέγομεν ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ἐτιμᾶτο πρὸ πάντων ἐν ταῖς παραλίαις καὶ ἐμπορικαῖς πόλεσι[7], καὶ τοιαύτη ἦν ἀληθῶς ἡ Κύζικος.

Προβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν περιεργοτέρων λέξεων τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς.

Ἡ λέξις *παιδέρως* (στίχ. 3) ἢ σημαίνει τὸν παιδεραστήν, ἀναπολοῦσα τὸν *Ἀνακρέοντα* καὶ ἀντιπαρατιθεμένη πρὸς τὰ τοῦ στίχου 4 *ἄσπιλα* Ἀφροδίσια, ἢ μᾶλλον σημαίνει τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης φυτόν, ἐπίσης *παιδέρως* καλούμενον. Ἰδοὺ τί γράφει ὁ Παυσανίας[8] περὶ τοῦ ἐν Σικυῶνι ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης· «Τῶν δὲ ἱερείων τοὺς μηροὺς (θύουσι δὲ πλὴν ὑῶν τἆλλα) ἀρκεύθου ξύλοις καθαγίζουσι, καιομένοις δὲ ὁμοῦ τοῖς μηροῖς φύλλον τοῦ *παιδέρωτος* συγκαθαγίζουσιν· ἔνεστι δ' ὁ παιδέρως ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ περιβόλου πόα, φύεται δ' ἀλλαχόθι οὐδαμοῦ γῆς, οὔτε ἄλλης οὔτε τῆς Σικυωνίας· τὰ δέ οἱ φύλλα ἐλάσσονα ἢ φηγοῦ, μείζονα δέ ἐστιν ἢ πρίνου, σχῆμα δὲ σφισιν οἷον τοῖς τῆς δρυός, καὶ τὸ μὲν ὑπομελαίνει, τὸ δὲ ἕτερον λευκόν ἐστι· φύλλοις ἂν λεύκης μάλιστα εἰκάζοις τὴν χροιάν.»

Ὁ ἡμέτερος ἐπιγραμματοποιὸς οὐδόλως ἐτέρπετο εἰς τὰ συνήθη *Ἀφροδίσια*, ἀλλὰ προέκρινε τὰ *ἄσπιλα* (στίχ. 3—4). Ἦσαν δὲ τὰ μὲν συνήθη Ἀφροδίσια ἑορτὴ τελουμένη πρὸς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης καὶ διδοῦσα πολλάκις ἀφορμὴν εἰς ὄργια· ἐν ᾧ τὰ ἐπὶ τοῦ τύμβου ἀπεικονισμένα, καίτοι ἄσπιλα ὄντα, οὐχ ἧττον ἦσαν *ἀντίμιμα* (στίχ. 5), ἤτοι ἀντάξια[1], *σοῦ* τῆς θεᾶς. Παρατηρήσεως ἄξιον ἐπίσης τὸ ἐπίθετον *εὐχάρακτος* (στίχ. 5), ὅπερ δηλοῦν τὸ καλῶς κεχαραγμένον οὐδόλως εὕρομεν τεθησαυρισμένον ἐν τῷ *Θησαυρῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*[2], ἐν ᾧ τὰ ἐπίθετα χαρακτός, ἀρτιχάρακτος, αὐτοχάρακτος, ἀχάρακτος, νεοχάρακτος, πολυχάρακτος, παραχάρακτος, ἀπαραχάρακτος, ἐκεῖ ἀπεταμιεύθησαν.

Ἐν τοῖς ἑπομένοις στίχοις γίνεται σύγκρισις μεταξὺ τοῦ μώμου τοῦ *κνίζοντος* (στίχ. 6) καὶ τοῦ *καλὰ ἐννέποντος ἐπαίνου* (στίχ. 7). Καὶ τὸ μὲν κνίζω, λυπῶ καθ' Ἡσύχιον[3], ἀναμιμνήσκει τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ τὸ τοῦ Σοφοκλέους[4]

Κἀγὼ τὰ μὲν κεῖνοιν *ἐτερπόμην*, ὅμως δ'
ἔκνιζέ μ' ἀεὶ τοῦθ'· ὑφῆρπε γὰρ πολύ.

Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ συνδυάζεται τὸ *κνίζω* τοῦ στίχου 6 μετὰ τοῦ *ἐτερπόμαν* τοῦ στίχου 3 τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπιγραφῆς.

Τὸ δὲ τοῦ στίχου 7 κενὸν ἀνεπληρώσαμεν διὰ τῆς ἀντωνυμίας *οἷον*, ὑπεννοοῦντες τὴν φράσιν οὕτω· τοιοῦτος ἦν ὁ ἔπαινος, *οἷον* ἔδρεπεν ὁ τοῦ Μητροδώρου *ἆθλος* κατὰ τὰς ἡμετέρας εἰκασίας, ὁ ἀγὼν δηλονότι ὃν ἠγάγετο κατὰ τοῦ Μενεκράτους ἢ ἐς Μενεκράτην (στίχ. 8). Ἀπαραλλάκτως καὶ παρὰ Παυσανίᾳ[5] ἀναγινώσκομεν· «Τῶν *ἄθλων* τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἐς τὴν Ὕδραν·» ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδετέρως *τὸ ἆθλον* φέρεται, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπιγραφὴν ἀναγνωστέον *ὁ ἆθλος* ἀρσενικῶς, τοῦθ' ὅπερ καὶ ὀρθότερον· διότι κατὰ τὸν Οὐλπιανόν[6]· «Ἆθλος καὶ ἆθλον διαφέρει, ἀρσενικῶς μὲν τὸν ἀγῶνα δηλοῖ, οὐδετέρως δὲ τὸ ἔπαθλον.» Τέλος πάντων ὁ ἀγών, ὃν ἐνίκησε κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἀφροδισίων ὁ Μητρόδωρος πρὸς τὸν Μενεκράτην μαχόμενος, ἦν ἴσως γυμνικὸς ἀγὼν τῆς πυγμῆς, ὅστις καὶ ἀπεικονίζετο πιθανῶς ἐπὶ τοῦ τύμβου *εὐχάρακτος* (στίχ. 5)· καθόσον, ὡς γνωστόν, ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ἠγωνίζοντο τὸ πένταθλον, οὗτινος μέρος ἀπετέλει καὶ ἡ πυγμή[7].

---

1) ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ. Β'. κγ'. 8.
2) Αὐτ. Β'. ι'. 4.
3) Αὐτ. Ζ'. κς'. 4.
4) W. Wachsmuth, *Hell. Alterthumskunde* (ἔκδ. β' Halle, 1846. 8ον). Β'. 785.
5) Guhl. *Ephes.* σ. 125.
6) Preller, *Griech. Mythologie* (ἔκδ. γ' Berlin, 1872. 8ον). Α'. 300.—C. I. G. 2109 b.
7) G. Schoemann, *Griech. Alterthuemer*. Β'. 498.
8) Β'. ι'. 5, 6.

---

1) ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ, *Θεσμοφοριάζουσαι*, 17.
2) ΕΡΡΙΚΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ, *Θησαυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* (ἔκδ. Valpy. London, 1816—1828. Τόμ. 9. φύλλ.). ἐν λ. *χαράσσω*.
3) ΗΣΥΧΙΟΥ, *Λεξικόν*. ἐν λ.
4) *Οἰδίπους Τύραννος*. 785.
5) Γ'. ια'. 10.
6) *Σχόλια εἰς Δημοσθένην*. 35. β. Ἄμμων.
7) ΠΟΥΤΕΡΟΥ. *Ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογία*. μεταφρ. Γ. Γώγου (ἐν ΚΠ. 1865. 8ον). Α'. σ. 442.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τὰς λέξεις λέγομεν. Περὶ δὲ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐχαράχθησαν οἱ τῆς ἐπιγραφῆς ἡμῶν χαρακτῆρες, εἰκάζομεν ἔκ τε τοῦ ὕφους τῶν στίχων καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων Π, Σ ὅτι ἐστὶν αὕτη τῆς Β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

α'.

ΜΕΝΑΝΔΡΕΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΚΑΜΟΛΗΧΑΙΡΕ
ΠΑΙΔΟΚΟΜΗΣΑΜΕΝΗΠΟΣΙΔΩΝΙΟΝΗΤΑΛΑΠΕΝΘΗΣ
ΗΝΔΡΩΣΕΙΣΑΙΔΗΝΜΟΣΧΙΟΝΥΙΑΦΙΛΟΝ
ΕΛΠΙΔΑΣΕΝΘΕΜΕΝΗΠΥΡΙΚΑΙΤΑΦΩΗΔΕΠΙΤΕΚΝΩΙ
ΥΨΗΛΗΤΟΠΑΡΟΣΚΑΙΦΡΟΝΕΟΥΣΑΜΕΓΑ
ΝΥΝΟΛΙΓΗΚΑΙΑΠΑΙΣΕΝΙΠΕΝΘΕΣΙΝΩΒΙΕΘΝΗΤΩΝ
ΑΣΤΑΤΕΝΙΠΤΗΝΗΚΕΙΜΕΝΕΛΥΠΡΕΤΥΧΗ
ΜΟΙΡΑΛΥΓΡΑΜΗΠΩΜΕΒΙΟΥΣΧΕΔΟΝΕΝΔΟΘΙΒΑΝΤΑ
ΕΙΣΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΥΣΗΓΑΙΔΑΟΔΟΜΟΥΣ
ΠΙΚΡΑΝΔΑΜΦΙΤΑΦΟΙΣΙΝΕΘΗΚΑΤΟΜΗΤΕΡΑΠΕΝΘΕΙ
ΚΩΦΑΛΙΘΟΙΣΚΩΦΟΙΣΔΑΚΡΥΑΜΥΡΟΜΕΝΗΝ
ΚΟΥΦΙΖΩΔΕΤΑΛΑΙΝΑΝΟΣΟΝΧΡΟΝΟΝΕΙΣΟΝΑΡΗΚΩΙ
ΗΩΣΔΑΝΤΙΧΑΡΑΣΔΑΚΡΥΑΠΟΡΣΥΕΤΑΙ

β'.

ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΕΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΗΡΩΣΧΑΙΡΕ
ΟΥΠΟΤΕΓΗΘΟΣΥΝΟΣΝΕΚΥΩΝΤΑΦΟΣΟΥΔΟΠΡΟΜΟΙΡΗΣ
ΘΝΗΣΚΩΝΜΗΤΡΙΦΙΛΗΤΕΡΠΝΑΔΙΔΩΣΙΝΑΧΗΙ
· · ΠΛΑΔΑΠΟΣΤΕΡΝΩΝΗΜΕΛΞΑΤΟΠΙΚΡΑΤΡΟΦΗΩΝ
ΠΕΝΘΕΑΚΑΙΣΤΟΝΑΧΑΣΜΟΣΧΙΟΝΑΙΝΟΤΑΤΗ
ΗΡΕΜΑΚΩΚΥΣΕΙΠΑΡΕΜΟΝΔΟΜΟΝΟΙΑΠΟΜΟΥΝΟΥ
ΛΕΙΠΟΜΕΝΗΤΕΚΝΟΥΚΕΙΣΟΜΕΓΩΔΕΤΕΦΡΗΙ
ΤΗΛΥΓΕΤΩΕΠΙΠΑΙΔΙΠΑΝΑΛΓΕΑΚΩΚΥΣΑΣΑ
ΜΗΤΗΡΕΙΝΟΔΙΗΝΤΗΝΔΑΝΕΘΗΚΕΛΙΘΟΝ
ΤΕΡΜΑΔΑΝΕΙΗΡΟΝΓΗΡΩΣΙΔΕΝΗΡΑΜΕΝΑΝΔΡΟΣ
ΟΛΒΙΟΣΟΣΤΟΙΟΥΠΡΩΤΟΣΕΘΝΗΣΚΕΤΕΚΝΟΥ

γ'.

ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΑΣΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ
ΟΚΑΙΙΕΡΟΝΕΙΚΗΣ
ΜΕΛΤΤΙΝΗΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ
ΧΑΙΡΕ

Ἤτοι

α'.

Μένανδρε Μενάνδρου
Κάμο[ρε], Χαῖρε.
Παιδοκομησαμένη Ποσιδώνιον ἡ ταλαπενθὴς
ἤνδρωσ' εἰς Ἀΐδην Μόσχιον υἱα φίλον,
ἐλπίδας ἐνθεμένη πυρὶ καὶ τάφῳ· ἡ δ' ἐπὶ τέκνῳ
ὑψηλὴ τὸ πάρος καὶ φρονέουσα μέγα,

νῦν ὀλίγη καὶ ἄπαις ἐνὶ πένθεσιν. Ὦ βίε θνητῶν
ἄστατ', ἐνὶ πτηνῇ κείμενε, λυπρέ, τύχη!
Μοῖρα λυγρά, μήπω με βίου σχεδὸν ἔνδοθι βάντα,
εἰς ἀπαραιτήτους ἤγ' Ἀΐδαο δόμους,
πικρὰν δ' ἀμφὶ τάφοισιν ἐθήκατο μητέρα πένθει,
κωφὰ λίθοις κωφοῖς δάκρυα μυρομένην·
κουφίζω δὲ τάλαιναν ὅσον χρόνον εἰς ὄναρ ἥκω,
Ἠὼς δ' ἀντὶ χαρᾶς δάκρυα πορσύ[ν]εται.

β'.

Ποσειδώνιε Μενάνδρου
ἥρως, χαῖρε.

Οὔποτε γηθόσυνος νεκύων τάφος, οὐδ' ὁ πρὸ Μοίρης
θνήσκων μητρὶ φίλῃ τερπνὰ δίδωσιν ἄχη,
π[ολ]λὰ δ' ἀπὸ στέρνων ἠμέλξατο πικρὰ τροφήων
πένθεα καὶ στοναχάς· Μόσχιον αἰνοτάτη
ἠρέμα κωκύσει παρ' ἐμὸν δόμον, οἷ' ἀπὸ μούνου
λειπομένη τέκνου, κείσομ' ἐγὼ δὲ τέφρη·
τηλυγέτῳ ἐπὶ παιδὶ πανάλγεα κωκύσασα
μήτηρ, εἰνοδίην τήνδ' ἀνέθηκε λίθον,
τέρμα δ' ἀνειηρὸν γήρως ἴδεν· ἦ ρα Μένανδρος
ὄλβιος, ὃς τοίου πρῶτος ἔθνησκε τέκνου.

γ'.

Ἀσκληπιάδας Ἀσκληπιάδου
ὁ καὶ Ἱερονείκης,
Μελ[ι]τινὴ Ἀσκληπιάδου,
χαῖρε.

Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὑπὸ στοιχ. α'. καὶ β'. ἐπιγραφῶν κεχαραγμένα εἰσὶ δύω ἀνάγλυφα, ἀριστερὰ μὲν τοῦ ὁρῶντος στέφανος ἐκ δάφνης μετὰ ταινιῶν, δεξιὰ δὲ ἱππεὺς νέος ἀγένειος χλαμυδωτός, ἤτοι φέρων χλαμύδα διὰ πόρπης ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου προσηρτημένην οὕτως, ὥςε ἡ δεξιὰ χεὶρ ἦν ὅλως ἀκάλυπτος, ὑπὸ δὲ τὴν χλαμύδα χιτῶνα ἀμφιμάσχαλον, μέχρι τῶν γονάτων διήκοντα καὶ διὰ ζώνης ἐπὶ τῆς ὀσφύος προσδεδεμένον· ὁ ἱππεὺς οὗτος, ἐπιβαίνων σφριγῶντος ἵππου, συγκρατεῖ αὐτὸν χαλινῷ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, παρακολουθεῖται δ' ὑπὸ παιδὸς φέροντος ἀμφιμάσχαλον χιτώνιον καὶ δέσμην ῥάβδων ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ ὤμου διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐστὶν ἐπιτύμβιος Ποσειδωνίου[1] τινός, υἱοῦ τοῦ Μενάνδρου[2] καὶ τῆς Μοσχίου[3]. Ἔστι δὲ τὸ *Μόσχιον*, καίτοι οὐδετέρου γένους, ἀλλ' ὄνομα γυναικός, ὅπως τὰ ὀνόματα Ἀθήνιον, Ἀρτέμιον, Ἐλάφιον, Ἡδύλιον Λήριον, Μύρτιον, Φιλημάτιον, ἅπερ ὑποκοριστικὰ ὄντα ἐδίδοντο συνήθως ταῖς ἑταίραις.

Ἑκάτερον τῶν δύω πρώτων μερῶν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἐστὶν ἐπίγραμμα ἡρωελεγεῖον· τὰ μέτρα καλῶς ἔχουσι· τὸ ὕφος οὐ μόνον φαντασίαν ποιητικὴν ὑπεμφαίνει ἀλλὰ καὶ ἀναμνήσεις ἀναγνώσεων ποιητῶν. Ὡραία ὡς ἀληθῶς παρίσταται ἡ τοῦ παιδὸς εἰκὼν παραμυθοῦντος κατ' ὄναρ τὴν μητέρα, ἥτις, ἅμα τοῦ ὕπνου ἐξεγερθεῖσα, τῆς ἠοῦς ἤδη ὑποφωσκούσης, εἰς δάκρυα διαλύεται ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ τέκνου αὐτῆς[1]

Κουφίζω δὲ τάλαιναν ὅσον χρόνον εἰς ὄναρ ἥκω,
Ἠὼς δ' ἀντὶ χαρᾶς δάκρυα πορσύνεται.

Πόσον δὲ σπαραξικάρδιος ἡ ἰδέα τῆς μητρὸς ἐν λύπαις γηρασκούσης καὶ μακαριζούσης τὸν

1) *Ἐπιγραφῆς* Β'. α'. στίχ. 1.
2) *Ἐπιγραφῆς* Β'. β' στίχ. 9.
3) *Ἐπιγραφῆς* Β'. α'. στίχ. 2. β'. στίχ. 4.

1) *Ἐπιγραφῆς* Β'. α'. στίχ. 11—12.

σύζυγον αὐτῆς Μένανδρον ὡς τελευτήσαντα πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν θάνατον τοῦ περιλημένου υἱοῦ[1]

Γέρμα δ' ἀνιηρὸν γήρως ἴδεν· ἦ ρα Μένανδρος
ὄλβιος, ὃς τοίου πρῶτος ἔθνησκε τέκνου.

Ἐκ δὲ τῶν σπανίων ἐπιθέτων τὸ μὲν *κάμμορος*[2]=κακόμορος, δύστηνος, ἀναγινώσκεται παρ' Ὁμήρῳ[3]

Ὤμοι τέκνον ἐμὸν περὶ πάντων *κάμμορε* φωτῶν·

τὸ δὲ *ταλαπενθὴς*[4]=καρτερική ἀπαντᾷ ἐπίσης παρ' Ὁμήρῳ[5]

Εἰ δ' αὖ τις ραίησι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων *ταλαπενθέα* θυμόν·

τὸ δὲ *πικρὰ*[6]=πικρόχολος, παρὰ Τερεντίῳ

Amarae mulieres sunt, non facile haec ferunt·

καὶ παρὰ Κικέρωνι[7] *Amariorem* me senectus facit.

Ἄλλο δὲ πάλιν ἐπίθετον *εἰνοδία* δίδωσι τὸν λόγον διατί κεχαραγμένην βλέπομεν τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τῆς καθέτου πλευρᾶς τῆς λάρνακος οὐχὶ δ' ἐπὶ τοῦ ὁριζοντίου πώματος· διότι ἡ πλευρὰ ἐκείνη ἦν ἐστραμμένη πρὸς τὴν *ὁδόν*, ὁπόθεν καὶ ἡ λίθος *εἰνοδία*[8] ἀπεκαλεῖτο.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ σαρκοφάγος λάρναξ περιεῖχεν οὐ μόνον τὰ ὀστᾶ τοῦ Ποσειδωνίου, υἱοῦ τοῦ Μενάνδρου, μετὰ τῶν τοῦ Μενάνδρου τούτου, οὗ πατὴρ ἦν ἐπίσης Μένανδρος, ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν λείψανα· διότι, ὡς ἀνωτέρω μνεία ἐγένετο, μεταξὺ τῶν δύο ἐπιγραμμάτων γέγλυπταί τις στέφανος καὶ παρ' αὐτῷ ἔφιππος νέος Ἀσκληπιάδης, ὁ υἱὸς Ἀσκληπιάδου, ὁ ἱερονίκης,

1) Ἐπιγραφῆς Β'. 6'. στίχ. 9—10.
2) Αὐτ. ἐν ἀρχῇ.
3) Ὀδυσ. Λ. 215.
4) Ἐπιγραφῆς Β'. α'. στίχ. 1.
5) Ὀδυσ. Ε'. 222.
6) Ἐπιγραφῆς Β'. α'. στίχ. 9.
7) *Ad Atticum*. ΙΔ'. 21.
8) Ἐπιγραφῆς Β'. 6'. στίχ. 8.

ὅστις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐτέθη ἀκολούθως ἐν τῇ αὐτῇ τῶν περὶ τὸν Μένανδρον λάρνακι μετὰ καὶ τῆς Μελιτινῆς, οὔσης, ὡς εἰκάζεται, θυγατρὸς τοῦ Ἀσκληπιάδου.

Καὶ τὸ μὲν ὄνομα Ἀσκληπιάδης ἦν σύνηθες ἐν Κυζίκῳ[1], τὸ δ' ἐπίθετον *ἱερονίκης*[2] ἐμφαίνει ὅτι ὁ Ἀσκληπιάδης ἦν νικητὴς τῶν ἱερῶν ἀγώνων, νεμέων δηλονότι ἢ πυθίων ἢ ἰσθμίων ἢ ὀλυμπίων· ἀλλὰ τίνος ἄρά γε τῶν τεσσάρων τούτων; μᾶλλον τῶν πυθίων, ὧν γέρας ἦν στέφανος ἐκ δάφνης[3], οἷος καὶ ὁ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας πλακὸς ἀπεικονισμένος, ἀγώνισμα δὲ ἡ ἱπποδρομία[4], ὡς ἐνταῦθα, ἔνθα κελητίζοντα, ἤτοι ἔφιππον, βλέπομεν τὸν ἱερονίκην Ἀσκληπιάδην ἐπὶ κέλητος, ἵππου δηλονότι σταδιοδρομήσαντος[5].

Εἰς τὴν ἐποχὴν δὲ τοῦ Ἀδριανοῦ (117—138 μ.Χ.) ἀνάγομεν τὰ ἡμέτερα ἐπιγράμματα, ὡς περιλαμβάνοντα τὴν λέξιν *ἥρως*, τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος **A** καὶ κόσμον γλυπτὸν ἐπὶ τῆς πλακός· γνωστὸν δὲ ὅτι καὶ τὰ τρία ταῦτα εἰσὶ σύμβολα τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς[6]. Εἰς ταῦτα δὲ προσθετέον τὸ κύριον ὄνομα *Ἀσκληπιάδης*, ὅπερ ἐπὶ νομίσματος τῶν Κυζικηνῶν *Νεωκόρων* ἀναγινώσκεται[7]· ὁ δὲ τίτλος Νεωκόρου ἀπενεμήθη τῇ Κυζίκῳ ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ μετέπειτα[8].

Σ. Ἀρισταρχης.

1) Mionnet, *Médailles Grecques*. Β'. 531, 591. — Αὐτ. *Supplément*. Β'. 313. ς'. 214 — Κουμανούδη, *Ἀττικῆς Ἐπιγραφαὶ Ἐπιτύμβιοι*. 1919 6', 1920.
2) Suetonii, Nero. 25.
3) Ι. Ποττέρου, αὐτ. σ. 450.
4) Αὐτ. σ. 452.
5) Αὐτ. σ. 441.
6) Κουμανούδη, αὐτ. σ. ε, κζ, 451.
7) Rollin, *Médailles Grecques*. σ. 300, ἀρ. 4638.
8) Texier, *Asie Mineure*. σ.468.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ ΕΠΑΡΧΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ.

(566—574).

Πρὸ καιροῦ τινος κατηδαφίσθη μέρος τοῦ νοτίου ἐσωτοίχου παρὰ τοῖς τοῦ Ἑβδόμου ἐρειπίοις, ἐκεῖ ὅπου ὁ κλεινὸς ἐρευνητὴς τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας κύριος Α. Πασπάτης τοποθετεῖ τὴν δυσώνυμον Κερκόπορταν. Ἀνευρέθησαν ἐκεῖ πλίνθοι τινὲς λίαν ἐνδιαφέρουσαι ἕνεκα τῶν ἐγκεχαραγμένων τύπων, οἵτινες, κατὰ τὰ φαινόμενα, φέρουσιν οὐ μόνον τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιστατούντων τὴν κτίσιν τοῦ ἐνθάδε τείχους. Πλειότερα περὶ τούτων ἐγκαταλείπων εἰς ἄλλην ἀκριβεστέραν ἔρευναν, περιγράφω μόνον τὴν πλίνθον, ἥτις μνημονεύει τὸ ὄνομα τοῦ Διομήδους. Ἔχει δὲ οὕτω·

†ΔΙΟΜΗ
Α
ΙΝΔ8 ΙЄ.

Ἤτοι
Διομή[δους
Ἰνδ(ίκτ)ου ΙΕ΄.

Καθόσον γνωρίζω ὁ Διομήδης οὗτος ἀναφέρεται τρὶς ἐν τοῖς συγγράψασι τὴν βυζαντινὴν ἱστορίαν ἢ ἐν ἄρτι σωζομένοις μνημείοις.

α) Ἐν ἔτει 573 (ἰνδ. ς΄) καὶ ζ΄ ἔτει τῆς βασιλείας του δέδωκεν Ἰουστῖνος Β΄ ὁ Θρᾷξ τύπον κατὰ τῶν Σαμαρειτῶν πρὸς τὸν ὕπαρχον τοῦ πραιτωρίου Διομήδην.

β) Ἐν τῷ μολυβδοβούλλῳ τῆς συλλογῆς μου, περιγραφέντι ἤδη ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου[1], ὁ ἴδιος Διομήδης τιτλοφορεῖται «ἐνδοξότατος ἀπὸ ὑπάρχων καὶ γενικὸς κομμερκιάριος τῆς ἀποθήκης Τύρου.» Ἄνωθεν τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ἐκτετυπωμέναι αἱ προτομαὶ τοῦ βασιλεύοντος Ἰουστίνου, τῆς συμβίου αὐτοῦ Σοφίας καὶ τοῦ καίσαρος Τιβερίου, ὥστε πρέπει νὰ χρονολογηθῇ ἀπὸ τῆς Η΄ (574) ἕως τῆς ΙΒ΄ ἰνδικτιῶνος (578).

γ) Ἑτέρα τις πλίνθος, ἀνασκαφεῖσα ἐκ βυζαντινῶν ἐρειπίων ἐν τῷ κήπῳ Ἀχμὲδ Μπέη (ἐνορίας τοῦ τεμένους Βαγιαζὴτ), παρέχει τὴν ἐπιγραφὴν †ЄΠΙΔΙΟΜΗΔΟΥϹЄΠΑΡΧΟΥ (καὶ ἐν μονογράμματι) ΡѠΜΙϹ. Ὁ κύριος Δομιγνὴ περιέγραψε ταύτην ἐν τῇ Revue Archéologique[1]. Πιθανὸν ὅτι ἐδῶ εὑρίσκετο τὸ λουτρὸν τοῦ Ταύρου τὸ δημόσιον, ἱδρυθὲν παρὰ Ἰουστίνου Β΄ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοφάνους[2].

Ἐκ τούτων συμπεραίνω ὅτι ἡ πλίνθος τῆς Κερκοπόρτης ἀνήκει εἰς τὸν Διομήδην τοῦτον, τὸν ἔπαρχον τῆς πόλεως χρηματίσαντα ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Ἰουστίνου τοῦ Θρᾳκός. Ἰουστῖνος Β΄ ὁ Θρᾷξ ἐνεθρονίσθη τῇ 14 Νοεμβρίου ἰνδ. ΙΔ΄ ἔτ. 565. Ἐν τῇ χρονογραφίᾳ τοῦ Θεοφάνους[3] ἀναγιγνώσκομεν ὅτι «τούτῳ τῷ (α΄) ἔτει Αἰθέ»ριος (κουράτωρ τῶν Ἀντιόχου) καὶ ὁ Ἄβδιος »(ἔπαρχος τῆς πόλεως) ἐπεβούλευσαν τῷ βασι»λεῖ Ἰουστίνῳ, γνωσθέντες δὲ ἀπέθανον ξίφει.»

Τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς πλίνθου ἐκτυπούμενον Α σημαίνει ἀναμφισβητήτως τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας. Ἄβδιος ὁ ἔπαρχος ἀπεκεφαλίσθη ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἀρχομένης μὲν τῆς ΙΕ΄ ἰνδικτιῶνος, οὐκέτι δὲ λήγοντος τοῦ α΄ ἔτους τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ Θρᾳκός[4]. Τοιούτῳ τρόπῳ συμφωνεῖ ἡ ΙЄ ἰνδικτιὼν καὶ τὸ Α (ἔτος) ἐπὶ τῆς πλίνθου. Ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν μνημείων ὅτι Διομήδης ἀνηγορεύθη ἔπαρχος τῆς πόλεως ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἢ ἀρχῇ Νοεμβρίου τοῦ 566 ἔτους, ὅτι ἦτον ἀκόμη ἔπαρχος ἐν τῷ 573 καὶ ὅτι μετὰ τὴν συμβασιλείαν Τιβερίου, ἤτοι μετὰ τὸ 574, προσέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν φόρων τῆς Παλαιστίνης.

Τὸ ὄνομα τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀβδίου ἐλησμονήθη παρὰ τοῖς χρονογράφοις, ἐσώθη δὲ μυθώδης τις διήγησις περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἐπάρχου ἣν

1) Τόμ. ΙΑ.

1) Ἔτος 1876. σ. 200.
2) Ἐκδ. Βόννης. Τόμ. Α΄. σ. 375.
3) Αὐτ. σ. 373.
4) Muralt. *Chronographie Byzantine*. Τόμ. Α΄. ἐν χρ. 566.

περιεργείας χάριν ἐκ τοῦ Κεδρηνοῦ[1] προστίθημι·
«Οὗτος ὁ Ἰουστῖνος συνεχῶς νοσηλευόμενος καὶ
»σκοτοδινιῶν καὶ μὴ δυνάμενος προέρχεσθαι,
»ἐπεὶ τινες κατὰ τῶν δυναστῶν ἐγκαλεῖν οὐκ
»εἶχον, οἱ δυνάσται τινὸς μὴ φειδόμενοι τὰ
»πάντων διήρπαζον· εἴ ποτε ἴσχυσε προελθεῖν
»εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τούτῳ ἐπεβόων οἱ ἀδικού-
»μενοι ἐλέους τυχεῖν· πάντας τοίνυν ἐπὶ συγ-
»κλήτου προσκαλεσάμενος ἔφη· «ἐγὼ μὲν ᾤμην
»ἅπαντας ὑμᾶς εὐσεβεῖς εἶναι καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς
»ἰδίοις καὶ μηδένα τῶν πτωχῶν ἀδικεῖν, ὑμεῖς
»δὲ τἀναντία τοῦ Θεοῦ πράττετε καὶ τῆς ἐμῆς
»βασιλείας· ἀλλὰ παρακαλῶ ὑμᾶς τὰ τῶν πτω-
»χῶν ἀπόδοτε ἑκόντες, μήπως καὶ τὰ ὑμῶν
»ἀπολέσητε.»

«Οἱ δὲ τοῦτο ἀκούσαντες χείρονα μᾶλλον ἢ
»πρότερον ἔπραττον ὑπὸ συνηθείας ἑλκόμενοι·
»αὖθις δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ πρόκενσον προϊόν-
»τος, πλείονες ἐπεβόων· ὁ δὲ πάλιν ἐν τῇ
»προελεύσει τὴν σύγκλητον προσκαλεσάμενος
»ἔφη· «εἰ μὲν ἐκ Θεοῦ με καὶ ἐν Θεῷ βασιλείαν
»ἔχειν οἴεσθε, τὰ παρ' ἐμοῦ δικαίως λεγόμενα
»πράττετε καὶ τοῦ ἀδικεῖν τοὺς πτωχοὺς παύ-
»σασθε· μόνοις γὰρ ἰχθύσι τοῦτο νενόμισται,
»τὸ τὸν δυνατώτερον καὶ μείζονα κατεσθίειν τὸν
»ἐλάσσονα· εἰ δὲ τοῖς ἐμοῖς προστάγμασιν οὐχ
»ὑπείκετε, ἀλλὰ ταῖς ἰδίαις ἐπιθυμίαις ἁλισκό-
»μενοι πλεονεκτεῖτε, προχειρίσασθε ἕτερον ὃν
»ἂν βούλησθε ὑμῖν βασιλέα· ἐγὼ γὰρ ἀπειθῶν
»καὶ ἀδίκων καὶ πλεονεκτῶν βασιλεύειν οὐ δύ-
»ναμαι.» Εἷς δέ τις τῶν ἐν τέλει παρρησιασά-
»μενός φησι τῷ βασιλεῖ· «προχειρισάτω με ἡ
»βασιλεία σου ἐνώπιον πάντων ἔπαρχον καὶ
»διορισάτω μηδενὸς φείδεσθαι τοῦ δικαίου ἕνε-
»κα, συγχωρείτω δέ με εἰσέρχεσθαι πρὸς σε ἀ-
»κωλύτως τοῦ τὰ ἀνήκοντα ὑπομιμνήσκειν τὸ
»κράτος σου, καὶ βεβαιῶ μέχρι τριάκοντα ἡ-
»μερῶν μὴ εὑρίσκεσθαι τὸν ἀδικοῦντα ἢ ἀδικού-
»μενον· εἰ δέ τις ὑπομνήσει περί τινος ὑποθέ-
»σεως ἧς ἤκουσα ἐγὼ καὶ οὐκ ἐξεδίκησα, κεφα-
»λικῶς τιμωρηθήσομαι.» τοῦτο τοῦ βασιλέως
»ἀσμένως ἀποδεξαμένου, προεχειρίσθη ἔπαρχος·
»ἕωθεν δὲ ἐπὶ τῷ ἐπαρχικῷ βήματι προκαθί-
»σαντος καί τινος αὐτῷ γυναικὸς χήρας προσελ-
»θούσης καὶ φησάσης, ὡς μάγιστρός τις κα-
»θήρπασεν αὐτῆς τὴν οὐσίαν ἅπασαν, ἀπέστει-
»λεν αὐτὴν μετὰ σφραγῖδος εἰπεῖν τῷ μα-
»γίστρῳ παραγενέσθαι δικαιολογηθησόμενον·
»τῆς δὲ ἀπελθούσης καὶ μᾶλλον τυφθείσης, ἕνα
»τῶν αὐτοῦ κουρσώρων ὁ ἔπαρχος πρὸς τὸν μά-
»γιστρον ἔπεμψε· κἀκεῖνον παραλογισάμενος
»ἀπεπέμψατο· τοῦ δὲ ἐπάρχου ἐν τῷ ἱππικῷ
»τὸν μάγιστρον ἐκδεχομένου, αὐτοῦ δὲ τοῦ μα-
»γίστρου κληθέντος εἰς τὴν βασιλικὴν ἑστίασιν,
»ἦλθε καὶ ὁ ἔπαρχος πρὸς τὸν βασιλέα καί φη-
»σι πρὸς αὐτόν· «εἰ μὲν ἃ προσέταξάς μοι, ὦ
»βασιλεῦ, φυλάττεις τοῦ μὴ φείδεσθαι τῶν τοὺς
»πτωχοὺς ἀδικούντων, γνῶθί με τελειοῦντα
»τὴν ἐμὴν ὑπόσχεσιν, εἰ δὲ μεταμελόμενος φί-
»λους μᾶλλον σεαυτῷ ποιεῖς καὶ συνεστιᾷς, γνῶ-
»θι κἀμὲ παραιτούμενον.» καὶ ὁ βασιλεὺς «εἰ ἐγὼ
»εἰμι ὁ ἀδικῶν, ἐξανάστησόν με τοῦ θρόνου·»
»ὁ δὲ αὐτίκα τὸν μάγιστρον βιαίως ἄρας ἐν τῇ
»λεγομένῃ χαλκῇ παρεγένετο, καὶ ἀκριβολογη-
»σάμενος τὰ παρ' ἀμφοτέρων λεγόμενα, καὶ
»γνοὺς ὡς οὐ μικρῶς ἠδικήθη παρ' αὐτοῦ ἡ
»γυνή, τύψας αὐτὸν καὶ τὴν κεφαλὴν κείρας καὶ
»γυμνὸν ὄνῳ ἐπικαθίσας διὰ μέσης τῆς πόλεως
»ἐθριάμβευσε, δοὺς τῇ γυναικὶ πᾶσαν τὴν πε-
»ριουσίαν ἐκείνου· καὶ ἐκ τούτου πάντες ἐσω-
»φρονίσθησαν καὶ πρὸς ἀλλήλους πολυτρόπως
»εἰρηνεύσαντες ὡς μέχρι Δ ἡμερῶν μὴ εὑρίσκε-
»σθαι ἐγκαλοῦντα ἢ ἐγκαλούμενον· καὶ ὁ ἔπαρ-
»χος ἔφη τῷ βασιλεῖ· «νῦν, δέσποτα, ὅπερ ὑπε-
»σχόμην ἐτελείωσα·» τοῦ δὲ βασιλέως προελ-
»θόντος, ὡς οὐδεὶς ἦν ὁ ἐγκαλῶν, ὑποστρέψας
»πατρίκιον αὐτὸν ἐποίησε καὶ ὕπαρχον αὐτὸν
»μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ· καὶ ἐὰν οὐκ
»ἀπέθανεν, ἴσως ζῇ ἀκόμη σήμερον.»

MORDTMANN, *ἰατρός*.

1) Ἐκδ. Βόννης. Τόμ. Α', σ. 680, 21.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ

ΤΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΛΑΚΑΠΗΝΟΥ

(ἔτος 924)

Ὁ σοφὸς νομομαθὴς C. E. Zachariae a Lingenthal, ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς σπουδαιοτάτης αὐτοῦ συλλογῆς τῶν Νεαρῶν τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ἐδημοσίευσε[1] τὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ τοῦ πρεσβυτέρου ἐπιβραβευθὲν τῷ 924 μ. Χ. Χρυσόβουλλον ὑπὲρ τῆς ἐν ἁγίῳ Ὄρει Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, ὅπερ ἀντέγραψε μὲν κατὰ τὸ 1744 ὁ ῥῶσσος περιηγητὴς τοῦ Ἄθωνος Gregorovic Barski, κατεχώρισε δὲ ὁ J. Müller ἐν τοῖς *Historische Denkmäler in den Klöster des Athos*, τοῖς ἐκδοθεῖσιν ὑπὸ τοῦ Fr. Miklosich[2].

Πρό τινος δὲ σταλέντος τῷ καθ᾽ ἡμᾶς Συλλόγῳ ἐκ Τραπεζοῦντος ἀντιγράφου χρυσοβούλλου τινός, καὶ κοινοποιηθέντος τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιτροπῇ, ἐνετάλημεν ὅπως ἐρευνήσαντες αὐτὸ σημειώσωμεν τὰς διαφόρους αὐτοῦ γραφὰς κατ᾽ ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὸ παρὰ τῷ κ. C. E. Zachariae a Lingenthal. Ἕνεκα δὲ τῆς πληθύος καὶ τῆς σημαντικότητος τῶν παραλλαγῶν, ἐκρίναμεν χρήσιμον ὅπως ἐκδώσωμεν μὲν τὸ τραπεζούντιον ἀπόγραφον, ὡς ἡμῖν ἀπεστάλη, καταλίπωμεν δ᾽ εἰς τὰς ὑποσημειώσεις τὰς τοῦ Ζαχαριείου ἀπογράφου διαφοράς.

Ἐν ὀνόματι[3] τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΡΩΜΑΝΟΣ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.

Ὁ πάντων τῶν ἀγαθῶν παροχεύς[4], καὶ τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως τεχνουργὸς κατ᾽ ἀρχὰς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ὡς ἀθάνατον· αὐτὸς γὰρ ὁ τούτῳ σκοπός, ἵν᾽ οὗτος, σύνθετος ὤν, ἐν ὁμοίῳ τῶν ἁπλουστέρων ἀγγέλων εὑρίσκεται[1], καὶ δοξάζῃ τὸν εὐεργέτην· οὐχ ὅτι δόξης ὁ πλάστης ἐδεῖτο παρὰ τοῦ πλάσματος· ἀνενδεὴς γάρ· ἀλλ᾽ ἵνα τὸ πλάσμα δόξαν ὀφειλομένην ἐπιτρέπει[2] τῷ πλάστῃ, δικαίας πληρωθῇ δόξης, καὶ τοῖς ἀγγέλλοις ὅμοιος[3] γένηται. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῦ[4] οὐρανίου ἄντυγος ἐπεπτώκει ὁ πρώτως δημιουργηθείς, ὁ τέως τῇ ἁπλότητι χαίρων, οὐκ ἀνέσχετο βλέπειν τῇ αὐτῇ ἁπλότητι σεμνύνεσθαι τὸν πρῶτον[5] ἄνθρωπον, καὶ πλασάμενος ἀντιστρόφους αἰτίας, ὑποψιθυρίσας αὐτὸν γενέσθαι θεόν, διὰ τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως ὑποσκελίσας ἔρριψεν εἰς γῆν, καὶ ὁ πεσὼν ἐλεεινὸν ἔκειτο πτῶμα, καὶ λύπης ἄξιον οὐ σμικρᾶς· τὸ δὲ χεῖρον[6], ὡς τούτῳ μήτε δύναμις ἦν ἐπανορθώσεως πώποτε[7], τριῶν γὰρ ἐδεῖτο μέσων ἐλθεῖν εἰς τὸ πρῶτον ἀξίωμα· ταπεινώσεως μέν, ἀντὶ προτέρας[8] ἀλαζονείας· ὑπακοῆς δὲ πάλιν, ἀντὶ προτέρας[8] ὑπακοῆς[9]· καὶ τελευταῖον τοῦ θανεῖν ἑτοίμως ὑπὲρ τοῦ γένους, καθ᾽ οὗ πρότερον αὐτὸς ἀπατηθεὶς ἔπραξεν· ὁ δὲ ὁρᾷν οὐ μόνον αὐτά, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀποστῆναι τῆς ἁμαρτίας ἠδύνατο. διόπερ ὁ κατ᾽ ἀρχὰς

1) *Novellae Constitutiones* (Lipsiae, 1857 8ον) σ. XXVII.
2) *Slavische Bibliothek* (ἐν Βιέννῃ, 1851. 8ον). Α΄. σ. 123
3) Εἰς τὸ ὄνομα (παρὰ Zachariae).
4) παρασχεύς (αὐτ.)

1) εὑρίσκηται (παρὰ Zachariae)
2) ἐπιτρέπον (αὐτ.)
3) ὅμοιον »
4) τῆς »
5) λ. πρῶτον »
6) λ. τὸ δὲ χεῖρον »
7) ποτὲ »
8) προτεραίας »
9) παρακοῆς »

αὐτὸν πλάσας Θεὸς τρισυπόστατος, πάλιν αὐτὸν[1] ἐσύστερον ἐμνημόνευσε, καὶ κατελθὼν αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ μονογενὴς υἱὸς ἐκ τῶν πατρικῶν ἀπεριγράπτων κόλπων, ὑπὲρ ἀνθρώπων ἄνθρωπος γίνεται, ᾧ καὶ παντὶ τῷ εὐσεβοῦντι χρέος ἐστὶν ἀπαραίτητον τὴν λατρευτικὴν ἀπονέμειν προσκύνησιν, καὶ παντοίαις ἀμείβεσθαι δωρεαῖς κατὰ δύναμιν, σώματι καὶ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ· σώματι μὲν ἐσημέραι καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ ὑμνεῖν, εὐλογεῖν[2] τὴν πρὸς τὸ ἀνθρώπειον φῦλον αὐτοῦ[3] μακροθυμίαν τε καὶ κηδεμονίαν, ψυχῇ δὲ τοῦτον ἀδιαλείπτως ὡς Θεὸν λατρεύειν, καὶ καρδίᾳ τὸ κάλλιστον ὧν ἔχει καὶ τιμιώτερον[4] αὐτοπροαιρέτως προσάγειν τῷ[5] τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων μόνῳ αἰτίῳ καὶ χορηγῷ. διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς τοῦ πάλαι Ἰσραὴλ ἔλεγε νομοθέτης «ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ταῖς λέξεσι[6] σου» καὶ πάλιν «ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφθήσει ἐνώπιόν μου κενός,[7]» δηλῶν ὡς διὰ τούτων ἀνάγκη τὸν Θεὸν δοξάζεσθαι· ἐπεὶ καὶ τούτων αὐτὸς μόνος ἀλάθητος ἐταστής[8]. τοιγαροῦν εἴπερ τουτὶ χρέος εὐσεβέσιν ἅπασιν ἀπαραίτητον, πολλῷ μᾶλλον τοῖς δι' αὐτοῦ βεβασιλευκόσι, καὶ ταῦτα δυοῖν ἕνεκα, τῷ μὲν ὡς πολλαπλασίους[9] ὀφείλουσι χάριτας τῷ τῶν ἁπάντων δεσπότῃ, ἅτε καὶ τῶν ἄλλων εἰς πλάτος παρ' αὐτοῦ τιμωμένοις· τῷ δὲ καὶ ὡς τῶν ἄλλων ἐσομένοις ἀρετῆς κανόνες καὶ εὐσεβείας ὑπογραμμοί· τοῖς αὐτοῖς δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ ὑπέραγνον μητέρα καὶ παρθένον, τὴν θεοτόκον Μαρίαν, τιμᾶσθαι χρεών, ὡς πάντων οὖσαν πρόξενον σωτηρίας· ἀλλὰ δὴ καὶ μετ' αὐτὴν τὸ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ πανσεβάσμιον ξύλον τιμητέον τε καὶ προσκυνητέον· περὶ τούτου καὶ γάρ φησιν ὁ προφητάναξ Δαβὶδ «ὑψοῦτε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑπο-

1) αὐτοῦ (παρὰ Zachar.)
2) εὐλογεῖν καὶ δοξάζειν (αὐτ.)
3) λ. αὐτοῦ »
4) τιμιώτατον »
5) ὡς »
6) χερσὶ »
7) Ἐξοδ. ΚΓ'. 15. ΛΔ'. 20.
8) ἐξεταστής »
9) πολυπλασίους »

ποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι[1].» διὰ τοῦτο[2] καὶ ἡ εὐσεβὴς βασιλεία μου, κηδομένη τοῦ ὑπηκόου, καὶ τῶν περὶ αὐτῶν[3] ἁπάντων ποιουμένη τὴν[4] πρόνοιαν· ἐπεὶ νόμος Ἕλληνι καὶ βαρβάρῳ παντί, μέχρις αἵματος ὑπὲρ τῶν ὁμοφύλων ἀγωνίζεσθαι· νόμος δὲ Θεοῦ πάλιν τούτου θεοειδέστερος καὶ λαμπρότερος, ἕκαστον ἑαυτὸν παρακελευόμενος ὑπὲρ ἑτέρου διδόναι· ηὐδόκησε τὸ κράτος τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας μου ὑπὲρ τῶν μοναχῶν[5] τῆς περὶ τὸν[6] Ἄθω σεβασμίας μονῆς τῆς ἀοιδίμου βασιλίδος Πουλχερίας τῆς παρθένου ἀνανεώσασθαι τὸ τεῖχος[7]· καὶ γὰρ εὗρον αὐτὴν τοσοῦτον κατηδαφισμένην, καὶ πάντῃ διαλελυμένην, ὡς τὰ ἐν ὕδασι τείχη φαινόμενα· τοιαύτη τις[8] ἦν καὶ ἡ τῶν θεοστέπτων[9] ἀθλητῶν ἁγίων μου Τεσσαράκοντα σεβασμία μονή, ἡ ἔκπαλαι μὲν τοῦ Χειμάῤῥου, νῦν δὲ Ξηροποτάμου ἐπικεκλημένη, ὡς[10] μηδὲ ὁμοίωμα τείχους φαίνεσθαι πρὸς τῆς παλαμναίας χειρὸς Ἰσμαηλίτιδος. ἀλείπτῃ δὲ καὶ συνεργῷ ἐπὶ[11] τοῦτο χρησαμένη ἡ ἐμὴ βασιλεία τῷ ὑπάτῳ τῶν φιλοσόφων, ὁσιωτάτῳ Παύλῳ τῷ[12] Ξηροποταμηνῷ, Θεοῦ συνάρσει καὶ χάριτι, ᾠκοδόμησε ναὸν παμμεγέθη τε καὶ λίαν περικαλλῆ, καὶ περὶ αὐτὸν οἴκους εὐμεγέθεις, καὶ τείχη ὑψιπετῆ,[13] οὐκ ἐν ὁμοίῳ τῶν πάλαι, ἀλλὰ πολὺ βελτίονα καὶ θαυμασιώτερα, ὡς[14] εἶναι μοναχοῖς καὶ εὐσεβέσιν ἀνδράσιν

1) Ψαλμ. ΡΙΗ. 5.
2) ταῦτα δὴ (παρὰ Zachar.)
3) αὐτὴν (αὐτ.)
4) λ. τὴν »
5) ηὐδόκησεν ἡ βασιλεία μου ὑπὲρ τῶν ἀξιωτάτων
6) τῷ (αὐτ.)
7) τὰ τείχη »
8) τε »
9) θεοσέπτων »
10) ἐπικαλουμένη ὥστε »
11) εἰς »
12) Παύλῳ τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπιλεγομένῳ (αὐτ.)
13) καὶ περικαλλῆ καὶ ἐνδύτας χρυσοϋφάντους καὶ πολλὰ χρυσόπαστα ἀμφία καὶ ἱερὰ καλύμματα καὶ ἐκ χρυσοῦ ἅγια δισκοπότηρα ἐν αὐτῷ ἀπεχειρισάμην· καὶ περὶ αὐτὸν οἴκους εὐμεγέθεις, ξενῶνας δηλαδὴ καὶ κραββατοστρώσια διὰ τοὺς εἰσερχομένους, ἔτι δὲ καὶ τείχη ὑψιπετῆ καὶ πύργους καὶ προμαχῶνας πολλούς, (αὐτ.)
14) ὥστε »

ἀσφάλεια, μεγαλοπρεπῆ μὲν τῇ θέᾳ, τοῖς δὲ λογισμοῖς διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς εὐδοκιμοῦσαν ἀρετὴν ἀτεχνῶς χαριέστατα[1]· μάνδρα καὶ γὰρ Χριστοῦ ἐστιν, ἧς οἱ αἰσθητοὶ καὶ νοητοὶ λύκοι ἀδυνατοῦσι σπαράξαι τὰ ἐν αὐτῇ πρόβατα. ἐξειργασάμην δ' αὐτὴν εἰς κάλλος καὶ μέγεθος οὐ τὸ τυχόν, ἀνήγειρα περὶ αὐτὴν πύργους, ᾠκοδόμησα ξενῶνας, γηροκομεῖά τε καὶ νοσοκομεῖα συνέστησα, ἐν ᾗ καὶ παρακκλήσια δώδεκα τὸν ἀριθμὸν ἐξειργασάμην[2], καὶ ἀναθήμασι πολλοῖς, ὡς εἰκός, κατεπλούτισα. ἀλλὰ δὴ[3] καὶ μετὰ πατριαρχικῆς παρουσίας τὸν ἐγκαινισμὸν[4] αὐτῆς ἐδόξασα. ἐπεὶ δὲ μετὰ τὸν ἐγκαινισμὸν[4] καὶ τὴν καθιέρωσιν τοῦ ἁγίου ναοῦ, καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἁγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κὺρ[5] Θεοφυλάκτου, ποθεινοτάτου υἱοῦ τῆς βασιλείας μου, καὶ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τῆς βασιλείας μου[6] τὸ καταθύμιον[7] ἐκπληρῶσαι[8] διενοήθην· ἐπεὶ[9] ταῖς τούτου θεοπειθέσιν εὐχαῖς ἡγιάσθην,[10] καὶ κλινήρης ὤν, ἀνέλαβον ἐμαυτόν, διέκρινον τὸ[11]

1) τῇ δὲ ἀκοῇ ἀτεχνῶς χαριέστατα διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς εὐδοκιμοῦσαν ἀρετήν. (Zachar.)
2) πρόβατα ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ὁσιωτάτου Παύλου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου εὐσεβῶς ποιμαινόμενα, καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀντιλήψεως αὐλιζόμενα εἰς τὸν ἱερὸν καθ' ἑτέραν ἐπιβολὴν μελιττῶνα τοῦτον περιβομβεῖν ἐμμελέστατα, τὸν τῆς ἀρετῆς ἐργαζόμενα καρπὸν ὑπὲρ μέλι γλυκάζοντα, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ὑπερουσίου Θεότητος κρίματα ἐξεγειρόμενα καὶ ὁσίας χεῖρας ἐν ταῖς νυξὶ ἐπαίροντα, χωρὶς ἐνθυμήσεων πονηρῶν καὶ ματαίων διαλογισμῶν «τὸν χοῦν κενοῦντα, τὸν νοῦν πτεροῦντα, τῷ πνεύματι ζέοντα, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντα, τῇ ἐλπίδι χαίροντα, τῇ θλίψει ὑπομένοντα, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντα, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντα, τὴν φιλοξενίαν διώκοντα» κατὰ τὰ ἱερὰ λόγια [Ἐπ. πρ. Ῥωμ. ΙΒ' 12]. ἔτι δὲ γηροτροφεῖά τε καὶ νοσοκομεῖα μετὰ καὶ δύο καὶ δέκα παρεκκλησιῶν συνέστησα, (αὐτ.)
3) ὡς εἰκὸς τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν τῆς βασιλείας μου κατεπλούτισα. ἀλλὰ (αὐτ.)
4) ἐγκαινιασμὸν (αὐτ.)
5) ἁγιωτάτου Πατριάρχου κυροῦ »
6) πνευματικοῦ μου πατρὸς »
7) κατὰ θυμὸν »
8) ἐκπληρῶσαι εὐλόγως »
9) ἐπειδὴ »
10) εὐχαῖς πρότριτα ὑγιάσθην »
11) ἐμαυτόν, ὃ πρὸ μικροῦ τὸν οὐδὸν ἐπιβὰς τοῦ Ἅδου διεκρίνατο (αὐτ.)

ποιητέον, εἰσῆλθον μετ' οὐκ ὀλίγων μου συγκλητικῶν[1] καὶ μαγίστρων ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ τῆς βασιλείας μου[2] καὶ τῶν τιμίων ξύλων τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ το μέγιστον πάντων καὶ θαύματος ἄξιον εὑρών, (φέρει[3] γὰρ εἰσέτι ἐν αὐτῷ[4] τὰ τοῦ δεσποτικοῦ πάθους μνημόσυνα, μίαν τῶν ἥλων ὀπήν, ἀφ' ὧν ἡ τεθεωμένη σὰρξ τοῦ Κυρίου μου περιεπάρη, καὶ τὸ καθάρσιον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,[5] ἤτοι ἡ λιβὰς τοῦ παναγίου κατεκενώθη αἵματος, ὕψος ἔχον κατὰ[6] τῶν ἐγκαρσίων καὶ τοῦ ἱστοῦ ἕως[7] ἑνὸς πήχεως καὶ μιᾶς παλαιστῆς, πλάτος δὲ ὡσεὶ δύο δακτύλων, καὶ βάθος ὡσεὶ[8] δακτύλου, ὁλονὲν[9] δὲ τὸ πᾶν αὐτοῦ ὡσεὶ δραχμὰς ἑκατόν,) καὶ ἀνὰ χεῖρας λαβὼν τὸν ἅγιον τοῦτον[10] θησαυρόν, τὴν φρικτὴν σημαίαν τοῦ οὐρανίου βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ,[11] ἐπέθηκα ταῖς τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου Παύλου[12] τοῦ Ξηροποταμηνοῦ ἁγίαις χερσίν, ὅπως εἴη, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ[13] Κύριος, ἀναφαίρετον ἀνάθημα τῇ ῥηθείσῃ σεβασμιωτάτῃ μονῇ τῆς βασιλείας μου, ἐφοδιάσαντες αὐτὸ μετὰ καὶ[14] ἐκκλησιαστικῆς καὶ στρατιωτικῆς προπομπῆς, ἵνα ἀποθέσωσι τοῦτο ἔνδον τοῦ ἁγίου βήματος[15] πρὸς ἁγιασμὸν καὶ στηριγμὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἡμῶν ποίμνης.[16] ἀλλ' ἐπειδὴ τούτου χάριν ἱκανῶς ἥ τε σύγκλητος καὶ ἅπαν τὸ δημόσιον ἐδέετο ταύτης μὴ ἀποτυχεῖν τῆς οὐρανίου

1) μετά τινων τῆς Συγκλήτου (παρὰ Zachar.)
2) τῆς κραταιᾶς μου βασιλείας (αὐτ.)
3) φέρει καὶ »
4) ἐν ἑαυτῷ »
5) τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐδωρήσατο »
6) μετὰ »
7) ὡσεὶ »
8) ὡσεὶ ἑνὸς »
9) ὁλκὴν »
10) τοῦτον τὸν ἅγιον »
11) τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως, τὸ ἐν οὐρανῷ φανησόμενον σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ μέλλοντος ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· τοῦτο δὴ (τὸ) θειότατον ὄργανον τῆς σωτηρίας ἡμῶν εὐλαβῶς (αὐτ.)
12) ὁσιωτάτου Παύλου (αὐτ.)
13) ἀνιλθῃ »
14) λ. καὶ »
15) ἐν τῷ τῆς μονῆς ἁγίῳ βήματι »
16) μονῆς »

χάριτος[1], ἐθέσπισεν[2] ἡ βασιλεία μου, ἵνα ἀποστέλλωνται κατὰ πᾶσαν τριετίαν[3] παρὰ μὲν τῆς τῶν Ῥωμαίων κραταιᾶς βασιλείας βασιλικοὶ δύο σεκρετάριοι[4] μετὰ καὶ ἑνὸς ἑκατοντάρχου, παρὰ δὲ τῆς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δύο κληρικοί, καὶ δημοσίως μεταστέλλεσθαι τουτὶ τὸ εὐλογημένον ξύλον τοῦ παναγίου σταυροῦ,[5] μετὰ καὶ στρατιωτικῆς, ὡς εἴρηται,[6] δορυφορίας, καὶ προπομπῆς συγκλητικῶν ἀρχόντων κατὰ τὴν α΄ τοῦ Αὐγούστου μηνός, χάριν τῆς ἁγίας αὐτοῦ[7] προσκυνήσεως, καὶ παγκοσμίου Ὑψώσεως, εἶθ᾽ οὕτω συστέλλεσθαι παρὰ τῶν Ξηροποταμηνῶν μοναχῶν καὶ μεταφέρεσθαι αὐτὸ πρὸς τὴν εὐαγεστάτην μονὴν τῆς βασιλείας μετὰ καὶ[8] προσηκούσης προπομπῆς.[9]

---

1) τῆς χάριτος τῆς οὐρανίου (παρὰ Zachar.)
2) ἐδιώρισεν (αὐτ.)
3) κατὰ πᾶσαν τριετίαν ἀποστέλλωνται (αὐτ.)
4) τῆς κραταιᾶς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων δύο σεκρετάριοι μυστικοί, (αὐτ.)
5) δημοσίως αὐτὸ μεταστέλλεσθαι »
6) μετὰ στρατιωτικῆς »
7) μηνός, καὶ μεταπέμπεσθαι τοῦτο μετὰ καὶ τῶν ἐγκρίτων μοναχῶν τῆς ἡμετέρας σεβασμίας μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, χάριν τῆς αὐτοῦ (αὐτ.)
8) συστέλλεσθαι καὶ μετακομίζεσθαι πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν μετὰ τῆς (αὐτ.)
9) . . . . καὶ εὐλαβείας. τούτου χάριν κελεύει τὸ κράτος τῆς βασιλείας μου, δίδοσθαι ἐτήσιον σολέμνιον τοῖς Ξηροποταμηνοῖς πατράσι ὑπὲρ ψυχικῆς ἡμῶν σωτηρίας διὰ τὴν τῶν ἐνοικούντων ἐπ᾽ ἀρετῇ διαβεβοημένων μοναχῶν δαπάνην τῶν ἀναγκαίων, τῶν πατέρων ἐκ τούτων ἀποζώντων· εἰ γὰρ τοὺς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ καὶ τῷ Κυμινᾶ καὶ τῷ τοῦ Λάτρους μονastὰς διὰ χρυσοβούλλων ἡ ἐμὴ ἐλέησε βασιλεία, πολλῷ μᾶλλον χρεωστικῶς τῶν οἰκείων εὐχετῶν εἰς ἀεὶ τὴν κηδεμονίαν ποιήσει.

γ΄. Ὅθεν καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει τῇ ῥηθείσῃ μονῇ, δι᾽ οὗ εὐδοκεῖ καὶ θεσπίζει, ἵνα τῇ τούτου ἐμφανείᾳ οἱ τῆς μονῆς ταύτης μοναχοὶ τοῦ ὁσιωτάτου Παύλου τοῦ Ξηροποταμηνοῦ διὰ τὸ προνόμιον τοῦ ζωοποιοῦ τιμίου ξύλου λαμβάνωσιν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς κραταιᾶς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας κατὰ πᾶν ἔτος ἀνὰ χιλίους ὀκτακοσίους χρυσοῦς τῆς ἐμῆς χαραγῆς, διά τε τοὺς ῥηθέντας ξενῶνας καὶ τὰ νοσοκομεῖα καὶ διὰ τὸ ἑορτάζειν πανηγυρικῶς μετὰ φιλοτιμίας καὶ παννύχου στάσεως τρεῖς ἐτησίους ἑορτάς· τὰ τῆς Θεοτόκου ἐν ναῷ τῷ νομικῷ ἅγια Εἰσόδια, κλῆρος καὶ γὰρ αὐτῇ ἄνωθεν ἐδόθη τὸ ἁγιώνυμον Ὄρος· τὴν τῆς παγκοσμίου Ὑψώσεως

Περὶ τοῦ χρυσοβούλλου τούτου ὁ σοφὸς ἀρχειοδίφης Πάτμου Κ. Ι. Σακκελίων ἐπιστέλλει τάδε.

τοῦ τιμίου ξύλου τοῦ παναγίου Σταυροῦ, ὅτι παρὰ τοῦ κράτους τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλείας ταύτην πεπλούτικε χάριτα· καὶ τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων θεοσέπτων μεγάλων μαρτύρων μου Τεσσαράκοντα, ὅτι πάντα τὰ τῶν ἁγίων τούτων σεβάσμια λείψανα ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ διὰ χρυσοβούλλου τεθησαύρισται παρὰ τῆς πρώτης κτητορίσσης ἐκείνης τῆς ἀοιδίμου βασιλίσσης Πουλχερίας τῆς παρθένου, καθ᾽ ὃν χρόνον αὐτῇ τῇ μακαρίᾳ βασιλίδι κατ᾽ ὄναρ οἱ μεγαλομάρτυρες Χριστοῦ ἅγιοι Τεσσαράκοντα ἐνεφανίσθησαν. πρὸς τούτοις δὲ προσεκληρώθησαν καὶ ἀφιερώθησαν ὡς ἀδιάσπαστα μετόχια καὶ οἱ ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων εὐαγεῖς τρεῖς οἶκοι, ὅ τε ἐν τῷ νεωρίῳ ἐκ βάθρων ἀνεγερθεὶς ἅγιος ναὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου παρὰ τῆς βασιλείας μου, καὶ τὸ συγκείμενον αὐτῷ παλάτιόν μου τὸ πατρικὸν μετὰ τῶν πέριξ ἐργαστηρίων καὶ τῆς λοιπῆς περιοχῆς, ἤτοι τὸ Μυρέλαιον, καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινιαναῖς περιώνυμος ναὸς τῶν ἁγίων μου Τεσσαράκοντα μετὰ καὶ τῶν ἐνοικειῶν αὐτοῦ ὀσπητίων καὶ ἐργαστηρίων, ἵνα δεσπόζωνται καὶ κυριεύωνται παρὰ τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου, ἕως ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐφορᾷ· οὗτος καὶ γὰρ ἔκπαλαι μητρικὸν κτῆμα ἦν τοῦ ὁσιωτάτου Παύλου τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τῆς βασιλείας μου, υἱοῦ χρηματίσαντος ἐκείνης τῆς ἀοιδίμου αὐγούστης Προκοπίας, θυγατρὸς Νικηφόρου καὶ συζύγου Μιχαὴλ τῶν ἀειμνήστων καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων τῶν πρὸ ἡμῶν. ὁ τοίνυν πειραθησόμενος ἀνατρέψαι τὴν ἐν τῷ παρόντι μου πρᾶξιν καὶ ἀποστερῆσαι τοῦ ῥηθέντος σολεμνίου τὴν ἐμὴν μονήν, ἢ καταδηλῶσαι ἢ ὑποτάξαι αὐτήν τινι ἀξιωματικῷ προσώπῳ, ἢ καὶ ἀποξενῶσαι τῆς ῥηθείσης μονῆς τῆς βασιλείας μου τὸ προσκυνητὸν καὶ πανάγιον ξύλον τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τὸ τοῦ οὐρανίου βασιλέως ἅγιον ὑποπόδιον, εἰς ὃ παρεγγυᾷ ἡμῶν ὁ προφητάναξ Δαυῒδ προσκυνεῖν λέγων «εἰσέλθωμεν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ, προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ» ὁ τοιοῦτος ὡς ἱερόσυλος εὐπορήσαιτο τῆς ἀσθενείας τοῦ Κάϊν καὶ τῆς Γιεζῆ λέπρας καὶ τῆς τοῦ Ἰούδα ἀγχόνης, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης. τῇ γοῦν ἰσχύει καὶ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λ[όγ]ου τῆς βασιλείας μου ὀφείλει λαμβάνειν ἀκωλύτως ἡ δηλωθεῖσα σεβασμία μεγίστη μονὴ τῆς βασιλείας μου ἡ ἐπικεκλημένη Ξηροποτάμου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ ῥηθὲν σολέμνιον παρὰ τοῦ ταμείου τῆς κραταιᾶς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων, ἵνα ποιῇ λειτουργίαν κατὰ πᾶν σάββατον ὑπὲρ τῆς μακαρίας ψυχῆς τῆς ἐρασμιωτάτης μοι ἀοιδίμου αὐγούστης βασιλίσσης Θεοδώρας, ἔχῃ δὲ καὶ τὴν δεσποτείαν, ἐπικαρπίαν τε καὶ πᾶν εἰσόδημα τῶν ῥηθέντων τριῶν ἁγίων περιωνύμων ναῶν ὡς ἴδια αὐτῆς κτήματα καὶ μετόχια, διατηρουμένη καθάπαξ ἐκ παντὸς βασιλικοῦ τε καὶ πατριαρχικοῦ ἢ καὶ κοσμικοῦ ἀξιώματος ἀτελής τε καὶ ἀνεπηρέαστος.

Εἰς γοῦν μόνιμον καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν τούτου ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος

«. . . . Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Χρυσόβουλλον εἰ »καὶ ἐκδεδομένον 81 ἤδη ἔτη πρὸ τῆς τοῦ Lin- »genthal ἐκδόσεως αὐτοῦ, ἐν βιβλιδαρίῳ, οὗτι- »νος ἀντίτυπον ἀπόκειται ἐν τῇ Πατμιακῇ Βι- »βλιοθήκῃ, καὶ ὅπερ σκόπιμον νομίζω νὰ περι- »γράψω ὧδε.

»Τὸ βιβλιδάριον εἶναι σχήματος 8ου μικροῦ »καὶ σύγκειται ἐκ φύλλων 46· τὰ δὲ περιεχόμε- »να ἔχουσιν ὧδέ πως.

«Σελ. 1. Ἡ ἐπιγραφή· *Ἐγχειρίδιον* περιέ- »χον τὸν Παρακλητικὸν Κανόνα καὶ τοὺς ΚΔ' »Οἴκους εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν, »ἐν ᾧ καὶ τὰ χρυσόβουλλα τῶν ἀοιδίμων βα- »σιλέων Ῥωμανοῦ καὶ Ἀνδρονίκου, μεθ' ὧν καὶ »διαθήκη Ἀναστασίας τῆς μετονομασθείσης »Ἀγάθης, ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ χὰτ σερὶφ τοῦ »Σουλτὰν Σελήμ· τὰ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδο- »θέν, σπουδῇ μὲν τοῦ πανοσιωτάτου ἐν ἱερο- »μονάχοις κυρίου Χριστοφόρου Ξηροποταμηνοῦ, »δαπάνῃ δὲ τοῦ τιμιωτάτου κυρίου Θεοδώρου »Ῥοδόλφου ἐκ πόλεως Μπρασσὸβ τῆς Τραν- »συλβανίας· αψος'. Ἐνετίῃσιν, 1776. Παρὰ »Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. Con Li- »cenza de' Superiori.

»Σελ. 3—10. «Πανοσιώτατε ἐν ἱερομονάχοις »καὶ πνευματικοῖς πατράσιν ἱεροπρεπέστατε κύ- »ριε Χριστόφορε.—Πνευματικοῦ μοι πατρὸς ἐκ- »πληρῶν ἐπίταγμα, κτλ. Νικόλαος ὁ Βελλαρᾶς» »(Οὗτος εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ Παρακλητικοῦ »Κανόνος καὶ τῶν ΚΔ' Οἴκων).

»Σελ. 11—24. «Πόνημα τοῦ σοφολογιω- »τάτου ἐν Ἱεροδιδασκάλοις Κυρίου Νεοφύτου »τοῦ Πελοποννησίου, τοῦ καὶ Καυκαλυβίτου »(sic),περὶ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.» »—Ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου καὶ σωτήριός ἐστιν κλ.»

»Σελ. 25—27. «Τῷ Πανοσιωτάτῳ ἐν ἱερο- »μονάχοις, καὶ πνευματικοῖς πατράσιν ἱεροπρε- »πεστάτῳ κυρίῳ Χριστοφόρῳ τῷ Ξηροποταμη- »νῷ Νικόλαος ὁ Βελλαρᾶς τὴν μετ' αἰδοῦς καὶ »εὐλαβείας προσκύνησιν. —Ἔχει τι μεθ' ἑαυ- »τῆς ἐντερπνον καὶ ἡ μουσική, καὶ οὐδ' ἀφι- »λόσοφον πάντως τὸ ἔργον τοῖς τοῦτο ἐπὶ σχο- »λῆς ποιουμένοις μελέτην κλ. Κορώνηθεν αψοδ' »Ἰουλίου ιδ'.».

»Σελ. 28. «Ἀποτροπὴ τοῦ πονηροῦ, καὶ »τοῦ σταυροῦ ἐπίκλησις διὰ στίχων ἡρωελε- »γείων» (Ἐξάστιχον).

»Σελ. 29—40. «Κανὼν παρακλητικὸς εἰς »τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, ψαλλόμενος »ἐν πάσῃ θλίψει καὶ περιστάσει.»

»Σελ. 41—52. «Οἱ κοσμοχαρμόσυνοι ΚΔ' »Οἶκοι πρὸς τὴν νοητὴν σκάλαν, τὸν τίμιον »καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χρι- »στοῦ» (Ὁ προτεταγμένος παρακλητικὸς Κα- »νὼν καὶ οἱ παρόντες Οἶκοι εἶναι οἱ καὶ ἐν ταῖς »τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ἐκδόσεσι τοῦ Ὡρολο- »γίου ἐμφερόμενοι).

»Σελ. 53—63. «Ῥωμανὸς ἐν Χριστῷ τῷ »Θεῷ πιστὸς Βασιλεύς, καὶ αὐτοκράτωρ Ῥω- »μαίων.— Ὁ πάντων τῶν ἀγαθῶν παροχεύς, »καὶ τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως δημιουρ- »γός, κατ'ἀρχὰς μὲν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ὡς »ἀθάνατον κτλ.»

»Σελ. 64—72. «Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ »Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥω- »μαίων. — Τῶν ὅσα τῇ τοῦ κρείττονος μερίδι »παρ' ἡστινοσοῦν θεοφιλοῦς διαθέσεως καθάπερ »ἀφοσιωθέντων τε καὶ ἀναθέντων[1] ἀδιάσπα- »στά τε καὶ ἄσυλα ἐς ἀεὶ διαμένειν τε καὶ δια- »τηρεῖσθαι, οἵ τε ἐξωτερικοὶ νόμοι, καὶ οἱ κα- »θ' ἡμᾶς τῷ ὄντι θεῖοί τε καὶ σεβάσμιοι διακε- »λεύουσι, καὶ διαρρήδην θεσπίζουσι κτλ.» »(Πραγματεύεται δὲ καὶ τὸ Χρυσόβουλλον τοῦ- »το τοῦ πρεσβυτέρου Ἀνδρονίκου περὶ τῆς αὐ- »τῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου).

»Σελ. 73—80. «Διαθήκη Ἀναστασίας τῆς »μετονομασθείσης Ἀγάθης Μοναχῆς.—Οἱ τῷ »φωτισμῷ τῆς ὑψηλῆς γνώσεως πρὸς τὰ ἄνω »τὰς αἰσθήσεις ἀπὸ τῶν βιωτικῶν ἀθροίσαντες, »καὶ τῷ τοῦ παναγίου πνεύματος ἑπταχώρῳ »κύκλῳ τὸν νοερὸν τῆς καρδίας καθαρᾷ τῇ δια- »νοίᾳ τῷ Θεῷ ἑνώσαντες, ἐν τῇ τῆς ἄνω Ἱε- »ρουσαλὴμ δημοσίᾳ χαρᾷ δεῦτε σὺν ἡμῖν κτλ.» »(Δι' αὐτῆς ἀφιεροῖ τῇ αὐτῇ Μονῇ *τὰ ἐκ τοῦ »Μουζάλωνος ἐκείνου μακαρίτου Δημητρίου »τοῦ Ἰατροφιλοσόφου ἐξωνηθέντα δύο χωρία, »τὸ Παλαιοχώριον λεγόμενον, καὶ τὸ χωρίον »Γήσβορον καλούμενον* [ὡς ἀληθῶς γῆς βορὰν »ὂν τῆς μεταλλείας], πρὸς σὲ καὶ τέσσαρας »χρυσᾶς κανδήλας. Εἶναι δὲ γεγραμμένη τῷ »6950 [+1441], Σεπτεμβρίου 20, ὑποσεση- »μασμένη οὕτως· *Ὁ Ἱερισσοῦ Νικάνδρος βε- »βαιῶν ὑπέγραψα.*)

»Σελ. 81—92. «Χὰτ Σερὶφ τοῦ Σουλτὰν

τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλείας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Φευρουάριον τῆς ἐνισταμένης [ιβ'] ἰνδικτιῶνος τοῦ ἔτους ϛωλβ', ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

ΡΩΜΑΝΟΣ *ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.* (αὐτ.)

---

[1] Ἴσως ἀνατεθέντων.

»Σελήμ. — Ἡγεμὼν τῶν ἐνδόξων Ἡγεμόνων, »μεγάλε τῶν μεγάλων συνετῶν, ἐξουσιαστὰ »δυνάμεως καὶ δόξης, καὶ τῇ τοῦ Ὑψίστου »Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ χάριτι ἴδιε Πασᾶ τῆς μεγα- »λοπόλεως Θεσσαλονίκης Ἀλῆ Πασᾶ, αἰωνι- »ζέσθω σου ἡ δόξα κτλ.»

»Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ βιβλιδαρίῳ πε- »ριεχόμενα. Τῶν δὲ τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ Ἀνδρο- »νίκου Χρυσοβούλλων ἡ πρώτη αὕτη ἔκδοσις »ἐλάνθανε καὶ τὸν ἀοίδιμον Οἰκονόμον, ὅστις »ἀνέκδοτα τέως ὑπολαβὼν ἐξέδωκεν ἀμφότερα »τῷ 1838 ἐν τῇ Ἀθήνῃσι περιοδικῶς ἐκδιδο- »μένῃ *Εὐαγγελικῇ Σάλπιγγι*[1]. Ἀλλὰ καὶ ὁ σο- »φὸς ἐκδότης τῶν Acta et Diplomata Patriar- »chatus Cons/politani Φρ. Μικλοσίχιος ὡς ἀ- »νέκδοτον ἐξέδωκε καὶ αὐτὸς τὸ τοῦ Ῥωμα- »νοῦ Χρυσόβουλλον ἐν τῇ Slavische Bibliothek[2] »ἐξ ἀντιγράφου, ὅπερ πρῶτος μετέλαβεν ἀπὸ »τῆς τοῦ Ξηροποτάμου Μονῆς τῷ 1744 ἔτει »ὁ Βάσικος (Gregorovic Baskij)[3]. Τετάρτη λοι- »πὸν ἔκδοσις αὐτοῦ λογιστέα ἡ ὑπὸ τοῦ Lin- »genthal τῷ 1857 γενομένη.

»Ἐλάνθανεν ὁμοίως, ὡς φαίνεται, καὶ τὸν »πολύτιμόν μοι φίλον κύριον Μ. Παρανίκαν, »ὅτι τὸ πρὸ ἐτῶν τινων ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐν »τῷ Ἡμερολογίῳ *Χρόνῳ* (ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ »μνήμη) Χὰτ Σερὶφ τοῦ Σουλτὰν Σελὴμ ὑπῆρ- »χε προεκδεδομένον ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος βι- »βλιδαρίῳ.

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.»

1) Περιοδ. Γ'. Τόμ. Α'. ἀριθ. 3, 5.

2) Ἐν Βιέννῃ, 1850. 8ον. Τόμ. Α'. σ. 200—7.

3) Σ. Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, *Βίος Γρηγορίου Εἰρηνου- πόλεως καὶ Βατοπαιδίου* (ἐν Ἀθήναις, 1860. 8ον). σ. 72. — Κ. ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ, *Τὰ σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα* (ἐν Ἀθήναις, 1864. 8ον). Τόμ. Α'. σ. 524.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀκάματος κ. Ι. Σακκελίων. Ἡμεῖς δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ καταλήξωμεν τὸν λό- γον, πρὶν ἢ παρακαλέσωμεν τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς Ἀνατολῆς διεσπαρμένους λογίους νὰ κοινοποιῶσι τῷ ἐν Κ/πόλει Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ καὶ ἄλλων αὐτοκρατορικῶν χρυσοβούλλων ἀν- τίγραφα, πιστῶς ἀντιγεγραμμένα, ὡς συμβο- λὴν εἰς τὴν συλλογὴν τῶν τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλ- ληνισμοῦ ἐπισήμων ἐγγράφων.

MORDTMANN, *πατήρ*.

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ

ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗι.

Ὅτε, πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἐδημοσίευσα διατριβήν τινα περί τινος ὀρειχαλκίνου νομίσματος ἀνεκ- δότου, παριστῶντος αὐτοκράτορα ἄγνωστον *Σαβινιανόν*, καὶ ἐκκοπέντος ἐν Σελευκείᾳ τῇ παρὰ τὸν ποταμὸν Καλύκαδνον, ἡ ἀνακάλυψίς μου αὕτη διημφισβητήθη α) μὲν διότι ὁ Σαβι- νιανὸς ἦν ἀντικαῖσαρ κατὰ τὸν Καπιτωλῖνον μό- νον ἐν Ἀφρικῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν Σελευκείᾳ· β) δὲ διότι τὸ ὑπ' ἐμοῦ δημοσιευθὲν ἦτο νόμισμα τοῦ *Γάλλου* ἢ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ *Βολουσιανοῦ*, καὶ ὅτι ἡ λέξις *Σαβινιανὸς* τοῦ ἐν λόγῳ νομί- σματος ἦτο παραφθορὰ τῆς λέξεως *Ἀφίνιος* τοῦ κοινοῦ αὐτῶν ἐπιθέτου, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον μετετράπη ἐπὶ τούτῳ ἡ λέξις *Βολου- σιανὸς* εἰς Γαλλουσιανὸς ἐπὶ τῶν νομισμάτων.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶμεν α) μὲν ὅτι ἔνθα οἱ ἱστορικοὶ παρασιωπῶσί τι, ἀπατῶνται ἢ ψεύ- δονται, ἐκεῖ αὐτὰ τὰ μνημεῖα λαλοῦσι· καὶ β) ὅτι ἡ Σελεύκεια, πόλις κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἀφρικῆς, *ἔμεινε καθαρῶς ἑλληνική*, διατηρή- σασα ὀρθογραφίαν κανονικωτέραν τῶν λατινι- κῶν ἀποικιῶν, αἵτινες ἐξηφανίσθησαν ἐντὸς χω- ρῶν ἀλλοφώνων. Τοιαύτη ἦτον ἡ Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, πόλις ἄλλως, ἧς τὰ νομίσματα, ὡς τὰ τοῦ *Γαλλουσιανοῦ*, ἐξεβαρβαρώθησαν μὲν ἀλλ' οὐχὶ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως, ὡς κοινῶς θεω- ρεῖται, ἀλλ' ἐν τῇ καταλήξει. Οἱ νομισματο- κόποι δὲν ἐγίνωσκον πλέον ν' ἀναγινώσκωσι τὰς ἐπιγραφάς· ὅθεν ἔθεσαν SIANO ἀντὶ PIAVG. Τοῦτο λοιπὸν εἶναι τὸ νόμισμα τοῦ Γάλλου, οὗ- τινος δὲν ὑπάρχουσι ποσῶς ἄλλα ἐν Ἀντιο- χείᾳ ἐκκοπέντα. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βολουσιανὸς

ἐγεννήθη ἐν Ἀφρικῇ (τοῦθ' ὅπερ ἠγνόουν ὁ κ. Cohen[1] καὶ ὁ κ. Sallet). Ἕνεκα δὲ τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ ταύτης, τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ ἀπεικόνισμα ἔχει τὸ στόμα καὶ τὴν σιαγόνα προεξέχοντα ὡς τὰ τῶν Αἰθιόπων, ὅπερ ἐπικυροῖ τὸν Βίκτωρα[2] λέγοντα «creati in insula *Meninge*, quae nunc *Girba* (Syrtes) dicitur.»

Ἰδοὺ νομίσματά τινα λίαν διδακτικά. Περὶ τούτων ἐν γένει σημειοῦμεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ 1—6 εἰσὶ νομίσματα ὀρειχάλκινα τῆς Σελευκείας παρὰ τὸν Καλύκαδνον, δείγματα ἀληθῆ τῆς ταχείας παρακμῆς τῆς τέχνης ἐντὸς εἰκοσιπενταετίας.

Ἀρ. 1. χάλκ. 10.

Ἀλέξανδρος Σεβῆρος.

Ἐμ. ΑVΤ· Κ· Μ· ΑVΡ· CΕΟVΗΡΟC ΑΛΕΞΑΝΔΡ—ΟC ἡ προτομὴ αὐτοῦ δαφνοστεφὴς πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CΕΛΕΥΚΕΩΝΤΩΝΠΡΟCΚΑΛΥΚΑΔΝΩ Νίκη-Τύχη πτερόεσσα, τρέχουσα ἐπὶ τροχοῦ πρὸς τὰ ἀριστερά· στέμμα ἐν τῇ δεξιᾷ χειρί.

Ἀρ. 2. χάλκ. 8 ½

Γορδιανὸς Γ' τῷ 242.

Ἐμ. ΑVΤ·Κ·Μ·ΑΝΤΩΝΙΟCΓΟΡΔΙΑΝΟC ἡ προτομὴ αὐτοῦ ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CΕΛΕΥΚΕΩΝΤΩΝΠΡΟCΚΑΛVΚΑ... Ἀθηνᾶ βαδίζουσα πρὸς τὰ δεξιὰ μετ' αἰγίδος κατὰ Πέρσου γονυκλιτοῦντος καὶ καθικετεύοντος ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἀρ. 3. χάλκ. 7 ½ *ἀνέκδοτον.*

Σαβινιανός, ἀντικαῖσαρ τῷ 239.

Ἐμ. ΑΥ·Κ·Γ·Λ·ΟVΒ·CΑΒΙΝ·ΓΑΛΛΟC προτομὴ νεαρὰ δαφνοστεφὴς πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CΕΛΕΥΚΕΩΝΤΩΝΠΡΟCΚΑΛΥΚΑΔΝΩ γυνὴ βαίνουσα πρὸς τὰ ἀριστερά, μήκων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς ὑψουμένη.

1) Κατὰ τὸν κ. H. Cohen, *Description Historique des Monnaies frappées sous l' Empire Romain* (ἐν Παρισίοις, 1860. 8ον) Τόμ. Δ', σ. 267. «Ἡ πατρὶς τοῦ Τρεβονιανοῦ Γάλλου καὶ τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ εἰσὶν ἄγνωστα.»

2) Aureli Victoris, *De vita et moribus Imperatorum Romanorum excerpta* ed. Samuel Petiscus (Trajecti ad Rhenum, 1696. 8ον). σ. 117—8.

Ἀρ. 4. χάλκ. 10 *ἀνέκδοτον.*

Ὁ αὐτός.

Ἐμ. ΑΥ·Κ·Γ·Λ·ΟΥ[Β·CΑΒΙΝ·] ΓΑΛΛΟΣ ἡ αὐτὴ προτομὴ πλὴν ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CΕΛ[ΕΥΚΕΩΝΤΩΝ]ΠΡΟCΚΑΛΥΚΑΔΝΩ ἡ προτομὴ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀγνώςου (ἴσ. Οὐβιανῆς), ἀντιμετώπου πρὸς πυργοφόρον προτομὴν τῆς Τύχης τῆς πόλεως.

Ἀρ. 5. χάλκ. 9 (τὸ ἀνάγλυφον ἀρκούντως καταφανὲς ἀλλὰ μᾶλλον ἀκατέργαστον.)

Οὐαλεριανὸς Α' πατὴρ τῷ 253.

Ἐμ. ΑV·Κ·ΠΟ·ΛΙΚ·ΟVΑΛΕΡΙΑΝ—ΟC προτομὴ ἀκτινωτὴ τοῦ Οὐαλεριανοῦ διπλοπώγωνος πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CΕΛΕΥΚΕΩΝΤΩΝΠΡΟCΚΑΛΥΚ—ΑΔΝ—Ω ἡ προτομὴ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ *Μαρινιανῆς ζώσης*, ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν πυργοφόρον προτομὴν τῆς Τύχης τῆς πόλεως.

Τὸ ἀπεικόνισμα τοῦτο τῆς Μαρινιανῆς ζώσης εἶναι ἀνέκδοτον. Ἐγινώσκετο μόνον τὸ τὴν ἐπιγραφὴν φέρον DIVAMARINIANA νόμισμα τῆς πόλεως Βιμινακίου τοῦ ἔτους 254.

Ἀρ. 6. χάλκ. 10 (λεῖον σχεδὸν καὶ ἄκομψον.)

Οὐαλεριανὸς Β' τῷ 261 κ. ἑ.

Ἐμ. ΑV· Κ· Π· ΛΙ· ΟVΑΛΕ[ΡΙΑ]Ν[ΟC CΕΒ·] ἡ προτομὴ ἀκτινωτὴ τοῦ Οὐαλεριανοῦ Β', νεωτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Γαλλιηνοῦ, πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CΕΛΕΥΚΕΩΝΤΩΝΠΡΟCΚΑΛΥ—ΚΑΔ—Ν—Ω ἡ προτομὴ τοῦ Γαλλιηνοῦ δαφνοστεφὴς καὶ ἀντιμέτωπος πρὸς προτομὴν τῆς Τύχης τῆς πόλεως.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ νομίσματα τῆς Σελευκείας· ἐπισυνάπτομεν δὲ τὴν περιγραφὴν ἄλλων ἕνδεκα νομισμάτων.

Οἱ ἀριθμοὶ 7—22 εἰσὶν ἡμιορειχάλκινοι, ἐκλελεγμένοι μεταξὺ τῶν παρ' ἡμῖν πλέον τῶν δύο χιλιάδων νομισμάτων τῆς *Ἀντιοχείας* τῆς Πισιδίας.

Οἱ ἀριθμοὶ 7—16 χρησιμεύουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νομισματικῆς τοῦ *Βολουσιανοῦ* ὡς καὶ τοῦ ὑποτιθεμένου Γαλλουσιανοῦ, ὅστις δὲν εἶναι ἄλλος ἢ ὁ *Γάλλος*.

Ἀρ. 7.

Φίλιππος Α', ὁ ἐπονομασθεὶς junior, οὐχὶ ὡς ὁ νεώτερος, ἀλλ' ὡς ὁ ἀνδρειότερος, ὁ ἀκμαιότερος. Πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ μετὰ τῆς εἰκόνος Γορδιανοῦ Γ' τοῦ προκατόχου αὐτοῦ.

Ἐμ. IMP· M· IVL· PHILIPPVSPIAVG· P· M· ἡ προτομὴ Γορδιανοῦ Γ' ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CAES· ANTIOCH· COL· ἐν τῷ πεδίῳ S. R. ἀγγεῖα *ὑπατικὰ* διὰ τὴν πρώτην ἀναγόρευσιν τοῦ Φιλίππου.

Ἀρ. 8.

Ὁ αὐτὸς μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ εἰκόνος.

Ἐμ. IMP· M· IVL· PHILIPPVSPIAVG· P· M· ἡ προτομὴ τοῦ Φιλίππου Α' πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. CAES· ANTIOCH· COL· Ἐν τῷ πεδίῳ S. R. σημαία μετὰ δύω σημάτων ταγμάτων τῶν λεγεώνων.

Ἀρ. 9.

Γάλλος.

Ἐμ. IMP· C· VMP· (ἀντὶ VIB[IVS] AF[INIVS]) GALVSSIANO· AVG· ἡ εἰκὼν τοῦ Γάλλου· ἡ προτομὴ αὐτοῦ ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. ANTIOCHIOCLO· ἐν τῷ πεδίῳ S. R. τὰ αὐτὰ τρία σήματα ὡς ἐν ἀρ. 8.

Ἀρ. 10.

Ὁ αὐτός.

Ἐμ. IMP· . . . AF· GALVSSIAVD· AV· ἡ αὐτὴ εἰκών.

Ὀπ. ANTIOCHICO ἐν τῷ πεδίῳ S. R. τὰ αὐτὰ τρία σήματα ὡς ἐν ἀρ. 8.

Ἀρ. 11.

Ὁ αὐτός, ἔχων κεχαραγμένα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰ γράμματα GALV·

Ἐμ. IMP· C· . . . . . GALVSSIANO· AV· ἡ αὐτὴ εἰκών.

Ὀπ. Τὰ αὐτά.

Ἀρ. 12.

Βολουσιανός (ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ μεταλλίων μετ' εἰκόνος *ἰδανικῆς*).

Ἐμ. IMP· C· VIB· AF· GA· VOLVSSIANNO· AV· ἡ προτομὴ εἰκόνος ἰδανικῆς τοῦ Βολουσιανοῦ ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. ANTIOCHICOL· A· ἐν τῷ πεδίῳ S. R· Νίκη (ἢ Ῥώμη;) τρέχουσα πρὸς τὰ ἀριστερά· ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ πανοπλία μετὰ σταυροῦ[1], ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σκῆπτρον.

Ἀρ. 13.

Ὁ αὐτὸς μετ' εἰκόνος τοῦ Βολουσιανοῦ ὡς ἀληθοῦς Αἰθίοπος.

Ἐμ. IMP· C· VIB· AF· GAL· VOLVSSIANO· AV· προτομὴ ἀκτινωτὴ Αἰθίοπος πρὸς τὰ δεξιά.

Ὀπ. ANTIOCHIOCLA· ἐν τῷ πεδίῳ S· R ἡ Ῥώμη καθημένη πρὸς τὰ δεξιά· πανοπλία μετὰ σταυροῦ· ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ σκῆπτρον.

Ἀρ. 14.

Ὁ αὐτὸς ἐπίσης.

Ἐμ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ καὶ τύπος.

Ὀπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ πέριξ τριῶν στρατιωτικῶν σημάτων. Σημειωτέον, ὅτι οὐ μόνον ἐν τῷ πεδίῳ γέγραπται S. R. ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς σημαίας.

Ἀρ. 15.

Γαλλουσιανός.

Ἐμ. Τὰ αὐτά.

Ὀπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή· προτομαὶ τοῦ *Γάλλου* καὶ τοῦ *Βολουσιανοῦ* ἀντιμέτωποι ἐντὸς δύω κεράτων τῆς Ἀμαλθείας.

Ἀρ. 16.

Ὁ αὐτός· εἰκὼν τοῦ Γάλλου μετὰ ῥινὸς ῥωμαϊκῆς· ἐπ' αὐτῆς δ' ἐξετυπώθη ἡ προτομὴ τοῦ Βολουσιανοῦ ἐν εἰκόνι Αἰθίοπος.

Ἐμ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ καὶ τύπος.

Ὀπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ καὶ τὰ τρία σήματα.

Τὰ δ' ἐφεξῆς πέντε νομίσματα (ἀριθ. 17—20) εἰσὶ περίεργοι *χοάναι διερρηγμέναι* καὶ χρησιμεύουσαι κυρίως πρὸς ἐκκοπὴν νομισμάτων ἡμιορειχαλκίνων.

---

1) Ὁ σταυρὸς οὗτος ἀποκαλύπτει ἡμῖν ἆρά γε ἐπιτόπιον συμβὰν μὴ ὑπὸ τῆς ἱστορίας μνημονευόμενον, ὅτι δηλαδὴ ὡσαύτως ἐν Ἀντιοχείᾳ οἱ χριστιανοὶ ἐθυσιάσθησαν ὅπως συνδράμωσι τοὺς ἐκ πανώλους προσβληθέντας ἐν τῇ φοβερᾷ ἐπιδημίᾳ, ἥτις ἐπισυνέβη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ;

'Αρ. 17. Χαλκ. 5 ½
Σαλωνῖνος, υἱὸς τοῦ Γαλλιηνοῦ.
'Εμ. IMP·CAE·P·ASLLOVNANI(ἀντὶ SALONIN) AV· εἰκὼν τοῦ Σαλωνίνου ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.
'Oπ. ANTIOCHIOC· ἐν τῷ πεδίῳ S. R· τὰ τρία σήματα μετ' ἀετοῦ ἐν μέσῳ ἐπί τινος πλοίου, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ ῥωγὴ τῆς χοάνης, δι' ἧς τὸ μέταλλον καθὸ ὑγρὸν διῆλθε.

'Αρ. 18. Χαλκ. 8.
Φίλιππος Α'.
'Εμ. IMP·M·IVL·PHILIPPVS·PFEL·A προτομὴ αὐτοῦ ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.
'Oπ. ANTIO-CHICOL· ἐν τῷ πεδίῳ S. R· καὶ τὰ τρία σήματα μετὰ τριῶν ἀετῶν· ἄνωθεν μεγάλη ῥωγὴ καμπύλη.

'Αρ. 19. Χαλκ. 7.
'Ο αὐτός.
'Εμ. IMP·M·IVL·PHILIPPVSPIAVG·P·M· ὁ αὐτὸς τύπος· σχίσμα ἐν τῇ σημαίᾳ.
'Oπ. CAES-ANTIOCH· C· ἐν τῷ πεδίῳ κάτω μὲν OL. ἄνω δὲ SR· ὁ αὐτὸς τύπος.

'Αρ. 20. Χαλκ. 6 ½
'Ο αὐτός.
'Εμ. IMP·C·M·IVL(ῥωγὴ) ILIPPVSAVG· ὁ αὐτὸς τύπος· ῥωγὴ ἐν τῷ πώγωνι.
'Oπ. CAESANTIOCHICOLO· ἐν τῷ πεδίῳ S·R· ὁ αὐτὸς τύπος.

'Εν τέλει δὲ ἐπιτραπήτω ἡμῖν ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἕτερα σπουδαῖα εὑρήματα νομισματικὰ τῆς ἐν Πισιδίᾳ 'Αντιοχείας.

'Αρ. 21. Χαλκ. 5½ *ἀνέκδοτον* ἐξ 'Αντιοχείας.
Αἰμιλιανός.
'Εμ. IMP· C· M· AEM· AEMILLIANO AV· ἡ προτομὴ τοῦ Αἰμιλιανοῦ ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.
'Oπ. ANTIOCHICO ἐν τῷ πεδίῳ S. R· τὰ τρία σήματα μετὰ τριῶν ἀετῶν.

'Αρ. 22. Χαλκ. 5 ½ *ἀνέκδοτον*, κατασκευῆς βαρβαρικῆς.
Λικινιανός, ὁ ὑπὸ τὸν Γάλλον ἀντικαῖσαρ.
'Εμ. IMP· C· P· AEL· LICINIANO ἡ ἰσχνὴ προτομὴ αὐτοῦ ἀκτινωτὴ πρὸς τὰ δεξιά.
'Oπ. ANTICOCIL ἐν τῷ πεδίῳ S. R· ἡ Τύχη τῆς 'Αντιοχείας ὀρθία πρὸς τὰ ἀριστερὰ μετὰ στάχυος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ (ἐπὶ βωμοῦ;) ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ κέρας τῆς 'Αμαλθείας.

D[r]. DÉTHIER.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ

ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΣΤΕΡΝΗΣ

παρὰ τὸ ἀρχαῖον τῶν Βυζαντίων Πραιτώριον.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ περυσινοῦ φθινοπώρου συνεπεσκέφθην μετὰ τοῦ κ. 'Αλκιβιάδου Μαυράκη ὑπόγειον ἀνακαλυφθὲν ἐν περσικῇ οἰκίᾳ, κειμένῃ πλησίον τῆς 'Αγίας Σοφίας. 'Εν τῷ ὑπογείῳ τούτῳ, κατά τινας, ἀνευρέθη χάλκινος σταυρός, φέρων γράμματα ἑλληνικὰ καὶ σερβικά. Παρεκάλεσα φίλον τινὰ ἵνα, διὰ φροντίδος τοῦ κ. διευθυντοῦ τῆς ἐδῶ σερβικῆς σχολῆς, σαφηνισθῶσι τὰ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ προστεθέντα σερβικὰ γράμματα. Μέχρι σήμερον οὐδεμίαν ἐξήγησιν ἔλαβον.

Τὸ ὑπόγειον τοῦτο εὑρίσκεται ὄπισθεν τῆς οἰκίας τοῦ Κ. Γενικοῦ Προξένου τῆς Περσίας, Νετζὶπ 'Αλῆ Χάν, κειμένης πρὸς δυσμὰς τοῦ γηπέδου, ἄλλοτε πραιτωρίου τῶν Βυζαντίων, καὶ τοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους Μεχμὲτ πασᾶ, ἐκκλησίας τὸ πάλαι τιμωμένης ἐπ' ὀνόματι τῆς 'Αγίας 'Αναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας. 'Εν τῷ ὑπογείῳ τούτῳ, μήκους πήχεων 4 καὶ πλάτους πήχεων 3,50, καταβαίνει τις διὰ 24 πετρίνων βαθμίδων, καλῶς διατηρουμένων. 'Εν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, εἶναι φρέαρ διαυγεστάτου ὕδατος, βάθους μέτρων γαλλικῶν 0,78 καὶ διαμέτρου μ. 0,43. Τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος εἶναι ἀτέραμνον, ἀκατάλληλον εἰς πόσιν.

Θόλος ἁπλοῦς πλινθόκτιστος βυζαντινὸς στε-

γάζει τὸ ὑπόγειον ὅλον. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θόλου ὑπεράνω τοῦ φρέατος, σώζεται στρογγύλη ὀπή, διὰ τῆς ὁποίας ἤντλουν οἱ κάτοικοι ὕδωρ, ὅταν τὸ ὑπόγειον ἦτον ἄλλοτε ἐπικεκαλυμμένον διὰ χωμάτων. Τὴν σήμερον, διὰ φροντίδος τοῦ φιλοκάλου κτήτορος αὐτοῦ Νετζὲφ Ἀλῆ Χάν, αἱ πέτριναι βαθμίδες ἐκαθαρίσθησαν καὶ εὐχερῶς καταβαίνουσι διὰ τῆς καταβάθρας ταύτης εἰς τὸ ὑπόγειον. Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὑπογείου τούτου, σώζεται τὸ τυφλὸν δυτικὸν τεῖχος τοῦ ἀρχαίου πραιτωρίου[1].

Ἂν τὸ ὑπόγειον τοῦτο ἦτο ἄλλοτε ἁγίασμα, ἀγνοῶ. Ἐπὶ τῶν τείχων, ἴχνος λατρείας χριστιανικῆς δὲν ὑπάρχει. Πιθανὸν ἦτο τόπος, ἔνθα οἱ ἄνω κτήτορες ἐκόμιζον πρὸς σωτηρίαν τὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη αὐτῶν ἐν καιρῷ πυρκαϊᾶς. Ἀλλὰ διατί νὰ σώζηται ἐν τῷ στενῷ τούτῳ χώρῳ τοιοῦτο φρέαρ; Ἂν ἦτο ἁγίασμα, καλὸν νὰ μάθωμεν ἐπ' ὀνόματι τίνος ἁγίου ἢ ἁγίας ἐτιμᾶτο. Ταῦτα ὅλα πλειότεραι ἔρευναι πιθανὸν ἵνα σαφηνίσωσι.

Παρὰ τὴν νότιον πλευρὰν τοῦ ὑπογείου τούτου, ἀνεκαλύφθη συγχρόνως κινστέρνα βυζαντινή, στεγαστή, περιέχουσα πόσιμον ὕδωρ γλυκύτερον τοῦ ἄνω μνημονευομένου φρέατος. Τὴν κινστέρναν ταύτην, ὑπὸ ἓξ μαρμαρίνων κιόνων ὑποκρατουμένην, ἐκαθάρισεν ὁ ἀξιότιμος Γενικὸς Πρόξενος, καὶ ὕδωρ εἰσρέει καὶ ἐκρέει ἐκ σωλήνων ἀφανῶν. Οἱ κίονες καὶ τὰ κιονόκρανα εἶναι ὀγκωδέστεροι τῶν κιόνων τοῦ Φιλοξένου καὶ τοῦ Ἄσπαρος. Ἐν καλῇ καταστάσει εὑρίσκεται ἐν πολλοῖς μέρεσι τὸ κονίαμα τῆς κινστέρνης ταύτης. Ὅλος ὁ χῶρος αὐτῆς εἶναι περίπου 80 τετραγωνικῶν μέτρων. Ἡ κινστέρνα αὕτη πιθανὸν ἀνῆκει εἰς μονήν, ἐπ' αὐτῆς ἐγερθεῖσαν ἢ ἐδῶ πλησίον κειμένην· διότι τοιούτου μεγέθους ἦσαν αἱ τῶν μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν κινστέρναι. Ἡ κινστέρνα αὕτη πιθανὸν νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς ἀνεύρεσιν τῆς μονῆς. Ταύτην τὴν κινστέρναν, ἄγνωστον τοῖς πᾶσι μέχρι τοῦδε, ἐκάλεσα *Κινστέρναν τοῦ Νετζὲφ Ἀλῆ Χάν*.

Ὁμολογῶ πλείστας χάριτας τῷ ἄνω φιλοκάλῳ Γενικῷ Προξένῳ, τῷ συνοδεύσαντί με ἐν ταῖς ἐρεύναις ταύταις. Ὁ κύριος Πρόξενος πολλάκις ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ἵνα παραχωρήσῃ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς, τὸ γήπεδον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον σώζεται τὸ ἄνω ὑπόγειον, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, ἅμα ἀποδειχθῇ ὅτι ἦτο τὸ πάλαι ἁγίασμα τῶν Χριστιανῶν.

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ.

1) Περὶ τοῦ πραιτωρίου τούτου, ἔγραψα ὀλίγα τινὰ ἐν ταῖς *Βυζαντιναῖς Μελέταις* σ. 370.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Μεταξὺ τῶν σημειώσεων τοῦ μακαρίτου πατρός μου ἀνεῦρον ἔκθεσιν λεπτομερῆ, ἀπευθυνομένην τῷ 1875 πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπήν, περὶ πεντήκοντα καὶ ἐπέκεινα ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν τῆς Θεσσαλονίκης,[1] ἀποσταλεισῶν τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ παρὰ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου καὶ παρὰ τοῦ κυρίου Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου. Ἀγνοῶ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἔκθεσις αὕτη δὲν ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ περιοδικῷ ἡμῶν· οὐκ ὀλίγην δὲ ᾐσθάνθην πικρίαν, ὅτε, μετά τινας μῆνας, εἶδον πάσας σχεδὸν τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας δημοσιευθείσας ἐν Παρισίοις ὑπὸ τῶν κυρίων l'abbé Duchesne et Bayet[1]. Βεβαίως ἐλαχίστην παρηγορίαν λαμβάνω δυνάμενος νὰ ἐπιφέρω τὰς ἑπομένας ὀλίγας προσθήκας καὶ ἐπιδιορθώσεις εἰς τὴν συλλογὴν τῶν σοφῶν ἀρχαιολόγων τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς. Ὀφείλω δὲ πρὸς τούτοις νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ συμβουλευθῶ ἐπὶ τοῦ μέρους

1) Ὅρα Κώδηκα τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς Συλλόγου ἀρ. 400, 488, 516—527, 558—600. Σημειῶ τοῦτον μὲν τὸν Κώδηκα διὰ τῶν Κ. Φ. Σ. τὰ δὲ ἀντίγραφα, τὰ διαβιβασθέντα παρὰ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης, διὰ τοῦ Θ.

1) *Mémoire sur une mission au mont Athos* Paris, 1876. 8ον

τούτου τῆς μακεδονικῆς ἐπιγραφικῆς τὰ συγγράμματα τοῦ κ. Delacoulonche καὶ τοῦ κ. Lebas, ὥςε πιθανὸν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ παρ' αὐτοῖς τινες τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιγραφῶν.[1]

Καὶ πρῶτον μὲν σημειῶ τὰς διαφορὰς τὰς ἐνυπαρχούσας μεταξὺ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ἐκδεδομένων ἐπιγραφῶν, εἶτα δὲ ἐπισυνάπτω τὰς ὅλως ἀνεκδότους.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

'Αριθ. 26 [2] Β. Δ. (588. Κ. Φ. Σ.)

Τὸ ἀντίγραφον Θ προστίθησι μίαν ἔτι γραμμὴν περιέχουσαν τὴν χρονολογίαν

ΕΤΟΥΣ ΕΙΤ, *ἔτους ειτ*

Τὸ ἔτος 315 τῆς Μακεδονίας ἀντιστοιχεῖ τῷ ἔτει 169 μ. Χ.[3]

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

'Αριθ. 35 Β. Δ. (593 Κ. Φ. Σ.)

Ἐν στίχ. 3 ἀνάγνωθι μετὰ τοῦ κ. Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου

ΤΩΚΑΛΕΞΑΝΔΡΩ, *τῷ κ(αὶ) 'Αλεξάνδρῳ* ἀντὶ τοῦ *τῷ κα[ὶ 'Α]λεξάνδρῳ.*

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ'.

'Αριθ. 45 Β. Δ. (559 Κ. Φ. Σ.)

Τὸ ἀντίγραφον Θ φέρει **ΧΑΡΙΤΙΝΗ** *Χαριτίνη* ἀντὶ τοῦ **ΧΑΡΙΤΙΝ** Χαρίτιν. Ἀδύνατον ἡμῖν νὰ προτιμήσωμεν τὸ ἕτερον τῶν δύο τούτων ὀνομάτων, καθότι ἀμφότερά εἰσι συγχρόνως ἐν χρήσει.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Δ'.

'Αριθ. 48 Β. Δ. (576 Κ. Φ. Σ.)

Τὸ μὲν ἀντίγραφον Θ φέρει

ΚΟΥϹΩΝΙΑ
ΑΛΚΗΗΤΡΟ
ΦΙΝΗΚΟΥϹΩΝ
ΙΑΤΙΒΕΡΙΝΑΤΩ
ΤΕΚΝΩΜΝΗΜ
ΗϹΧΑΡΙΝ

Ἤτοι

Κουσωνία
Ἀλκὴ ἡ Τρο-
φί[μ]η Κουσων-
ίᾳ Τιβερίνᾳ τῷ
τέκνῳ, μνήμ-
ης χάριν.

Τὸ δὲ ἀντίγραφον τῶν κ. κ. Duchesne καὶ Bayet

ΚΟΥΣΩΝΙΑ
ΑΛΚΜΗΚΑΙΤΡΟ
ΦΙΜΗΚΟΥϹΩΝ
ΙΑΤΙΒΕΡΙΝΑΤΩ
ΤΕΚΝΩΜΝΗΜ
ΗϹΧΑΡΙΝ

Ὅθεν ἤδη λεκτέον «Κουσωνία Ἀλκὴ ἡ Τροφίμη κλπ.»

.. ἔτι τὸ ὄνομα Μεν..

ἐν ἀρχαιοτάτῃ τινὶ βυζαντιν..

..τες οἱ ἐκδόται ἐνόμισαν ὅτι ὤφει.

..σωσιν· ἑτέρα τις βυζαντινὴ ἐπιγραφή[5],

'Αριθ. 5.. ἄλλη τις ἀνέκδοτος τοῦ ἐν τῇ πρω..

'Ανάγνω.. ταύτῃ αὐτοκρατορικοῦ Μουσείου, δι-

ΑϹΚΛ..
ΑϹΛΗΠΩ..

..rquie. 1880.

.. σ. 48. 49.

..Anecdota Graeca. σ. 1192

.. 2034.— Déthier et Mordtmann,

'Αριθ. 54 Β. ..ans. ἀρ. 13.

Τὸ ἀντίγραφον τ.. Mordtmann, αὐτ. ἀρ. 50.

---

1) Ὅρα ὡς πρὸς τὴν ἐπιγραφικὴν τῆς Θεσσαλονίκης οὐ μόνον τὸ ἤδη μνημονευθὲν σύγγραμμα τῶν κ. κ. Duchesne et Bayet ἀλλὰ καὶ τὸ C. I. G. 1967—1996 καὶ τὰ *Addenda* αὐτοῦ Β'. σ. 990 κ. ἑ. Lebas, *Voyage Archéologique*.—Delacoulonche, *Mémoire sur le berceau de la puissance Macédonienne* ἐν τῇ Revue des Sociétés Savantes. Paris, 1858. Τόμ. Β'.—P. Vidal-Lablache ἐν τῇ Revue Archéologique. Paris, 1869. σ. 62 κ. ἑ.—Heuzey, *Mission en Macédoine* (Paris, 1870. 4ον). ἀριθ. 113—119. Ἡ Revue Archéologique ὡς καὶ τὸ Bulletin de Correspondance Hellénique (ἐν Ἀθήναις, 1876 κ. ἑ. 8ον) διαλαμβάνουσιν, ἐν τοῖς τελευταίοις αὐτῶν τόμοις, πολλὰς ἐπιγραφὰς ἐκ Θεσσαλονίκης.

2) Οἱ ἐν ἀρχῇ ἑκάστης ἐπιγραφῆς τιθέμενοι ἀριθμοὶ εἰσὶν οἱ τοῦ διαληφθέντος συγγράμματος τῶν κυρίων Duchesne et Bayet, παρακολουθούμενοι ὑπὸ τῶν στοιχείων Β Δ.

3) Ἐκ τῶν περὶ τῶν προκειμένων τῆς Θεσσαλονίκης ἐπιγραφῶν σοφῶν σημειώσεων τοῦ γεραροῦ ἡμῶν Συναδέλφου ἰατροῦ Julius Millingen, οὗτινος τὸν θάνατον κλαίουσιν αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τὰ γράμματα, παρατίθημι τὴν ἐφεξῆς, χορηγηθεῖσάν μοι πάνυ προθύμως ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. J. R. Van Millingen· «Ἐν Μακεδονίᾳ ἦσαν ἐν χρήσει δύω χρονολογίαι, ἡ μὲν εἶχε τὴν ἀφετηρίαν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 146, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ 30 π. Χ. Ἀμφότεραι δὲ ἤρχοντο κατὰ μῆνα Δῖον, ἤτοι 8βριον· καὶ ὁσάκις μὲν ἡ λέξις ἔτους παρηκολουθεῖτο ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ, ἀνῆκεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῇ πρῶτον μνημονευθείσῃ ἀνωτέρω χρονολογίᾳ, ὁσάκις δὲ εἵπετο ἡ λέξις Σεβαστοῦ, ἦν ἐξ ἅπαντος ἡ δευτέρα χρονολογία.» — Σημ. Σ. Δ.

ΙΟΥΝΙΑ
ΝΟΤΙϹ
ΚΛΑΟΥΙ
ΑΝΗϹΙϹΙϹΟ
ΝΗΤΗΘΥΓΑ
ΤΡΙΜΝΕΙΑϹ
ΧΑΡΙΝ

Ἤτοι

Ἰουνία
Νοτὶς
Κλ(αυδία) Ἀουι-
ανῇ [Ε]ἰσι[γ]ό-
νῃ τῇ θυγα-
τρὶ μνείας
χάριν.

Τοῦτό ἐστιν ὀρθότερον τοῦ τῶν συγγραφέων Β. Δ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ζ'.

Ἀριθ. 55 Β. Δ. (558 Κ. Φ. Σ.)

Τὸ ἀντίγραφον Θ δίδωσιν ἀκριβῶς τὴν χρονολογίαν ΒΠϹ=282 ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ ἔτος 136 μ. Χ. κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Θεσσαλονίκης, ἀντὶ τοῦ ΒΠΓ κατὰ τὸ ἀντίγραφον τῶν ἄλλων ἐκδοτῶν.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Η'.

Ἀριθ. 57 Β. Δ. (592 Κ. Φ. Σ.)

Τὸ ἀντίγραφον Θ φέρει ΟΟΥΔΩ *Σούδῳ* ἀντὶ τοῦ COVΔΙΩ. Ἐν τούτοις ἡ γραφὴ τῶν κ. κ. Δ. Β. φαίνεται ὀρθή. Ἐξ ἐπιγραφῆς τινος τῆς νήσου Θάσου[1] *Ταρουσίνας*[2] *Σουδίου προσφιλὴς χαῖρε*, γνωρίζομεν τὸ κύριον ὄνομα *Σούδιος* ὡς μακεδονικόν.

..ωοντα και ε..ε.

. .ι .των τῆς Θεσσαλονίκης,
ὧν τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ παρὰ τ
σαλονίκῃ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλό τιν ὀρθῶς
παρὰ τοῦ κυρίου Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωά

.ΙΛΗΙΑ.

1) Ὅρα Κώδηκα τῶν ἐπιγραφῶν τῆς γικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς Συλλόγ 488, 516—527, 558—600. Σημει ΚΖ'. σ. 326. τὸν Κώδηκα διὰ τῶν Κ. Φ. Σ. τὰ δὲ ἀταγωγῆς ἐστι διαβιβασθέντα παρὰ τοῦ Φιλεκπαιδευ ΔΗΝ, Ἀττικῆς Θεσσαλονίκης, διὰ τοῦ Θ. ο). *Σκόπας Τα-*

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ι'.

Ἀριθ. 62 Β. Δ. (577 Κ. Φ. Σ.)

Ὁ ἀριθμὸς 62 ἐστὶν ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ τῆς γυναικὸς τοῦ Αἰλίου Ἰάκχου *ἐπιτρόπου λούδων*. Κατὰ πρῶτον ἤδη τὸ ὑπούργημα τοῦ procurator ludorum εὕρηται ἐν ἐπιγραφῇ ἑλληνικῇ. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἐπίσης φράσις τις ἐπὶ μνημείου τινὸς τῆς Ἀγκύρας[1]

ΕΠΙΤΡΟΠΟΝΤΩΝΚΥΡΙΩΝΗΜΩΝΕ-
ΠΙΤΩΝΑΘΥΛΩΝ

Ὁ μὲν ἐκδότης τοῦ *Corpus* προτείνει ΑCV-ΛΩΝ μετά τινων ἀμφιβολιῶν, καθόσον μάλιστα τοιοῦτον ὑπούργημα οὐδόλως ὑπῆρχεν. Ὁ δὲ σοφὸς νομισματολόγος Cavedoni ἐν τῇ ἐπικρίσει αὐτοῦ τῆς συλλογῆς τοῦ Βερολίνου[2] ἔβλεπεν ἐν αὐτῇ μᾶλλον ἐπίτροπον ἐπὶ τῶν *ἀ-[ο]υλῶν* (ἀντὶ αὐλῶν) ἐννοῶν ἕνα praefectus vehiculorum, ἔπαρχον ὀχημάτων. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ μετάφρασις τῆς λέξεως praefectus διὰ τοῦ ἐπίτροπός ἐστιν ἀδύνατος. Τὸ ἀληθὲς κείμενον χορηγεῖ ἡ ἐπιγραφὴ τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπόθεν διορθοῦμεν τὴν τῆς Ἀγκύρας γράφοντες ἀντὶ

ΕΠΙΤΡΟΠΟΝΕΠΙΤΩΝΑΘΥΛΩΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΟΝΕΠΙΤΩΝΛΟΥΔΩΝ

ἤτοι

ἐπίτροπον ἐπὶ τῶν λούδων.

Τὸ δὲ λούδων=ludi, ludorum, μονομαχιῶν.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΑ'.

Ἀριθ. 68 Β. Δ. (562. Κ. Φ. Σ.)

Ἐν στίχῳ 5—6 ΦΟΡΤΟΥΝΝΑΤΟϹ

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΒ'.

Ἀριθ. 73 Β. Δ. (587 Κ. Φ. Σ.)

ЄΡΜΟΓΕΝΕΙ ἀντὶ τοῦ ЄΡΜΟΓЄΝΙ

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΓ'.

Ἀριθ. 89 Β. Δ. (571 Κ. Φ. Σ.)

Ἰδοὺ τὸ ἀντίγραφον Θ

---

1) C. I. G. 4036. στίχ. 2 κ. ἑ.

2) *Annali dell Instituto Archeologico* (Roma, 1847). σ. 146.

ΜΕΡΕΝΙΟΣΤ...
ΣΩΣΕΡΑΝΙΑΣ

ἤτοι

Μ. Ἐρέν[ν]ιος Τ...
ζ]ῶς (ἀντὶ ζῶν) Ἐρ[εν]νίᾳ Σ ...

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐκδεδομένων ὑπὸ τῶν κ.κ. Bayet καὶ Duchesne ἐπιγραφῶν τῆς Θεσσαλονίκης μεταβαίνω ἤδη εἰς τὰς ἀνεκδότους ἐπιγραφάς.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΔ'.

Ἀριθ. 523 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου τοῦ κ. Μιχαήλ.

ΕΡΟΥΙΛΙΟΝ
ΙΠΙΩΝΑ

ἤτοι

Σ]εροuίλιον
Κα]ιπίωνα

Οἱ κ. κ. Bayet καὶ Duchesne ἐδημοσίευσαν ἐπιγραφήν τινα χαραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης εἰς τιμὴν τοῦ Γναίου Σερουϊλίου, Γναίου υἱοῦ, Καιπίωνος, ταμίου Ῥωμαίων. Ὁ κ. Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου ἐκ Θεσσαλονίκης ἀντέγραψε τὸ ἄνωθεν παρατεθὲν τεμάχιον ἐπιγραφῆς τοῦ αὐτοῦ εἴδους.

Προκειμένου περὶ τοῦ ῥωμαίου τούτου ἄρχοντος, ὁ κ. Bayet λέγει· «οὐδαμοῦ εὗρόν τινα ὀνόματι Cn. Servilius Cn. f. Caepio.» Ὁ κλάδος τῶν Γναίων Σερουϊλίων Καιπιώνων καθίσταται διάσημος κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα τῆς δημοκρατίας, καθ' ὃν εὑρίσκει τις ἀκριβῶς πολλὰ μέλη ἐν τοῖς ἀξιώμασιν, ἀλλὰ τὸ κατ' ἐμέ, οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐκυβέρνησε τὴν Μακεδονίαν κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν καὶ τῷ ὁποίῳ νὰ δύναταί τις ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐν λόγῳ ἐπιγραφήν, ἥτις ἀναμφιβόλως ἐστὶν ἀρχαιοτέρα τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΕ'.

Ἀριθ. 524 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφ... Μιχαήλ· ἐπὶ πλακὸς μήκους 1, 15 πλ. 0,95

. . . .

...ΩΝΙΟΣΤΙΤΙΑΝΟΣΓΚΟΥ-
ΙCΩΝΙΩΚΡΙCΠΩΤΩΠΑΤΡΙ

Ἤτοι

. . . .

Κουσ]ώνιος Τιτιανὸς Γ(αΐῳ) Κουσωνίῳ
[Κρίσπῳ τῷ πατρί.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εὑρίσκεται ἤδη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Μουσείῳ τοῦ Τσινλῆ Κιόσκ καὶ ἐδημοσιεύθη, πλὴν ἐλλιπῶς, ὑπὸ τοῦ κ. Dr Déthier[1]. Ἡ οἰκογένεια τῶν Κουσωνίων ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐστὶν ἤδη γνωστὴ ἐκ πλείστων ἐπιτυμβίων ἐπιγραφῶν, δημοσιευθεισῶν ἐν τῷ συγγράμματι τῶν κ. κ. Bayet et Duchesne[2].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ις'.

Ἀριθ. 594 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου Θ παρὰ τὸν πύργον τοῦ Κανλῆ Κουλέ· ἐπὶ λίθου μήκους 1,12.

ΜΕΝΔΙC
ΤΟΡΚΩ
ΤΩΤΕΚΝΩ
ΜΝΕΙΑCΧΑ
ΡΙΝ

Ἤτοι

Μενδῖς
Τόρκῳ
τῷ τέκνῳ,
μνείας χάριν.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐστὶν ἐνδιαφέρουσα ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ δύο βαρβαρικῶν ὀνομάτων.

Τὸ μὲν πρῶτον ὄνομα *Mendis* δὲν ἀναφέρεται ὡς ὄνομα ἀνδρὸς ἐν τοῖς Ὀνοματολογικοῖς. Ἀλλ' ἔκ τινος χωρίου γραμματικοῦ τινος[3] μανθάνομεν ὅτι ἦτο διάφορός τις σχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος *Bendis*, θρακικῆς θεότητος ἄλλως τε λίαν γνωστῆς. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν εἰσι συνήθως ἐν χρήσει καὶ ὡς ὀνόματα τῶν θνητῶν, δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι Μενδῖς = Βενδῖς ἐστιν ὄνομα γυναικός.

Ἡ μεταβολὴ τῶν σχηματισμῶν Μενδῖς καὶ Βενδῖς ἐξηγεῖ ἔτι τὸ ὄνομα Μενδίδωρος ἀντὶ τοῦ Βενδίδωρος ἐν ἀρχαιοτάτῃ τινὶ βυζαντινῇ ἐπιγραφῇ[4], ὅπερ οἱ ἐκδόται ἐνόμισαν ὅτι ὤφειλον νὰ διορθώσωσιν· ἑτέρα τις βυζαντινὴ ἐπιγραφή[5], ὡς καὶ ἄλλη τις ἀνέκδοτος τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ αὐτοκρατορικοῦ Μουσείου, δί-

---

1) *La Turquie*. 1880.
2) Αὐτ. ἀρ. 48. 49.
3) Bekker, *Anecdota Graeca*. σ. 1192.
4) *C. I. G.* 2034.— Déthier et Mordtmann, *Epigr. von Byzanz*. ἀρ. 13.
5) Déthier et Mortmann, αὐτ. ἀρ. 50.

δουσιν ἡμῖν ἐν ὄνομα Μενδᾶς ὅπερ ἀναμφιβόλως ἐστὶ χυδαία συγκοπὴ τοῦ Μενδίδωρος. Ὁ δὲ Τίτος Λίβιος[1], πραγματευόμενος περὶ τῶν μαχῶν τοῦ Μανλίου κατὰ τῶν θρακικῶν λαῶν τῷ 188 π. Χ. μνείαν ποιεῖται ναοῦ τινος τῆς θεᾶς Βενδῖδος, *templum Bendidium*[2], ἀλλὰ τὸ μόνον ὑπάρχον χειρόγραφον τοῦ μέρους αὐτοῦ τοῦ ῥωμαίου ἱστοριογράφου, ἤτοι ὁ κῶδηξ Bambergensis φέρει Mendidium. Αἱ ἐπιγραφαὶ δέ, τὰς ὁποίας προεμνημόνευσα, προτρέπουσί με νὰ πιστεύσω ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐπαναγάγωμεν ἐν τῷ κειμένῳ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον ἀντὶ τοῦ παραδεχθῆναι τὴν διόρθωσιν τοῦ Glareanus.

Τὸ δ' ἕτερον ὄνομα τοῦ Τόρκου ἐπανεύρηται δὶς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ΚΓ' ἣν κατωτέρω κοινοποιῶ.

Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ὄνομα *Τόγκος* τῆς ἐκ Θάσου ἐπιγραφῆς, ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. Miller[3] ὡς ἕπεται

ΤΟΓΚΟϹ
ΜΕΣΤΟΥ
ΠΡΟΣΦΙΛΗΣ
ΧΑΙΡΕ

διορθῶ ἀδιστάκτως ΤΟΡΚΟϹ ἀναγνωρίζων τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπὶ τῶν δύω ἐπιγραφῶν τῆς Θεσσαλονίκης.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΖ'.

Ἀριθ. 596 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου Θ· πλησίον τῆς βαρδαρείου Πύλης ἐπὶ λίθου μήκους 1,24, πλάτους 0,42

ΜΑΡΚΟϹ
ΜΕΓΙϹΤΗΕ
ΟΥΑΡΙΑΝΗ
ΠΑΥΛΕΙΝΑ
ΤΗΓΥΝΑΙΚΙ
ΜΕΤΤΙΑΑΝΙΑ
ΤΟΛΗΤΗΘΥΓΑΤΡΙ
ΜΝΗΜΗϹΧΑΡΙΝ

Ἤτοι

Μάρκος
Μεγίστη[ς]
Οὐαριανῇ
Παυλείνᾳ
τῇ γυναικί,
Μεττία Ἀνατολὴ τῇ θυγατρί,
μνήμης χάριν.

Τάφος ἀνεγερθεὶς ὑπὸ του Μάρκου εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Οὐαριανὴν Παυλεῖναν καὶ ὑπὸ τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ Μεττίας Ἀνατολῆς εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῆς. Τὸ ὄνομα *Ἀνατολὴ* ἀναφαίνεται ἔν τινι ἐπιγραφῇ τῆς Κολοφῶνος[4].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΗ'.

Ἀριθ. 520 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου τοῦ κ. Μιχαὴλ· ἐπὶ πώματος μνήματος μήκους 2,10 πλάτους 0,74.

ΙΟΥΛΙΟΣΜΑΡΚΙΟΣΑΚΟΥΣΙΛΑΟΣΖΩΝΕΑΥΤΩΚΑΤΕϹΚΕΥΑϹΕΝΤΟ
ΗΡWΟΝ
ΕΚΤΩΝΙΔΙΩΝΚΑΙΤΥΛΛΙΑΛΕΥΚΗΤΗΓΛΥΚΥΤΑΤΗΓΥΝΑΙΚΙΑΥΤΟΥ

Ἤτοι

Ἰούλιος Μάρκιος Ἀκουσίλαος ζῶν ἑαυτῷ κατεσκεύασεν τὸ ἡρῷον ἐκ τῶν ἰδίων, καὶ Τυλλίᾳ Λευκῇ, τῇ γλυκυτάτῃ γυναικὶ αὐτοῦ.

---

1) Tite-Live. ΛΗ'. 41.
2) Ἑλληνιστὶ τὸ Βενδίδειον ὅρα ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ, *Ἑλλην.* Β'. δ'. 11. — ΛΟΥΚΙΑΝΟΝ, *Ἰκαρ.* 24. — Σημ. Σ. Δ.
3) Revue Archéologique. Τόμ. ΚΖ'. σ. 400.
4) C. I. G. 3039.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΘ'.

'Αριθ. 522. Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου τοῦ κ. Κωνσταντινίδου· ἐν Παλαιοκάστρῳ ((Κύρρῳ;)

·ΟΛΕΜΩ·ΙΠΑΡΑΜΟΝΟ
ΗΡΩΙ
C

Ἤτοι

Π]ολέμω[ν]ι Παραμόνο[υ
ἥρωϊ,
μνήμη]ς [χάριν

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Κ'.

'Αριθ. 488 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου Θ· ἐπὶ πώματος μήκ. 1,15 πλ. 0,24 βάθ. 0,24 κατὰ τὸ ἀνατολικὸν τοῦ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην τείχους μέρος.

ΑΙΑΛΟΙΠΗ
·ΟΙΣΑΓΑ
ΘΟΙΣΘΡΕ
ΠΤΟΙΣ
ΜΝΕΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ
ΤΗΑΛΟΙ
ΠΗΤΩΣΗ

Ἤτοι

. . . . 'Αλοίπη
τ]οῖς ἀγα-
θοῖς θρε-
πτοῖς,
μνείας
χάριν,
καὶ ἑαυ-]
τῇ 'Αλοί-
πῃ [ζ]ώσῃ (;)

'Αλοίπη[1] πιθανῶς ἀντὶ 'Αλύπη, ὅπως εὑρίσκομεν τὸ αὐτὸ ὄνομα 'Αλοιπος γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ 'Αλυπος[2].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΑ'.

'Αριθ. 527 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου τοῦ κ. Μιχαήλ· εὑρέθη ἐπίσης ἐν Κολινδρῷ.

—ΓΕΛΛΙΟΣ
ΙΟΧΟΣΤΩ
ΩΤΟΜΝΗΜΑ
ΕΑΥΤΩ

Ἤτοι

. . . Γέλλιος
'Αντ]ίοχος τῷ
υἱ]ῷ τὸ μνῆμα
καὶ] ἑαυτῷ (;)

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΒ'.

'Αριθ. 598 Κ. Φ. Σ. ἐξ ἀντιγράφου Θ ἐντὸς οἰκίας κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην τείχους μήκ. 2,30 πλ. 0,50.

M·GEMINIVS
CESERPRISCVS
VETERANVSMAC·O
HICSITVSESTQVIMILITAV
INPRAETORIO
INCHORTEPRIMA·S
ROFFIIIANNOSXX
VIXXITAVTEMANNOS
XIIIIPEP·C
IVIVMFIRMVM
HEREDEM
EIVS

Ἤτοι

M. Geminius
G. [f] (ilius) Ser(gia) Priscus,
veteranus Mac[ed]o(nicus
hic situs est; qui militav[it
in praetorio,
in chorte prima (centuria[1]
R[u]f[in]i (;) annos xx
vixxit autem annos
X[L]III, per G.
Ju[l]ium Firmum
heredem
eius.

δηλ. Μ(άρκος) Γεμίνιος
Γαΐου υἱὸς Πρῖσκος, φυλῆς Σεργίας,
οὐετερανὸς Μακεδονικός,

1) Σώζεται καὶ ὄνομα 'Αλόπη (ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, *Ἠθικῶν Νικομαχείων*. Ζ. 7.)—Σημ. Σ. Α.
2) C. I. G. 6162.

1) Μήπως C(ivis) R(omanus) Offi[c]i(nator). —Σημ. Σ. Α.

ἐνθάδε κεῖται, στρατευσάμενος
ἐν τῷ πραιτωρίῳ,
ἐν τῇ πρώτῃ χώρτῃ, κεντουρίας
Ρουφίνου, ἔτη κ΄.
ἔζησεν δὲ ἔτη
μγ΄. διὰ Γαΐου
Ἰουλίου Φίρμου,
τοῦ κληρονόμου
αὐτοῦ.

Ἐν τέλει δὲ τῶν παρατηρήσεων τούτων, ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἐφελκύσω τὴν προσοχὴν τῶν φιλαρχαίων ἐπὶ τῶν πολυαρίθμων ἐπιγραφῶν τῆς Θεσσαλονίκης, αἵτινες εὕρηνται ἤδη τεθησαυρισμέναι ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Μουσείῳ τοῦ Τσινιλῆ Κιόσκ. Οὕτως οἱ ἀρ. 32, 78, 70, 83 καὶ 109 τῆς συλλογῆς τῶν κ. κ. Duchesne καὶ Bayet ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν· ἕτεραι δὲ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Dr Déthier ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ὑπομνημάτων αὐτοῦ ἅπερ κατεχωρίσθησαν ἐν τῇ ἐφημερίδι *La Turquie*[1]. Παραπέμπων ἐκεῖσε τὸν ἀναγνώστην ἀρκοῦμαι μόνον παρατηρῶν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ E δὲν προέρχεται ἐκ Προύσης ἀλλὰ πράγματι ἐκ Θεσσαλονίκης[2] καὶ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ F δὲν προέρχεται ἐκ Θεσσαλονίκης ἀλλ' ἐκ χωρίου Μεσημέρι, ἐπαρχίας Κασσανδρείας[3]. Δὲν εὑρίσκω ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦ σοφοῦ διευθυντοῦ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Μουσείου τὴν ἐπὶ ἀναγλύφου ἀκόλουθον ἐπιγραφήν, ἥτις ἐταξιθετήθη μεταξὺ τῶν ἀγνώστου καταγωγῆς μνημείων τοῦ Μουσείου (Monuments de provenance incertaine), ἐν ᾧ προέρχεται ἐπίσης ἐκ Θεσσαλονίκης.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΚΓ΄.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΣΤΟΡΚΟΥ
ΑΥΤΟΣΖΩΣΣΑΝΤΩ
ΚΑΙΣΥΜΒΙΩΣΑΥΤΟΥΜΑ
ΝΤΑΚΑΙΤΣΚΝΟΙΣΠΑΡΑ
ΜΟΝΩΚΑΙΤΟΡΚΩΗΡΩΣΙ
ΑΝΣΣΤΗΣΣΤΟΜΝΗΜΑ
ΕΤΟΥCΗΝCΛΩΟΥΛ

Ἤτοι

Κάσσανδρος Τόρκου
αὐτὸς ζῶς (ἀντὶ ζῶν) ἑαυτῷ
καὶ συμβίῳ ἑαυτοῦ Μάντᾳ καὶ τέκνοις Παραμόνῳ καὶ Τόρκῳ ἥρωσι,
ἀνέστησε τὸ μνῆμα,
ἔτους ηνσ λώου λ̄

Ἡ χρονολογία τοῦ ἔτους 258 τῆς μακεδονικῆς ἐποχῆς ἀναλογεῖ πρὸς τὸ ἔτος 112 μ. Χ.

Ἤδη ἀνωτέρω ὡμίλησα περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Τόρκου. Ἡ καθ' ἡμᾶς ἐπιγραφὴ δίδει ἐπ καὶ τὸ βάρβαρον τῆς Μάντας ὄνομα, ὅπερ ἀνεύρηται ἤδη ὑπὸ τὸν λατινικὸν σχηματισμὸν Manta ἐν Θεσσαλονίκῃ[1] *Manta Dizae fil(ia)*. Ἀπαντᾷ ἐπίσης τὸ ὄνομα Μαντὼ[2] ἐν ἐπιγραφῇ Θεσσαλονίκης[3].

I. Mordtmann.

---

1) Ἔτος 1880.
2) Ὅρα Duchesne et Bayet, αὐτ. ἀρ. 80.
3) Κ. Φ. Σ. ἀρ. 18.

---

1) Bayet et Duchesne. αὐτ. ἀρ. 82.
2) C. I. G. 1989.
3) Ὁ Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος Θεσσαλονίκης ἔπεμψε τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ καὶ ἀντίγραφον τοῦ ἐν Ἀϊβατίῳ εὑρεθέντος ψηφίσματος τῶν Ληταίων τοῦ ἀντιγραφέντος πρὸς τιμὴν τοῦ Μάρκου Ἀννίου Ποπλίου ὡς ἀπολυτρώσαντος τὴν ἐπαρχίαν Μακεδονίας τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Γαλατῶν τῷ κθ΄. ἔτει δηλ. τῷ 117 π. Χ. Ἔστι δ' ἔν τισι πληρέστερον τοῦ παρὰ τῶν κ. κ Duchesne et Bayet ἐκδοθέντος (αὐτ. σ. 80 – 81) Οὕτω κατὰ τὸ ἀπόγραφον Θ ἐν στίχῳ 13—14 ΕΚΠΟΡΕΥΘΕΝΤΟΣ, ἐν ς. 24 ΟΥΚΕΚΡΙΝΕΝ, ἐν ς. 25 ΟΨΩΝΙΟΙΣ, ἐν ς. 30 ΙΠΠΩΝ, ἐν ς. 30—31 ΕΚΥΡΙΕΥΣΕ, ἐν ς. 35—36 ΕΝΚΕΧΕΙΡΙΣΜΕΝΗΣ, ἐν ς. 38—39 ΑΓΩΝΑ.—Σημ. Σ. Α.

ΠΑΤΜΙΑΚΑ.

('Εξ ἐπιστολῶν πρὸς τὸν Μ. Λογοθέτην Σ. 'Αριστάρχην).

Α'. *Χρυσόβουλλα 'Ανδρονίκου τοῦ Νεωτέρου.*

«. . . . 'Ανατρέχων εἰς τὰ ἐντῷ ΙΓ'—ΙΕ' τεύχει δημοσιευθέντα δύο βασιλικὰ χρυσόβουλλα[1], ἀνακοινῶ τῇ περισπουδάστῳ μοι αὐτῆς κορυφῇ τὰς ἐπ' αὐτῶν γενομένας μοι παρατηρήσεις, ἐχούσας ὡς ἑξῆς:

»α') Ὁσάκις ἐν τοῖς βασιλικοῖς ἐγγράφοις ἀπαντᾷ ἡ λέξις: *χρυσόβουλλος*, ἀρσενικῶς δηλαδή, ἕπεται μετ' αὐτὴν ἀπαραιτήτως καὶ ἡ ἑτέρα: *Λόγος*, ἣν λέξιν οἰκείᾳ χειρὶ ἐχάραττον διὰ κινναβάρεως οἱ αὐτοκράτορες ἐν τοῖς ἐπὶ τούτῳ ἀφειμένοις ὑπὸ τῶν βασιλικῶν ὑπογραφέων κενοῖς, καθὰ καὶ ἐν τῇ *Πανδώρᾳ*[2] ἔφθην διαλαβών. Ὅθεν καὶ τὰ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1 χρυσοβούλλῳ 'Ανδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου (σελ. τοῦ περιοδικοῦ 34, στήλ. α', στίχ. 24, καὶ στήλ. β', στίχ. 7) φερόμενα: *τὸν παρόντα χρυσόβουλλον*, καὶ: *ὁ παρὼν Χρυσόβουλλος*, γραπτέα νομίζω: *τὸν παρόντα χρυσόβουλλον Λόγον*, καὶ: *ὁ παρὼν Χρυσόβουλλος Λόγος*. Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ ἑτέρῳ χρυσοβούλλῳ ὁμοίων τύπων.

»β') Τὸ αὐτόθι ἐν στίχῳ 37 ῥῆμα: *κατέχει* τρεπτέον εἰς ὑποτακτικήν, ἅτε ἀναφερόμενον εἰς τὸν προηγούμενον *ἵνα*, ὅπως ἔχει καὶ τὸ μικρὸν κατωτέρω: *διατηρῶνται*, ὑπακουομένου κἀνταῦθα τοῦ ῥήματος: *διορίζεται*. Μὴ ζητῶμεν δὲ πάντοτε ἐν τοῖς τοιούτοις ἐγγράφοις, καὶ μάλιστα τῶν κατωτέρω χρόνων, γραμματικὴν ἀκρίβειαν.

»γ') Ἡ ἐμφερομένη τετάρτη ἰνδικτιὼν εἶναι ἡμαρτημένη. Τῷ 6840 ἔτει προσπίπτουσα ἰνδικτιὼν ἦν ἡ ιε'.

»δ') Τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 χρυσοβούλλου τὸ μὲν λοιπὸν ὕφος εἶναι γνήσιον· τὸ δὲ τέλος, ἔνθα ὁ χρόνος σεσήμανται, εἶναι προδήλως παραπεποιημένον. Τὸ ἔθος τοῦ σημειοῦσθαι ἔν τε τοῖς βασιλικοῖς καὶ τοῖς πατριαρχικοῖς ἐγγράφοις τὴν ῥητὴν τοῦ μηνὸς ἡμέραν ἤρξατο πολὺ βραδύτερον τῆς 'Ανδρονίκου τοῦ νεωτέρου ἡλικίας, ἤτοι τῷ 6902 (†1394)[1], ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ πατριάρχου 'Αντωνίου τοῦ Δ'[2]. Οὐδέποτε δέ, ὅσον ἐγὼ γινώσκω, παρετίθετο ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ τῆς σωτηρίου ἐποχῆς ἔτος πρὸς τῷ τῆς κοσμογονίας· οὐδὲ προσετίθετο μετὰ τοῦτο ὁ ὅρος: *ἀπὸ κτίσεως κόσμου*, ἅτε δὴ αὐτοδήλου οὔσης τῆς τοιαύτης χρονολογίας, ἀλλ' εἵπετο τὸ τυπικῶς ἐν τοῖς χρυσοβούλλοις πᾶσι γραφόμενον: *ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος*. Νοθείας ἀπόζει καὶ αὐτὴ τοῦ αὐτοκράτορος ἡ ὑπογραφή. Τά: *εὐσεβής*, καὶ *θεοπρόβλητος*, καὶ τὸ νεολογικὸν *Γραικορωμαίων*, καὶ *Νεώτερος* ἐπλάσθησαν κακοζήλως καὶ ἀμαθῶς. Ἔχομεν τὸν ἀμετάβλητον τύπον τῆς ὑπογραφῆς παλαιοτέρων αὐτοκρατόρων, καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ 'Ανδρονίκου ἐν τοῖς ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ περισωθεῖσι θεσπίσμασιν αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ τὸ προηγούμενον ὑπ' ἀριθ. 1, τὴν νοθείαν ἐξελέγχοντα. 'Αλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὑπὸ τὴν ὑπογραφὴν κείμενον: *Πρωτονοτάριος* (δεῖνα), ὡς δῆθεν συνυπογράψαντος τούτου τῷ αὐτοκράτορι, εἶναι ὅλως ὑποβολιμαῖον. Ὅσον ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γινώσκω, οὐδείς ποτε, οὔτε τῶν παραδυναστευόντων, οὔτε τῶν ἄλλων ἀνωτάτων τοῦ κράτους λειτουργῶν, οὔτε μὴν τῶν μέγα δυναμένων αὐλικῶν συνυπέγραφεν ἐν τοῖς τοῦ αὐτοκράτορος προστάγμασιν, ἐξαιρέσει μόνον τῶν κατὰ γένος προσηκόντων αὐτῷ, ὅσοι δηλαδὴ αὐτοκρατορικῇ εὐδοκίᾳ μετεῖχον τῆς βασιλείας· πολλοῦ γε καὶ δεῖ ν' ἀποδεχθῶμεν συνυπογράφοντα τὸν πρῶτον τῶν βασιλικῶν ὑπογραφέων. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι οἱ τὴν ἔκδοσιν τοῦ αἰτηθέντος χρυ-

---

1) Τὸ μὲν ἀπὸ Μαρτίου 1332 ἐπεβραβεύθη τῇ Ἐπισκοπῇ Σταγῶν «Ἐπειδὴ ὁ θεοφιλέστατος . . .» τὸ δὲ ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1332 τῇ Μονῇ τῶν Μεγάλων Πυλῶν· «Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς περὶ τὸ Φανάριον . . . ». — Σημ. Σ. Α.

2) Τόμ. ΙΔ'. σ. 358. — Πρβλ. καὶ ΙϚ'. σ. 49.

---

1) Μνημονεύονται μεθ' ἡμερομηνίας καὶ ἀρχαιότερα ἔγγραφα ὡς λ. χ. τὸ ἀπὸ 14 Δεκεμβρ. (1143) γράμμα (πατριαρχικὸν) καὶ τὰ ἀπὸ 8 7βρίου (1356) καὶ 25 Αὐγούστου (1357) χρυσόβουλλα (ὅρα Zachariae, *Novellae Coustitutiones*. ἐν Λειψίᾳ, 1857. 8ον. σ. XX, XXII). Σημ. Σ. Α.

2) Miklosich et Mueller, *Acta Patriarchatus Constantinopolitani*. Β'. σ. 214.

σοβούλλου, ἐνεργήσαντες δημόσιοι λειτουργοὶ ὑπέγραφον μὲν ἐνίοτε, ἀλλ' ἐν τῷ ὀπισθίῳ αὐτοῦ μέρει, οὕτω: «*Διὰ τοῦ....δεῖνος*». Τούτου δὲ παράδειγμα παρέχουσιν ἡμῖν ἔνια τῶν χρυσοβούλλων τῆς τοῦ Θεολόγου μονῆς. Οὕτω λ. χ. τὸ ὑπ' ἀριθ. 32 Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου φέρει ἔξωθεν τὴν ἰδιόχειρον τοῦ πρωθυπουργοῦ Μουζάλωνος ὑπογραφήν: «*Διὰ τοῦ πρωτοσεβαστοῦ, πρωτοβεστιαρίου καὶ μεγάλου λογοθέτου Γεωργίου τοῦ Μουζάλωνος*».

» ε') Αὐτόθι σελ. 37, στήλ. β', στίχ. 37, γραπτέον: καὶ ἐς ὕστερον *ἐπιρροηθησομένης*. Εἶναι δὲ καὶ αὕτη φράσις τυπικὴ καὶ ἐν ἄλλοις χρυσοβούλλοις ἀπαντῶσα, ἔνθα ὁ λόγος περὶ ἀτελειῶν.

»Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.»

Β'. Εὐαγγέλιον τῆς ἐν Χάσκιοϊ Ἁγίας Παρασκευῆς.

«....Καὶ οἱονεὶ ὡς ἐκ περισσοῦ προστίθημι, ὅτι θαυμαστόν μοι φαίνεται, πῶς ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ τῶν παλαιογραφικῶν ἐντριβής, οἷος ὁ κ. Ἐμ. Ἰωαννίδης, ἔκρινε πίστεως ἄξιον τὸν διαβόητον πλασματογράφον καὶ τῶν παλαιῶν χειρογράφων παραχαράκτην Κωνς. Σιμωνίδην, τὸν αὐτοχειροτόνητον καὶ ψευδόσοφον τοῦτον διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας. Ὅτι μὲν γὰρ τὸ ἐν τοῖς αὐτοῦ: Fac-similes of certain portions of the Gospel of St. Matthew etc. Lond. 1861, παρατιθέμενον, καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Συλλόγου[1] εἰς μαρτυρίαν μετενεχθὲν σταυροειδὲς διάγραμμα εἶναι ἴδιον αὐτοῦ πλάσμα, οἱ δ' ἐμφερόμενοι στίχοι εἰς τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστὰς ὅτι εἰσὶ κλεμμάδιοι ἀπὸ τῆς Ἀλλατίου Α' Διατριβῆς: De libris ecclesiasticis Graecorum[2], οὐδεμία ἀμφιβολία. Ἐπίτηδες μάλιστα διέστρεψεν ὁ κίβδηλος ἐκεῖνος καί τινων λέξεων τὴν ὀρθὴν γραφήν, γράψας: *ἐχχΗ* (στίχ. 2) ἀντὶ *ἐχχΕΙ* (τὸ δέ: *αἰρρύτων* γράφεται ἐν τῷ πρωτοτύπῳ σιμωνιδείῳ πλάσματι: *αἰειρρύτων*), *καΘόκνΗ* (στίχ. 3) ἀντὶ *καΤόκνΕΙ*, ἀμαθῶς τρέψας καὶ τό: *κατάρδων* (στίχ. 4) εἰς *καρδίαν*, ἵνα δόξῃ ὅτι ἐτήρησε δῆθεν τὴν γνησίαν γραφὴν τοῦ ἀνυπάρκτου μητροπολίτου Ῥόδου *Χρηστοφάνους* (οὕτως ἔχει τὸ σκότιον πρωτότυπον, οὐχὶ *Χριστοφάνους*), ὃν κακοτέχνως παρὰ τὸ *Θεοφάνης* παρέπλασεν, ἐπιλαθόμενος ὅτι ὁ καθ' ὅλα τἆλλα ὀρθογραφήσας τὸ παρατιθέμενον σημείωμα ἰδανικὸς ἐκεῖνος τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀντιγραφεὺς θὰ ἐγίνωσκε πάντως νὰ γράφῃ ὀρθῶς καὶ τὸ *ἐκχῇ*, καὶ τὸ *καθόκνῃ*. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ σημειώματι τίς δὲν διορᾷ τὴν ταρτάρειον μοῦσαν τοῦ Σιμωνίδου; «*Ἡ γραφὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης ταύτης πᾶσα* (τοῦτο δὲ ἵνα μή τις ἤθελεν ὑπολάβῃ τὴν ἡμίσειαν!) *Χρηστοφάνους μητροπολίτου Ῥόδου τυγχάνει* (ἡ γραφὴ τυγχάνει!!!)· *ἔγραψε δὲ αὐτὴν* (ποίαν; τὴν γραφήν, ἢ τὴν Καινὴν Διαθήκην; ἀλλὰ τοιαῦτα εἶναι ἐν γένει τὰ ἐξαμβλώματα τοῦ ἀγύρτου διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας.) *κτλ.*». Ἄπορον τῇ ἀληθείᾳ, πῶς ὁ κ. Ἰωαννίδης δὲν ἐπέστησε τὸν νοῦν εἰς τὰ κακόπλαστα τοῦ φένακος τούτου κυήματα, ἀλλ' ἔλαθεν οὕτω κῦρος γνησιότητος περιάψας εἰς τὴν σολοικοβαρβάρων καὶ ἀπομούσων πλασμάτων παντοδαπὴν αὐτοῦ πυλαίαν· ἐν ᾗ οὐδ' αὐτὸ τὸ θεῖον καὶ ἄχραντον ἀρχέτυπον τῆς Κ. Δ. κείμενον παρέλιπεν ὁ ἀλιτήριος ἀκακούργητον, ἀλλ' ἐχάλκευσε νέας βεβήλους φωνὰς ἐξ ἀρχαιοτάτων δῆθεν περγαμηνῶν καὶ παπύρων εἰλημμένας (ἐν αἷς καὶ τὸ χάριν μελιχρὰν ἀποστάζον ὄνομα *Πεμπέλη*, καὶ δὴ γυναικὸς ῥωμαίας, ἤτοι τῆς τοῦ Πιλάτου ὁμευνέτιδος. Καὶ ἵνα μὴ ἤθελέ τις δυσπιστήσῃ περὶ τῆς τοῦ τοιούτου ὀνόματος γνησιότητος, ἐδέησε νὰ πλασθῶσι πρὸς πίστωσιν δῆθεν καὶ πέντε ἀρχαῖαι κακόζηλοι ἐπιγραφαὶ [σελ. 29], τοῦτο αὐτὸ ἀναφέρουσαι), καὶ τούτων ἐν τῷ αὐτῷ σφυροκοπηθέντων χαλκείῳ, ἐξ οὗπερ προήχθησαν αἱ *Συμαΐδες*, οἱ *Εὔλυροι*, καὶ οἱ λοιποὶ κεχαριτωμένοι τοῦ ψευδογράφου τούτου συγγραφεῖς. Ἀλλὰ τὸ ἐπιχειρεῖν τῶν σιμωνιδείων ἔργων ἀναίρεσιν εἶναι ἄντικρυς ματαία τοῦ χρόνου ἀνάλωσις· τὸ γὰρ ψεῦδος, κἂν τις βασιλικὴν πορφύραν αὐτὸ περιβάλῃ, ἀλλὰ καὶ οὕτω οὐδέν τι πλέον ἐστὶν ἢ ψεῦδος ὑπέρου γυμνότερον κατὰ τὸ παλαίφατον.

»Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.»

Γ'. Ἐπιτύμβιον Κοντοστεφάνου Ἀνδρονίκου Κομνηνοῦ.

«.... Ἡ ἐλλειπῶς δημοσιευθεῖσα[1] βυζαντινὴ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ εἶχεν ἐκδοθῆ πλήρης τὸ πρῶτον ἐν τῇ *Πανδώρᾳ*[2], κατ' ἀντίγραφον πανομοιοτύπως ληφθὲν παρὰ τοῦ ἐν Προύσῃ προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Φοίβου. Ἔπειτα δὲ διορθωθέντων ὑπ' ἐμοῦ τῶν ἡμαρτημένως ἀνεγνωσμένων, ἐξεδόθη καὶ δεύτερον ἐν τῷ αὐτῷ πε-

1) Τόμ. Γ'. σ. 111.
2) Fabricii, *Bibliotheca Graeca*. Ε'. 28.

1) *Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλλην. Φιλ. Σύλλογος*. Γ'. σ. 83.
2) Τόμ. ΙΔ'. σ. 436.

ριοδικῷ[1] μετὰ καὶ ἱστορικῆς σημειώσεως περὶ τοῦ τίς ἦν ὁ κείμενος *Κοντοστέφανος* (οὐχὶ *Κοντόσταυλος*, κατὰ τὸν πρῶτον ἐκδότην, ἢ *Κοντόποτμος*, κατὰ τὸ ἀντίγραφον τοῦ κ. Ἐμ. Ἰωαννίδου). Μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν συνιδὼν ὅτι ἡμαρτημένως ἀνέγνων κἀγὼ τοῦ δευτέρου στίχου τὴν πρώτην λέξιν: *Κομνηνόφυτος*, διώρθωσα[2] εἰς τό: *Κομνηνοφυής*, ἑπόμενος ταῖς παρατιθεμέναις ἐκεῖ μαρτυρίαις.

»Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.»

Δ΄. Ναὸς Σεργίου καὶ Βάκχου.

«. . . . Τῷ 1869, ἐνέτυχον ἐν ΚΠ. *Διατριβῇ* τινι τοῦ κ. Dr Déthier[3], πραγματευομένῃ περὶ τοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου ὑπάρχοντος ἐπιγράμματος, μετὰ τῶν διαφορῶν τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων ὑπό τε τοῦ ἀοιδίμου Κωνσταντίου καὶ τοῦ Σκαρλάτου Βυζαντίου ἐκδόσεων. Τοῦ ἐπιγράμματος αὐτοῦ εὑρὼν ἔναγχος ἀντίγραφον παλαιὸν μεταγράφω ὧδε, ἵνα ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Déthier ἐκδοθέν, εἴ τινα ἔχει τὰ διαφέροντα[4]. Εὕρηται δὲ ἐν τῷ τελευταίῳ ἐξωφύλλῳ ἑνὸς ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ ἀποκειμένου ἀντιτύπου τῆς ὑπὸ Λαυρεντίου Φραγκίσκου De Alopa ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1494 κεφαλαίοις γράμμασιν ἐκδοθείσης τὸ πρῶτον π λανουδείου Ἀνθολογίας τῶν ἑλληνικῶν ἐπιγραμμάτων. Τὸ ἀντίτυπον τοῦτο εἶναι οὐ μόνον διὰ τὴν ἀρχαιότητα πολύτιμον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ πολλαχοῦ τῆς ὤας φερόμενα χειρόγραφα σχόλια, γεγραμμένα, ὡς ἐκ τοῦ τῆς γραφῆς χαρακτῆρος εἰκάζεται, περὶ τὴν ις΄ ἀρχομένην ἑκατονταετηρίδα. Τῆς δ' αὐτῆς ἡλικίας εἶναι καὶ τὸ ἀντίγραφον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιγράμματος οὕτως ἔχον:

»*Εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Σεργίου καὶ Βάκχου.*

»Ἄλλοι μὲν βασιλῆες ἐτιμήσαντο θανόντας
Ἀνέρας· ὧν ἀνόνητος ἔην πόνος. Ἡμέτερος δὲ
Εὐσεβίην σκηπτοῦχος Ἰουστιανὸς (sic) ἀέξων,
Σέργιον αἰγλήεντι δόμῳ θεράποντα γεραίρει
Χριστοῦ παγγενέταο· τὸν οὐ πυρὸς ἀτμὸς ἀνάπτων,
Οὐ ξίφος, οὐχ ἑτέρη βασάνων ἐτάραξεν ἀνάγκη,
Ἀλλὰ Θεοῦ τέτληκεν ὑπὲρ Χριστοῖο δαμῆναι,
Αἵματι κερδαίνων δόμον οὐρανόν. Ἀλλ' ἐνὶ πᾶσι
Κοιρανίην βασιλῆος ἀκοιμήτοιο φυλάξοι,
Καὶ κράτος αὐξήσειε θεοστεφέος Θεοδώρης·
Ἧς νόος εὐσεβίῃ φαιδρύνεται· ἧς πόνος αἰεί,
Ἀκτεάνων θρεπτῆρες ἀφειδέες εἰσὶν αἰῶνες (sic)

»Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.»

1) Τόμ. Ις΄. σ. 285.

2) Αὐτ. Τόμ. ΙΖ΄. σ. 496.

3) ***Fac-Simile der Inscrift in der Kleinen Hagia Sofia zu Konstantinopel***. Wien, 1858. 8ον.

4) Παρὰ Dr. Déthier, αὐτ. ς. 3 Ἰουστινιανός, ς. 8 πᾶσιν, ς. 10 θεοστεφέος, ς. 12 ἀγῶνες.

Ε΄. Μολυβδόβουλλον Νικηφόρου διοικητοῦ Θυνίας.

«. . . . Ἐπεξερχόμενος τὸ τοῦ ὑμετέρου Συλλόγου περιοδικὸν τοῦ ἔτους 1872—73, εἶδον ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς, ἧς ἐπαξίως προεδρεύει ἡ ὑμετέρα ἀγάπη (σ. 298, σήλ. α΄), ὅτι ἔν τινι μολυβδοβούλλῳ φέρεται ἡ ἐπιγραφή: «*Νικηφόρου διοικητοῦ Θυνίας*,» τόπου τῷ ὄντι ἀγνώστου μέχρι σήμερον. Τοὔνομα τοῦτο ἀνέμνησέ με χωρίον τι τοῦ Παχυμέρους[1] ἔνθα ἀναφέρεται χώρα *Μεσοθυνία*, ἧς κεφαλὴ ἐτύγχανεν ὢν ἐπὶ Θεοδώρου Λασκάρεως τοῦ νεωτέρου Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος (ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεύσας). Τοῦ ὀνόματος ἡ σύνθεσις προϋποτίθησιν ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἁπλοῦν *Θυνία*. Ὅθεν ἐρευνητέον μήποτε εἶναι τὸ αὐτὸ τῇ Βιθυνίᾳ, ὑποδιῃρημένη ἴσως κατὰ τοὺς τότε χρόνους εἰς μικροτέρας ἐπαρχίας, οἷον εἰς ἁπλῶς *Θυνίαν*, τὴν παράλιον ἴσως, καὶ εἰς μέσην, ἤτοι τὴν μεσόγειον[2].

»Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.»

1) Τόμ. Α΄. σ. 24. ἐκδ. Βόννης.

2) Ὀρθῶς ἔχουσι ταῦτα· διότι Θρᾷκες ἦσαν κατὰ τὸν Στράβωνα (Ζ΄. γ΄. 2) οἱ Μαιδοβιθυνοί, Βιθυνοὶ καὶ Θυνοί, οἵτινες καὶ μετῴκησαν εἰς τὴν τῆς Βιθυνίας «Θυνιάδα Ἀκτήν,» ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Νικομηδείας, περιλαμβάνουσαν ὅλας τὰς ἀσιατικὰς τοῦ Βοσπόρου ὄχθας καὶ καταλήγουσαν εἰς τὰς κατὰ τὸν Εὔξεινον ἐκβολὰς τοῦ Σαγγαρίου (νῦν Σαχχάρια) (Πρβλ. ΣΤΡΑΒΩΝΑ ΙΒ΄. γ΄. 7. — ΣΤΕΦΑΝΟΝ ἐν λ. «Ψίλιον». — ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ «εἰς Διονύσ.» 809. — Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΝ, «Περὶ Θεμάτων.» σ. 27. ἐκδ. Βόννης. — TEXIER, *Asie Mineure*. σ. 50, 59), ὧν ἀπέναντι ἔκειτο ἡ Θυνιὰς Νῆσος (ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ, αὐτ.), ἡ νῦν Κερκὲν Ἀδασῆ. Καὶ Ἄννα ἡ Κομνηνὴ (*Ἀλεξιάδος*. Τόμ. Α΄ σ. 178 ἐκδ. Βόννης) λέγει ὅτι ὁ Σολυμᾶς ἐληΐζετο «τά τε περὶ τὴν Βιθυνίαν διακείμενα καὶ Θυνίαν.» Τὸ δὲ τῆς Μεσοθυνίας ὄνομα οὐ μόνον παρὰ Παχυμέρει (σ. 24, 310), ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ Ἀκροπολίτῃ (σ. 144) εὑρίσκομεν «οἱ στραταρχοῦντες ἐν Βιθυνίᾳ καὶ Μεσοθυνίᾳ.» Παρά τισι δὲ ἀναφέρονται (LE QUIEN, *Oriens Christianus*. Α΄. 581), δύο Βιθυνίαι, ἡ πρώτη μετὰ μητροπόλεως τῆς Νικομηδείας καὶ ἡ δευτέρα μετὰ μητροπόλεως τῆς Νικαίας. — Σημ. Σ.Λ.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ ΤΩΝ ΚΟΜΝΗΝΩΝ.

Τὰ ἑξῆς περιγραφόμενα μολυβδόβουλλα εὑρίσκονται ἐν διαφόροις συλλογαῖς, ἡ δὲ περιγραφὴ αὕτη οὐκ ἔχει σκοπὸν ἵνα περιλάβῃ ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε γνωρισθέντα μνημεῖα ἢ πλήρη διήγησιν τῆς οἰκογενείας τῶν Κομνηνῶν, ἥτις, μετὰ τὸ μελέτημα τοῦ ἀκαμάτου Δουκαγγίου, οὐκ ἔτυχεν ἔτι τῆς δεούσης συμπληρώσεως, ἀλλὰ σκοπεῖ μᾶλλον τὴν κοινοποίησιν νέας ὕλης χρησίμου εἰς τὸν μετὰ ταῦτα ἱστορήσοντα τὴν ἐν λόγῳ ἐποχήν.

Ἡ οἰκογένεια τῶν Κομνηνῶν προῆλθεν ἐκ τῆς Κastάμονος, πόλεως τῆς Παφλαγονίας, καὶ παρέλαβε τὸν θρόνον μετὰ πολλὰς ἐπισυμβάσας ἔριδας μεταξὺ τῶν οὐχ ἧττον εὐγενῶν οἰκιῶν τοῦ Δούκα καὶ τῶν Βρυεννίων. Ἡ ἀγχίνοια Ἄννης τῆς Δαλασσηνῆς, τῆς μητρὸς Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἠσφάλισε τὴν δεσποτείαν τῶν Κομνηνῶν ἐντελῶς διὰ διαφόρων γάμων μετὰ τῶν φιλονεικούντων ἀρχόντων, καὶ τοιουτοτρόπως εὑρίσκομεν συνεχῶς τὸ ὄνομα τῶν Κομνηνῶν συνενούμενον μετὰ τῶν Βρυεννίων, Διογενῶν, Μακρεμβολιτῶν, Ἀγγέλων, Βατατζῶν, Κοντοστεφάνων, Δουκῶν, Γαβρῶν κλ. Ἡ σειρὰ τῶν σφραγίδων ἄρχεται ἀξιοπρεπῶς ἀπὸ τῆς σφραγῖδος τῆς περιφήμου ἐκείνης γυναικός, ἥτις ἦτο σύζυγος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ὃν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰσαάκιος ὁ Α΄ ἀνηγόρευσε κουροπαλάτην.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Α΄.

Ἄννης κουροπαλατίσσης τῆς Δαλασσηνῆς.

Ἐμ. Προτομὴ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

ΜΡ . . . ΘΥ

Ὀπ. — ✠ —

ΘΚΕRΟ·
ΘΘΙΤΗCΗ
·ΟΥΛΗΑΝΝΗ
ΚΟΥΡΟΠΑ
ΛΑΤΙCΗΤΗ
ΔΑΛΑCCΗ
— ΝΗ —

Ἤτοι

✠Θ(εοτό)κε βο[ή]-θει τῇ σῇ-[δ]ούλῃ Ἄννῃ-κουροπα-λατίσῃ τῇ-Δαλασσῃ-νῇ.

Διαμέτρου 3,0 εὑρέθη ἐν Κυζίκῳ (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἐν τοῖς συγγραφεῦσι συνεχῶς ὀνομάζεται Ἄννα ἡ κουροπαλάτισσα[1].

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Β΄.

Ἄννης τῆς Δαλασσηνῆς, μητρὸς τοῦ βασιλέως

Ἐμ. ✠ ΚΕR/Θ/

ΑΝΝΗΑ̂
·ΔΑΛΑC
·ΗΝΗ

Ὀπ. ΤΗΜΗ
ΤΡΙΤΟΥ
RΑC···
ѠC

Ἤτοι

✠Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει)-Ἄννῃ Α̂-[τῇ] Δαλασ-σ]ηνῇ-τῇ μη-τρὶ τοῦ-βασ[ιλέ]-ως.

Δ. 1,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Τί σημαίνει τὸ Α̂ τοῦ β΄ στίχου; Συμπεραίνω ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως, ἥτις κατεῖχε τὴν διεύθυνσιν τοῦ κράτους, ὅτε ὁ υἱὸς αὐτῆς Ἀλέξιος διέτριβεν ἔξω τῆς βασιλευούσης ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν πολέμοις κλ., εἶχε τὸ προνόμιον νὰ τιτλοφορῆται *πρώτη τοῦ κράτους*. Δυνατὸν δὲ ὅτι πρὸς διάκρισιν τῆς ἐγγονῆς αὐτῆς Ἄννης προσέλαβε τὸ Α. Ἐν τῇ *Ἀλεξιάδι*[2] ὑπάρχει τὸ χρυσόβουλλον Ἀλεξίου, ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ σφραγὶς τῆς μητρὸς αὐτοῦ· «σφραγῖδα φέρουσαν τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.»

---

1) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ, ἐκδ. Βόννης. σ. 56.
2) Τόμ. Α΄. σ. 157. ἐκδ. Βόννης.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Γ'.

Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, σεβαστοῦ καὶ μεγάλου δομεστίκου.

Ἐμ. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος.

Ο ΑΓΙΟC · · · ΔΗΜΗΤΡ · ·

Ὀπ. — ✠ —

CΕΒΑCΤΟΝ
ΗΔΗSΔΟΜΕC
ΤΙΚΟΝΜΓΑΛΕΞΙ
ΟΝΜΕΝΤΟΝΚΟ
ΜΝΗΝΟΝΔΕΙ
— ΚΝVѰ —

Ἤτοι

✠Σεβαςόν-ἤδη κ(αὶ) δομέσ-τικον μ(έ)γ(αν) Ἀλέξι-ον μὲν τὸν Κο-μνηνὸν δει-κνύω.

Δ. 0,025 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀνταρσίας Νικηφόρου τοῦ Βρυεννίου ὁ αὐτοκράτωρ Νικηφόρος Γ' ὁ Βοτανειάτης ἔστειλεν Ἀλέξιον τὸν Κομνηνὸν κατὰ τοῦ ἀντάρτου, τιμηθέντα τῇ ἀξίᾳ τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν τῆς Δύσεως. Μετὰ δὲ τὴν καταπολέμησιν τοῦ Βασιλακίου ὁ Ἀλέξιος ἀνηγορεύθη *σεβαστός*, κατὰ μὲν Ἄνναν τὴν Κομνηνὴν «ὡν ἁπάντων γέρας ἀπέλαβε παρὰ τοῦ »αὐτοκράτορος τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀξίαν, σεβα»στὸς ἀναρρηθεὶς ἐκ μέσης συγκλήτου[1].» κατὰ δὲ Μιχαὴλ τὸν Ἀτταλειάτην[2] «τῷ νωβελλισί»μῳ Ἀλεξίῳ καὶ δουκὶ τῆς δύσεως, ὃν τῷ παν»σεβάστῳ τοῦ σεβαστοῦ τετίμηκεν ἀξιώματι.» Ἑτέρα σφραγίς, περιγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ κυρίου Δοριγνῆ, παρέχει τὸ μὲν ἔμπροσθεν ἀπαραλλάκτως ὅπως τὸ ἡμέτερον, ἐν δὲ τῷ ὄπισθεν γράφει «Κύριε βοήθει Ἀλεξίῳ σεβαστῷ καὶ δομεστίκῳ τῆς Δύσεως τῷ Κομνηνῷ.»

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Δ'.

Ἀλεξίου, σεβαστοῦ καὶ στρατηγοῦ.

Ἐμ. Παναγία προσευχομένη. Δεξιόθεν χεὶρ σφραγίζουσα τὴν Παναγίαν . . . . ΟΡΙΤΙCΑ

1) *Ἀλεξιάδος* αὐτ. σ. 18.
2) Ἐκδ. Βόννης. σ. 299.

Ὀπ. ✠

CΕΒΑCΤΟ ·
ΑΛΕΞΙΟΝΜ ·
ΤΕΡΤΟΥΛΟΓ · ·
ΤΟΝCΤΡΑΤ · · ·
· CΙΛΕΟΝΕΚ
· ΝΟVCC · ·
ΠΟΙC

Ἤτοι

Μ(ή)τ(η)ρ Θ(εο)ῦ ἡ ἁγιο]ορίτισα-
✠Σεβαςό[ν]-Ἀλέξιον μ[ῆ]-τερ τοῦ Λόγ[ου-
τὸν στρατ[ηγὸν-βα]σιλέ[ω]ν ἐκ-[γέ]νους
σ[κέ]-ποις.

Δ. 0,03 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Οὐ τολμῶ νὰ ἰσχυρισθῶ ἐὰν πρόκηται περὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ Α', ἢ ἄλλου τινὸς Ἀλεξίου[1] στρατηγοῦ, ἐκ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Λόγιός τις ἀποδίδει αὐτὴν τὴν σφραγῖδα εἰς Ἀλέξιον καίσαρα τὸν Στρατηγόπουλον, τὸν ἐκδιώξαντα τοὺς Λατίνους τῆς Πόλεως.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ε'.

Εἰρήνης, τῆς συζύγου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Ἐμ. Προτομὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ΙC· — ΧC·
κύκλωθεν: ✠ ΚΕRΟΗΘΕΙ

Ὀπ. Προτομὴ τῆς Εἰρήνης ἐν βασιλικῷ κοσμήματι καὶ φερούσης διάδημα ἀκτινωτόν.

ΕΙΡΗΝΗΑVΓȢC · ΗΤΗΔȢΚΑΙΝΗ

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε βοήθει-
Εἰρήνῃ αὐγούσ[τ]ῃ τῇ Δουκαίνῃ.

Δ. 0,04 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

---

1) Μήπως Ἀλεξίου τοῦ ἐπικληθέντος Κομνηνοῦ, ὃς ἦν μὲν υἱὸς Ἄννης τῆς Κομνηνῆς καὶ τοῦ Νικηφόρου Βρυεννίου (Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. *Η ΚΠ.* Β'. σ. 365), ἐστάλη δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ὡς ἀρχηγὸς στρατοῦ (*στρατηγὸς* κατὰ τὸ ἄνω μολυβδόβουλλον) καὶ στόλου πρὸς ἐκπόρθησιν τοῦ φρουρίου Βρεντεσίου (ΚΙΝΝΑΜΟΥ. σ. 164—5) τῷ 1156 (MURALT, *Chronographie Byzantine*. ἐν χρ.); — Σημ. *Σ. Δ.*

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ϛʹ.

Ἄννης τῆς Κομνηνῆς.

Ἐμ.

✠
ΔΙΕVΛΑ
ΒΕΙΑΝΟVΦΕ
ΡΕΙΘϤΟVC
ΤVΠΟVC

Ὀπ.

ΑΝΝΗC
ΚΟΜΝΗΝΗC
ΗCΦΡΑΓΙC
ΑΜΑCΤΙ
ΧΟVC

Ἤτοι

✠Δι' εὐλά-βειαν οὐ φέ-ρει θείους-τύπους-Ἄννης-Κομνηνῆς-ἡ σφραγὶς-ἅμα ςί-χος.

Δ. 4,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Σάββα Κουγιουμτζόγλου).

Ἰδοὺ ἡ πολυμαθὴς βασιλόπαις, ἡ συγγράψασα τὴν *Ἀλεξιάδα*, ἥτις, φοβουμένη μὴ γένηται παραίτιος ἱεροσυλίας, ἀμελεῖ ν' ἀπεικονίσῃ ἐπὶ τῆς σφραγῖδος αὐτῆς εἰκόνα τινὸς ἁγίου.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ζʹ.

Κωνσταντίνου τοῦ Κομνηνοῦ, σεβαστοῦ καὶ μεγάλου δρουγγαρίου.

Ἐμ. Προτομὴ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

ΜΡ ΘV·

Ὀπ.

✠ ΘΚΕRΟ
ΗΘϤΚωΝCΕ
RAϚωSΜΕΓΑ
ΛωΔΡȣΓΓΑ
ΡΙωΤωΚΟ
ΜΝΗΝω

Ἤτοι

✠ Θ(εοτό)κε βο-ήθει Κων(σταντίνῳ) σεβαστῷ κ(αὶ) μεγά-λῳ δρουγγα-ρίῳ τῷ Κομνηνῷ.

Δ. 3,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Περὶ τούτου γράφει ὁ Δουκάγγιος[1] «Const. »Comnenus sevastus et magnus drungarius[1] »in depositione Cosmæ Patriarchæ C. P. »Manueli imperatori assedit anno 1154[2].»

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ηʹ.

Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.

Ἐμ.

ΤωΝΓΡΑ
ΜΜΑΤωΝ
CΦΡΑΓΙC
·ΑΜΑΝΟV
ΗΛ···ω

Ὀπ.

ΚΟΜΝΗ
ΝΟΦVȣC
ΠΟΡΦVΡΟ
ΒΛΑCΤΟΥ
ΚΛΑΔȣC

Ἤτοι

Τῶν γρα-μμάτων-σφράγισ-[μ]α Μανου-ὴλ πέλ]ω,
Κομνη-νοφυοῦς-Πορφυρο-βλάςου-κλάδους.

Δ. 2,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Χατζῆ Ἀγόπ).

Ἀμφίβολον μένει τίνος Μανουὴλ Κομνηνοῦ ἐστιν αὕτη ἡ σφραγίς. Πιθανὸν ὅτι εἶναι τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ, πρὶν τῆς ἐνθρονίσεως αὐτοῦ· διότι καὶ ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βούλλῃ τοῦ ἰδίου τῆς συλλογῆς μου φέρει τὸν τίτλον τοῦ *Πορφυρογεννήτου*. Οἱ λοιποὶ βασιλεῖς τῆς Κομνηνῶν οἰκογενείας οὐδόλως μνημονεύουσι τοῦτο ἐν ταῖς σφραγῖσιν αὐτῶν. Ὑπάρχει δ' ἕτερός τις Μανουὴλ, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου, ἀλλ' οὐχ ἦν γεγεννημένος ἐν τῇ πορφύρᾳ.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Θʹ.

Ἰσαακίου δεσπότου τοῦ Κομνηνοῦ.

Ἐμ. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος, ὁ στρατηλάτης.

Ο	Θ
Α	Ε
ΓΙ	ΟΔω
Ο	ΡΟ
C	C

---

1) *Familiae Byzantinae*. σ. 146 α.

1) Ναύαρχος (Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ, αὐτ. Γʹ.76).—Σημ. Σ. Α.

2) Leonis Allatii, De Cons. utr. Eccl. Βʹ. 12.

'Οπ. ✠ ΚΕΡΟΗ
ΘΕΙΤωCω
ΔΟVΛωΙCΑΑ
ΚΙωΔΕCΠΟΤΗ
ΤωΚΟΜΝΗ
—Νω—

Ἤτοι

Ὁ-ἅ-γι-ο-ς-Θ-ε-όδω-ρο-ς.
✠ Κ(ύρι)ε βοή-θει τῷ σῷ-δούλῳ Ἰσαακίῳ δεσπότη-τῷ Κομνη-νῷ.

Δ. 2,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Οὗτος ὁ Ἰσαάκιος ἀναμφισβητήτως εἶναι ὁ δεσπότης τῆς νήσου Κύπρου. Ἐγένετο δὲ παραδεκτὴ ἡ εἰκασία αὕτη παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις κ. Π. Λάμπρου, τοῦ κλεινοῦ νομισματογράφου τοῦ Αἰγαίου Πελάγους κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσαακίου ἀναφέρει διεξοδικώτερον Νικήτας ὁ Ἀκομινάτος ὡς καὶ οἱ Ἄγγλοι συγγραφεῖς, οἱ γράψαντες περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ Ριχάρδου τοῦ Λεοντοκάρδου.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Γ'.

Ἰωάννου Κομνηνοῦ Βατάτζη.

'Εμ. CΦΡΑΓ··
ΚΟΜΝΗΝȣΤΑ
ΤΑΧΑΡΙΤѠΝ·
ΜȣΟCΒΑΤΑΤ·
ΠΡΟΗΛΘ·

'Οπ. ··CΠΟΤȣ
·ΛΑΔΟCΚΑ·
·ΟΡΦΥΡΑΥΓȣ·
·ΟΜΝΗΝΗC·
·ΔΟΚΙΑC·

Ἤτοι

Σφραγ[ὶς]-Κομνηνοῦ τα-τᾶ Χαριτων[ύ]-μου ὁς Βατάτ[ζου]-προῆλθ[ε-δε]σπότȣ [κ]λάδος κα[ὶ-π]ορφυραυγοῦ[ς - Κ]ομνηνῆς Ε-ὐ]δοκίας.

Δ. 3,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Σάββα Κουγιουμτζόγλου).

Θεόδωρος ὁ Βατάτζης εἶχε σύζυγον τὴν ἀδελφὴν Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν δύο υἱοὶ Ἀνδρόνικος καὶ Ἰωάννης, ὧν ὁ μὲν Ἰωάννης παρὰ Νικήτᾳ τῷ Χωνιάτῃ[1] ὀνομάζεται Κομνηνός, ὡς ἐκ τοῦ γένους τῆς μητρὸς αὐτοῦ· ὁ αὐτὸς δὲ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ ἀνηγορεύθη μέγας δομέστικος καὶ στρατηγὸς τοῦ θέματος τῶν Θρακησίων. Τῷ 1174 ἐνίκησε τοὺς Σελδζούκους ἐν τρομερᾷ μάχῃ καὶ ἀπέθανε τῷ 1182. Τὴν δὲ λέξιν *χαριτώνυμος* συνεχῶς ἀναγινώσκομεν ἀντὶ «Ἰωάννης» παρὰ τοῖς ποιηταῖς τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς[2]. Ὁ δὲ τατᾶς ἐν τῇ βυζαντινῇ αὐλῇ εἶχε τὴν θέσιν τοῦ ἐν ταῖς γερμανικαῖς αὐλαῖς Obersthofmeister, maître de la cour[3].

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΑ'.

Θεοδώρου Κομνηνοῦ, πρωτοσεβάστου

'Εμ. Ὁ ἅγιος Δημήτριος.

Ο Δ
Α Η
ΓΙ ΜΗ
Ο Τ
C Ρ/

'Οπ. — ✠ —
ΚΕΡΟΗΘ/
ΘΕΟΔωΡω
ΑΤCΕΒΑCΤω
ΤωΚΟΜΝΗ
Νω

Ἤτοι

Ὁ-ἅ-γι-ο ς Δ-η-μή-τ-ρ(ιος).
✠ Κ(ύρι)ε βοήθ(ει)-Θεοδώρῳ-(πρω)τ(ο)σεβάςῳ-τῷ Κομνη-νῷ.

Δ. 3,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἄγνωστόν μοι εἰς τίνα Θεόδωρον πρωτοσέβαστον[4] ἀνήκει ἡ σφραγὶς αὕτη.

---

1) Ἐκδ. Βόννης. σ. 340, 341.

2) ΕΦΡΑΙΜ. ἐκδ. Βόννης. ϛ. 2825, 3696, 7844.

3) Κατὰ δὲ τὸν Σ. Βυζάντιον (αὐτ. Γ'. σ. 82), τατᾶς τῆς Αὐλῆς, ὁ πρὶν λεγόμενος *βασιλεομήτωρ*, τίτλος τιμητικός, ἰσοδύναμος πρὸς τὸ τουρκικὸν *λαλᾶς*, παιδαγωγὸς (ΔΟΥΚΑ, ΛΕ'). — Σημ. Σ. Α.

4) Ὁ τίτλος πρωτοσέβαστος κατὰ πρῶτον ἐδόθη ὑπὸ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἀδριανῷ (ΑΝΝΗΣ, *Ἀλεξιάδ.* Γ'. 65) τῷ 1081 (MURALT, αὐτ. ἐν χρ.). Ὁ δὲ τοῦ μολυβδοβούλλου Θεόδωρος ἴσως ἦν ὁ Κοντοστέφανος Θεόδωρος ὁ πρωτοσέβαστος

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΒ'.

Γεωργίου Κομνηνοῦ, σεβαστοῦ.

Ἐμ.

ϹΦΡΑ
ΓΙϹϹЄΒΑ
ϹΤΟΥ

Ὀπ.

ΚΟΜΝΗ
Ν8ΓЄωΡ
ΓΙ8·

Ἤτοι

σφρα-γὶς σεβα-στοῦ-Κομνη-νοῦ Γεωρ-γίου.

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἴσως ὁ σεβαστὸς Γεώργιος, γυναικάδελφος Ἀνδρονίκου τοῦ αὐτοκράτορος[1].

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΓ'.

Θεοδώρας Κομνηνῆς, σεβαστῆς.

Ἐμ. Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

Ὀπ.

✠ ΚЄR/·
ΤΗϹΗΔ8Λ·
ΘЄωΔωΡΑ
ϹЄRΑϹΤΗ
ΤΗΚΟΜΝ
·ΝΗ

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε β(οήθει)-τῇ σῇ δούλ[η]-Θε[ο]δώρᾳ[2]-σεβαστῇ-τῇ Κομν-[η]νῇ.

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΔ'.

Μιχαὴλ, μεγάλου δομεστίκου.

Ἐμ. Οἱ ἅγιοι Θεόδωροι· δεξιόθεν βάϊον.

ΘЄΟΔωΡΟΙ

Ὀπ.

ΔΟΜЄϹΜЄ
ΓΑΛ8ΜΙΧΑ·Λ
ΓΡΑΦωΝΚVΡΟϹ
ΑVΓ8ϚΑΔЄΛ
ΦΗϹϹVΖVΓ8
ΘЄΟΔωΡΑϹ

Ἤτοι

Θεόδωροι

δομεσ. με-γάλου Μιχα[ὴ]λ-γραφῶν κῦρος-αὐγουσταδέλ-φης συζύγου-Θεοδώρας.

Δ. 3,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ὁ σφραγιδοκόπτης χάριν τοῦ μέτρου κατέλιπε τὸ «τίκου» τοῦ δομεστίκου. Συμπεραίνω ὅτι ἡ σφραγὶς αὕτη ἀνήκει ἴσως εἰς Μιχαὴλ τὸν Στρυφνόν, γαμβρὸν γενόμενον τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἴσως δὲ καὶ εἰς Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον, ὅστις, πρὶν ἀποκτείνῃ τὸν νόμιμον κληρονόμον τοῦ θρόνου, μετὰ τὸν θάνατον Ἰωάννου του Βατάτζου, ἦτο μέγας δομέστικος, εἶχε δὲ σύζυγον Θεοδώραν, θυγατέρα Ἰωάννου τοῦ Δούκα, ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Βατάτζου, ἥτις, ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ παρὰ τῷ Δουκαγγίῳ, φέρει τὸν τίτλον «ἡ Κομνηνή.»

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΕ'.

Μαρίας τῆς Κομνηνῆς.

Ἐμ. Παναγία τῶν Βλαχερνῶν, ὄρθιος. $\overline{\text{ΜΡ}}$ $\overline{\text{ΘV}}$·

Ὀπ.

✠ ΟΜω
ΝVΜΟΝϹΘ
ΚΟΜΝΗΝΗ·
ϹΚЄΠΟΙϹ
ΚΟΡΗ·

Ἤτοι

ὁμώ-νυμόν σου-Κομνηνή[ν]-σκέποις-Κόρη.

Δ. 2,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙϚ'.

Εἰρήνης Κομνηνῆς Ἀγγέλης, καισαρίσσης.

Ἐμ. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ΧΑΙΡЄ…

(ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛ. σ. 94), ὁ φονευθεὶς ἐν Μοψουεστίᾳ (ΚΙΝΝΑΜΟΥ, αὐτ. σ. 123—4) τῷ 1151 (Muralt, αὐτ. ἐν χρ).—Σημ. Σ. Α.

1) ΝΙΚΗΤΑ ΑΚΟΜΙΝΑΤΟΥ. ἐκδ. Βόνν. σ. 348

2) Ἴσως ἦν Θεοδώρα ἡ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ ἀδελφιδῆ, (ΚΙΝΝΑΜΟΥ, αὐτ. σ. 236).—Σημ. Σ. Α.

Όπ. ϹΦΡΑΓΙϹΚΟ
ΜΝΗΝΗϹЄΙΡΙΝΙϹ
ΚΑΙϹΑΡΙϹϹΗϹ
ΤΗϹϹVΖVΓΟV
ΚΑΙϹΑΡΟϹΑΓ
..ωΝVΜȣ

Ἤτοι

Χ-αῖρε-[κεχαριτωμένη, ὁ κ(ύριος) μετὰσοῦ.
Σφραγὶς Κο-μνηνῆς Εἰρίνις-καισαρίσσης-
τῆς συζύγου-καίσαρος ἀγ-[γελ]ωνύμου.

Δ. 3,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Χατζῆ Ἀγόπ).

Περὶ τῆς καισαρίσσης ταύτης γράφει ὁ Δουκάγγιος[1] «Irene Angela Andronici Angeli »filia primogenita nupsit Johanni Kantaku»zeno Caesari.»

Mordtmann, ἰατρός.

1) Αὐτ. σ. 116, 6.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ.

Ἐν ᾧ παρὰ Bœckh[1] δύω μόνον ἐπιγραφὰς τῆς Ἀπολλωνίας ἐκ τῶν τοῦ Leake ἀντιγεγραμμένας ἔχομεν, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Βελεγράδων Κ. Ἄνθιμος καὶ πρότερον μὲν ἀπέστειλε πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Σύλλογον ἐπιγραφὰς δύω[2] καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπιγραφὰς 20[3], καὶ τὴν σήμερον ἄλλας ἑπτά, τὸ ὅλον 29, εἰς ἃς προστιθέντες τὰς ἐκδοθείσας[4] ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ἱεράρχου τὸν ἀριθμὸν ἕξ, ἔχομεν 35 τὸ ὅλον ἐπιγραφὰς τῆς Ἀπολλωνίας. Διόπερ ἀπονέμοντες τῷ φιλαρχαίῳ μητροπολίτῃ χάριτας ἀνθ' ὧν ἐπλούτισεν ἐπιγραφῶν τὰς ἀρχαιολογικὰς συλλογάς, προβαίνομεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς πλειάδος τῶν νῦν ἀποσταλεισῶν, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τὴν ἀφετηρίαν λαμβάνοντες καὶ πρὸς τὰς νεωτέρας τὸν λόγον καταλήγοντες.

1) C. I. G. 1829 b, 1829 c.

2) ΤΟΥ ΕΝ ΚΠ. ΕΛΛ. ΦΙΛ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ, *Τὰ Περισωθέντα*. Τόμ. Δ'. σ. 124, ἀρ. Α'. σ. 125, ἀρ. Δ'.

3) Τὰς νῦν ἐκδιδομένας ὑπὸ Σ. Α. ἐν τῷ ΙΓ'. Τόμῳ τοῦ Περιοδικοῦ, σ. 84—102, ἐκτὸς δηλονότι τῆς ὑπ' ἀριθ. Δ' ἥτις ἐστὶν ἡ καὶ προηγουμένως ὑπ' ἀριθ. Δ'. ἐν σ. 125 τοῦ Δ' Τόμου προεκδοθεῖσα, καὶ τῶν εὑρεθεισῶν ἀλλαχοῦ, τοῦτ' ἔστι τῆς ὑπ' ἀρ. Γ'. ἐν Μαργαλιτζίῳ καὶ τῶν ὑπ' ἀρ. ιθ', κδ', κε', κϛ' καὶ κζ' ἐν Ἐλβασάνοις καὶ τῆς ὑπ' ἀρ. κη' ἐν Αὐλῶνι.

4) ΑΝΘΙΜΟΥ ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ, *Σύντομος ἱστορικὴ Περιγραφὴ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βελεγράδων* ἐν Κερκύρᾳ, 1868. 8ον). σ. 37, Β'. ϛ'. σ. 38, Η'. σ. 40, ΙΓ'. σ. 41, ΙΔ'. καὶ σ. 79.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

ΠΑΡΜΕΝΙϾΚΟϾΔΑΜΗΝΟϾ
ΠΑΡΜΕΝΙϾΚΟϾΔΑΜΗΝΟϾ

Ἤτοι

Παρμενίσκος Δαμῆνος.
Παρμενίσκος Δαμῆνος.

Ὁ λίθος, ἐφ' οὗ κεχαραγμένην βλέπομεν τὴν ἐπιγραφὴν[1] ταύτην, μῆκος μὲν ἔχει 0,70, πλάτος δὲ 0,49 καὶ πάχος 0,12, τὸ δὲ τῶν ἐπ' αὐτοῦ γραμμάτων ὕψος ἐςὶ 0,020. Ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1876 ἐν Ἀπολλωνίᾳ, διατηρεῖται νῦν ἐντετοιχισμένος εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ τοίχου τῆς ἀψῖδος τῆς εἰς τὴν ἔξω μεγάλην πύλην τῆς εἰσόδου τῆς ἱερᾶς μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Ἀπολλωνίας.

Ἔχει δὲ σχῆμα ναϊδιόσχημον (ædicula) μετ' ἀετώματος ἄνωθεν, οὗτινος ἐν τῷ μέσῳ

1) Ἐδημοσιεύθη μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Alfred Gilliéron ἐν τῷ δελτίῳ *Monuments Grecs publiés par l'association pour l'encouragement des études grecques en France* (Paris, 1877. 4ον). σ. 20, πλὴν μετὰ διαστάσεων ἀλλοίων, δεικνυουσῶν τὸ μὲν ὕψος 1,14, τὸ δὲ πλάτος 0,52.

τοῦ τυμπάνου κεφαλὴ Μεδούσης κατὰ πρόσωπον· κάτωθεν τοῦ ἀετώματος ὀδοντωτὰ (denticuli) κοσμήματα διατρέχουσιν, ὑπ' αὐτὰ δὲ τέσσαρες Ἕλληνες μαχόμενοι κατὰ πέντε Ἀμαζόνων, αἵτινες ἐπὶ τέλους ἀράμεναι φαίνονται τὴν νίκην[1] ὑπενθυμίζουσαι τὰς ἐπὶ τῆς ζωοφόρου τῆς Φιγαλίας μορφάς· ὑπὸ δὲ τὴν ζωοφόρον δύω κλάδοι φηγοῦ συσπειρούμενοι, καὶ στεγάζοντες ἑκάτεροι ἀνὰ μίαν Σειρῆνα πτεροφόρον τεθλιμμένην, ἱσταμένην κατὰ μέτωπον ἐπὶ τροχοειδοῦς τινος κοσμήματος (rosace)· τούτων δὲ κάτωθεν ἡ μνημονευθεῖσα δίστιχος ἐπιγραφή, μεθ' ἣν κρατὴρ ἔχων ἑκατέρωθεν πτεροφόρον σφίγγα.

Ὅτι δ' ἡ ναϊδιόσχημος αὕτη πλὰξ ἦν ἐπιτύμβιος Παρμενίσκου τινός, υἱοῦ τοῦ Δαμῆνος, κατάδηλον· καὶ τὸ μὲν ὄνομα «Παρμενίσκος» σύνηθες ἐν ἑλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς ὡς ἐπὶ νομισμάτων τῆς Ἀπολλωνίας[2]· ἀλλὰ τ' ὄνομα «Δαμήν» ἄγνωστον τυγχάνει τῷ κ. A. Gilliéron[3].

Ἐν τούτοις τὴν γενικὴν Δαμῆνος ἀναγινώσκομεν ἐπὶ νομισμάτων Δυρραχίου[4], ἐφ' ὧν δύω τῆς πόλεως ταύτης ἀρχόντων ὀνόματα διακρίνομεν, ἔνθεν μὲν ὁ *Ἀρίστων* εἰς ὀνομαστικήν, ἔνθεν δὲ τοῦ *Δαμῆνος* εἰς γενικήν[5], ἢ βλέπομεν ἔνθεν μὲν ὁ *Ξενίων*, ἔνθεν δὲ τοῦ *Δαμῆνος*[6]. Διδάσκουσι δ' ἡμᾶς ὅτι τὸ προκείμενον ὄνομα κλίνεται Δαμὴν γεν. Δαμῆνος ἐκ τῶν γραμματικῶν Ἀρκάδιος[7], Ἡρωδιανός[8], ἔτι δ' οἱ παρὰ Bekker[9] καὶ Cramer[10].

Εἴπομεν πρό τινος ὅτι διακρίνομεν ἐπὶ νομισμάτων τοῦ Δυρραχίου δύω τῆς πόλεως ταύτης ἀρχόντων ὀνόματα· παρόμοιον δὲ παρατηροῦμεν ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Ἀπολλωνίας. Πρῶτος ὁ σοφὸς νομισματολόγος Eckhel[11] ἀπέκρουσε τὴν ἰδέαν τῶν φρονούντων ὅτι τῶν ὀνομάτων τούτων τὸ μὲν κατ' ὀνομαστικήν ἐστιν υἱοῦ τινος, τὸ δὲ κατὰ γενικὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, γνωματεύσας ὅτι τῶν ὀνομάτων τούτων ἑκάτερόν ἐστιν ἄρχοντος τῆς πόλεως, καὶ προσθεὶς ὅτι πρὸ τοῦ κατὰ γενικὴν ὀνόματος ὑπονοητέον τὴν πρόθεσιν *ἐπί*. Τό γ' ἐφ' ἡμῖν, παραδεχόμενοι πληρέστατα τὴν ἑρμηνείαν ταύτην, ἀναπτύσσομεν αὐτὴν λέγοντες ὅτι διὰ μὲν τοῦ κατ' ὀνομαστικὴν ὀνόματος παρίσταται νῦν ὁ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ νομισματοκοπείου τῆς πόλεως ἐμπεπιστευμένος ἄρχων, διὰ δὲ τοῦ κατὰ γενικὴν ὁ κατ' ἔτος ἐκλεγόμενος ἐπώνυμος ἄρχων, ὁ πρύτανις καὶ συγχρόνως ἀρχιερεύς, οὗτινος ἀναφέρομεν παράδειγμα[1] παρακατιόντες.

Ἐκ δὲ τῆς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν προτιθεμένης ἐπιγραφῆς καὶ μάλιστα τῆς ἐν αὐτῇ γενικῆς «Δαμῆνος» καθοδηγούμενοι, τὸν ἀριθμὸν αὐξάνομεν τῶν κυρίων ὀνομάτων τῆς ἑλληνικῆς ὀνοματολογίας ἢ διορθοῦμέν τινα κακῶς κείμενα παρὰ Pape-Benseler. Οὕτως ἐπὶ νομισμάτων τῆς Ἀπολλωνίας ἀναγινώσκοντες, ἔνθεν μὲν *Ἰατροκλῆς*, ἔνθεν δὲ *Λυσῆνος*[2], γνωρίζοντες δ' ὅτι τὸ πρῶτον ὄνομα κατ' ὀνομαστικήν ἐστιν «Ἰατροκλῆς», συμπεραίνομεν ὅτι τὸ δεύτερον «Λυσῆνος» ἐστὶν εἰς γενικήν, κλινόμενον ὁ *Λυσὴν* τοῦ Λυσῆνος, οὐχὶ δ' ὁ *Λυσηνὸς* εἰς ὀνομαστικὴν κατὰ Pape[3]· καὶ πράγματι νόμισμά τι τοῦ Δυρραχίου[4] φέρει τὴν καθ' ἡμᾶς ὀνομαστικὴν «Λυσὴν-Ζωπίρου·» καθὼς καὶ νόμισμά τι[5] τῶν Ἠπειρωτῶν «Λυσὴν Γλαῦκος-Ἀπειρωτᾶν.» Ἐφ' ἑτέρου δὲ τῆς Ἀπολλωνίας νομίσματος[6] διακρίνοντες τὴν ἐπιγραφὴν «Ξενοκλῆς-Χαιρῆνος,» λέγομεν ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ὄνομα τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν ὁ «Ξενοκλῆς,» τὸ δὲ δεύτερον εἰς γενικὴν τοῦ «Χαιρῆνος,» οὗτινος ὀνομαστικὴ κατὰ συνέπειάν ἐστιν ὁ *Χαιρήν*, οὐχὶ δ' ὁ *Χαιρῆνος*[7]· ὅπόθεν πάλιν ἀναπληροῦμεν τὸ παρὰ Mionnet[8] νόμισμα τῆς Ἀπολλωνίας «Θεόδωρος-Χα[ιρῆν]ος.» Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ συμπέρασμα καταλήγομεν ἀναγινώσκοντες ἐπὶ νομισμάτων τοῦ Δυρραχίου[9] λ.χ. «Ἀλ-

1) A. Gillieron. *Αὐτ.* σ. 20—21.
2) Mionnet, *Description de Médailles antiques.* Suppl. Γ'. σ. 316, ἀρ. 23.— σ. 317, ἀρ. 28.
3) *Αὐτ.* σ. 22.
4) Mionnet, *Αὐτ.* B. σ. 39.
5) Rollin, *Catalogue d'une Collection de Médailles des rois et des villes de l'Ancienne Grèce* (Paris. 1864. 1ὂον). ἀρ. 2448.
6) *Αὐτ.* ἀρ. 2470.
7) *Περὶ τόνων.* 9, 21.
8) *Περὶ μονήρους λέξεως.* ἐκδ. Dindorf. σ. 32, 9.
9) *Anecdota Graeca.* 1360.
10) *Anecdota Graeca.* A'. 366.
11) D. N. V. Τόμ. B'. σ. 152—3.

1) Ἐπιγραφὴ Ε'.
2) Mionnet, *αὐτ.* Suppl. Γ'. σ. 315. ἀρ. 16.
3) *Wœrterbuch der griechischen Eigennamen.* γ'. ἐκδ. Benseler (ἐν Braunschweig. 1863—1870. 2 Τόμ. 8ον). ἐν λ.
4) Subhy Pacha, *Médailles grecques autonomes* (ἐν ΚΠ. 1874. 16ον). ἀρ. 1735.—Ὅρα καὶ Mionnet, *Αὐτ.* B'. σ. 40, 48.
5) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ'. σ. 360, ἀρ. 10.—Ὅρα καὶ Mionnet, *Αὐτ.* B'. σ. 48.
6) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ'. σ. 316, ἀρ. 22.—Ὅρα καὶ *αὐτ.* B'. σ. 29.
7) Pape-Benseler, *Αὐτ.* ἐν λ.
8) *Αὐτ.* Suppl. Γ'. σ. 315, ἀρ. 15
9) Mionnet· *αὐτ.* Suppl. Γ'. σ. 332. ἀρ. 135.

καῖος Παρμῆνος,» καὶ τῆς Ἀπολλωνίας[1]) «Μόσχιλος-Παρμῆνος,» ἐν οἷς εὑρίσκομεν ὄνομα κύριον ὁ *Παρμὴν* τοῦ Παρμῆνος, προσθετέον εἰς τὸ Λεξικὸν Pape-Benseler. Ἐνιαχοῦ δ' ἡ ἐπιγραφὴ συνδυάζει καὶ τὰς δύω πτώσεις τῆς αὐτῆς κλίσεως, π. χ. «Καλλὴν-Ἀρῆνος» ἐπὶ νομίσματος Ἀπολλωνίας[2], ὁπόθεν ἔχομεν ὁ *Καλλὴν* εἰς ὀνομαστικήν, οὐχὶ δ' ὁ *Καλληνὸς* κατὰ Pape[3], καὶ τοῦ «Ἀρῆνος» εἰς γενικήν, οὗτινος συμπεραίνομεν κατ' ἀναλογίαν τὴν ὀνομαστικὴν οὖσαν ὁ *Ἀρὴν*, οὐχὶ δ' ὁ *Ἄρηνος*[4]. Καὶ τὴν μὲν γενικὴν «Καλλῆνος» εὑρίσκομεν ἐν νομίσμασι τῆς Ἀπολλωνίας[5] καὶ τοῦ Δυρραχίου[6] «Ἀφροδίσειος-Καλλῆνος,» τὴν δὲ περὶ τῆς κλίσεως ὁ *Ἀρὴν* τοῦ Ἀρῆνος ἡμετέραν εἰκασίαν ἀρκούντως δικαιολογεῖ λέξις τις ἀρχαϊκῆς μορφῆς ὁ *ἀρὴν* τοῦ ἀρῆνος, ἤτοι πρόβατον, ὁπόθεν ἔχομεν τὴν γενικὴν ἀρνὸς κατ' Εὐστάθιον τὸν Θεσσαλονίκης[7]. Ἐξ αὐτοῦ δὲ συμπληροῦμεν τὸ παρὰ Mionnet[8] νόμισμα τοῦ Δυρραχίου «Δάζιος-[Ἀρῆ]νος.» Ἐν ἑτέροις δὲ τοῦ Δυρραχίου νομίσμασιν[9] ὡσαύτως βλέπομεν ἀμφοτέρας τὰς πτώσεις τῆς ἡμετέρας κλίσεως «Μνασὴν-Καλλῆνος,» ἔνθα τὸ πρῶτον ὄνομα *Μνασὴν*[10] εἰς ὀνομαστικήν, ἔχον ἑπομένως γενικὴν τοῦ Μνασῆνος· ἐντεῦθεν ἐπανορθοῦμεν τὴν κατὰ Pape[11] ὀνομαστικὴν ὁ *Μνασῆνος*. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον τὰ νομίσματα τοῦ Δυρραχίου, τὰ φέροντα[12] τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀλκαῖος-Λαῆνος,» περιέχουσι τὴν γενικὴν ἄρχοντος ἐπωνύμου τοῦ Λαῆνος, οὗτινος τὴν ὀνομαστικὴν κλίνομεν ὁ *Λαὴν*, οὐδαμῶς δ' ὁ *Λάηνος*[13], καὶ τὰ[14] μετ' ἐπιγραφῆς «Ἄλκων-Γοργῆνος» περιλαμβάνουσι τὴν γενικὴν τοῦ Γοργῆνος ἄρχοντος, οὗτινος ὀνομαστικὴν συμπεραίνομεν οὖσαν ὁ *Γοργὴν*, οὐχὶ δ' ὁ *Γοργῆνος* κατὰ Pape[1]. Ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν δυρραχηνῶν νομισμάτων[2] «Ἀριστόδαμος-Ἀριστῆνος» καὶ[3] πάλιν «Εὔνους-Ἀριστῆνος» δεικνύουσι τὴν γενικὴν ἄρχοντος Ἀριστῆνος, οὗτινος ὀνομαστικὴ προφανῶς ἐστιν ὁ *Ἀριστὴν*[4], οὐχὶ δ' ὁ *Ἀριστηνός*[5]. Ἐντεῦθεν συμπληροῦμεν τὰ παρὰ Mionnet νομίσματα δυρραχηνὰ μὲν οὕτω πως «Ἀρισ[τὴν]—Δάρεος[6],» «Ἀριστῆ[ν]-Ἀριστ[ῆ]νος[7],» «Ἀμ[στὴν]-Ἀριστῆνος[8],» «Κέρδων-Ἀριστ[ῆ]ν[ος][9].» τὰ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας ὡς ἀκολούθως· «Ἔκφαντος-Ἀρις[τῆνος][10],» «Ἔκφαντος-Ἀ[ρισ]ῆ]νος[11].» Τὸ δὲ δυρραχηνὸν νόμισμα[12], τὸ φέρον «Εὔνου[ς]-Βοιλῆνος,» ἔχει τὴν γενικὴν Βοιλῆνος τῆς ὀνομαστικῆς ὁ *Βοιλὴν*, ἀντὶ τοῦ παρὰ Pape[13] ὁ *Βοιληνός*. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ συμπληροῦμεν ἐπίσης τὸ παρὰ Mionnet[14] τοῦ Δυρραχίου νόμισμα «Μένισκος-[Β]οιλ[ῆνος].» Οὕτω δὲ καὶ τὸ[15] τοῦ Δυρραχίου « — Νικῆνος» συμπεραίνομεν ὅτι κλίνεται κατ' ἀναλογίαν ὁ *Νικὴν*[16] τοῦ Νικῆνος, οὐχὶ δ' ὁ *Νικηνὸς* κατὰ Pape-Benseler[17]· ἀληθῶς δὲ παρὰ Rollin[18] εὕρομεν νόμισμά τι τῆς Ἀπολλωνίας «Νικὴν-Αὐτοβούλου.» Ἀναγινώσκοντες δ' ἐπί τινος μὲν τῆς Ἀπολλωνίας νομίσματος[19] ὄνομα κύριον «Ἀρχὴν—», ἐπί τινος δὲ δυρραχηνοῦ[20] νομίσματος «—Ἀρχῆνος,» εὐχαριστοῦμεν τῇ μὲν Ἀπολλωνίᾳ διδαξάσῃ τὴν ὀνομαστικὴν ἡμᾶς, ὁ *Ἀρχὴν*, τῷ δὲ Δυρραχίῳ διατηρήσαντι τὴν γενικήν· διόπερ συμπληροῦντες τὰ παρὰ Mionnet τῆς μὲν πρώτης πόλεως[21] οὕτω· «Θεόδο-

1) Rollin, *Αὐτ.* ἀρ. 2422. — Ὅρα καὶ Mionnet, *Αὐτ.* Β΄. σ. 29.
2) Mionnet, *Αὐτ.* σ. 315, ἀρ. 17. — Ὅρα καὶ *Αὐτ.* Β΄. σ. 39.
3) *Αὐτ.* ἐν λ.
4) Pape, *Αὐτ.* ἐν λ.
5) Mionnet, *Αὐτ.* Β΄, σ. 32.
6) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ΄. 333, ἀρ. 146.— *Αὐτ.* Β΄. σ 39.
7) Ν. Λογαδου, *Κιβωτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* (ἐν ΚΠ. 1819. φυλλ.) ἐν λ. *ἀρὴν* καὶ *ἀρς*.
8) Mionnet, Suppl. Γ΄. σ. 334, ἀρ. 151.
9) *Αὐτ.* σ. 341, ἀρ. 218.
10) Ὅρα καὶ νόμισμα τῆς Ἀπολλωνίας (Mionnet, *Αὐτ.* Β΄. σ. 31).
11) *Αὐτ.* ἐν λ.
12) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ΄. σ. 331, ἀρ. 131.
13) Pape, *Αὐτ.* ἐν λ.
14) Mionnet, *Αὐτ.* σ. 332, ἀρ. 138.

1) *Αὐτ.* ἐν λ.
2) Mionnet, *Αὐτ.* σ. 333, ἀρ. 143.
3) *Αὐτ.* σ. 335, ἀρ. 160.
4) Ὅρα καὶ νομίσματα τῆς Ἀπολλωνίας (Mionnet, *Αὐτ.* Β΄. σ. 29).
5) Pape, *αὐτ.* ἐν λ.
6) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ΄. 331, ἀρ. 125.
7) *Αὐτ.* ἀρ. 126.
8) *Αὐτ.* σ. 330, ἀρ. 122.
9) *Αὐτ.* σ. 33·, ἀρ. 181.
10) *Αὐτ.* σ. 318, ἀρ. 39.
11) *Αὐτ.* σ. 315, ἀρ. 13.
12) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ΄, σ. 334, ἀρ. 157.
13) *Αὐτ.* ἐν λ.
14) Mionnet, *Αὐτ.* σ. 350, ἀρ. 251.
15) *Αὐτ.* σ. 340, ἀρ. 207.
16) Ὅρα καὶ νομίσματα τῆς τε Ἀπολλωνίας (Mionnet, *Αὐτ.* Β΄. σ. 30) καὶ τοῦ Δυρραχίου (*Αὐτ.* σ. 39).
17) *Αὐτ.* ἐν λ.
18) *Αὐτ.* ἀρ. 2424.
19) Mionnet, *Αὐτ.* Β΄. σ. 31.
20) *Αὐτ.* σ. 43.
21) Mionnet, *Αὐτ.* Suppl. Γ΄. σ. 315, ἀρ. 14.

τος-'Αρ[χῆν]ος,» τῆς δὲ δευτέρας οὕτω· «Μηνόδοτος-['Αρ]χῆνος[1], » «Ξένων-'Α[ρχῆ]νος[2], » ἀπορρίπτομεν τὴν παρὰ Pape-Benseler ὀνομαστικὴν ὁ *'Αρχῆνος*. 'Αλλὰ καὶ τὸ « —Χαφρῆνος» ἐπὶ νομίσματος 'Απολλωνίας[3] θεωροῦμεν ὡς γενικήν, κλίνοντες ὁ *Χαφρὴν* τοῦ Χαφρῆνος, οὐδαμῶς δέ, κατὰ τὸν αὐτὸν Λεξικογράφον, ὁ *Χαφρῆνος*. 'Ανεύρομεν δὲ τοῦ Δυρραχίου νόμισμα[4] φέρον ὄνομα «—Πατερῆνος,» ἄρχοντος ἐπωνύμου, οὗτινος τὴν ὀνομαστικὴν ἀδιςάκτως ὁ *Πατερὴν* ποιοῦμεν, οὐχὶ δ' ὁ Πατερήνας[5]. 'Επί τινος δὲ νομίσματος τῆς 'Απολλωνίας[6] ἀναγινώσκομεν τὴν ἐπιγραφὴν «Τιμὴν-Δαμοφῶντος,» ὁπόθεν προστιθέμεθα νέον ὄνομα κύριον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὀνοματολογίαν ὁ *Τιμὴν*[7] τοῦ Τιμῆνος. 'Εξ ἑτέρου δὲ[8] τοῦ Δυρραχίου νομίσματος «'Αλκαῖος-Λαμῆνος» ἀνεκαλύψαμεν τὸ κύριον ὁ *Λαμὴν* τοῦ Λαμῆνος, ὅπερ καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις μάτην παρὰ Pape-Benseler ἀνεζητήσαμεν, ἐν ᾧ τὸ κεχαραγμένον ὄνομα «—Καδλῆνος» ἐπί τινος ἰλλυρικοῦ[9] νομίσματος, κλινόμενον κατ' ἀναλογίαν τῶν προεκτεθέντων ὁ *Καδλὴν* τοῦ Καδλῆνος, μεταγράφει ὁ Λεξικογράφος οὗτος[10] ὁ *Καδληνός*.

'Η δὲ κλίσις τῶν κυρίων ὀνομάτων, ὧν ἡ μὲν ὀνομαστικὴ κατάληξις ἔχει τὴν ὀξύτονον *ήν*, ἡ δὲ γενικὴ τὴν παροξύτονον *ῆνος*, ἐπιχωριάζουσα φαίνεται τῇ λαλουμένῃ περὶ τὴν 'Απολλωνίαν καὶ τὸ Δυρράχιον ἑλληνικῇ διαλέκτῳ, λείψανον οὖσα χρόνων ἀρχαιοτέρων. Οὐχ ἧττον ὅμως εὑρίσκομεν αὐτὴν ἐπίσης ἐν πολλοῖς ἄλλοις κυρίοις τε καὶ οὐσιαστικοῖς ὀνόμασιν ἑλληνικοῖς. Οὕτω λ. χ. μνημονεύονται μεταξὺ τῶν ἄλλων κύρια μὲν ὁ Τροιζὴν τοῦ Τροιζῆνος[11], ὁπόθεν ἡ πόλις[12] ἡ Τροιζὴν τῆς Τροιζῆνος, ὁ Κωφὴν τοῦ Κωφῆνος[13], ὁ Σωλὴν τοῦ Σωλῆνος[14], ἡ Σειρὴν τῆς Σειρῆνος[15], οὐσιαστικὰ δὲ ὁ κηφὴν τοῦ κηφῆνος, ὁ λειχὴν τοῦ λειχῆνος, ὁ πυρὴν τοῦ πυρῆνος, ὁ σωλὴν τοῦ σωλῆνος, ὁ ἀπτὴν τοῦ ἀπτῆνος, ὁ ἀτταγὴν τοῦ ἀτταγῆνος[1], καὶ κοινότερον ὁ ταγὴν τοῦ ταγῆνος[2].

Καὶ ταῦτα μέν, παρεκβατικώτερον εἰπόντες περὶ τῆς περιέργου κλίσεως τοῦ *Δαμήν*, *Δαμῆνος*, ὀνόματος τοῦ πατρὸς τοῦ Παρμενίσκου, προσδιορίζομεν, ἐκ τοῦ σχήματος τῶν χαρακτήρων **Α** καὶ **Π** τοὐνδόσιμον λαμβάνοντες, τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰς τὴν Α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

ΑΡΙϹΤ
ΝЄ

Ἤτοι

'Αρίστ[ων Αἰ-
νέ[α

Τὴν προκειμένην ἐπιγραφήν, εὑρεθεῖσαν ἐν 'Απολλωνίᾳ καὶ κεχαραγμένην ἐπὶ λίθου λευκοῦ, βλέπομεν διατηρουμένην σήμερον ἐν τῇ Μητροπόλει Βελεγράδων, ἐν τῷ τοίχῳ τῆς αὐλῆς πρὸς τὴν ἔξω θύραν κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῆς εἰσόδου. Μῆκος δ' ὁ λίθος ἔχει 0,30 καὶ πλάτος 0,20· τὸ δὲ τῶν ἐπ' αὐτοῦ γραμμάτων ὕψος ἐστὶ 0,05.

'Απαντᾷ δὲ τ' ὄνομα μὲν 'Αρίστων ἐπὶ νομισμάτων τῆς 'Απολλωνίας[3], τὸ δ' ὄνομα τὸ κύριον «Αἰνέα» ἐφ' ἑτέρου νομίσματος τῆς αὐτῆς πόλεως[4] συνδυαζόμενον μετὰ τοῦ μνημονευθέντος 'Αρίστωνος· «'Αρίστων-Αἰνέα.»

Εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἀναγκαῖον εἰπεῖν τι, κρίνοντες ἐκ τοῦ χαρακτῆρος **Є** ἀνάγομεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην εἰς τὴν Β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ'.

ϕΙΛΙΠΟϹΤΟΙϹ
ЄΤ Ξ·

Ἤτοι

Φ]ίλιπος τ[ῷ] ἰδίῳ πατρὶ
ἐτ(ῶν) ξ'.

---

1) *Αὐτ.* σ. 341, ἀρ. 217.
2) *Αὐτ.* σ. 342, ἀρ. 224.
3) Mionnet, *αὐτ.* Β'. σ. 30.
4) *Αὐτ.* Β'. σ. 38.
5) Pape-Benseler, *αὐτ.* ἐν λ.
6) Rollin, *αὐτ.* ἀρ. 2424 bis.
7) Ὅρα καὶ Mionnet, *Αὐτ.* σ. 30.
8) Rollin, *Αὐτ.* ἀρ. 2446.
9) Mionnet, *Αὐτ.* σ. 45.
10) *Αὐτ.* ἐν λ.
11) ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ. Β'. λ'. 8.
12) ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. ἐν λ.
13) ΑΡΡΙΑΝΟΥ. *'Ανάβ.* Β' ιε'. 3. — ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, *εἰς Διονύσιον Περιηγητήν*. 1140.
14) ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. Ζ'. α'. 10, 34.
15) *'Ανθολογία*. Θ'. 184.

1) ΦΡΥΝΙΧΟΥ, *'Εκλογαί*. ἐν λ.
2) ΣΟΥΙΔΑ, *Λεξικόν*. ἐν λ.
3) Mionnet, *αὐτ.* Supl. Γ'. σ. 318, ἀρ. 38.
4) *Αὐτ.* 215, ἀρ. 9.

Ἐπὶ λίθου λευκοῦ, μήκους μὲν 0,29, πλάτους δὲ 0,21 καὶ πάχους 0,08, κατὰ μὲν τὴν Ἀπολλωνίαν εὑρεθέντος, ἐν δὲ τῇ μητροπόλει Βελεγράδων σωζομένου. Τῶν δ' ἐπ' αὐτοῦ γραμμάτων ὕψος ἐστὶ 0,03. Ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν βλέπομεν ἐγγεγλυμμένον νεανίαν ἀσκεπῆ, μετὰ κόμης κεκαρμένης, ἐπιχιτώνιον φέροντα πολύπτυχον.

Ἐνταῦθα δὲ τὸ κύριον ὄνομα Φίλιπος δι' ἑνὸς π φαίνεται γεγραμμένον, ὅπως ἐπίσης ἐν ἐπιγραφῇ τινι δημοσιευθείσῃ παρὰ Bœckh[1].

Τὸ δὲ τῶν στοιχείων Є, C σχῆμα φέρει καὶ ταύτην τῇ μετὰ τὸν Ἀδριανὸν ἐποχῇ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Δ'.

ΚΟϹΜΗϹЄΝΜЄΦΙ
ΛΟϹΠΑΤΡѠΙΟϹΗΔЄ
ΠΑΤΡΙϹΜΟΙ·ΠΑΤΡΑ
ΑΤΑΡΚΑΤЄΧѠΓΥΛΑ
ΚΙΟΝΠЄΔΙΟΝ·

Ἤτοι

Κόσμησέν με φίλος πατρώιος· ἡ δὲ πα-
| τρίς μοι
Πάτρα[ι]· ἀτὰρ κατέχω Γυλάκιον πεδίον.

Ἡ φέρουσα τὸ δίστιχον τοῦτο στήλη, κατὰ τὴν Ἀπολλωνίαν ἀνακαλυφθεῖσα, διατηρεῖται νῦν ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ διαμένοντος ἐν Κάστρῳ Βερατίου κ. Ἀνδρέα Σαλαβάντα. Στήλη δ' ἐστὶ τετράγωνος, μήκους μὲν 1,11, πλάτους δὲ 0,56 καὶ πάχους 0,47. Ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τῆς στήλης γεγλυμμένα βλέπομεν ἀνδρῶν δύο κρανία, τὸ μὲν ἴσως τοῦ θανόντος, ἐκ Πατρῶν καταγομένου, τὸ δὲ τοῦ *πατρώου φίλου*, ταφέντος πιθανῶς κατὰ τὸν αὐτὸν χῶρον μετέπειτα.

Τὸ δ' ἀναφερόμενον ἐν τῷ προκειμένῳ διστίχῳ *Γυλάκιον* πεδίον ἐστὶ τὸ τῆς Ἀπολλωνίας, ἥτις, κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον[2], ἐκαλεῖτο Γυλάκεια, Γυλακεὺς δ' ὁ κάτοικος αὐτῆς, ἀπὸ Γύλακος Κορινθίου τινός, ἱδρύσαντος ἀποικίαν ἐνταῦθα.

Ἡ λέξις *ἐκόσμησε* ταὐτόσημος φαίνεται πρὸς τὴν λέξιν *ἀνήγειρε* τὸ παρὸν μνημεῖον, ὅπως ἐν ἐμμέτρῳ τινὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἐπιγράμματι[3] βλέπομεν «κοσμοῦμαι λίθῳ.»

1) C. I. G. 9456. c.
2) Ἐν λ.
3) Kaibel, *Epigrammata Graeca ex lapidibus conlecta* (ἐν Βερολίνῳ, 1878. 8ον). σ. 210.

Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν Є, ω στοιχείων εἰκάζοντες ἀποδίδομεν τὴν ἔμμετρον ταύτην ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν εἰς τὴν Β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, καθόσον μάλιστα καὶ τὸ λογοπαίγνιον πατρώϊος, Πάτραι, πατρίς, ὄζουσί πως ἐποχῆς παρηκμακυίας.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ε'.

ΦΛΑ·ΦΙΛѠΝΙΔΗΝ
ΙЄΡΑϹΑΜЄΝΟΝ·ΝΥΜ
ΦΑΙϹ·Κ·ΑΙΠΡΥΤΑΝЄΥ
ϹΑΝΤΑ·ΟΑΔЄΛΦΟϹ·Μ·
ΠЄΔΟΥ·ΓЄΝΘΙΑΝΟϹ
ΚΑΙ·ΦΛ·ΓЄΝΘΙϹ·ΚΑΙΦΙΑΛΗ
|ΤΑΤЄΚΝΑ·
·Τ·Δ·Β·Κ·Δ·Є·

Ἤτοι

Φλά(βιον) Φιλωνίδην,
ἱερασάμενον Νύμ-
φαις καὶ πρυτανεύ-
σαντα, ὁ ἀδελφὸς Μ(ᾶρκος)
5. Πεδ[ί]ου Γενθιανὸς
καὶ Φλ(αβία) Γενθὶς καὶ Φιάλη τὰ τέκνα
Τ(ῷ) δ(όγματι) Β(ουλῆς) κ(αὶ) Δ(ήμου)
| ἐ(ποίησαν).

Ἐπὶ μαρμάρου λευκοῦ τετραγώνου ὕψους μὲν 1,15, πλάτους δὲ 0,63 καὶ πάχους 0,63. Τὰ δὲ γράμματα ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς εἰσιν ὕψους $0,08^1/_2$, αἱ δὲ γραμμαὶ καλύπτουσιν ὕψος 0,75 καὶ πλάτος 0,63.

Τὸ προκείμενον μάρμαρον ἀνακαλυφθὲν ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Ἀπολλωνίας διατηρεῖται νῦν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἐκεῖ Μονῆς τῆς Παναγίας.

Περὶ δὲ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀναφέρομεν, ὅτι τὸ μὲν ὄνομα Πέδιός ἐστι ῥωμαϊκὸν Pedius, ὡς καὶ τὰ Φλάβιος, Φλαβία καὶ Μᾶρκος, τὸ δὲ Φιλωνίδης ἦν κοινὸν τῇ τε καθ' ἡμᾶς Ἀπολλωνίᾳ καὶ τῷ Δυρραχίῳ[1], τὰ δὲ τέλος πάντων Γενθιανός, Γενθὶς ἰλλυρικῆς φαίνονται καταγωγῆς· διότι Γένθιος μὲν ἢ Γέντιος ἦν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰλλυρίας τῷ 172 π. Χ., Γένθιος δὲ καὶ παρ' ἑτέρᾳ τῆς Ἀπολλωνίας ἐπιγραφῇ διασώζεται[2]. Ἑκάτερον δὲ τῶν ὀνομάτων τούτων προσθετέον εἰς τὸ Λε-

1) Στεφανου Βυζαντιου. ἐν λ. Δυρράχιον.
2) A. Gilliéron, αὐτ. σ. 19.

ξικόν τοῦ Pape-Benseler, τὸ μὲν Γενθὶς ὡς οὐδόλως μνημονευόμενον, τὸ δὲ Γενθιανὸς ὡς μόνον διὰ τοῦ τ γραφόμενον ἐκεῖ Γεντιανός.

Φέρε νῦν ἑρμηνεύσωμεν καὶ τὸν γρῖφον Τ. Δ. Β. Κ. Δ. Є. τῆς τελευταίας σειρᾶς. Τὸν γρῖφον τοῦτον ἀναγινώσκομεν κατὰ γράμμα καὶ παρ' ἑτέρᾳ γειτονικῆς τινος χώρας, τῆς Αὐλῶνος, ἐπιγραφῇ. Καταχωρίζομεν δ' αὐτὴν οὕτως ἔχουσαν·

Ἰουνίαν Τιμονόην
Ἰούνιος Καστελλανὸς ὁ πατὴρ
καὶ Σαυφηία Χρύση ἡ μήτηρ,
κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς
καὶ τοῦ δήμου, ἐπὶ κοσμιότητι καὶ σωφροσύνῃ.
Τ. Δ. Β. Κ. Δ. Ε.

Ὁ μὲν Bœckh[1] καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Franz[2], μεταβάλλοντες τὸ **Τ** τῆς ἀρχῆς εἰς **Ψ** καὶ τὸ παρεπόμενον **Δ** μετὰ τοῦ λήγοντος **Ε** ἐξαλείφοντες, ἑρμηνεύουσι τὸ λοιπὸν **Ψ. Β. Κ. Δ.** *ψήφισμα βουλῆς καὶ δήμου*. Κατὰ δὲ τὴν ἡμετέραν ἀνάγνωσιν οὐδὲν γράμμα παραλλάσσεται ποσῶς, οὐδὲν στοιχεῖον ἐξαλείφεται· διότι θεωροῦμεν τὴν ἑξάδα ταύτην τῶν γραμμάτων ὡς μὴ περιέχουσαν ἁμαρτάδα λιθοξόου τινὸς ἢ τυχὸν ἀντιγραφέως· πρῶτον μὲν ὡς γεγλυμμένην δὶς πανομοιοτύπως ἐπὶ δύω τῶν αὐτῶν χωρῶν ἐπιγραφῶν, δεύτερον δὲ καθόσον ἐσμὲν βέβαιοι περὶ τῆς πιστότητος καὶ ἀκριβείας τοῦ παρὰ τοῦ μητροπολίτου Βελεγράδων ἀποσταλέντος ἡμῖν ἀπογράφου, μαρτυροῦντος, ἕνεκα τῆς ταυτότητος, καὶ περὶ τῆς ἀκριβείας τῆς ἄνω παρατεθείσης ἐπιγραφῆς τῆς Αὐλῶνος.

Οὕτω δὲ πεπεισμένοι περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἓξ γραμμάτων **Τ. Δ. Β. Κ. Δ. Є** θαρραλεώτερον προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν. Ὅτι μὲν τὰ μεσαῖα στοιχεῖα **Β. Κ. Δ.** σημαίνουσι *βουλῆς καὶ δήμου*, ἐξ ἄλλων τε πηγῶν καὶ τῆς προειρημένης τοῦ Bœckh καὶ Franz ἀναπληρώσεως γίνεται δῆλον· ὅτι δὲ τὸ τελευταῖον στοιχεῖον **Є** ἀρχικόν ἐστι τοῦ ῥήματος *ἐποίησαν*, ἐξάγομεν ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς[3], ἔνθα δυὰς **Є. Є.** ἀναπληροῦνται διὰ τῶν λέξεων *εὐχὴν ἐποίησεν*. Ὑπολείπονται τὰ πρῶτα δύω γράμματα **Τ. Δ.** ἅπερ ἀναπληροῦμεν *τῷ δόγματι*, τὴν ἡμετέραν εἰκασίαν ἐπιρρωννυμένην βλέποντες ἐκ περιγραφῶν[1] νομισμάτων, ἐφ' ὧν γέγραπται «Δόγματι Συνκλήτου.» Ἑπομένως ἀναγινώσκομεν τὸ σύνολον *Τῷ Δόγματι Βουλῆς Καὶ Δήμου Ἐποίησαν*.

Εἰς δὲ τὴν οὐσίαν τῆς ἐπιγραφῆς παρεισδύοντες μανθάνομεν ὅτι Φλάβιος ὁ Φιλωνίδης ἦν ἱερεὺς Νύμφαις καὶ *πρύτανις*. Γνωστὸν ὅτι πλησίον τῆς Ἀπολλωνίας ἄσφαλτος μὲν ἀνωρύσσετο, πίσσα δ' ἀνέβρυεν· ἐκεῖ «καὶ τὸ ἀθάνατον . . . πῦρ· ὁ δὲ καόμενος τόπος . . ὄζει θείου καὶ στυπτηρίας·[2]» ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μέρος τοῦτο *Νυμφαῖον*[3], τὸ νῦν Σελενίτζα καλούμενον[4]· κατὰ τὸν χῶρον τοῦτον ἱδρύθη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ ναὸς τῶν Νυμφῶν[5]. Διόπερ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Ἀπολλωνίας παρίστανται τρεῖς νύμφαι περὶ ὄρος ὀρχούμεναι, πῦρ ἐκπέμπον· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ Νυμφαῖον[6], ὅπερ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἀναμιμνήσκει τὸ τῆς Ἰθάκης[7] Νυμφαῖον

Ἱρὸν Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται,
Ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασι
Λάϊνοι· ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.
Ἐν δ' ἱστοὶ λίθεοι περιμήκεες. ἔνθα τε Νύμφαι
Φάρε' ὑφαίνουσιν ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.

Κατὰ δὲ τὸ περὶ τὴν Ἀπολλωνίαν Νυμφαῖον καὶ μαντεῖον εὑρίσκετο[8]. Τοῦ μαντείου τούτου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα Φλάβιος ὁ Φιλωνίδης ἦν ἱερεύς, ὢν συνάμα καὶ πρύτανις τῆς πόλεως, ἄρχων ἐπώνυμος δηλαδὴ κατ' ἔτος ἐκλεγόμενος[9]. Παρομοίαν φαίνεται πολιτικὴν καὶ συγχρόνως ἱερὰν ἐξουσίαν ἐξήσκουν κατ' ἔτος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων ἐν Ἀπολλωνίᾳ, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον[10], «ἀραιρημένοι ἄνδρες οἱ πλούτῳ τε καὶ γένεϊ δοκιμώτατοι τῶν ἀστῶν.» Οὐδεμίαν δ' ἀμφιβολίαν ἔχομεν ὅτι τοιοῦτος ἦν ὁ Φλάβιος Φιλωνίδης, καθόσον μάλιστα γνωρίζομεν ὅτι πρύτανις ἦν ἀνωτάτη τῆς ὀλιγαρχίας ἀρχὴ παρά τε τοῖς Κερκυραίοις[11] καί, κατὰ συνέπειαν, τοῖς Ἀπολλωνιά-

1) C. I. G 1829.
2) Αὐτ. σ. 372.
3) G. Marini, *Gli atti e monumenti de' fratelli arvalli* (ἐν Ῥώμῃ, 1795. 2 Τόμ. 4ον). Β'. σ. 572

1) Mionnet, *Médailles grecques*. Δ'. σ. 329—332.
2) ΑΙΛΙΑΝΟΥ, *Ποικίλη Ἱστορία*. ΙΓ'. 16.
3) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. Ζ'. 316.
4) Α. ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ, *αὐτ.* σ. 67.
5) Hoffmann. *Griechenland*. σ. 235.
6) D. N. V. Τόμ. Β'. σ. 154.
7) ΟΜΗΡΟΥ, *Ὀδύσσεια*. Ν. 103—109.
8) ΔΙΩΝΟΣ ΚΑΣΣΙΟΥ. ΜΑ'. 45.
9) Schoeman, *Griechische Allerthuemer* (ἐν Βερολίνῳ, 1863. 2 Τόμ. 8ον). Α'. σ. 149.
10) ΗΡΟΔΟΤΟΥ, Θ'. 93.
11) Mueller, *De Corcyr. republ.* σ. 31, 45.

ταις, ὧν ἡ Κέρκυρα μητρόπολις ἦν. Ὁ δ' ἀνώτατος πολιτικὸς ἄρχων ἐξεπλήρου καὶ τὰς ἱερατικὰς τῶν πρώτων βασιλέων λειτουργίας[1].

Τοσοῦτον δ' ἀκραδάντους ῥίζας εἶχον τὰ τῶν ἀρχαίων πολιτεύματα καὶ τοσοῦτον μακρὸν διετηροῦντο χρόνον, ὥστε μέχρι τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, ᾧ τὴν παροῦσαν ἐπιγραφὴν ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων Α, Δ, Λ ἀποδίδομεν, πρυτάνεις, ἔχοντες καὶ τὴν τῶν ἱερῶν ὑπερτάτην ἐποπτείαν, ἦρχον ἐν Ἀπολλωνίᾳ, πολλοὺς αἰῶνας μετὰ τοὺς παρ' Ἡροδότῳ παναρχαίους ἐκείνους καὶ παραπλησίους ἄρχοντας.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ϛ'.

ϹΕΒΗΡѠϹΕΒ
ΝΕΙΚΗΤѠ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ
ЄΥΤΥΧѠϹ

Ἤτοι

Λ(ουκίῳ) Σεπτιμίῳ]
Σεβήρῳ Σεβ(ασῷ
ἀ]νεικήτῳ
αὐτοκράτορι,
εὐτυχῶς

Ἐξ ἐκμαγείου (estampage) ληφθέντος ἐκ λίθου τινός, ὅστις ἐν Ἀπολλωνίᾳ μὲν εὑρέθη, παρὰ δὲ τὴν πύλην ἐνετειχίσθη τῆς μονῆς τῆς Παναγίας Ἀπολλωνίας πρὸς τὴν αὐλήν.

Τὸ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἐπίθετον *ἀνείκητος* ἀνήκει πάντως εἰς Λούκιον Σεπτίμιον Σεβῆρον[2]. Ἐντεῦθεν δ' ὁδηγηθέντες ἀνεπληρώσαμεν τὴν παροῦσαν ἐπιγραφήν. Ἐπειδὴ δὲ νόμισμά τι τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου, τὴν αὐτὴν περίπου ἐπιγραφὴν φέρον (ἔνθεν μὲν IMP. CAES. L. SEP. SEV. PERT. AVG. ἔνθεν δὲ INVICTO. IMP. TROPAE.), χρονολογεῖται παρὰ τοῖς νομισματολόγοις[3] ἐπὶ τῆς ὑπατείας Κοΐντου Σοσσίου Φάλκωνος καὶ Γαΐου Ἰουλίου Ἐρυκίου Κλάρου, δηλονότι τῷ μ. Χ. 193 ἔτει, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἀδιστάκτως κρίνομεν κεχαραγμένην ἐπὶ ταύτης τῆς ὑπατείας.

---

1) Schoemann, *Αὐτ.* Α'. σ. 180. — Ὅρα καὶ Ποττερου, *Αὐτ.* σ. 25, 260.
2) Franz, *Elementa Epigraphices Graecae.* σ. 299.
3) Rollin, *Médailles Romaines.* ἀρ. 4073.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ζ'.

ΜΥΡѠΝΟΑΤΤΑϹ
ΤΡΟΦΙΜ·ѠΝЄΝΘΑ
ΔЄΚЄΙΜЄΒΙѠϹΑ
ЄΤΗΟΘΗΚЄ
ЄΜΟΙϹΤΗΛΛΗ
ΥΙΟϹЄΜΟϹΜΥΡ
ѠΝΜΝΗΜΟϹΥΝΗ
ΠΑΤΡΙΚΗϹΧΑΡΙΤΟϹ

Ἤτοι

Μύρων ὁ Ἄττας
Τροφιμ[ί]ων ἐνθάδε κεῖμε, βιώσα[ς
ἔτη ο[α]· θῆκε[ν
5. ἐμοὶ στήλλη[ν
υἱὸς ἐμὸς Μύρων, μνημοσύνη[ς
πατρικῆς χάριτος.

Εὑρέθη μὲν[1] κατὰ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἐντετείχισται δὲ παρὰ τῇ πύλῃ τῆς μονῆς τῆς Παναγίας Ἀπολλωνίας πρὸς τὴν αὐλήν.

Ἡ λέξις *ἄττα* κατὰ μὲν τὴν θεσσαλικὴν διάλεκτον προσφώνημα τυγχάνει νεωτέρου πρὸς πρεσβύτερον[2], ἢ πρὸς τροφέα[3], π. χ. ἐν Ὀδυσσείᾳ[4] τὸν Τηλέμαχον ἀκούομεν προσφωνοῦντα τὸν Εὔμαιον, οἱονεὶ τροφέα, διὰ τῶν ἑξῆς λόγων

Ἔσσεται οὕτως, ἄττα, σέθεν ἕνεκ' ἐνθάδ' ἱκάνω.

Κατὰ δὲ τὴν μακεδονικὴν διάλεκτον[5] «Ἄττα ἀντὶ ἄππα» τροπῇ τοῦ π εἰς τ. Διὸ καὶ παρὰ Καλλιμάχῳ[6]

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἄππα, φυλάσσειν.

Ἄππας δέ, καθ' Ἡσύχιον[7] ὁ τροφεύς.

Ἀλλ' εὕρηται καὶ κύριον ὄνομα παρ' ἐπιγρα-

---

1) Ἐδημοσιεύθη καὶ πρότερον (A. Gillieron, αὐτ. σ. 19) ἀλλ' ἀτελέστερον ἢ παρ' ἡμῖν, ἀντιγράψασιν ἐξ ἐκμαγείου· λ. χ. κατ' ἐκεῖνον ἐν ϛ. 2 Τροφίμιον, ἐν ϛ. 6 Μυ, ἐν ϛ. 8 ατρικῆς Χάριτο.
2) Ευσταθιου, *Παρεκβολαὶ εἰς Ὅμηρον.* σ.777, 54.
3) *Αὐτ.* 1793, 12.
4) Β'. 31.
5) *Μέγα Ἐτυμολογικόν.* ἐν λ.
6) *Ὕμνος εἰς Ἄρτεμιν.* Α'. 68.
7) Ἐν λ.

φαῖς *Ἄτταρ*[1]. Εἰς δὲ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ *Τροφιμίων* ὀνόματος προέβημεν ἕνεκα τοῦ παρὰ Boeckh[2] «Ἰούλιος Τροφιμίων.»

1) *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς* Ἀθηνῶν, ἀριθ. 2807.
2) C. I. G. 659.

Ὡς ἐκ τοῦ σχήματος δὲ τοῦ γράμματος Μ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἀποδίδομεν αὐτὴν εἰς τὴν Γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

ΔΑΚΤΥΛΙΟΛΙΘΟΙ [1].

Α'. *Ἀκταίων σπαραττόμενος ὑπὸ κυνῶν.*

Ὁ Ἀκταίων, εἷς τῶν περιφημοτέρων κυνηγῶν, υἱὸς τοῦ Ἀρισταίου καὶ τῆς Αὐτονόης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, ἐδιδάχθη τὴν κυνηγεσίαν παρὰ τοῦ κενταύρου Χείρωνος[2]. Ἡμέραν τινά, ἐνῷ ἐκυνήγει, εἶδε τὴν Ἄρτεμιν μετὰ τῶν νυμφῶν αὐτῆς λουομένην ἐν τῇ κοιλάδι Γαργαφίᾳ[3], ὅτε ἡ θεὰ μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς ἔλαφον, σπαραχθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ 50 κυνῶν[4] ἐπὶ τοῦ ὄρους Κιθαιρῶνος.

Κατ' ἄλλην παράδοσιν[5] ὁ Ἀκταίων προὐκάλεσε τὴν ὀργὴν τῆς θεᾶς, κομπασθεὶς ἐπὶ τῇ ὑπεροχῇ αὐτοῦ περὶ τὴν κυνηγεσίαν, καὶ ὑπέστη τὴν τιμωρίαν τὴν ἀπεικονιζομένην ἐπὶ τῆς λίθου, ἥτις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν προτίθεται. Ἐνταῦθα βλέπομεν ἄνδρα γυμνόν, κεφαλὴν ἔχοντα *ἐλάφου*, κρατοῦντα ῥόπαλον ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ προσπαθοῦντα ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ἐφορμώντων μετὰ λύσσης κυνῶν ὅπως σπαράξωσιν αὐτόν, δύο μὲν ἐξ ἀριστερῶν ἑνὸς δ' ἐκ δεξιῶν.

1) Ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ μακαρίτου ἰατροῦ Julius Millingen, προέδρου χρηματίσαντος τοῦ τε ἡμετέρου Συλλόγου καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, εὑρέθησαν γαλλιστὶ ἢ ἀγγλιστὶ συντεταγμέναι αἱ νῦν ἐν μεταφράσει ἐκδιδόμεναι μελέται, ἃς προφρόνως παρέδωκεν ἡμῖν αἰτήσασιν ὁ φιλόστοργος υἱὸς κ. J. R. Van Millingen· ἐφ' ᾧ καὶ ἀπονέμομεν αὐτῷ δημοσίᾳ πλείστας ὅσας χάριτας. Προσετέθησαν δ' ἐν ὑποσημειώσεσιν αἱ μὴ ἀνευρεθεῖσαι τῶν παραπομπῶν πρὸς ἔνδειξιν ὅτι ὁ σοφὸς ἐκεῖνος ἰατρὸς μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ βίου εἶχεν ἀνὰ χεῖρας νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τούς τε Ἕλληνας καὶ τοὺς Λατίνους πεζογράφους τε καὶ ποιητάς. — Σημ. Σ. Α.
2) ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ. Γ'. δ'. 4. — Σημ. Σ. Α.
3) Ovidii, *Metamorphoseon*, 156, 173—179. — Σημ. Σ. Α.
4) Ovidii, αὐτ. 243—246. — Σημ. Σ. Α.
5) ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ, *Βάκχαι*, 337—340.

Β'. *Μαρσύας ἐκδερόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος.*

Θέλω ἀναφέρει ὑμῖν καὶ ἕτερον παράδειγμα τῆς ὀργῆς τῶν θεῶν πρὸς τοὺς θνητούς, τοὺς τολμῶντας νὰ καυχῶνται ὅτι ὑπερτεροῦσιν αὐτῶν, τὸ παριστάμενον ἐπὶ λευκοῦ τινος ἀχάτου τῆς συλλογῆς μου, οὗτινος δύνασθε νὰ ἐξετάσητε τὸ ἀπεικόνισμα, ἔχον οὕτω. Ὁ Ἀπόλλων, καθήμενος ἐπὶ βράχου, ἐφ' οὗ στηρίζει τὴν λύραν αὐτοῦ, ἣν κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς, τείνει τὸν δεξιὸν βραχίονα, ὡπλισμένον διὰ τοῦ πλήκτρου, πρὸς δένδρον εἰς τοὺς κλάδους τοῦ ὁποίου ἀνήρτηται ἐκ τῶν δύο χειρῶν ἄτομον· πρὸ τῶν ποδῶν δὲ τούτου φαίνεται γονυκλινὴς μικρά τις μορφή, φέρουσα φρυγικὸν πῖλον καὶ κρατοῦσα μάχαιραν, δι' ἧς ἐκδέρει τὸν δυστυχῆ τοῦτον. Εἶναι πράγματι ὁ δήμιος ὅστις, τῇ διαταγῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπιβάλλει τὴν τιμωρίαν, ἣν ὁ Μαρσύας εἶχε προκαλέσει, ἀγωνισθεὶς ἔν τινι μουσικῷ διαγωνισμῷ πρὸς τὸν θεὸν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι ὁ νικήσας θὰ προσεφέρετο πρὸς τὸν ἡττηθέντα ὅπως ἤθελε δόξει αὐτῷ[1].

Ὁ Μαρσύας εἶναι πρόσωπον μυθολογικόν, ἀνῆκον εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν περίοδον τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς. Οἱ μὲν λέγουσιν αὐτὸν υἱὸν τοῦ Ὑάγνιδος[2] οἱ δὲ τοῦ Οἰάγρου[3] ἢ τοῦ Ὀλύμπου,[4] ἀλλ' ἅπαντες οἱ συγγραφεῖς ὁμοφω-

1) ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ. Α'. δ'. 2. — Σημ. Σ. Α.
2) ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, *Περὶ Μουσικῆς*. 5, 7. — Σημ. Σ. Α.
3) Hygini, *Fabulae* 165. — Σημ. Σ. Α.
4) ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ. Α'. δ'. 2. — Σημ. Σ. Α.

νοῦσιν ὡς πρὸς τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, τὴν Φρυγίαν.

Ἐρανίζομαι περίληψιν τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ἐκ τοῦ Classical Dictionary τοῦ W. Smith.

Ἡ Ἀθηνᾶ αὐλίζουσα παρετήρησεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τὸ ἀπαύγασμα τῆς μορφῆς αὐτῆς· διακρίνασα δὲ τὴν ὡς τῆς αὐλήσεως διαστροφὴν τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῆς, τοσοῦτον δυσηρεστήθη ὥστε ἔρριψε μακρὰν αὐτῆς τὸν αὐλόν. Ὁ Μαρσύας ἔλαβεν αὐτόν· ἅμα δὲ ἐπλησίασεν αὐτὸν εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ, ὁ αὐλός, πεπληρωμένος ἤδη τῆς πνοῆς τῆς θεᾶς, ἤρξατο αὐτομάτως ἐκφέρων τὰς μᾶλλον ἐναρμονίους συμφωνίας. Ὑπερηφανευθεὶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ταύτην ὁ Μαρσύας, ἐτόλμησε νὰ προκαλέσῃ τὸν Ἀπόλλωνα εἰς μουσικὸν διαγωνισμόν. Αἱ Μοῦσαι ἤ, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, αἱ Νυσιάδες ἐχρησίμευσαν ὡς διαιτηταί. Ὁ μὲν Ἀπόλλων ἔπαιζεν ἐπὶ τῆς λύρας, ὁ δὲ Μαρσύας ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ, πλήν, ὅτε ὁ πρῶτος συνώδευσε τὸ ὄργανον διὰ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, τότε οἱ κριταὶ ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ ἐκείνου. Ὡς δικαίαν δὲ τιμωρίαν διὰ τὴν ὑπεροψίαν τοῦ Μαρσύου, ὁ Ἀπόλλων, προσδέσας αὐτὸν εἰς δένδρον, ἐξέδειρε ζῶντα. Ἐκ μὲν τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐπήγασεν ὁ ῥύαξ Μαρσύας, τὸ δὲ δέρμα αὐτοῦ ἀνηρτήθη ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὅθεν ἡ πηγὴ αὐτοῦ ἀναβρύει.

Ὁ μῦθος οὗτος ἀναμφιβόλως σχετίζεται μετὰ τοῦ εἴδους τῆς κιθαρῳδικῆς καὶ τῆς αὐλῳδικῆς μουσικῆς, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἦν ἐν χρήσει κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν, ἡ δὲ δευτέρα κατὰ τὰ ὄργια τῆς Κυβέλης ἐν Φρυγίᾳ. Τὸ ἄγαλμα τοῦ Μαρσύου ἐτίθετο συνήθως ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν ἀρχαίων πόλεων, πιθανῶς ὅπως χρησιμεύῃ παράδειγμα τῆς τιμωρίας, ἣν ἐφελκύουσιν ὁ τῦφος καὶ ἡ ὑπεροψία.

Γ'. *Φιλοκτήτης καὶ Ἀσκληπιός.*

Ὁ ὀρείχαλκος, οὗ ἔκτυπον ὑποβάλλω ὑμῖν, ἀνήκει τῷ ἐν Σμύρνῃ κ. A. Barker. Παρίστησι δὲ τὸν Ἀσκληπιὸν γονυκλινῆ, ἔχοντα ὄπισθεν τὸ σύμβολον αὐτοῦ, κρατοῦντα τῇ μὲν ἀριστερᾷ ὀθόνην, τῇ δὲ δεξιᾷ ἐργαλεῖον, δι' οὗ καθαρίζει τὴν πληγὴν τοῦ Φιλοκτήτου, ἐπιστηριζομένου ἐπὶ κορμοῦ δένδρου, κρανοφόρου καὶ κρατοῦντος τῇ δεξιᾷ λόγχην· ἔμπροσθεν δ' αὐτοῦ ἀσπίς, φαρέτρα καὶ ξίφος.

Ὁ Φιλοκτήτης, υἱὸς τοῦ Ποίαντος (ὁ Ὀβίδιος ὀνομάζει αὐτὸν Poeantia proles[1]) καὶ τῆς Δημωνάσσης[1], ὑπῆρξεν εἷς τῶν συντρόφων καὶ ἐμπίστων τοῦ Ἡρακλέους. Ὁ ἥρως οὗτος ἀποθνήσκων κατέλιπεν αὐτὸν κληρονόμον τοῦ τόξου καὶ τῶν ἰοβόλων αὐτοῦ βελῶν, ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ ὑποσχέσει τοῦ Φιλοκτήτου τοῦ νὰ μὴ ἀποκαλύψῃ ποτὲ τὸ μέρος, ἔνθα τὰ ὅπλα ταῦτα καὶ ἡ τέφρα τοῦ Ἡρακλέους κατετέθησαν.

Ἕτοιμοι ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Τρῳάδα οἱ Ἕλληνες, μαθόντες παρὰ τοῦ μαντείου ὅτι ἀδύνατον νὰ προσδοκῶσιν εὐτυχῆ διέξοδον τοῦ πολέμου τούτου, εἰ μὴ ἐφωδιάζοντο προηγουμένως διὰ τῶν βελῶν τοῦ Ἡρακλέους, ἔπεμψαν πρέσβεις παρὰ τῷ Φιλοκτήτῃ, οἵτινες προσεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα τοῖς δείξῃ τὸ μέρος, ἔνθα ἡ τέφρα καὶ τὰ φοβερὰ βέλη τοῦ ἥρωος ἐκείνου εὑρίσκοντο. Ὁ Φιλοκτήτης, ὢν ἐκ τῶν μνηστήρων τῆς Ἑλένης[2], ἔστερξε μὲν προθύμως νὰ συμμετάσχῃ τῆς ἣν προὐκάλεσεν ἐκστρατείας ἡ ἀπαγωγὴ αὐτῆς, καὶ στρατολογήσας πολεμιστὰς ἐκ Μεθώνης, Θαυμακίας, Μελιβοίας καὶ Ὀλιζῶνος ἐπεβίβασεν ἐπὶ ἑπτὰ πλοίων· ἀλλ' ὅμως φοβούμενος μὴ τυχὸν γίνῃ ἐπίορκος, ἀποκαλύπτων τὸ μυστικόν, ὅπερ ὑπεσχέθη πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ τηρήσῃ διὰ παντός, μὴ θέλων δ' ἐν τούτοις ν' ἀποστερήσῃ τοὺς Ἕλληνας τῆς ὠφελείας, ἣν θὰ ἐξησφάλιζον αὐτοῖς τὰ βέλη ἐκεῖνα, ἔσχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, πλήττων διὰ τοῦ ποδὸς τὸ μέρος, ἔνθα εἶχον κατατεθῆ. Πρὸς τιμωρίαν τῆς ἀπερισκεψίας αὐτοῦ ταύτης καὶ κατὰ παραχώρησιν τῶν θεῶν, ἐδήχθη ὑπ' ὄφεως κατά τινας ὅτε διέτριβεν ἐν τῇ νήσῳ Χρύσῃ[3]· κατ' ἄλλους δέ, ὅτε μεταβαίνων εἰς Τρῳάδα μετὰ τῶν πολεμιστῶν αὐτοῦ ἐσταμάτησεν εἰς Λῆμνον, θελήσας ἵνα δείξῃ τοῖς Ἕλλησι τὴν δύναμιν τῶν βελῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ζώων, ἐπληγώθη ἐξ ἀπροσεξίας κατὰ τὸν μηρόν. Ἡ πληγὴ αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ μεταβληθῇ εἰς ἕλκος, ὅθεν ἐξεπέμπετο ἀποφορὰ τοσοῦτον ἀνυπόφορος, ὥστε οἱ Ἕλληνες, τῇ προτροπῇ τοῦ Ὀδυσσέως, θεωροῦντες τοῦτο ὡς τιμωρίαν, ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τῶν θεῶν, οὓς εἶχεν ἐπιορκήσας ἐξυβρίσει, ἐγκατέλιπον τὸν Φιλοκτήτην μόνον ἐπὶ τῆς ἐρήμου παραλίας τῆς Λήμνου[4]. Κατατρυχόμενος ὑπὸ δεινοῦ ἄλγους, μόνος, ἐστερημένος πάσης ἀρωγῆς καὶ πάσης ἐλπίδος θεραπείας, ἐκτεθειμένος δὲ νυχθημερὸν εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀγρίων θηρίων, ὁ Φιλοκτή-

1) OVIDII, *Metamorphoseon*. ΙΓ'. 45.

1) HYGINI, *Fabulae*. 102. — Σημ. Σ. Α.

2) ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ. Γ'. ι'. 8. — Σημ. Σ. Α.

3) ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, «Φιλοκτήτης.» 1327 — 1328. — Σημ. Σ. Α.

4) Αὐτ. 1 — 7. — Σημ. Σ. Α.

της ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς πολιορκίας τῆς Τρῳάδος διάγων δυστυχῆ βίον ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης. Ἔζη δ' ἐν τῷ βάθει σπηλαίου τινός, φυσικῶς λελαξευμένου ἐντὸς βράχου, ὁπόθεν ἐξήρχετο πηγὴ διαυγοῦς ὕδατος χρησιμεύοντος αὐτῷ ὡς ποτοῦ· τροφὴν δὲ εἶχε μόνον τὰ πτηνά, ἅτινα ἐφόνευε διὰ τῶν βελῶν αὐτοῦ.

Ἰδοὺ πῶς, κατὰ Σοφοκλέα, ὁ Φιλοκτήτης ὀδυρόμενος ἀνακράζει[1]

Ὦ κοίλας πέτρας γύαλον
θερμὸν καὶ παγετῶδες, ὡς σ' οὐκ ἔμελλον ἄρ' ὦ τάλας,
λείψειν οὐδέποτ', ἀλλά μοι καὶ θνήσκοντι συνοίσει.
ὤμοι μοί μοι.
ὦ πληρέστατον αὔλιον
λύπας τᾶς ἀπ' ἐμοῦ τάλαν, τίπτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἦμαρ
ἔσται; τοῦ ποτε τεύξομαι
σιτονόμου μέλεος πόθεν ἐλπίδος;
εἴθ' αἰθέρος ἄνω
πτωκάδες ὀξυτόνου διὰ πνεύματος
ἕλωσί μ'· οὐ γὰρ ἴσχω.

καὶ πάλιν[2]

ὦ τλάμων, τλάμων ἄρ' ἐγὼ
καὶ μόχθῳ λωβατός, ὃς ἤδη μετ' οὐδενὸς ὕστερον
ἀνδρῶν εἰσοπίσω τάλας ναίων ἐνθάδ' ὀλοῦμαι,
αἰαῖ, αἰαῖ,
οὐ φορβὰν ἔτι προσφέρων,
οὐ πτανῶν ἀπ' ἐμῶν ὅπλων κραταιαῖς μετὰ χερσὶν
ἴσχων.

Ἴδωμεν ἤδη καὶ τὴν τοῦ Ὀβιδίου[3] μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως περιγραφήν·

Hortator scelerum! non te Pœantia proles
Epipositum Lemnos nostro cum crimine haberet
Qui nunc, ut memorant, silvestribus abditus
| antris.
Sana moves gemitu, Laertiadæque precaris.
Quae meruit; quae si dii sunt non vana precaris
Et nunc ille eadem nobis iuratus in arma
(Heu pars una ducum) quo successore sagittae
Herculis utuntur, fractus morboque fameque
Velaturque, aliturque avibus; volucresque pe-
| tendo
Debita Trojanis exercet spicula fatis.
Ille tamen vivit, quia non comitavit Ulyssem.

Ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες, κατανοοῦντες τὸ ἀδύνατον τῆς ἁλώσεως τῆς Τρῳάδος ἄνευ τῶν βελῶν, ἅτινα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ, ἀπέστειλαν τὸν Ὀδυσσέα, καίτοι ἔχθιστον αὐτῷ, μετὰ τοῦ Νεοπτολέμου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅπως προσκαλέσωσιν αὐτὸν ἵνα μεταβῇ μετ' αὐτῶν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Ἡ σπουδαία αὕτη ἀποστολή, δι' ἧς ἐπεφορτίσθησαν, κατὰ τὸν Σοφοκλέα, ἀπέτυχε καθ' ὁλοκληρίαν· διότι ὁ Φιλοκτήτης οὐ μόνον ἐπέμεινεν ἀρνούμενος καὶ νὰ παραδώσῃ τὸ τόξον μετὰ τῶν βελῶν, καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Τρῳάδα, ἀλλὰ κατέπεισε καὶ αὐτὸν τὸν Νεοπτόλεμον ὅπως ἐπιβιβασθῇ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ συναποπλεύσῃ εἰς τὴν πατρίδα. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐξετελεῖτο τὸ σχέδιον τοῦτο, ὁ Ἡρακλῆς, προβὰς ἐκ τῆς οὐρανίου αὐτοῦ κατοικίας, παρίσταται ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ λέγει αὐτοῖς τάδε[1]

Μήπω γε πρὶν ἂν τῶν ἡμετέρων
ἀΐῃς μύθων, παῖ Ποίαντος·
φάσκειν δ' αὐδὴν τὴν Ἡρακλέους
ἀκοῇ τε κλύειν λεύσσειν τ' ὄψιν.
τὴν σὴν δ' ἥκω χάριν οὐρανίας
ἕδρας προλιπών,
τὰ Διός τε φράσων βουλεύματά σοι,
κατερητύσων θ' ὁδὸν ἣν στέλλει·
σὺ δ' ἐμῶν μύθων ἐπάκουσον.
καὶ πρῶτα μέν σοι τὰς ἐμὰς λέξω τύχας,
ὅσους πονήσας καὶ διεξελθὼν πόνους
ἀθάνατον ἀρετὴν ἔσχον, ὡς πάρεσθ' ὁρᾶν.
καὶ σοί, σάφ' ἴσθι, τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν,
ἐκ τῶν πόνων τῶνδ' εὐκλεᾶ θέσθαι βίον.
ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωικὸν
πόλισμα πρῶτον μὲν νόσου παύσει λυγρᾶς,
ἀρετῇ τε πρῶτος ἐκκριθεὶς στρατεύματος,
Πάριν μέν, ὃς τῶνδ' αἴτιος κακῶν ἔφυ,
τόξοισι τοῖς ἐμοῖσι νοσφιεῖς βίου,
πέρσεις τε Τροίαν, σκῦλά τ' ἐς μέλαθρα σὰ
πέμψεις, ἀριστεῖ' ἐκλαβὼν στρατεύματος,
Ποίαντι πατρὶ πρὸς πάτρας Οἴτης πλάκα.
ἃ δ' ἂν λάβῃς σὺ σκῦλα τοῦδε τοῦ στρατοῦ,
τόξων ἐμῶν μνημεῖα πρὸς πυρὰν ἐμὴν
κόμιζε. καὶ σοὶ ταῦτ', Ἀχιλλέως τέκνον,
παρῄνεσ'. οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἄτερ σθένεις
ἑλεῖν τὸ Τροίας πεδίον οὔθ' οὗτος σέθεν.
ἀλλ' ὡς λέοντε συννόμω φυλάσσετον
οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'. ἐγὼ δ' Ἀσκληπιὸν
παυστῆρα πέμψω σῆς νόσου πρὸς Ἴλιον.
τὸ δεύτερον γὰρ τοῖς ἐμοῖς αὐτὴν χρεὼν
τόξοις ἁλῶναι. τοῦτο δ' ἐννοεῖσθ', ὅταν
πορθῆτε γαῖαν, εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεούς.
[ὡς τἄλλα πάντα δεύτερ' ἡγεῖται πατὴρ
Ζεύς· ἡ γὰρ εὐσέβεια συνθνῄσκει βροτοῖς,
κἂν ζῶσι κἂν θάνωσιν, οὐκ ἀπόλλυται.]

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Φιλοκτήτης[2]

1) ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, αὐτ. 1081—1095.
2) Αὐτ. 1102—1111.
3) OVIDII, αὐτ. 45—52.

1) ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, αὐτ. 1409—1444.
2) Αὐτ. 1445—7.

Ὦ φθέγμα ποθεινὸν ἐμοὶ πέμψας,
χρόνιός τε φανείς,
οὐκ ἀπιθήσω τοῖς σοῖς μύθοις.

Καὶ ὁ Νεοπτόλεμος προσέθηκεν[1]

κἀγὼ γνώμην ταύτῃ τίθεμαι.

Δ'. Γανυμήδης ἀπαγόμενος ὑπὸ τοῦ Διός.

Ὁ Γανυμήδης, υἱὸς τοῦ Τρωὸς καὶ τῆς Καλλιρρόης[2], πατὴρ δὲ τοῦ Ἴλου καὶ τοῦ Ἀσσαράκου, ἦτο ὁ ὡραιότερος τῶν θνητῶν· ἡρπάγη δὲ παρὰ τῶν θεῶν, ὅπως πληροῖ τὸ ποτήριον τοῦ Διὸς καὶ διαμένῃ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀφήγησις τοῦ Ὁμήρου[3]. Κατ' ἄλλας ὅμως παραδόσεις, ἄλλως εἶχον τὰ καθέκαστα. Οἱ μὲν ὠνόμαζον αὐτὸν υἱὸν τοῦ Λαομέδοντος[4], οἱ δὲ τοῦ Ἴλου, ἕτεροι δὲ πάλιν ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν υἱὸν τοῦ Ἐριχθονίου[5] ἢ τοῦ Ἀσσαράκου.

Ὁ τρόπος, δι' οὗ ἡρπάγη ἀπὸ τῆς γῆς, ἐπίσης διαφοροτρόπως περιγέγραπται· διότι, ἐν ᾧ ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει ἐν γένει τοὺς θεούς, μεταγενέστεροι συγγραφεῖς ἀφηγοῦνται, ὅτι αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἥρπασεν αὐτὸν[6] εἴτε ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ μορφῇ, εἴτε μεταμορφωθεὶς εἰς ἀετόν[7], εἴτε τέλος διὰ τοῦ ἀετοῦ αὐτοῦ[8]. Οὐδεμία ἐπίσης ὁμοφωνία ὑπάρχει ἀναφορικῶς τοῦ μέρους, ἔνθεν ἐγένετο ἡ ἀπαγωγὴ αὐτοῦ· οἱ πλεῖστοι ὅμως τῶν νεωτέρων συγγραφέων ἀναφέρουσι τὸ ὄρος Ἴδην «raptus ab Ida[9].»

Ἡ ἀρχαία παράδοσις διηγεῖται ἁπλῶς, ὅτι ὁ Γανυμήδης ἡρπάγη ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς οἰνοχόος τῷ Διὶ ἀντὶ τῆς Ἥβης·

Rex superum Phrygii quondam Ganymedis amore
Arsit: et inventum est aliquid, quod Jupiter esse,
Quam quod erat, mallet; nulla tamen aliter verti
Dignatur, nisi quae possit sua fulmina ferre.
Nec mora, percusso mendacibus aëre pennis
Abripit Iliaden, qui nunc quoque pocula miscet,
Invitaque, Jovi nectar, Junone ministrat[1].

Βραδύτερον ὅμως παρίστατο ὡς ἀγαπητὸς καὶ εὐνοούμενος τοῦ Διὸς[2] ἄνευ μνείας τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὡς οἰνοχόου.

Ἐπὶ ἀρχαίου τινὸς δακτυλιολίθου, ἀνήκοντος τῷ Γρηγορίῳ Ἀριστάρχῃ βέῃ, παρατηρεῖται ἀετός, τὰς πτέρυγας ἔχων ἀναπεπταμένας καὶ ἁρπάζων τὸν Γανυμήδην, κρατοῦντα ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ δόρυ, σύμβολον τοῦ ἀπαγωγοῦ θεοῦ, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ ἀγγεῖον οἴνου, ἐμφαῖνον τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Γανυμήδους ὡς οἰνοχόου·

Qualem ministrum fulminis alitem,
(Cui rex deorum regnum in aves vagas
Permisit expertus fidelem
Jupiter in Ganymede flavo)[3].

Ε'. Ὁ Κολοσσὸς τῆς Ῥόδου.

Ἡ νῆσος τῆς Ῥόδου παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Καρίας ὠνομάζετο ἄλλοτε κατὰ μὲν Στράβωνα[4] Ὀφιοῦσα καὶ Σταδία, εἶτα Τελχινίς, κατὰ δὲ τὸν Στέφανον τὸν Βυζάντιον Αἰθραία[5].

Οἱ μυθολόγοι ἀποδίδουσι τὴν γέννησιν αὐτῆς εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις παρήγαγε τὴν μὲν νῆσον ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν ὑδάτων, τοὺς δὲ κατοίκους αὐτῆς ἀπὸ τῶν Τελχίνων, υἱῶν τῆς Θαλάσσης[6], οἵτινες, καταστραφέντες ὑπὸ κατακλυσμοῦ, ἀντικατεστάθησαν παρὰ τῶν Ἡλιαδῶν[7], οἵτινες ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἡλίου διηρέθησαν εἰς 7 φυλάς, καὶ ἵδρυσαν βασίλειον, ὅπερ ἐντὸς ὀλίγου κατέστη εὔδαιμον, χάρις εἰς τὰς γνώσεις αὐτῶν περὶ τὴν ἀστρονομίαν, τὴν θαλασσοπλοΐαν, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς διαφόρους τέχνας[8]. Αἱ παραδόσεις αὗται σημαίνουσι πιθανῶς, ὅτι ἐν ἀρχαιοτάτῃ ἐποχῇ ἡ νῆσος αὕτη ἀπῳκίσθη ὑπό τινων ἐκ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων φυλῶν τῆς δυτικῆς Ἀσίας, λ. χ. τῶν

---

1) Αὐτ. 1448.
2) ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ, Γ'. ιβ'. 2.—Σημ. Σ. Α.
3) «Ἰλιάδος.» Υ. 232—5.—Σημ. Σ. Α.
4) ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ, «Τρῳάδες.» 822.— CICERONIS, *Tusculanes*. Α'. 26.—Σημ. Σ. Α.
5) «Ἀνθολογία.» App. 51, 39.—Σημ. Σ. Α.
6) «Ἀνθολογία.» ΙΒ'. 65.—Σημ. Σ. Α.
7) ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ, «Περὶ ἀπίστων.» ϰη'. — ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, «Διάλογος Διὸς καὶ Γανυμήδους.» ϐ'.—Σημ. Σ. Α.
8) «Ἀνθολογία.» ΙΒ'. 220.—Σημ. Σ. Α.
9) HORATII, *Carminum*. Γ'. ϰ'. 16.

---

1) OVIDII, αὐτ. Ι'. 155—161.
2) ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ, «Παραινέσεις.» 1345—8.— ΠΛΑΤΩΝΟΣ, «Φαῖδρος.» 255.c. — Σημ. Σ. Α.
3) HORATII, αὐτ. Δ'. δ'. 1—4.
4) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. ΙΔ'. 6 7.—Σημ. Σ. Α.
5) ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ἐν λ. «Ῥόδος.»—Σημ. Σ. Α.
6) ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ε'. 55.—Σημ. Σ. Α.
7) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ, αὐτ. 8.—Σημ. Σ. Α.
8) ΔΙΟΔΩΡΟΥ, αὐτ. 56.—Σημ. Σ. Α.

Φοινίκων. Ὁ ἑλληνικὸς αὐτῆς ἀποικισμὸς ἀποδίδοται τῷ Τληπολέμῳ[1], υἱῷ τοῦ Ἡρακλέους, πρὸ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, καὶ μετὰ τὸν πόλεμον τοῦτον τῷ Ἀλθαιμένει[2].

Ὁ Ὅμηρος μνείαν ποιεῖται τῶν τριῶν δωρικῶν ἀποικιῶν ἐν Ῥόδῳ, τῆς Λίνδου, τῆς Ἰαλυσοῦ καὶ τῆς Καμείρου[3], πόλεων, αἵτινες μετὰ τῆς Κώου, Κνίδου καὶ Ἁλικαρνασσοῦ ἀπετέλουν τὴν δωρικὴν Ἑξάπολιν. Ἡ πόλις Ῥόδος, ἥτις κατέστη ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου, δὲν ἐκτίσθη ἢ τῷ 408 ἔτει π. Χ.[4], εἶχε δὲ δύω λιμένας.

Οἱ Ῥόδιοι ἀπετέλουν ὁμοσπονδίαν, ἀπαρτίζουσαν δύναμιν θαλασσίαν πρωτοβάθμιον. Ἐπεχείρησαν ταξείδια διὰ θαλάσσης λίαν διεξοδικά, ἱδρύσαντες ἀποικίας, ὧν αἱ κυριώτεραι ἦσαν ἡ Ῥόδη ἐν Ἰβηρίᾳ[5], ἡ Γέλα ἐν Σικελίᾳ[6], ἡ Παρθενόπη[7], ἡ Σαλαπία[8], ἡ Σῖρις καὶ ἡ Σύβαρις ἐν Ἰταλίᾳ[9], αἱ κατὰ τὰς Βαλιαρίδας ἢ Γυμνησίας νήσους[10] καὶ τοῖς πέριξ αὐτῶν, οἱ Σόλοι ἐν Κιλικίᾳ[11], αἱ Γάγαι καὶ τὰ Κορύδαλλα ἐν Λυκίᾳ.

Τὸ κυβερνητικὸν πολίτευμα τῶν τριῶν προμνησθεισῶν πόλεων τῆς Ῥόδου ἦτο, φαίνεται, ἐν ἀρχαιοτέρᾳ ἐποχῇ, μοναρχικόν[12]· ἀλλὰ τῷ 660 π. Χ. ὁλόκληρος ἡ νῆσος κατηρτίσθη εἰς δημοκρατίαν ὀλιγαρχικήν, ἧς οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες, πρυτάνεις[13] καλούμενοι, ἐξελέγοντο ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἐρατιδῶν[14], οἵτινες πρότερον ἐβασίλευσαν ἐν Ἰαλυσῷ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἡ Ῥόδος ἦτο κράτος θαλάσσιον δωρικόν, ὑπαγόμενον εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀλλὰ τῷ 412 π.Χ., ἤτοι τὸ εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου τούτου, συνῆψε συμμαχίαν μετὰ τῆς Σπάρτης, καὶ τὸ ὀλιγαρχικὸν κόμμα, ὅπερ εἶχεν ἐκπέσει τῆς ἐξουσίας καὶ οὗτινος οἱ ἀρχηγοὶ οἱ Ἐρατίδαι ἀπεδιώχθησαν τῆς νήσου, ἐπανῆλθεν εἰς τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν Δωριέων. Ἡ ἱστορία τῆς νήσου παρίστησι τότε σειρὰν διαμάχης μεταξὺ τῶν δύω κομμάτων καὶ ὑποταγῆς ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας μέχρι τῆς περατώσεως τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου, ὅτε ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῆς τῷ 355 π. Χ. Εἶτα ἀνεφύη ἔρις μετὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Καρίας, καθ' ἣν ἡ νῆσος ὑπέκυψε τὸν αὐχένα πράγματι μὲν τῇ Ἀρτεμισίᾳ, ὀνόματι δὲ εἰς τὸν Ἰδριέα[1]. Ἐπὶ τῇ μακεδονικῇ κατακτήσει ἡ νῆσος ὑπετάγη τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξέβαλε τὴν ἐκεῖ κατασταθεῖσαν φρουράν[2]. Ἐν καιρῷ δὲ τῶν ἐπακολουθησάντων πολέμων συνεμάχησε μετὰ τοῦ Πτολεμαίου, υἱοῦ τοῦ Λάγου, ὅτε ἡ πόλις τῆς Ῥόδου ὑπέστη περίφημόν τινα πολιορκίαν, διευθυνομένην ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ[3], ὅστις ἐπὶ τέλους, πλήρης θαυμασμοῦ διὰ τὴν ἀνδρίαν τῶν πολιορκουμένων, ἐδωρήσατο αὐτοῖς τὰς μηχανάς, ὧν ἐποιήσατο χρῆσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας.

Διὰ τῶν χρημάτων δέ, τῶν προελθόντων ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν μηχανῶν τούτων, ἀνηγέρθη ὁ περιώνυμος Κολοσσός, ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τῆς ἀρχαιότητος. Ἦτο δὲ ὁ Κολοσσὸς ἔργον τοῦ Χάρητος τοῦ Λινδίου, γλύπτου ὀρειχάλκων, ἀγαπητοῦ μαθητοῦ τοῦ Λυσίππου[4], ὅστις ἤκμαζε κατὰ τὸ 290 π. Χ. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο τοῦ Ἡλίου[5], οὗτινος ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 300 τάλαντα καὶ ὅπερ εἶχεν ὕψος 105 ποδῶν[6], ἐπερατώθη ἐν διαστήματι δώδεκα ἐ-

---

1) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ, αὐτ. — Σημ. Σ. Α.

2) ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ε'. 59. — Σημ. Σ. Α.

3) ΟΜΗΡΟΥ, «Ἰλιάδος.» Β. 656 — Σημ Σ.Α.

4) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ, αὐτ. 9. — Σημ. Σ. Α.

5) Αὐτ. 10. — Σημ. Σ. Α.

6) Αὐτ. ς'. 6'. 6. — Σημ. Σ. Α.

7) Αὐτ. ΙΔ'. β'. 10. Ἡ νῦν Νεάπολις τῆς Ἰταλίας. — Σημ. Σ. Α.

8) PLINII, *H. N.* Γ'. ια'. 16. — Σημ. Σ. Α.

9) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. ς'. α'. 14. — Σημ Σ. Α.

10) Αὐτ. ΙΔ'. 6'. 10. — Σημ. Σ. Α.

11) Αὐτ. ε'. 8. — Σημ. Σ. Α

12) ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ. Δ'. κδ'. 1. — Σημ. Σ Α.

13) ΠΟΛΥΒΙΟΥ, «Περὶ πρεσβειῶν.» ξδ'. — Σ. Α.

14) ΠΙΝΔΑΡΟΥ, Ὀλ. Ζ'. 171. — Σημ. Σ. Α.

---

1) Ἰδριεύς, ὁ ἀδελφὸς Ἀρτεμισίας, δυνάστης Καρίας ἀπὸ τοῦ 350 — 343 π.Χ. (ΔΙΟΔΩΡΟΥ. ις'. 45. — A. CLINTON. *Fasti Hellenici.* σ. 286). — Σ. Α.

2) ΔΙΟΔΩΡΟΥ. ΙΗ'. 8. — Σημ. Σ.Α.

3) Αὐτ. Κ. 99. — Σημ. Σ.Α.

4) PLINII, *H. N.* ΛΔ'. 7 18. — Σημ. Σ. Α.

5) Εἰς τὸν Κολοσσὸν τῆς Ῥόδου ἀνάγεται καὶ τὸ τῆς Ἀνθολογίας ἀναθηματικὸν ἐπίγραμμα ἀδήλου ποιητοῦ (ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ. ς'. 171)

Αὐτῷ σοὶ πρὸς Ὄλυμπον ἐμακύναντο κολοσσὸν
τόνδε Ῥόδου ναέται Δωρίδος, Ἀέλιε,
χάλκεον, ἁνίκα κῦμα κατευνάσαντες Ἐνυοῦς
ἔστεψαν πάτραν δυσμενέων ἐνάροις.
οὐ γὰρ ὑπὲρ πελάγους μόνον ἄνθεσαν, ἀλλὰ καὶ ἐν γᾷ,
ἁβρὸν ἀδουλώτου φέγγος ἐλευθερίας·
τοῖς γὰρ ἀφ' Ἡρακλῆος ἀεξηθεῖσι γενέθλας
πάτριος ἐν πόντῳ κἠν χθονὶ κοιρανία.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο παρατιθέμεθα διά τε τὸ περιληπτικὸν τῆς ἱστορίας καὶ τὸ ὑψηλὸν τοῦ ὕφους. — Σημ. Σ. Α.

6) «Πήχεων ἑβδομήκοντα» (ΦΙΛΩΝΟΣ ΒΥΖΑΝ.

νιαυτῶν[1]. Ἐτέθη δὲ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος τῆς Ῥόδου· οὐδεμία ὅμως ὑπάρχει βάσιμος μαρτυρία ἀποδεικνύουσα, ὅτι τὸ στόμιον τοῦ λιμένος τούτου ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν δύο σκελῶν τοῦ ἀγάλματος. Πεντήκοντα καὶ ἓξ ἔτη μετὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ἀνετράπη, κατασυντριβὲν εἰς κερμάτια, ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 224 π. Χ.[2]. Τὰ τεμάχια τοῦ Κολοσσοῦ, 933 ἔτη μετὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ ἐπωλήθησαν ὑπὸ στρατηγοῦ τινος[3] τοῦ χαλίφου Ὀμὰρ εἰς Ἰουδαῖόν τινα τῆς Ἐδέσσης, ὅστις μετεχειρίσθη 900 καμήλους πρὸς μεταφορὰν αὐτῶν[4].

Τὸ ἐπὶ τοῦ παρουσιαζομένου ὑμῖν δακτυλιολίθου ἀνάγλυφον παρίστησι, καθ' ἡμᾶς, ἐν μικρογραφίᾳ, ἀντίτυπον τοῦ περιβοήτου τούτου Κολοσσοῦ, οὗτινος ἑκάτερος τῶν ποδῶν στηρίζεται ἐπὶ τῶν βράχων τῶν σχηματιζόντων τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος· δι' αὐτοῦ δ' ἀπεικονίζεται ὁ πολιοῦχος τῆς Ῥόδου Ἥλιος, ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀθλητοῦ ὁρμῶντος πρὸς δρόμον.

Ἀδύνατόν ἐστι νὰ ἐκφράσῃ τις κάλλιον τὴν ἰδέαν, ἣν ὁ Χάρης τοσοῦτον θαυμασίως ἀπετύπωσεν ἐν τῷ ἀριστουργήματι τούτῳ τῆς ὑπερτάτης καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας, ἢ ἐπαναλαμβάνων τοὺς λόγους, οὓς ὁ ὕπατος τῶν ποιητῶν τοῦ Ἰσραὴλ[5] μετεχειρίζετο, περιγράφων τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἀπαστράπτοντος ὑπὸ χαρᾶς

Καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ. ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ.

Ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ· καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ.

Ϛ'. Ὁ Πρίαπος καὶ οἱ ἑλληνικοὶ χοροί.

Πρίαπος ἦν ὁ θεὸς τῶν ἀγρῶν, τῶν ἀμπελώνων καὶ τῆς γεωργίας ἐν γένει. Ἡ λατρεία αὐτοῦ εἰσήχθη εἰς Λάμψακον εἰς ἐποχὴν μεταγενεστέραν τῆς τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου, ἐντεῦθεν δ' ἐξηπλώθη εἰς τὴν Ἑλλάδα·

Et custos furum atque avium cum falce saligna
Hellespontiaci servet tutela Priapi[1].

Μνημονεύεται δὲ ὁτὲ μὲν ὡς υἱὸς τοῦ Ἀδώνιδος καὶ τῆς Ἀφροδίτης[2], ὁτὲ δὲ τοῦ Ἑρμοῦ[3] καὶ τῆς Χιόνης.

Ἐὰν ἀναδράμωμεν εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ λατρείαν, ὁ Πρίαπός ἐστιν αὐτὴ ἐκείνη ἡ θεότης, ἣν ἐλάτρευον ἄλλοτε οἱ Μωαβῖται καὶ οἱ Μαδιανῖται, τὸ εἴδωλον τοῦτο τῆς ἀνομίας, εἰς ὅπερ οἱ Ἑβραῖοι θύσαντες ἐλέγχονται ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ ἀνακράζοντος[4], ὅτι ἐν ταῖς τελεταῖς αὐτοῦ ὁ λαὸς οὗτος ἐρρύπωσεν ἑαυτόν·

Καὶ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγώρ, καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν.

Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Βεελφεγὼρ δὲν εἶναι ἄλλος ἢ ὁ ἥλιος ἐν ἀποθεώσει, ὁ θεὸς τῆς φύσεως, ὁ θεὸς τῆς γονιμότητος, ὃν τοσοῦτον καλῶς παρίστων οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ Πριάπου.

Ἄλλως τε ὁ Πρίαπός ἐστιν ἐμφανῶς ὁ Ὧρος τῶν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Ὧρος ἦτο τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας. Οὕτως ὁ Σουΐδας[5] ἀντιπαραβάλλει καὶ συγχέει τὰς δύω ταύτας θεότητας.

«Τὸ ἄγαλμα τοῦ Πριάπου, τοῦ Ὥρου παρ' Αἰγυπτίοις κεκλημένου, ἀνθρωποειδὲς ποιοῦσιν, ἐν τῇ δεξιᾷ σκῆπτρον κατέχον, ὡσανεὶ παρ' αὐτοῦ φανεῖσαν τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν· ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ κρατοῦν..... διότι τὰ κεκρυμμένα ἐν τῇ γῇ σπέρματα φανερὰ καθίστησι.»

ΤΙΟΥ, «Περὶ τῶν ζ' θαυμάτων.» σ. 14, 100). Ἐντεῦθεν διορθοῦται καὶ τὸ τῆς πλανουδείου Ἀνθολογίας (Δ'. 82) ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐσφαλμένως εἰς Σιμωνίδην ἀποδίδοται, τελευτήσαντα πρὸ τοῦ Κολοσσοῦ, ἀνεγερθέντος τῷ 284 π. Χ.

Τὸν ἐν Ῥόδῳ Κολοσσὸν ἑπτάκις δέκα
Χάρης ἐποίει πήχεων ὁ Λίνδιος.

Εἰς τὴν διόρθωσιν ταύτην ἔδωκεν ἡμῖν νύξιν καὶ ὁ Στράβων (ΙΔ'. 6'. 5).— Σημ. Σ. Α.

1) 122 α'. — 125 α'. ὀλυμπιάδος (292-280 π. Χ.). ΡΑΓΚΑΒΗ, «Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας.» Β'. 508.— Σημ. Σ. Α.

2) Γ. ΣΥΓΚΕΛΛΟΥ. σ. 276. ἔκδ. Βόννης.— Σημ. Σ. Α.

3) Τοῦ Μωαβία (ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α'. σ. 755. ἔκδ. Βόννης).— Σημ. Σ. Α.

4) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, ἐν χρ. 6145, ἤτοι τῷ 653 μ. Χ. (MURALT, *Chronographie Byzantine.* ἐν χρ.). Σημ. Σ. Α.

5) ΔΑΒΙΔ, «Ψαλμῶν.» ΙΘ' 5, 6.

1) VIRGILII, *Georgicon*. Δ'. 110—1.

2) ΤΖΕΤΖΟΥ, «Σχόλια εἰς Λυκόφρονα.» 831.— Σημ. Σ. Α.

3) HYGINI, *Fabulae*. 160.— Σημ. Σ. Α.

4) ΔΑΒΙΔ, «Ψαλμῶν.» ΡϚ'. 28.

5) Ἐν λ. Πρίαπος — Σημ. Σ. Α.

Πρός ἀπόκρουσιν τῆς ἡμετέρας γνώμης περί τῆς ταὐτότητος τοῦ Πριάπου καί τοῦ Ἡλίου ἠδύνατό τις νά προβάλῃ χωρίον τι τοῦ Ἀθηναίου[1] λέγοντος, ὅτι ὁ Πρίαπος, ὅν ἐν Λαμψάκῳ λατρεύουσιν, ἐστίν ὁ Βάκχος. Εἰς τήν μαρτυρίαν δέ ταύτην τοῦ Ἀθηναίου δύναταί τις νά προσθέσῃ καί τήν τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους[2], καθ' ἥν ἀποκαλοῦνται *φαλλικὰ ᾄσματα*, τά ψαλλόμενα εἰς τιμήν τοῦ Φαλλοῦ, δηλ. τοῦ Βάκχου, ἤ, κατ' ἄλλους, τοῦ Πριάπου. Αἱ αὐθεντεῖαι αὗται οὐδόλως ἐξασθενίζουσι τήν ἡμετέραν γνώμην, τοὐναντίον μάλιστα ἐνισχύουσιν αὐτήν· καί πράγματι, ἀναπολῶν τις εἰς τήν μνήμην, ὅτι ὁ Βάκχος ἐλατρεύετο ὡς ἥλιος, πιστεύει μετά μείζονος βασιμότητος ὅτι ὁ Πρίαπος, ὅστις ἀναμφιβόλως συνεταυτίζετο πρός τόν ἥλιον, οὐδόλως ἀπόλλυσι τάς πρός τό ἄστρον τοῦτο σχέσεις αὐτοῦ, διότι παρά τινων συγγραφέων ἀντιπαραβάλλεται πρός τόν Βάκχον.

Ἀπεικόνιζον δ' αὐτόν ἐν γένει δι' ἀγάλματος χονδροειδοῦς ἐκ ξύλου συκῆς, βεβαμμένου χρώματι ἐρυθρῷ, κρατοῦντα ῥόπαλον σύν ὀργάνῳ, ὑπαινισσομένῳ τήν γονιμότητα τῆς φύσεως·

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum,
Quum faber incertus, scamnum faceret ne
| Priapum,
Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumque
| que
Maxima formido: nam fures dextra coercet;
. . . .
Ast importunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatque novis considere in hortis[3].

Συνήθως δέ παρίσταται κρατῶν δρέπανον ἐν τῇ χειρί. Καί ἀληθῶς ἐπί τινος μέλανος ἀχάτου[4] ὁ Πρίαπος κρατεῖ δρέπανον, ἐν μιᾷ δέ πτυχῇ τοῦ χιτῶνος, ἥν ἀνεγείρει, φέρει ὀπώρας παντοειδεῖς. Οὐδόλως δέ παράδοξον τό προσφέρειν τῷ θεῷ τῶν ἀγρῶν κάνιστρα πλήρη ἀπαρχῶν ὀπωρῶν, ἅς οἱ εὐτυχεῖς καί εὐσεβεῖς κάτοικοι τῶν ἀγρῶν ἐθεώρουν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ προστασίας.

Ἐτίθεντο δέ συνήθως τά τοῦ Πριάπου ἀγαλμάτια ἐπί μικρῶν στηλῶν, ἐπί τῶν βωμῶν, ἐν σμικροῖς σηκοῖς ἤ ἱεροῖς, τοῦθ' ὅπερ παρατηρεῖται καί ἐπί τῶν δακτυλιολίθων τῶν ἀπεικονιζόντων αὐτόν. Ἐπί τινος μέν ἀχάτου[1] ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πριάπου ἔχει ὡς σύμβολον δόρυ, ἐπί τινος δέ σαρδίου λίθου[2], ὁ αὐτός θεός, οὗτινος ἡ μορφή ἀπολήγει ἐπίσης εἰς Ἑρμῆν, κρατεῖ λαγωβόλον (pedum), ὅπερ ἁρμόζει βεβαίως εἰς θεόν τῶν ἀγρῶν. Ἐπί τινος ἰάσπιδος[3] φέρει θύρσον, ἔμβλημα λίαν κατάλληλον τῇ σχέσει τοῦ Πριάπου πρός τόν Βάκχον, οὗτινος ἀξιοῖ νά ἦναι ὁ σύντροφος, ὁσάκις δηλονότι δέν συγχέεται μετ' ἐκείνου.

Πρός τιμήν τοῦ Πριάπου ἄνδρες τε καί γυναῖκες ἐποίουν σπονδάς, ἔκαιον θυμιάματα ἐπί τῶν βωμῶν καί προσέφερον αὐτῷ θυσίας. Συνώδευον δ' αὐτάς ἤχῳ διπλῶν αὐλῶν (tibiae pares), κρούσματι λύρας, ὕμνοις ἱεροῖς καί χοροῖς εὐσεβέσιν.

Ὁ Ἀθήναιος, ὁ Λουκιανός καί ὁ Πολυδεύκης, ὁμιλοῦντες περί τῶν διαφόρων χορῶν τῶν καθιερωμένων εἰς τιμήν τοῦ Βάκχου, ἀναφέρουσι τήν πυρρίχην[4], τόν σκοπόν[5], τό καρυατίζειν[6], τούς κόρδακας, τήν σίκιννιν καί τήν ἐμμέλειαν[7].

Ἡ *πυρρίχη* ἤ τό πυρρίχιον ἀπεδίδετο τῷ Πύρρῳ, υἱῷ τοῦ Ἀχιλλέως[8]. Ὁ χορός οὗτος ἦτο στρατιωτικός, ἐκτελούμενος ὑπό χορευτῶν βαρέως ὡπλισμένων, ὅπερ καθίστα αὐτόν λίαν δυσχερῆ καί ἐπίμοχθον. Ὅπως ἐκτελέσωσι τόν χορόν τοῦτον αἱ Βάκχαι δέν ἔφερον λόγχας, ἐκράτουν θύρσους καί δᾷδας ἤ κλάδους νάρθηκος[9] (ferula), παριστῶσαι διά τῶν κινήσεων αὐτῶν τά λαμπρά ἀνδραγαθήματα τοῦ πορθητοῦ τῶν Ἰνδιῶν καί τήν τιμωρίαν τοῦ Πενθέος.

Ὁ *σκοπός* ἦτο μᾶλλον ἥσυχος· ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐξετέλουν αὐτόν, ὕψουν τάς χεῖρας ὑπεράνω τοῦ μετώπου[10], σχεδόν ὅπως ἡμεῖς ἵνα ἴδωμέν τινα ἐν ἀποστάσει θέτομεν τήν ἡμετέραν χεῖρα ἄνωθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἐπί τινος σαρδίου λίθου[11] Φαῦνος φαίνεται ἐκτελῶν τόν χορόν τοῦτον.

1) Α'. 23. σ. 30.—Σημ. Σ. Α.
2) ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ, «Ἀχαρνεῖς.» 261.—Σ.Α.
3) HORATII. *Satirarum*. Α'. η'. 1—7.
4) F. MULOT. *Le Museum de Florence* (Paris, 1787. 4ον). Τόμ. Β'. Πίν. 84, ἀρ. 3.

1) *Le Museum de Florence*, αὐτ. Πίν. 82, ἀρ. 1.
2) Αὐτ. ἀρ. 3.
3) Αὐτ. Πίν. 83, ἀρ. 1.
4) ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ. «Ὀνομαστικόν,» (Francofurti, 1608. μ. 8ον) σ. 196.– Σημ. Σ. Α.
5) ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΙΔ'. 630. —Σημ. Σ. Α.
6) ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, «Περί Ὀρχήσεως.» 9. —Σ. Α.
7) ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ, αὐτ.—Σημ. Σ. Α.
8) ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, αὐτ. —Σημ. Σ. Α.
9) ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΙΔ'. 630.—Σημ. Σ. Α.
10) Αὐτ.—Σημ. Σ. Α.
11) *Le Museum de Florence*, αὐτ. Πίν. 71, ἀρ. 3.

Τὸ *καρυατίζειν* ἐδιδάχθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ Λουκιανόν, παρὰ τοῦ Κάστορος καὶ τοῦ Πολυδεύκους, ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῇ κωμοπόλει ταῖς Καρύαις, κειμέναις ἐν Λακωνίᾳ[1], ἔνθα ὑπῆρχε δάσος καθιερωμένον τῇ Ἀρτέμιδι· οἱ ἐκ τοῦ αὐλοῦ ἐξερχόμενοι ἦχοι πρὸς σήμανσιν τοῦ ῥυθμοῦ ἦσαν ὁτὲ μὲν ἀρρενωποὶ καὶ πολεμικοί, ὁτὲ δὲ γοργοὶ καὶ ἐλαφροί, τείνοντες πρὸς τέρψιν τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ *σίκιννις* ἐφευρέτην εἶχε τὸν Κρῆτα Σίκιννον[2]. Οἱ χορευταὶ μετημφιεσμένοι εἰς Σιληνούς, Σατύρους καὶ Μαινάδας, ἔψαλλον ὀρχούμενοι τὰ μᾶλλον ἐλευθεριάζοντα ᾄσματα, προφέροντες τὰς ἀσεμνοτέρας λέξεις, καὶ παριστῶντες τὰ γελοιωδέστερα σχήματα.

Ἡ *ἐμμέλεια* παρήγετο ἐκ τῆς ἑλληνικῆς λέξεως ἐμμέλεια, τῆς δηλούσης τὸ πρέπον, τὴν κομψότητα (concinnitas, καθαρὰ καὶ ἐντελὴς ἁρμονικὴ ἐν τῇ μουσικῇ)· ἦτο δὲ εἶδός τι τραγικοῦ καὶ σατυρικοῦ χοροῦ, συνοδευομένου ὑπὸ μουσικῆς. Ὁ χορὸς οὗτος ἦτο σπουδαῖος, καὶ μόνος ἔτυχε τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Πλάτωνος.

Ὁ *κόρδαξ* σχετίζεται κάπως μετ' ἄλλου τινὸς χοροῦ, περὶ οὗ ἀναφέρει ἔτι ὁ Λουκιανός, καλουμένου ὑπορχηματικοῦ[3]. Δὲν κατελέγετο δὲ οὗτος μετὰ τῶν σεμνοπρεπῶν χορῶν, καὶ ὁ Θεόφραστος[4] κατατάσσει μεταξὺ τῶν πράξεων ἀνθρώπου, ἀφ' οὗ ἀπέδρα ἡ τιμιότης, τὸ νὰ χορεύῃ τὸν κόρδακα καὶ νήφων. Ὑπόρχημα ἦν χόριος ὕμνος εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, παραπλήσιος τῷ παιᾶνι. Ἦτο ᾆσμα ζωηρόν, συνοδεῦον τὸν χορὸν (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα) μετὰ καὶ παντομιμικῶν σχημάτων, παραβάλλεται δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου πρὸς τὸν κόρδακα[1]. Τὰ δὲ παρὰ τῷ Πινδάρῳ[2] εἰσὶ λείψανα τῶν ὑπορχημάτων.

Οἱ τρεῖς οὗτοι τελευταῖοι χοροί, ὁ κόρδαξ, ἡ σίκιννις καὶ ἡ ἐμμέλεια, ἐφευρέθησαν, κατὰ Λουκιανόν, ὑπὸ τῶν Σατύρων, θεραπόντων τοῦ Βάκχου[3].

Αἱ Βάκχαι καὶ οἱ Φαῦνοι ἐχόρευον τῷ ἤχῳ τῶν κροτάλων καὶ τῶν κυμβάλων, ὅτε ὁ οἶνος ἤρχιζε νὰ ὀργάζῃ ἐν ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν. Τοῦ αὐτοῦ εἴδους χοροὺς παρατηροῦμεν ἐπὶ πολλῶν ἀρχαίων δακτυλιολίθων[4], ἐφ' ὧν ἐχάρασσον καὶ πάνθηρας, τράγους καὶ αἶγας ἢ κύνας, ζῶα, ὧν τὴν θυσίαν ὑπερηγάπα ὁ Βάκχος[5].

Et ductus cornu stabit sacer hircus ad aram,
Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis.

J. MILLINGEN.

---

1) ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, αὐτ. 10.—Σημ. Σ. Α.
2) ΑΘΗΝΑΙΟΥ. Α'. 20. ΙΔ'. 630.—Σημ. Σ. Α.
3) ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, αὐτ. 26.—Σημ. Σ. Α.
4) ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ, «Χαρακτῆρες.» ς'. 1—Σ. Α.

---

1) ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΙΔ'. 630.—Σημ. Σ. Α.
2) ΠΙΝΔΑΡΟΥ, «Ἀποσπάσματα.» 71—82.
3) ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, αὐτ. 22.—Σημ. Σ. Α.
4) *Le Museum de Florence*, αὐτ.
5) VIRGILII, *Georgicon*. Β'. 395—6.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΜΕΩΣ.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἔλαβε πολλάκις κοινοποιήσεις ἐπιγραφῶν εὑρεθεισῶν ἔν τε Κωνστάντζα καὶ τοῖς πέριξ. Ὁ Β^ος τόμος τοῦ C. I. G., δημοσιευθεὶς τῷ 1843 καὶ περιλαμβάνων τὴν Θρᾴκην καὶ τὴν Μοισίαν, οὐδεμίαν ἐπιγραφὴν τῆς πόλεως ταύτης περιέχει· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1850 ἤρξαντο αἱ τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῆς ἀνακαλύψεις· νῦν δὲ ἔχομεν πλέον τῶν πεντήκοντα. Ἐντεῦθεν λαμβάνομεν εἰδήσεις λίαν περιέργους ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῆς πόλεως, τῶν ἱδρυμάτων αὐτῆς καὶ τῆς κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους θέσεως αὐτῆς. Ἀποδείκνυται[1] ὅτι εἶναι ἡ πόλις Τόμις, ἐπονομασθεῖσα κατόπιν Κωνσταντία, ἔνθα ἐξωρίσθη ὁ περίφημος ποιητὴς Ὀβίδιος, ὅστις ἐν πενθίμοις ποιήμασι δίδωσιν αὐτῆς περιγραφήν, ἴσως καθ' ὑπερβολὴν θλιβεράν. Αἱ ἐπιγραφαί, καθ' ὅσον δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐκ τοῦ περιεχομένου καὶ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων, εἰσὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μεταγενέστεραι τῆς ἐποχῆς τοῦ δυστυχοῦς ποιητοῦ· θέλομεν ὅμως ἰδεῖ ἐν τῷ τέλει τῆς παρούσης μελέτης, ὅτι συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἑρμηνεύσωσι χωρία τινὰ τοῦ λατίνου ποιητοῦ. Ὁ κ. Perrot, ἐν τῷ σοφῷ αὐτοῦ ὑπομνήματι[2], ἐμελέτησε καὶ διεσκεύασε τὴν ἱστορίαν τῆς Τόμεως κατὰ τὰς νέας ταύτας ἐνδείξεις, δι' ὃ καὶ ἀρκοῦμαι παραπέμπων τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ γάλλου ἀρχαιολόγου.

Αἱ δὲ ἐπιγραφαί, αἱ ἀποσταλεῖσαι τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ, εὕρηνται ἐν τῷ Κώδηκι ἡμῶν ὑπ' ἀριθ. 55—62, 75 καὶ 401—405, κατὰ τὰς κοινοποιήσεις τοῦ κ. Κοντογεώργη. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ κ. Dr Cullen διεβίβασε πρό τινων μηνῶν τῷ κ. προέδρῳ τοῦ Συλλόγου 24 ἀντίγραφα ἐπιγραφῶν. Τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν ἐξεδόθη ἤδη· καὶ ἑπομένως περιορίζομαι ἀναφέρων τὰ συγγράμματα, ἔνθα εὕρηνται ἤδη δεδημοσιευμέναι. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιγραφικὴ φιλολογία τῆς Τόμεως τυγχάνει διεσπαρμένη ἔνθεν κακεῖθεν, ἔν τε περιοδικοῖς ἐπιστημονικοῖς καὶ ἐν πραγματείαις, ἃς δυσκόλως ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ προμηθευθῶμεν, δὲν ἠδυνήθην νὰ συμβουλευθῶ ἐκ τῶν ἀναφερομένων παρ' ἐμοῦ ἐν τῇ σημειώσει[1] συγγραμμάτων τὰ ὑπ' ἀρ. γ'. δ'.

---

1) Πολὺ πρότερον, ἤτοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος, παρὰ Μελετίῳ τῷ Ἀθηνῶν, ὀνομάζεται ἡ πόλις Τόμοι Κωνσταντία, καὶ κοινῶς Κωνστάντζα.

«Τόμοι, Τομεῖς ἢ καὶ Τομεύς, πόλις παραθαλασ»σία μεταξὺ τῆς Ἰστροπόλεως πρὸς βορέαν καὶ τῆς »Καλατίας πρὸς μεσημβρίαν, ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ τῆς »τομῆς Ἀψύρτου, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μηδείας, τοῦ ἐκεῖ »τμηθέντος ὑπὸ τῆς Μηδείας, καὶ ταφέντος ὑπὸ τοῦ »πατρός του. Ἐρρέθη αὕτη καὶ Μιλησίς, καὶ τε»λευταῖον Κωνσταντία, ἀπὸ Κωνσταντίας τῆς ἀδελ»φῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τώρα κοινῶς »λέγεται Κωνστάντζα» (ΜΕΛΕΤΙΟΥ, «Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα.» ἐκδ. Β' Ἀνθίμου Γαζῆ. ἐν Βενετίᾳ, 1807. Τόμοι 4. Τόμ. Γ'. σ. 48).

Ἡ πρώτη ἔκδοσις τῆς Γεωγραφίας ταύτης ἐγένετο τῷ 1728, ἤτοι 14 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου συγγραφέως. —Σημ. *Α. Πασπάτη*.

2) Ὅρα τὴν Συλλογὴν αὐτοῦ *Mémoires d'Archéologie, d'Epigraphie et d'Histoire* (Paris, 1875. 8ον). σ. 181 κ. ἑ.

1) α'. *Archaelogische Zeitung* τοῦ ἔτους 1850. ἐν Βερολίνῳ. σ. 139 (ἄρθρον τοῦ κ. Merklin).

β'. *Sitzungsberichte der Wiener Academie* τοῦ ἔτους 1852. ἐν Βιέννῃ. Τόμ. Β'. σ. 880 κ. ἑ. (ἄρθρον τοῦ κ. Arneth).

γ'. Α. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΒΡΕΤΟΥ, *La Bulgarie Ancienne et Moderne*. ἐν Πετρουπόλει. 1856. 8ον.

δ'. *Mémoire de l'Académie de Metz*. 1857. Τόμ. ΛΘ'.

ε'. *Berichte der Berliner Academie*. 1861. 8ον. σ. 1040 (ἄρθρον τοῦ κ. Kirchhoff).

ϛ'. D^r. C. ALLARD, *La Bulgarie Orientale; Souvenirs d'Orient*. ἐν Παρισίοις. 1863. 12ον

ζ'. DESJARDINS, *Lettre à M^r. Henzen sur quelques inscriptions inédites de Valachie et Bulgarie* (ἐν τοῖς Annali del'Instituto di Roma 1868) σ. 91 κ. ἑ.

η'. «Πανδώρα.» ἐν Ἀθήναις. 1868. Τόμ. ΙΘ'. φυλλάδιον τῆς 1 Ἰουνίου (ἄρθρον τοῦ κ. Κουμανούδη).

θ'. «Ὁ ἐν Κ/πόλει Ἑλλην. Φιλολ. Σύλλογος.» ἐν ΚΠ. 1871. Τόμ. Δ'. σ. 105 (ἄρθρον τοῦ J. Millingen).

ι'. PERROT, *Revue Archéologique; Nouvelle Série*. Τόμ. Κϛ' (Mémoires d'Archéologie κλ.) σ. 181 κ. ἑ.

ια'. *Transactions of the Royal Society of Li-*

ς'. ια', ἅπερ δὲν γνωρίζω εἰμὴ ὡς μνημονευόμενα ἐν ἑτέροις συγγράμμασιν. Ἰδοὺ δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἡμετέρων ἐρευνῶν ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν, αἵτινες ἀπεστάλησαν πρὸς τὸν Σύλλογον.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

Ἀριθ. 55 Κ. Φ. Σ[1].

Εὑρέθη κατὰ μὲν τὸν κ. Κοντογεώργην ἐν Πορτίτζᾳ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως, κατὰ δὲ τὸν κ. Dr Cullen ἀνεκαλύφθη ἐπὶ τῶν τειχῶν ἀρχαίου τινὸς φρουρίου εἰς τὰ πέριξ τοῦ Βαβαδάγ. Τὸ ἐπιτύμβιον τοῦτο παρὰ πολλῶν μὲν ἐξεδόθη[2], ὑπὸ δὲ τοῦ κ. Kaibel[3] ἀνεπληρώθη.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

Ἀριθ. 57 Κ. Φ. Σ.

Εὑρέθη παρὰ τῇ ἀγορᾷ τῆς Κωνστάντζας.

Ε
ΠΥ·
ΧΑΙΡ

Ἤτοι

Ε....
Πυ[θαγόρου,
Χαῖρ[ε.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ'.

Ἀριθ. 58 Κ. Φ. Σ.

Εὑρέθη ἐν οἰκίᾳ ἑβραϊκῇ τῆς Κωνστάντζας.

---

terature; Second Series. 1874. Τόμ. Γ' σ. 112—135. (ἄρθρον τῶν κκ. Spratt et Babington).

ιβ'. *Muenchener Berichte*. 1875. σ. 74 (συλλογὴ τοῦ κ *Weikum*, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ κ. *Christ*).

ιγ'. *Corpus Inscriptionum Latinarum*. ἐν Βερολίνῳ. Τόμ. Γ'. ἀριθ. 763 -772, 6154 - 6158.

1) Ἤτοι Κώδηξ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ὁ μεμέρμενη δηλονότι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς συναρμολογηθείς

2) DESJARDINS, αὐτ. σ 91.— *Transactions of the Roy Soc*. Αὐτ. ἀρ 23.—WEIKUM, αὐτ. ἀρ. 11.

3) *Epigrammata Graeca ex lapidibus conlecta* (ἐν Βερολίνῳ, 1878. 8ον). ἀρ. 537.

ΑΛΕΞ
ΑΛΕΞ

Ἤτοι

Ἀλέξ[ανδρε
Ἀλεξ[άνδρου,
Χαῖρε.]

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Δ'.

Ἀριθ. 59 Κ. Φ. Σ.

Τοῦτο ἐξεδόθη ἐν τῷ C. I. L[1]. καὶ ὑπὸ Merklin[2], Κουμανούδη[3], Desjardins[4].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ε'.

Ἀριθ. 60 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐξεδόθη ὑπὸ Κουμανούδη[5], Desjardins[6], Weikum[7].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ς'.

Ἀριθ. 61 Κ. Φ. Σ.

Ἐπὶ δαπέδου παντοπωλείου ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Τόμεως παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου.

ΣΑΡΑΠΙΔ
ΟΣΠΟΛΥΔΩΡ
ΚΑΤΑΟΝΑΡ
ΣΙΝΩΠΕΥΣ

Ἤτοι

... Σαράπιδ[ι. ....
ος Πολυδώρ[ου,
κατὰ ὄναρ
Σινωπεύς.

Οἱ Σινωπεῖς ἠξίουν, ὡς γνωρίζομεν, ὅτι ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῶν ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἐκόμισεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὸ ἄγαλμα καὶ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Σαράπιδος. Αἱ ἔρευναι τῶν αἰγυπτολόγων πρὸ πολλοῦ ἀπέδει-

---

1) Τόμ. Γ'. ἀρ. 766.
2) Ἔνθ' ἄνω, ἀρ. 2.
3) Ἔνθ' ἄνω, ἀρ. 5.
4) Ἔνθ' ἄνω, ἀρ. 108.
5) Αὐτ. ἀρ. 3.
6) Αὐτ. ἀρ. 103.
7) Αὐτ. ἀρ. 6.

ξαν, ὅτι ἡ ἀφήγησις αὕτη, ἥτις εὕρηται ἔν τινι χωρίῳ τοῦ ἱστορικοῦ Ταχίτου, εἶναι ἀνυπόστατος· ἐν τούτοις ὁ θεὸς οὗτος ἀνέκαθεν ἐλατρεύετο ἐν Σινώπῃ, καὶ δὲν εἶναι παράδοξον Σινωπεύς τις ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ νὰ ἴδῃ καθ' ὕπνον τὸν πατρῷον αὐτοῦ θεὸν προτρέποντα αὐτὸν ἵνα τῷ προσφέρῃ ἀνάθημά τι. Ἑτέρα τις ἐπιγραφή, εὑρεθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Dr Allard[1], πληροφορεῖ ἡμῖν ὅτι οἱ Ἀλεξανδρινοί, οἱ ἐγκατεστημένοι ἐν Τόμει, εἶχον ἀνεγείρει ναὸν εἰς τὸν Σάραπιν· ἡ ἐπιγραφὴ δὲ αὕτη φέρει χρονολογίαν αἰγυπτιακήν.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ζ'.

Ἀριθ. 62 Κ. Φ. Σ.

Εὑρέθη ἐν ταῖς παρὰ τὸν σταθμὸν τῆς Κωνστάντζας νέαις ἀνασκαφαῖς.

ΑΓΑΘΗΤΥΧΗ
ΑΥΡЄΥΤΥΧΙC
ΑΠЄΛЄΥΘЄΡΟC
ΑΥΡΔΙΟΝΥCΙΟΝ
ΤΟΥΚΑΙ
ΑΙΜΟΝΙΟΥ
ΠΟΙΗCΑCΤΟ
ΜΝΗΜΑΑΝЄ
ΘΗΚΑΤΗΝ
CΤΗΛЄΙΔΑ
ΧΑΙΡЄΠΑΡΟΔЄΙΤΑ

Ἤτοι

Ἀγαθῇ Τύχῃ.
Αὐρ(ήλιος) Εὐτυχίς,
ἀπελεύθερος
Αὐρ(ηλίου) Διονυσίο[υ,
τοῦ καὶ
Αἰμονίου,
ποιήσας τὸ
μνῆμα, ἀνέ-
θηκα τὴν
στηλεῖδα·
χαῖρε παροδεῖτα.

Τὸ ὑποκοριστικὸν στηλὶς ἀντὶ στήλη ἀπαντᾷ συνεχῶς κατὰ τὴν παρηκμακυῖαν ἐποχὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν Κωνστάντζᾳ· εὑρίσκομεν αὐτὸ καὶ ἐπὶ δύο ἄλλων ἐπιγραφῶν[2].

---

1) Αὐτ. ἀρ. 2.
2) Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλ. Φιλ. Σύλλ. Αὐτ. σ. 106, ἀρ. 1. — ΚΟΓΜΑΝΟΥΔΗ, αὐτ. ἀρ. 11. — WEIKUM, αὐτ. ἀρ. 12.—*Transactions* κλ. ἀρ. 32.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Η'.

Ἀριθ. 75 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶναι τὸ στρατιωτικὸν δίπλωμα, τὸ εὑρεθὲν ἐν Κωνστάντζᾳ καὶ δημοσιευθὲν ἤδη[1].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Θ'.

Ἀριθ. 401 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη παρὰ Perrot[2].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ι'.

Ἀριθ. 402 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη παρὰ Perrot[3].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΑ'.

Ἀριθ. 403 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη παρὰ Weikum[4].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΒ'.

Ἀριθ. 404 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη παρὰ C.I.L.[5]

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΓ'.

Ἀριθ. 405 Κ. Φ. Σ.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη παρὰ Weikum[6].

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Dr Cullen, αὕτη σχεδὸν ἐντελῶς ἀντεγράφη ὑπὸ μηχανικοῦ τινος γερμανοῦ, τοῦ κ. Weikum, ὅστις ἐδημοσίευσε τὰ ἀντίγραφα ταῦτα ὡς ἐξ ἰδίας αὐτοψίας ἐν τῷ προμνημονευθέντι ἄρθρῳ, χωρὶς ν' ἀναφέρῃ οὐδὲ κἂν λέξιν περὶ τοῦ εἰς ποῖον ἀνῆκεν ἡ τιμὴ τῆς συλλογῆς τῶν ἐπιγραφῶν

---

1) C. I. L. αὐτ.
2) Αὐτ. ἀρ. 4. — WEIKUM, αὐτ. ἀρ. 1.
3) Αὐτ. ἀρ. 5. — WEIKUM, αὐτ. ἀρ. 2.
4) Αὐτ. ἀρ. 31.
5) Αὐτ. ἀρ. 766.
6) Αὐτ. σ 85, ἀρ. 10.

τούτων. Ὅθεν περιορίζομαι συγκρίνων τοὺς σχετικοὺς ἀριθμοὺς τοῦ κ. Weikum πρὸς τοὺς τοῦ φυλλαδίου, τοῦ ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ κ. Dr Cullen τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ.

Οἱ ἀριθμοὶ 1—10 ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Weikum[1]. Ὁ ἀριθμὸς 6 εὕρηται ἐπίσης παρὰ τῷ κ. Κουμανούδῃ, ὁ ἀριθμὸς 3 παρὰ Desjardins[2], ὁ ἀριθμὸς 7 παρὰ Desjardins[3], ὁ ἀριθμὸς 9= ὁ αὐτὸς καὶ ἀριθμὸς 16α, ἐστὶν ἐπιγραφὴ τῆς Βάρνης μᾶλλον, ἣν ἐδημοσίευσα ἐγὼ αὐτός[4], οἱ ἀριθμοὶ 11, 12, 13, 14 ἐξεδόθησαν παρὰ Weikum[5].

Ὁ δὲ ἀριθμὸς 16 εἶναι ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ἡμετέρου Κώδηκος ὑπ' ἀρ. 62, ἣν ἀνωτέρω ἀντέγραψα, ὁ ἀριθμὸς 17 προέρχεται ἐπίσης ἐκ Βάρνης, εἶναι δὲ ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ὑδραγωγείου τοῦ Τίτου Οὐιτρασίου Πωλλίωνος[6], ὁ ἀριθμὸς 20 δὲν εἶναι εἰμὴ ἕτερον ἀντίγραφον τοῦ ἀριθμοῦ 8.

Ὑπολείπονται τὰ ἀκόλουθα κείμενα, ἅπερ νομίζω ἀνέκδοτα.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΔ'.

Ἀριθ. 19 Dr Cullen.

ΑΒΟΥΛΑΤΑΣΘΕΟΚΤΙΣ
ΙΟΚΛΕΙΑΣΕΤΕΙΜΑΣΕΑΥΤΑ
ΣΠΑΤΡΩΝΑΕΡΓΕΤΑΝΤΦΛ·
ΛΛΑΤΙΝΥΟΝΚ·ΜΑΡΚΙΟΝΤΟΥ
ΡΒΥΠΑΤΟΝΡΕΒΣΕΒ·ΚΑΙ···
ΠΑΡΧΕΙΑΣΜΧΣΙΑΣΗΣΠΙΜΕ
ΛΗΤΑΝΤΟΠΩΝΔΗΜΟΣΙΩΝΠΡΕΣ
ΡΚΛΑΝΑΛΛΙΑΣΑΥΤΑΟΝΙΣΙ··
ΑΣΕΙΣΑΒΟΗΘΟΥΤΡΑΙΤΟΝ
ΤΑΜΙΑΝΑΚΑΙΣΑΡΟΣΙΛΗΣΓΙΜΕ
ΩΝΡΩΜΑΙΟΕΗΡΗΣΑΓΕΡΜΑΝ···
ΒΛΗΤΑΝΠΡΕΣΒΕΥΤΑΝΑΣΙΔ···
ΜΟΥΙΠΠΟΝΕΙΚΟΥΙΟ
ΛΕΟΔΗΚΟΥΚΑΙΔΙΟΝΥΣΙΟ

Ἤτοι

Ἀ βουλὰ τᾶς Θε[μ]ισ[τ-
οκλείας ἐτείμασε[ν ἑ]αυτᾶ-
ς πάτρωνα [καὶ εὐ]εργέταν Τ(ίτον) Φλ(α-
|ούϊον) [Π-
α]λατ[ε]ίν[α Λ]ον(γίονα) Κ(όϊντον) Μάρ-
| κιον Τού-
5. ρβ(ωνα) ὕπατον [π]ρε[σ]β(ευτὰν) Σεβ(α-
| στοῦ) καὶ [ἀ-
ντιςράτηγον) ἐ]παρχείας Μ[υ]σίας [ἐ]πιμε-
λητὰν τόπων δημοσίων πρεσ-
(βευτὰν) κ[αὶ] ἀν[τιστ(ράτηγον) Γ]αλ[ατ]-
|ίας [Λ]υ[κ]αονί[α]ς Ἰ[σ-
αυρί]ας .... θ[ε]οῦ Τραι[α]ν[οῦ
10. ταμίαν ... Καίσαρος [ἔπαρχον] ἴλης
| γ' ἱ[ππ]έ-
ων ῥωμαί[ων] ... Γερμαν[ια·
... πρεσβευτὰν [των
... Ἱππονείκου [τ]ο[ῦ
Λε[ω]δ[ί]κου καὶ Διονυσίο[υ.

Ὁ ῥωμαῖος διοικητής, εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀνηγέρθη, ἐπανευρήηται ἐπὶ τῆς ἑπομένης ἐπιγραφῆς τῆς Τόμεως[1]

T. Flavio Longioni
Q. Marcio Turboni,
leg. Aug(usti) pr(o)pr(aetore),
Titius Crispus cornicul(arius eius.

Ὁ διοικητὴς δὲ οὗτος εἶχε, συνεπείᾳ υἱοθεσίας, διπλοῦν ὄνομα· ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ πληροφορεῖ ἡμῖν ἔτι περὶ τῆς φυλῆς, εἰς ἣν ἀνῆκεν. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, καὶ ἐὰν καλῶς ἀνεπλήρωσα[2] τὸν στίχον 9, ἡ ἐποχὴ αὐτοῦ εἶναι ἡ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Τὰ στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ ἀξιώματα, ἅτινα ἐξεπλήρωσε προηγουμένως, εἰσὶν ἠριθμημένα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ· ἀλλὰ δυστυχῶς παρεμορφώθησαν καθ' ὁλοκληρίαν ἐν τῇ ἀντιγραφῇ.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως γεγονὸς ἐστὶν ἡ ὕπαρξις, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, πόλεώς τινος τῆς Θεμιστοκλείας[3], δωρικῆς καταγωγῆς. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τη-

1) Αὐτ. ἀρ. 1—10.
2) Αὐτ. ἀρ. 103.
3) Αὐτ. ἀρ. 101.
4) Ἐν τῇ *Revue Archéologique*. Paris, 1877. (Fevrier—Mars). ἀρ. 15.
5) Αὐτ. ἀρ. 12, 26, 27, 32, 10.
6) DETHIER et MORDTMANN, *Epigraphik von Byzantion* (ἐν Βιέννῃ, 1864. 4ον. σ. 66). — Ὅρα καὶ *Revue Archéologique*, αὐτ. ἀρ. 7.

1) C. I. L. Τόμ. Γ'. 767.
2) Ἴσως ἀναγνωστέον τὸ τέλος ὡς ἐφεξῆς· «Ἰσ[αυρί]ας, [Π]ό[ντ]ου [Γαλ]α[τ]ι[κ]ο[υ, ταμίαν Καίσαρος, ἴλης γ' [πολ]ι[τ-ῶν ῥωμαί[ων], [ἴλ]ης α' γερμαν[ικῆς, ἐπιμε]λητάν, πρεσβευτὰν Ἀσί[ας. διὰ Τιτί]ου [Κρ]ί[σ]πο[υ κορ]νεικου[λαρ]ίο[υ καὶ Λε[ω]δ[ί]κου καὶ Διονυσίο[υ »—Σημ. Σ. Α.
3) Ἡ λέξις Θεοκτιστοκλείας εἶναι απαράδεκτος, ὡς καὶ τὸ ἐπίθετον θεοκτίστου διδόμενον εἰς πόλιν τινά, ὡς ὂν τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς.

ροῦσιν ἀπόλυτον σιωπὴν ἐπὶ τῆς πόλεως Θεμιστοκλείας· ὅθεν εἶναι μᾶλλον παρὰ βέβαιον, ὅτι πόλις τις ὑπὸ ἄλλο ὄνομα ὑποκρύπτεται ἐκεῖ. Αἱ ἐπιγραφαὶ[1] ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν τὴν ὕπαρξιν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ, ὁμοσπονδίας ἓξ πόλεων (Ἑξάπολις), ἧς πρωτεύουσα ἦτο ἡ Τόμις· μάρμαρόν τι ἔτι ἀρχαιότερον δεικνύει ἡμῖν, ἀντὶ τῆς Ἑξαπόλεως, μίαν Πεντάπολιν. Ὁ Bœckh καὶ ὁ Perrot προσεπάθησαν ν' ἀνεύρωσι τὰς ἓξ ταύτας πόλεις· ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς πόλεις, ὧν ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαί, προτρεπόμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὴν ὁμοσπονδίαν ταύτην ἀπετέλουν αἱ πόλεις Τόμις, Ὀδησσός, Μεσημβρία[2], Ἀπολλωνία[3], Κάλλατις[4] καὶ Διονυσόπολις[5]. Τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι αἱ ἓξ αὗται πόλεις εἰσὶν ἀκριβῶς ἐκεῖναι, ἃς ἀπαριθμεῖ ὁ Ὀβίδιος ἐν τῷ ποιήματι, ἔνθα περιγράφει τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῦ, καθ' ὃν καιρὸν παραπλέει τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τοῦ Εὐξείνου[6]

. . . . per Apollinis urbem
alta sub Anchiali moenia findat itera.
Inde Mesembriacos portus et Odessos et arces
praetereat dictas nomine, Bacche, tuo,
et quos Alcathoi memorant a moenibus ortos
sedibus his profugos constituisse lares,
a quibus adveniat Miletida sospes ad urbem,
offensi quo me compulit ira dei.

Πιθανώτατον εἶναι, ὅτι ἡ Θεμιστόκλεια ἦτο μία τῶν ἓξ τούτων πόλεων· ἐπειδὴ δὲ δὲν ὑπάρχει ἢ μία μόνον πόλις διατηρήσασα τὴν δωρικὴν διάλεκτον μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων, ἡ Μεσημβρία, πιστεύω ὅτι Θεμιστόκλεια δὲν εἶναι ἢ τὸ ἐπίθετον τῆς πόλεως ταύτης[7].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΕ'.

Ἀριθ. 18 Dr Cullen.

ΑΓΑΘΗΤΥΧΗ
ΤΟΝΘΕΟΦΙΛΕΤΑ
ΤΟΝΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
ΓΑΙΟΝΟΥΑΛΕΡΙΟΝ
ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΝ
ΕΥϹΕΒΗΕΥΤΥΧΗ
ϹΕΒΑϹΤΟΝ
ΒΟΥΛΗ·ΔΗΜΟϹ
ΤΟΜΕΤΩΝ

Ἤτοι

Ἀγα[θ]ῇ Τύχῃ.
Τὸν θεοφιλέ[σ]τατον αὐτοκράτορα
Γάϊον Οὐαλέριον
Διοκλητιανὸν
εὐσεβῆ, εὐτυχῆ,
Σεβαστόν·
βουλή, δῆμος
Τομε[ι]τῶν.

Ἦσαν ἤδη γνωσταὶ τρεῖς ἐπιγραφαὶ Τόμεως εἰς τιμὴν τῶν αὐτοκρατόρων[1].

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ιϛ'.

Ἀριθ. 15 Dr Cullen.

Εὑρέθη παρὰ τῷ Βαβαδάγ.

MARIVSCELSVS
MILESCHRVII
CALLVIXITANNOS
XXXXMILITAVIT
ANNOSXXIII
ΠTILVM
POSSVIPVNTLIBETI
VIVOMARIVSMEROVRIVS
EMARIACAREL· · ·
MARIVSTARA

Ἤτοι

. . . Marius Celsus,
miles c(o)h(o)r(tis) VII
. . .[2] vixit annos
XXXX, militavit
annos XXIII.
Ti[t[u]lum
possu[er]unt libe[r]ti[3]
vivo, Marius Mer[c]urius
e[t] Maria Carel[lia et
Marius Tar[s]a.

---

1) Ὅρα PERROT, αὐτ. σ. 192.—Addenda σ. 448.
2) C. I. G. 2053—2055 b. καὶ Addenda.
3) Αὐτ. 2052, 2052 b.
4) Αὐτ. Γ'. 767.
5) Inscription de Baltchik (MERKLIN, αὐτ. σ. 140). ἀριθ. 6.
6) *Tristia*, Α'. 10, 35.
7) Μήπως ἀναγνωστέον «[Δι]ο[νυ]σοκλείας,» ἤτοι Διονυσοπόλεως, ἥτις οὐ μόνον Διονυσόπολις ἀλλὰ καὶ Διονύσου πόλις (ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἐν λ.) ὠνομάζετο, ἀποτελοῦσα μέρος τῆς Ἑξαπόλεως; —Σημ. Σ. Α.

1) ARNETH, αὐτ. ἀρ. 3. — C. I. L. Τόμ. Γ'. ἀρ. 766. — Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος, αὐτ. σ. 106. ἀρ. 2.
2) Ἴσως «[G]all[orum].» —Σημ. Σ. Α.
3) Μᾶλλον «libe[r]i.» —Σημ. Σ. Α.

Ἐπιγραφὴ ἐπικήδειος στρατιώτου τῆς ζ' χώρτης.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΖ'.

Ἀριθ. 22 Dr Cullen.

TICLAVDIFRIV
CLAVDITRTVIIITLACRI
AECHRVSAIDISEAIMOTE
EREPTOANNORVMXVII
ETMENSEXIIDVLCISSIMI
FILCORPVSINPVACIDEMPA
RENTESCIVSPONENDVM

Ἤτοι

. . . Ti. Claudi[o] [Te]r[t]u[llo
Ti.] Claudi T[e]rtu[ll]i [e]t[. .] ri-
ae Chrusaidis [fil]i[o] mo[r]te
erepto annorum xvii
et mens[ium v]ii dulcissimi
fil(ii) corpus in pua[l]idem pa-
rentes [e]iusponendum[curaverunt

Ἡ λέξις πυαλίς ἐνωρὶς ἤδη μετηνέχθη εἰς τὴν *λατινικὴν* γλῶσσαν· εὕρηται ἤδη παρὰ Πλαύτῳ[1], κατά τινα διόρθωσιν τοῦ Lambin κυρωθεῖσαν ὑπὸ Ritschl,

Pòste ibo làutum in puelum : ibi fouébo senec-
| tutém meam

ἔνθα pyelus (puelus) ἐστὶ τὸ ἑλληνικὸν πύελος (baignoire), οὗτινος τὸ ὑποκοριστικὸν ἡ πυελίς.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΙΗ'.

Ἀριθ. 21 Dr Cullen.

ΑΡΑΛΙΣΟΥΙΙΕ ΤΑΙC
ΤΑΥΤΗΣΙΙΝΜΟΓΡΗΙΤΑΛΟ
LΜΑΤΑΗΕΑΙΕΡΟΥΛΕΙC
ΟΥΠΑΙCΟΥΠΡΕCΒΥΤΟΥΝ
ΠΙΟΝΗΛΟΥΠΟΙLΙΑΝ
ΑΛΙΙCΚΗΘΗΠΡΟΤΕΡΟΝΘΠ
ΙΙΟΙΕΛΑΒΕΝΤΟΦLΟΕ

Τὸ ἐπιτύμβιον τοῦτο φαίνεταί μοι ἀνέκδοτον· ἀλλὰ τὸ ἀντίγραφον εἶναι λίαν ἐλλειπὲς καὶ λίαν δυσανάγνωστον.

1) *Stichus*. Δ'. α'. 62.

Ἐπιτραπήτω μοι συγκεφαλαιοῦντι τὴν πραγματείαν ταύτην νὰ ἐπανέλθω ἐπὶ ἐκφράσεώς τινος τῶν ἐπιγραφῶν Τόμεως, ἥτις εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν περὶ αὐτὰς ἀσχοληθέντων. Ἐν τοῖς ψηφίσμασιν[1] ἡ πόλις αὕτη καλεῖται «λαμπροτάτη μητρόπολις καὶ πρώτη τοῦ εὐωνύμου Πόντου Τόμις.» Ὁ κ. J. Millingen[2] ἔδωκε τὴν περὶ τούτου ἐξήγησιν, ἥτις φαίνεται ἁπλουστάτη καὶ φυσικωτάτη. Κατ' αὐτὸν Εὐώνυμος Πόντος δὲν εἶναι ἡ θάλασσα, ἐφ' ἧς κεῖται ἡ Τόμις, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἤπειρος, ἧς μέρος ἀποτελεῖ ἡ Τόμις· εἶναι ὁ Πόντος τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς, ὃν, ὅπως διακρίνωσιν ἀπὸ τοῦ Πόντου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὠνόμασαν *Εὐώνυμον* ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτοῦ θέσεως· διότι διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου εἰσπλέοντας εἰς τὸν Εὔξεινον ἡ χώρα αὕτη ἔκειτο ἀριστερόθεν, ἐνῷ τὸ πλοῖον πρὸς τὰ δεξιὰ πλέον θὰ ἐλάμβανε τὴν πρὸς τὸν Πόντον τῆς Ἀσίας διεύθυνσιν. Ἐν τούτοις ἔκ τινων συγγραφέων ὁδηγούμενος παραδέχομαι μᾶλλον, ὅτι, διὰ τῆς ἐκφράσεως *Εὐώνυμος Πόντος*, παρίστατο ἐν μικρογραφίᾳ ἡ θάλασσα τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἡ ἀναπεπταμένη *εὐωνύμως* τῷ ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου εἰσπλέοντι· διόπερ πόλις τοῦ Εὐωνύμου Πόντου ἐστὶν ἡ κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Πόντου ἀκτῆς. Οὕτω Δίων ὁ Χρυσόστομος[3] λέγει, ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Γετῶν εἰς Μοισίαν, «εἷλον δὲ καὶ ταύτην (δηλ. τὴν πόλιν Ὀλβίαν) Γέται καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ Πόντου πόλεις μέχρις Ἀπολλωνίας.» Ὁ Στράβων[4] χρῆται παρομοίᾳ τινὶ ἐκφράσει· καὶ ὁ ἱστορικὸς Σωζόμενος[5] κατὰ τὸν ς' αἰῶνα, ὁμιλῶν περὶ τῆς Τόμεως λέγει «μητρόπολις δέ ἐστι Τόμις, πόλις μεγάλη καὶ εὐδαίμων, παράλιος, ἐξ εὐωνύμου εἰσπλέοντι τὸν Εὔξεινον καλούμενον Πόντον.» Τὸ περιεργότερον ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ λέξις αὕτη μετετράπη εἰς τίτλον ἐπίσημον, ὡς βλέπει τις ἐν τοῖς ἐπιγραφικοῖς κειμένοις· τὸ γεγονὸς δὲ τοῦτο ἐξηγεῖ λογοπαίγνιόν τι ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ ποιητοῦ Ὀβιδίου, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ἔμενεν ἀκατάλη-

1) Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος, αὐτ. σ. 106—7, ἀρ. 253. — KIRCHHOFF, αὐτ. ἀρ. 2.—ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ, αὐτ. ἀρ. 4, 1.

2) Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος, αὐτ. σ. 106.

3) Σελ. 438, 9.

4) Σελ. 491.

5) Σελ. 661. ἐκδ. Valois.

πτον. Ὁ δυστυχὴς ἐξόριστος ἐν τῇ ἀφηγήσει τῆς εἱμαρμένης αὐτοῦ λέγει[1]

Quem tenet Euxini mendax cognomine litus,
et Scythici vere terra *sinistra* freti.

(ἐμὲ) ὃν κατέχει ἡ ἀκτὴ τοῦ ψευδωνύμως καλουμένου Εὐξείνου, καί, ἀληθῶς εἰπεῖν, ἡ ἀριστερὰ ἤπειρος τῆς σκυθικῆς θαλάσσης.

Τὸ λογοπαίγνιον τοῦτο μεταξὺ τῶν δύο σημασιῶν τοῦ ἐπιθέτου **sinistra**, ἀριστερὰ καὶ δύσφημος, λαμβάνει ἔξοχον σημασίαν, ὅτε βλέπει τις τὴν λέξιν ταύτην ἐν χρήσει ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ὡς λέξιν ἐπίσημον. Οἱ στίχοι[2]

Cum maris Euxini positos ad laeva Tomitas
quaerere me laesi principis ira jubet.

περιέχουσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν μετάφρασιν τῶν λέξεων « μητρόπολις τοῦ εὐωνύμου Πόντου Τόμις.»

Περίεργον δὲ εἶναι νὰ βλέπῃ τις τὸν ποιητὴν ἀρεσκόμενον εἰς τὴν ἔκφρασιν sinistra ἢ laeva καὶ λέγοντα[3]

Hactenus Euxini pars est Romana sinistri
proxima Basternae Sauromataeque tenent.

καὶ πάλιν[4]

Pulsus ad Euxini Naso sinistra freti,

καὶ μετ' ὀλίγον[5]

Nil igitur tota Ponti regione sinistri
quod mea sedulitas mittere posset erat.

1) *Tristia*. E'. 10, 13.
2) *Tristia*. Δ'. 10, 97.
3) Αὐτ. Β'. 197.
4) *Ex Ponto*. B'. 6'. 2.
5) Αὐτ. Γ'. η'. 17.

Αὐτολεξεὶ δὲ ἡ ἔκφρασις *Εὐώνυμος Πόντος* εὕρηται παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ[1]

is quoque, quo *laevus* fuerat sub praeside *Pontus*.

Νόμισμά τι, περιγραφὲν ὑπὸ Sestini[2] καὶ Mionnet[3] φέρει τὴν ἐπιγραφὴν

ΜΗΤΡΟ·ΚΥ·ΠΟΝΤΟΜΕΟϹ

ἀνεξήγητον μέχρι τοῦ νῦν. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι δέον ν' ἀναγνωσθῇ

Μητρο(πόλεως) [Ε]ὐ(ωνύμου) Πόν(του) Τόμεος.

Ἐπιτραπήτω μοι νὰ προσθέσω, ὅτι ἡ ἐφ' ἑτέρου νομίσματος Τόμεως[4] ἐπιγραφὴ

ΤΟΜΗΓΗΤΟΡΟϹ

ἣν δυσεξήγητον κρίνει ὁ σοφὸς νομισματολόγος τοῦ Βερολίνου κ. von Sallet, ἀναγνωστέα καθ' ἡμᾶς *Τόμ(ου) ἡγήτορος* καὶ ἀποδοτέα ἀναμφιβόλως εἰς τὸν κτίστην τῆς πόλεως Τόμον, τὸν καὶ ἐπὶ ἄλλων νομισμάτων μνημονευόμενον. καθὼς καὶ ἐπί τινος ἐπιγραφῆς[5] «ἄστυ περικλήϊστον ἐϋμελίαο Τόμοιο.»

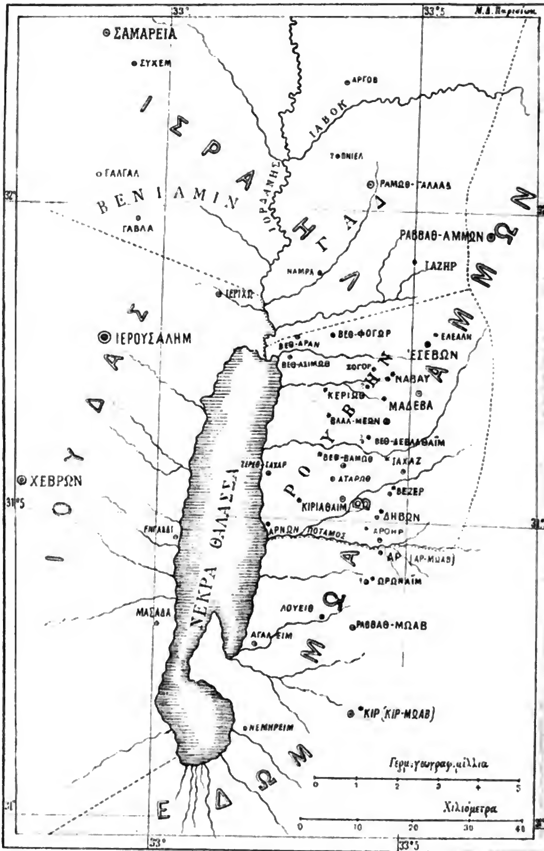
J. Mordtmann.

1) Αὐτ. Δ'. θ'. 119.
2) *Class. Gener*. 6' ἐκδ. σ. 27.
3) *Médailles Grecques*, Supplément. B'. σ. 191, ἀρ. 780. — Ὅρα καὶ V. Sallet, *Zeitschrift fuer Numismatik*. Berlin. Δ'. 276.
4) V. Sallet, αὐτ.
5) Kaibel, αὐτ. ἀρ. 537.

ΧΑΡΤΗΣ

ΠΡΟΣ ΔΙΑΣΑΦΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΩΝ ΤΟΥ ΜΕΣΑ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΜΩΑΒ

Συνταχθεὶς ὑπὸ Dr. P. SCHROEDER.

Σημ: Οἱ δι' ἀστερίσκων (*) σημειωθέντες τόποι εὑρίσκονται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς ΔΗΒΩΝ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΜΕΣΑ[1].

«Ἀρκετὰ φανερόν ἐστι τὸ καθόλου τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης σχέδιον. Τὸ μνημεῖον σύγκειται ἐκ τεσσάρων τμημάτων. Ἐν μὲν τῷ Α' τμήματι[2] ὁ Μέσας, ἐξιστορῶν τὰ καθ' ἑαυτόν, τὴν θέσιν αὐτοῦ καὶ τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ, ἀναφέρει καὶ τὰ προτρέποντα αὐτὸν αἴτια ἵνα τὸν τύμβον τοῦτον ἀνεγείρῃ πρὸς τιμὴν τοῦ παρ' αὐτοῦ λατρευομένου θεοῦ Χαμώς. Ἐν δὲ τῷ Β' τμήματι[3] διηγεῖται τήν τε καταδυνάστευσιν, ἣν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ὑπέστη ὁ Μωάβ, καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραήλ, ἥνπερ ὁ Μέσας τῇ διαταγῇ καὶ βοηθείᾳ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐξετέλεσεν. Ὁ πόλεμος μακρὸν ἐπετείνετο χρόνον, μεταλλαγαῖς τισι ποικιλλόμενος· καὶ ὀργιζομένου μὲν τοῦ Χαμὼς κατὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, κατεδυνάστευεν αὐτὸν ὁ Ἰσραήλ, εὐνοοῦντος δὲ τοῦ Χαμὼς τὴν χώραν αὐτοῦ, ὑπετάσσοντο αὐτῇ οἱ πολέμιοι. Τὸ Γ' τμῆμα διαλαμβάνει πῶς ὁ Μέσας ἀπολαύων, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος, τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης, ἠσχολεῖτο περὶ τὰς ἐσωτερικὰς βελτιώσεις· πόλεις μὲν ἀνοικοδομῶν περιετείχιζε καὶ νέῳ πληθυσμῷ κατῴκιζεν, ἔργα δὲ μεγάλης σπουδαιότητος καὶ ἐκτάσεως ἀνελάμβανε καὶ ἐξετέλει, ὑδραγωγεῖα ἀνορύσσων, δεξαμενὰς κατασκευάζων καὶ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀρνὼν δημόσιον τέμνων δρόμον. Τὸ Δ' τμῆμα κατέστη δυστυχῶς τὴν σήμερον δυσανάγνωστον· περιγράφει δ' ἐκστρατείαν τινὰ τοῦ Μέσα εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη κατὰ τῆς Ὀροναΐμ.

»Οὐδὲ πάντη βάρβαρος ἦτο ὁ παλαιὸς οὗτος τῶν Μωαβιτῶν βασιλεύς. Ἐνήργει μὲν μετὰ σκληρότητος καὶ δεισιδαιμονίας, καθὸ ἀνήκων κατὰ δυστυχίαν εἰς θρήσκευμα, ἐπιβάλλον αὐτῷ τοιοῦτον χαρακτῆρα· ἀλλ' ὅμως ἦν ἀνδρεῖος καὶ γενναῖος στρατιώτης, μὴ φοβούμενος τὴν συνάντησιν εἰς μάχην τριῶν βασιλέων, ὧν ἕκαστος ἦν ἰσχυρότερος αὐτοῦ· ἀπεδείκνυτο δὲ ἔργῳ ὑπέρτερος ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν κατ' ἰδίαν, ἀποφεύγων τὸν πόλεμον κατὰ τῶν τριῶν ἡνωμένων, καίτοι ἀγοράζων ἀντὶ φοβερᾶς θυσίας τὴν ἀποχώρησιν αὐτῶν, ἐπιστάμενος μὲν ὁ ἴδιος τὸ μάχεσθαι, ἐπιστάμενος δὲ καὶ τὸ ἀπολαύειν τῆς εἰρήνης, τῆς μάχης μὴ οὔσης πλέον ἀναγκαίας.

»Ἐμφαίνει δ' ἡ στήλη αὕτη, ὅτι ἥ τε φιλολογία καὶ ὁ πόλεμος ἐκαλλιεργήθησαν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς μικρᾶς ταύτης χώρας, πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Ἀρνὼν κειμένης.

»Νῦν δ' ἐξετάσωμεν ὁποῖον συμπέρασμα ἐξάγειν δυνάμεθα ἐκ τῆς μελέτης τοῦ προκειμένου μνημείου.

»Ὠφελούμεθα πρὸ πάντων ἐντεῦθεν εὑρίσκοντες ἐπιβεβαιούμενον μὲν τὸν τόσον τραγικὸν καὶ τόσον στυγερὸν ἐκεῖνον μῦθον, ὃν μόνον τυχὸν τὸ ἐθνικὸν μῖσος ἠδύνατο ἐφευρίσκειν πρὸς συκοφαντίαν, βλέποντες δ' ἐνώπιον ἡμῶν ἐμφανιζόμενον εἰς σχῆμα σαρκὸς καὶ αἵματος τὸν σκιερὸν τοῦτον δυνάστην, ὅστις καταδείκνυται, καίτοι ἄγριός πως καὶ ὀξύθυμος, ἱκανὸς ὅμως καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ. Ἐντεῦθεν δὲ μανθάνομεν ἐπίσης ὁπόση ἐνεργητικότης ὑπεκρύπτετο εἰς τὰ στήθη καὶ τοὺς βραχίονας τῶν πρώτων φύλων, ἔτι δὲ — τοῦθ' ὅπερ καὶ ἀλλαχόθεν ἐγνωρίζομεν — ὁπόσον περιωρισμένον στάδιον ἐξαρκεῖ πολλάκις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκείνων, ὅσα ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ὑψηλὰ ὑπάρχουσι καὶ τραγικά.

»Ἐκ δὲ τῆς ἀρχαίας ταύτης σημιτικῆς ἐπι-

---

1) Κατὰ τὸ 1871-2 ὁ κ. Dr Schroeder ἐκοινοποίησεν, ἐπιμόνῳ ἀξιώσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, πρῶτον μὲν ἐνώπιον αὐτῆς, εἶτα δὲ καὶ ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου, σπουδαίαν μελέτην περὶ τῆς ἐν Δηβῶν τῆς Παλαιστίνης ἀνακαλυφθείσης μωαβιτικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Μέσα (Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλ. Τόμ. ϛ'. σ. 120 – 138). Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης συνέταξεν ὁ σοφὸς ἡμῶν ἑταῖρος καὶ ἰατρὸς Julius Millingen τὴν νῦν δημοσιευομένην περισπούδαστον διατριβήν, ἣν ἐχορήγησέ μοι προθύμως λίαν ὁ υἱὸς τοῦ μακαρίτου κ. J. R. van Millingen καὶ μετεγλώττισεν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὁ αἰδεσιμώτατος ἐν πρεσβυτέροις κ. C. G. Curtis, μέλος ἐπίλεκτον τῆς ἡμετέρας Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπιστέψας αὐτὴν καὶ δι' ἰδίων ἐμβριθῶν παρεκβολῶν. —Σημ. Σ. Α.

2) Dr SCHROEDER, Ἐπιγραφὴ Μέσα. στίχ. 1—4 (ἐν τῷ Ἑλλ. Φιλολ. Συλλόγῳ. Τόμ. ϛ'. σ. 125).

3) Αὐτ. στίχ. 5—20.

γραφῆς πληροφορούμεθα πρὸς τούτοις, ὅτι τοὐλάχιστον 900 ἔτη π. Χ. εἶχον ἤδη αἱ φυλαὶ τῆς Παλαιστίνης ἀλφάβητον· ὅτι μετεχειρίζοντο αὐτὸ ἐπὶ τῶν δημοσίων μνημείων καὶ αὐτοὶ οἱ λαοί, οἱ ἐπὶ τῶν ἐσχάτων βαθμίδων τοῦ πολιτισμοῦ ἱστάμενοι· ὅτι τοῦτο ἦν κατ' οὐσίαν τὸ ἀλφάβητον, ὅπερ φοινικικὸν παρ' ἡμῖν ὀνομάζεται· ὅτι πιθανώτατα διετέλει ἐν κοινῇ χρήσει παρ'ἁπάσαις ταῖς σημιτικαῖς τῆς Ἀσίας φυλαῖς, ἅτε δὴ παρ'αὐτῶν ἐφευρεθέν· ὅτι τοῦτο ἦν τὸ εἰς Ἑλλάδα εἰσαχθὲν ἀλφάβητον· ὅτι τέλος πάντων αὐτὸ τοῦτο μεταχειρίζονται καὶ τὰ νεώτερα ἔθνη, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐτροποποιήθη ἐν Ῥώμῃ.

»Ὁμολογοῦμεν ὅτι οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν ἐπακριβῶς κατὰ ποίαν ἐποχὴν οἱ Ἕλληνες παρέλαβον τὸ ἀλφάβητον τοῦτο, εἴτε δηλονότι ἀρχαιότερον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, εἴτε μετέπειτα· ἀλλ' ὅμως ἀναμφισβήτητόν ἐστιν, ὅτι τὸ σημιτικὸν ἀλφάβητον, ὁπότε παρέλαβον αὐτὸ οἱ Ἕλληνες, ἦτο ἐντελὲς καὶ συνέκειτο ἐξ 22 στοιχείων· τούτων δὲ τὰ μὲν 21 ἀνευρίσκονται ἐπὶ τῶν σωζομένων λειψάνων τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς. τὸ δὲ 22ον ὑπῆρχε βεβαίως πολλάκις κεχαραγμένον ἐπὶ τῶν ἀπολεσθέντων αὐτῆς λειψάνων. Εἴτε δὲ ἀπ' ἀρχῆς παρέλαβον οἱ Ἕλληνες ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τοῦ σημιτικοῦ ἀλφαβήτου, ἅπερ ἀκολούθως μετεχειρίσθησαν, εἴτε μέρος αὐτῶν, οὐχ ἧττον ἀναντίρρητόν ἐστιν, ὅτι ὅλον αὐτῶν τὸ ἀλφάβητον ἐντεῦθεν ἐπήγασε καὶ ὅτι τὸ σύνολον τῶν στοιχείων εὑρίσκετο εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν, ὅτε καὶ τὸ ἐλάχιστον αὐτοῦ μέρος παρέλαβον.

»Ἡ δὲ γλῶσσα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καταδείκνυσιν, ὅτι οἱ Μωαβῖται ὡμίλουν καὶ ἔγραφον σημιτικήν τινα διάλεκτον, πολλῷ μᾶλλον προσεγγίζουσαν τῇ ἑβραϊκῇ, οὐ μόνον τῶν πέριξ λαλουμένων διαλέκτων, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς φοινικικῆς. Δι' ὅλης δὲ τῆς ἐπιγραφῆς, καθ'ὅσον αὕτη ἀναγινώσκεται, οὐδεμία διακρίνεται ῥίζα, μὴ οὖσα ἑβραϊκή[1].

1) Ἐνταῦθα λήγει ἡ καθαυτὸ μελέτη τοῦ σοφοῦ ἰατροῦ· ταύτης προτάσσεται συγκριτικὸς πίναξ τῶν τῆς μωαβιτικῆς ἐπιγραφῆς κυρίων ὀνομάτων πρὸς τὰ παρὰ τοῖς προφήταις Ἠσαΐᾳ καὶ Ἱερεμίᾳ· τούτων τὰς παραπομπὰς προστιθέμεθα ἐν ὑποσημειώσεσιν, ἐπισυνάπτοντες καὶ τὰ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, τὰ παρ' Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τῷ Ἰεζεκιὴλ καὶ τοῖς Μακκαβαίοις ἀπαντῶντα κύρια τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς ὀνόματα. — Σημ. *C. G. Curtis*.

«*Πίναξ τῶν τῆς ἐπιγραφῆς κυρίων ὀνομάτων.*

Δαιβών[1], Δηβών[2] (Dibon).
Ναβαῦ[3] (Nebo).
Καρσᾶ[4] (Qarcha).
Μαδεβᾶ[5] (Màdebâ), Μαιδαβάν[6] (Medeba).
Βαὰλ Μεών[7] (Baal Mèon).
Κιριαθαΐμ[8] (Kirjathaïm), Καριαθαΐμ[9].
Ἀταρώθ[10] (Atharoth).
Κεριώθ[11] (Qerioth), Καριώθ[12].
Ἰαχάζ[13] (Iachaz), Ἰασσᾶ[14].
Ἀροήρ[15] (Arôer), Ἀρήρ[16].
Βεζέρ[17] (Bezer), Βοσόρ[18](Bozor).
Ἀρνὼν[19] (Arnon) ποταμός.

1) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 1, 20, 28.— ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 18, 22. - [Ὅρα καὶ Ἀριθ. — ΛΒ'. 3, 34.— Σημ. Σ. Α.]

2) ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 2.

3) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 14. — ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 2.—ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 22. — [Ὅρα καὶ Ἀριθ. ΛΒ'. 3.— Σημ. Σ. Α.]

4) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 3, 21, 24, 25.

5) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 8.

6) ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 2. (ἑβραϊκοῦ κειμένου). —Ὅρα καὶ ΙΗΣΟΥ τοῦ ΝΑΥΗ. ΙΓ'.9.—Σημ. *C. G. Curtis*.

7) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 9. — ΙΕΖΕΚΙΗΛ. ΚΕ'. 9.— Σημ. *C. G. Curtis*. [καὶ Beth Baalmeon (αὐτ. στίχ. 29.), καὶ Βεελμεών (Ἀριθ. ΛΒ'. 38) καὶ Μαών (ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 23).—Σημ. Σ. Α.]

8) Ἐπιγραφῆς Μέσα. αὐτ. στίχ. 10.

9) ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 23. — ΙΗΣΟΥ τοῦ ΝΑΥΗ. ΙΓ'. 19. — Σημ. *C. G. Curtis*. [καὶ Καριαθαΐμ (Ἀριθ. ΛΒ'. 37).—Σημ. Σ. Α.]

10) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 10, 11. — Ὅρα καὶ Ἀριθμοὺς ΛΒ'. 3, 34. — Σημ. *C. G. Curtis*.

11) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 12.

12) ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ' 24, 40.

13) Ἐπιγραφῆς Μέσα. αὐτ. στίχ. 18, 20.

14) ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 4.— ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 34. — [Ὅρα καὶ Ἀριθ. ΚΑ'. 23.—Σημ. Σ. Α.]

15) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 26. — ΗΣΑΙΑ. ΙΖ'. 2.— [Ὅρα καὶ Ἀριθ. ΚΑ'. 26.— ΛΒ'. 34.—Σημ. Σ. Α.]

16) ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 19.

17) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 27. — Μακκαβαίων. Α'. ε'. 26.—Σημ. *C. G. Curtis*.

18) ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 24.

19) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. στίχ. 26. —

Βὲθ Βαμώθ[1] (Beth Bamoth), Βὲθ Μαών[2].
Δαιθλαθαίμ (Beth Diblathaïm)[3].
Ὀροναίμ[4] (Horonaïm), Ἀρωνιέϊμ[5], Ὡρωναίμ[6].

»Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κύρια ὀνόματα[7].

»Παρατιθέμεθα δὲ καὶ κείμενά τινα[1] ἐκ τῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς περὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἰσραηλιτῶν καὶ Μωαβιτῶν.

»Καὶ ὁ μὲν Σοφονίας[2] λέγει

«Ἤκουσα ὀνειδισμοὺς Μωὰβ καὶ κονδυλισμοὺς υἱῶν Ἀμμών, ἐν οἷς ὠνείδιζον τὸν λαόν μου, καὶ ἐμεγαλύνοντο ἐπὶ τὰ ὅριά μου.

»Διὰ τοῦτο, ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος τῶν δυνάμεων ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, διότι Μωὰβ ὡς Σόδομα ἔσται, καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν ὡς Γόμορρα, καὶ Δαμασκὸς ἐκλελειμμένη ὡς θιμωνία ἅλωνος, καὶ ἠφανισμένη εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οἱ κατάλοιποι λαοῦ μου διαρπῶνται αὐτούς, καὶ οἱ κατάλοιποι ἔθνους μου κληρονομήσουσιν αὐτούς.

»Αὕτη, αὐτοῖς ἀντὶ τῆς ὕβρεως αὐτῶν, διότι ὠνείδισαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν ἐπὶ τὸν Κύριον τὸν Παντοκράτορα.

»Ἐπιφανήσεται Κύριος ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ νῆσοι τῶν ἐθνῶν.»

»Ὁ δὲ Ἀμὼς[3] προστίθησιν

«Τάδε λέγει Κύριος· ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις Μωὰβ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν κατέκαυσαν τὰ ὀστᾶ βασιλέως τῆς Ἰδουμαίας εἰς κονίαν.

»Καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς Μωάβ, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια τῶν πόλεων αὐτῆς· καὶ ἀποθανεῖται ἐν ἀδυναμίᾳ Μωὰβ μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος.

»Καὶ ἐξολοθρεύσω κριτὴν ἐξ αὐτῆς, καὶ πάντας ἄρχοντας αὐτῆς ἀποκτενῶ μετ' αὐτοῦ, λέγει Κύριος.»

»Ὁ δὲ Ἰεζεκιὴλ[4] ἀνακράζει

ΗΣΑΙΑ. Ιϛ'. 2.—ΙΕΡΕΜΙΑ ΛΑ'. 20 —[καὶ Ἀριθμῶν. ΚΑ'. 13.—Σημ. Σ. Α.]

1) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. ϛίχ. 27.—Ἀριθμῶν. ΚΑ'. 19, 20. —Σημ. *C. G. Curtis.*

2) ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 23.

3) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. ϛίχ. 29. — ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 5.—Σημ. Σ. Α.

4) Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. ϛίχ. 30-2.

5) ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 5.

6) ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 3, 5, 34.

7) Εἰς τὸν Πίνακα τοῦτον προσθετέα καὶ τάδε· α) Schiran ἢ Scharon (Ἐπιγραφῆς Μέσα, αὐτ. ϛ. 12), ἡ αὐτὴ πόλις κατὰ τὸν κ. Dr Schroeder, (αὐτ. σελ. 124) πρὸς τὴν Sibmah, Σεβαμᾶ (ΗΣΑΙΑ. Ιϛ'. 8, 9.—Ἀριθμῶν. ΛΒ'. 3, 38 — ΙΗΣΟΥ τοῦ ΝΑΥΗ. ΙΓ'. 19)· 6) Sereth Macharath (Ἐπιγρ. Μέσα. ϛ. 12), ἴσως Σεραδά (ΙΗΣΟΥ τοῦ ΝΑΥΗ. αὐτ.) καὶ Μασερέθ (αὐτ. 6)· γ) Kémosch (Ἐπιγρ. Μέσα. ϛ. 1, 17). Χαμώς (ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 7). δ) Mescha (Ἐπιγραφῆς Μέσα. ϛ. 1), ὁ Μωσὰ τῆς Π.Δ. (Δ' Βασιλειῶν γ'. 4)· ε) Ambri (Ἐπιγρ. Μέσα. ϛ. 5), Ὀμρί (Γ' Βασιλ. Ιϛ'. 16). Ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα κύρια ὀνόματα, μὴ ἀναγινωσκόμενα μὲν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Μέσα, ἀλλ' ἀνήκοντα τῇ χώρᾳ τῶν Μωαβιτῶν· ὁπόθεν εἰκάζομεν, ὅτι ὁ μακαρίτης J. Millingen ἐσκόπευεν ἵνα καὶ περὶ τὴν γεωγραφίαν τῶν χωρῶν ἐκείνων ἀσχοληθῇ, ὅτε προφθὰς ὁ θάνατος ἔκοψε τὸ νῆμα πολυτίμου ζωῆς. Ἰδοὺ τὰ ἐν λόγῳ ὀνόματα· «Ἐλεαλή (Elealeh), Λουείθ (Luhith), Νεμηρείμ (Nimrim), Ἀγαλείμ (Eglaïm), Αἰλείμ (Bir-Elim), Δειμὼν Ἄραβας (Dimon), Σὲθ καὶ Ἰαζὴρ παρ' Ἡσαΐᾳ· Ἀλώθ, Γαιμώλ, Ρεφὰς καὶ Μωφὰς παρ' Ἰερεμίᾳ· Ἐσεβὼν (Heschbon) παρ' Ἡσαΐᾳ καὶ Ἰερεμίᾳ, Σηγὼρ παρ' Ἡσαΐᾳ καὶ Ζογόρα παρ' Ἰερεμίᾳ· ἔτι δὲ Μισγάβ, Κιρμωάβ, Ἄρ, Κιριαθυζώθ. Καὶ τῷ ὄντι ἀνεύρομεν παρὰ μὲν τῷ Ἡσαΐᾳ τὰ ὀνόματα Ἐλεαλή (ΙΕ'. 4. Ιϛ'. 9. — Ὅρα καὶ Ἀριθμῶν. ΛΒ'. 3, 37), Λουείθ (ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 5), Νεμηρείμ (αὐτ. 6.—Ὅρα καὶ Ναμρὰμ (Ἀριθμῶν. ΛΒ'. 36) ἢ Ναμρὰ (αὐτ. 3) ἢ Νεβρεὶν παρ' Ἰερεμίᾳ (ΛΑ'. 34), —Ἀγαλείμ (ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 8), Αἰλείμ (αὐτ.), Δειμὼν Ἄραβας (αὐτ. 9), Σὲθ (ΗΣΑΙΑ. Ιϛ'. 7) καὶ Ἰαζὴρ (αὐτ. 8). —Ὅρα καὶ παρ' Ἰερεμίᾳ (ΛΑ'. 32). —καὶ Ἀριθμῶν (ΚΑ'. 24. ΛΓ'. 1, 35). —παρ' Ἰερεμίᾳ δὲ μόνῳ τὰ Ἀλώθ (ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 5), Γαιμώλ (αὐτ. 23), Ρεφὰς (αὐτ. 21) καὶ Μωφάς (αὐτ.)· παρ' ἀμφοτέροις δὲ συνάμα Ἐσεβὼν (ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 4. Ιϛ'. 8, 9.— ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 2, 34.—Ὅρα καὶ Ἀριθμῶν. ΚΑ'. 27. ΛΑ'. 3, 37), Σηγώρ (ΗΣΑΙΑ. ΙΕ'. 5), Ζογόρα (ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 4) ἢ Ζογόρ (αὐτ. 34).—Σημείωσις Σ. Ἀριστάρχου.

Ἐν τῷ ἑβραϊκῷ κειμένῳ εὕρηται Μισγάβ (ΙΕΡΕΜΙΑ. ΛΑ'. 1. —ΗΣΑΙΑ. ΚΕ'. 12.). Κιρμωὰβ καὶ Ἄρ (ΗΣΑΙΑ. ΙΕ. 1), Κιριαθυζιώθ (Ἀριθμῶν ΚΒ'. 39).—Σημ. *C. G. Curtis.*

1) Ἐκ τῶν ἐν τέλει τῆς μελέτης τοῦ μακαρίτου ἰατροῦ παρατιθεμένων κειμένων εἰκάζομεν, ὅτι ἐσκόπευεν ἵνα σχολιάσῃ ἐντεῦθεν τὴν ἐπιγραφὴν Μέσα· διότι τὰ κείμενα ταῦτα ἀφορῶσιν ἅπαντα τὴν ἐπικρεμαμένην ἐκδίκησιν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς Μωάβ, ἕνεκα τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς, οὐ μόνον δηλονότι τοῦ στυγεροῦ διὰ τοῦ πυρὸς κακουργήματος, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἁμαρτιῶν, αἵτινες παρήχθησαν ἐκ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας τῶν Μωαβιτῶν. — Σημ. *C. G. Curtis.*

2) Β'. 8—11.

3) Β'. 1—3.

4) ΚΕ'. 8—12.

«Τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν εἶπε Μωάβ, ἰδοὺ οὐχὶ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη, οἶκος Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα;

»Διὰ τοῦτο ἰδού, ἐγὼ παραλύω τὸν ὦμον Μωὰβ ἀπὸ πόλεων ἀκρωτηρίων αὐτοῦ, ἐκλεκτὴν γῆν, οἶκον Βεθασιμοὺθ ἐπάνω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας.

»Τοὺς υἱοὺς Κεδὲμ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, δέδωκα αὐτῷ εἰς κληρονομίαν, ὅπως μὴ μνεία γένηται τῶν υἱῶν Ἀμμών.

»Καὶ εἰς Μωὰβ ποιήσω ἐκδίκησιν, καὶ ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ Κύριος.»

»Ὁ δὲ Ἡσαΐας, ἐκτὸς ὁλοκλήρου τοῦ ΙΕ' κεφαλαίου, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ «Προφητεία κατὰ Μωάβ» λέγει[1]

«Ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν Μωάβ, ὑβριστὴς σφόδρα. τὴν ὑπερηφανίαν ἐξῆρα· οὐχ οὕτως ἡ μαντεία σου, οὐχ οὕτως.

. . . .

»Καὶ ἔσται εἰς τὸ ἐντραπῆναί σε, ὅτι ἐκοπίασε Μωὰβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς, ὥστε προσεύξασθαι, καὶ οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτόν.

»Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Μωάβ, ὁπότε ἐλάλησε.

»Καὶ νῦν λέγω, ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα Μωὰβ παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ, καὶ καταλειφθήσεται ὀλιγοστός, καὶ οὐκ ἔντιμος.»

»Ὁ δὲ Ἱερεμίας ἀφιεροῖ εἰς τοὺς Μωαβίτας ὁλόκληρον τὸ ΛΑ' κεφάλαιον, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ «Κατὰ Μωάβ.»

»J. Millingen.»

Παρεκβολαὶ εἰς τὴν ἄνω Μελέτην.

Ἐλλειπόντων, ὡς προείπομεν, τῶν τοῦ μακαρίτου σχολίων, οὐδαμῶς ἄσκοπον φαίνεται ἵνα ἐπιφέρωμεν, ἐξ ἄλλων πηγῶν ἀρυόμενοι, παρατηρήσεις τινὰς ἀφορώσας τὸ προκείμενον ζήτημα.

Πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν ἀνέγνωμεν ἐν τῷ *Φύλακι*[2]· «Ὁ λίθος οὗτος χρησιμεύει ὡς σπουδαία ἀναπλήρωσις τῶν συνοπτικῶς τε καὶ σποράδην ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ λεχθέντων περὶ τῆς Μωάβ· ἐξηγεῖ π. χ. τὴν αἰτίαν τῆς κάπως δυσνοήτου διακηρύξεως τῆς Δ' Βασιλειῶν[3], καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς τῆς Μωάβ, μὴ δυνάμενος ἀντιστῆναι πλέον τοῖς συμμαχοῦσι βασιλεῦσι τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τῆς Ἰδουμαίας, ἀνήνεγκεν ὡς ὁλοκαύτωμα τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον. . . . . καὶ ἐγένετο μεταμέλος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη τοῦ Μέσα ἀποδείκνυσιν, ὅτι οἱ σύμμαχοι, εὐτυχεῖς ὄντες ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκστρατείας, ἡττήθησαν ἀκολούθως. Ἴσως οἱ Μωαβῖται, ἀφοῦ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν προέβη ἐξ ἀπελπισίας εἰς τὴν σκληρὰν ἐκείνην ἀπόφασιν, παρωργισμένοι μέχρι λύσσης ἐποίησαν καὶ πάλιν ἔξοδον ἐκ τῆς πόλεως, πρὸς ἐκδίωξιν τῶν ἐπελθόντων πολεμίων. Συνάμα δὲ προφανῆ καθίστησιν ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ Μέσα τὴν μετέπειτα ἔκβασιν τοῦ πολέμου, ὁπόθεν ἐπετεύχθη ἡ ἀπόλαυσιςπλήρους ἀνεξαρτησίας ἐκ μέρους τῶν Μωαβιτῶν καὶ ἡ προσάρτησις εἰς αὐτοὺς ἁπάσης τῆς πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀρνὼν κειμένης χώρας, τῆς χώρας ἐκείνης, ἣν ἐπὶ μὲν Μωϋσῆ αἱ πέραν τοῦ Ἰορδάνου φυλαί, ὁ Ῥουβήν, ὁ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, ἀφήρεσαν τῶν χειρῶν τῶν Ἀμορραίων, ἤδη δὲ πρὸ μικροῦ οἱ Ἀμορραῖοι εἶχον ἁρπάσει πάλιν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Μωάβ. Οὕτω δὲ ἀπέδωκεν ὁ Μέσας τῇ βασιλείᾳ τῆςΜωὰβ τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς ὅρια καὶ τὴν πρώτην ἐκείνην λαμπρότητα, ἧς ἀπήλαυε πρὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Σηὼν [βασιλέως τῶν Ἀμορραίων], εἰσβολῆς, ἣν ἐξύμνουν οἱ ἐπὶ Μωϋσῆ Ἑβραῖοι, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν *Ἀριθμῶν*[1]. Τοῦ λοιποῦ δὲ διετέλουν οἱ Μωαβῖται ἀτάραχοι καὶ εὐημεροῦντες μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἡσαΐου. Τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα ἐξηγοῦσι τὸ φαινόμενον, ὅπερ προξενεῖ ἑκάστοτε ἀμηχανίαν εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὴν ἀπόλαυσιν δηλονότι δυνάμεως, πλούτου καὶ εὐημερίας ἐκ μέρους τοῦ μωαβιτικοῦ λαοῦ μέχρι τῆς ὥρας, καθ' ἣν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔτη μετὰ τὸν Μέσαν, ὁ Ἡσαΐας[2] ἔβλεπε τὸ ὅραμα ἐκεῖνο τὸ κατὰ τῆς Μωαβίτιδος.»

Οὐδαμῶς ἀπᾴδουσι πρὸς ὅσα ἔφθημεν εἰπόντες τὰ ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου θεολόγου Pusey γραφέντα ὀκτὼ ἔτη πρὶν ἢ ἀνακαλυφθῇ ὁ προκείμενος λίθος. Σχολιάζων οὗτος[3] τὸ ἐδάφιον τοῦ προφήτου[4] Ἀμώς,

ἀνθ' ὧν κατέκαυσαν τὰ ὀστᾶ βασιλέως τῆς Ἰδουμαίας εἰς κονίαν.

---

1) Ις'. 6, 12—14.
2) *Guardian*. 1872. Ἰανουαρίου 8.
3) Γ'. 27.

---

1) ΚΑ'. 27, 30.
2) ΙΕ'. Ις'.
3) E. B. PUSEY, *The Minor Prophets* (ἐν Λονδίνῳ, 1860. 4ον). σ. 169, 170.
4) Β' 1.

λέγει· «Συνήθως οἱ ἄνθρωποι παροργίζονται »πολλῷ πλέον κατὰ τῶν φίλων ἢ τῶν συμμά»χων ἐκείνου, ὃν φοβοῦνται ἢ μισοῦσιν, ἢ κατ᾽αὐ»τοῦ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐχθροῦ· ἡ ὀργὴ τοῦ Μέ»σα ἐτράπη ἰδίως κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς »Ἰδουμαίας, ὡς συμμάχου τῶν Ἰσραηλιτῶν.

«Καὶ ἔλαβε μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν, διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδώμ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν[1].»

»τ. ἔ. οὐδόλως ἐτράπησαν εἰς φυγὴν πρὸς τὴν »ἔρημον· ἀλλὰ προσεπάθησαν ἵνα καταφθάσωσι »καὶ προσβάλωσι τὸν βασιλέα·

«Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον[2].»

»τὸν τοῦ βασιλέως δηλονότι τῆς Ἰδουμαίας, »αἰχμαλωτισθέντα, ὡς φαίνεται·

«Καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους[3].»

Ἐνταῦθα ἀναφέρει ὁ καθηγητὴς κ. Pusey τὴν τοῦ Θεοδωρήτου[4] γνώμην· «Ἀπειλεῖ δὲ »καὶ τῇ Μωὰβ τὸ πολεμικὸν ἐκεῖνο πῦρ, καὶ »λέγει σὺν τῷ λαῷ καὶ τοὺς ἄρχοντας παραδώ»σειν ὀλέθρῳ, ἐπειδὴ πρὸς ταῖς πολλαῖς αὐτῶν »ἀσεβείαις πολλὴν κατὰ τοῦ *Ἰδουμαίων βασι»λέως* ἔδειξαν θηριωδίαν. Τοῦτον γὰρ ἐπίκου»ρόν ποτε γενόμενον τοῦ Ἰσραηλιτῶν βασιλέως, »ὕστερον λοχήσαντες, καὶ λαβόντες αἰχμάλω»τον, τοῖς σφετέροις εἰδώλοις θυσίαν προσήνεγ»καν καὶ μέχρι τοσούτου τὴν πυρὰν ἐκείνην ἐξέ»καυσαν ἕως καὶ τὰ ὀστᾶ τῷ πυρὶ κατεδαπά»νησαν ἅπαντα.»

Κατὰ τὸν κ. Pusey ἐννοητέον ἐνταῦθα οὐχὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα τῶν Ἰδουμαίων, ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ, τὸν ἐπίδοξον διάδοχον, ὅστις πολλάκις ὠνομάζετο καὶ *βασιλεύς*. Ταύτην δὲ τὴν ἑρμηνείαν ἐπιδέχεται, κατὰ τὸν κ. Grabe[5], καὶ τὸ κείμενον τῶν Ο'— τὸ ψιλὸν πνεῦμα ἀντὶ τοῦ δασέος διατηροῦν—«τὸν υἱὸν αὐτοῦ» ἀντὶ «τὸν υἱὸν αὑτοῦ.»

Μετὰ δὲ τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην θυσίαν τοῦ

1) Δ' Βασιλειῶν. γ'. 26.
2) Αὐτ. 27.
3) Αὐτ.
4) ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ, ἐπισκόπου Κύρου. (ἔκδ. Migne. ἐν Παρισίοις. 1859 μ. 8ον). Τόμ. Β'. σ. 1672. 1673.
5) Παλαιὰ Διαθήκη κατὰ τοὺς Ο'. (ἔκδ. Field ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοῦ Grabe. ἐν Ὀξωνίᾳ, 1859. 8ον).—Δ' Βασιλειῶν. γ'. 27.

υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ βασιλέως τῶν Ἰδουμαίων, ὅστις, καθὸ σύμμαχος καὶ ὑπήκοος ὑπάρχων τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀκουσίως ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν, κατανοοῦνται εὐκόλως καὶ ὁ μετάμελος καὶ ἡ ἀποχώρησις τῶν συμμάχων. Ὅπως δὲ κατὰ Θουκυδίδην[1] ὁ *μετάμελος* τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς Συρακούσας προῆλθεν ἐξ ἀπροσδοκήτου τινὸς γεγονότος καὶ μεγάλης τινὸς ἐκπλήξεως, («οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ ἀθυ»μίας ἦσαν, καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν, »πολὺ δὲ μείζων τῆς στρατείας ὁ *μετάμελος*»), οὕτω καὶ οἱ κατὰ τοῦ Μέσα ἑνωθέντες σύμμαχοι ἀπεσύρθησαν φαίνεται αἰφνιδίως οὐχὶ δι᾽ὅπλων διωχθέντες, ἀλλ᾽ ἐξ ἀγανακτήσεως κατὰ φρικαλέου τινὸς καὶ ἀπροόπτου κακουργήματος καὶ ἐξ ἀθυμίας διαλυθέντες.

Ἐπιλείψει ἡμᾶς ὁ χρόνος ἐξηγοῦντας λεπτομερῶς καὶ ἄλλα τῆς μωαβιτικῆς ἱστορίας γεγονότα, ἅπερ ἐκ πρώτης ὄψεως αἰνιγματώδη φαίνονται εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Π. Δ. Ἀρκούμεθα δὲ ἀναφέροντες τὸν Pusey σχολιάζοντα[2] τὸ Δευτερονόμιον[3]

«Οὐκ εἰσελεύσεται Ἀμμανίτης καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίου, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς οὐκ εἰσελεύσεται εἰς ἐκκλησίαν Κυρίου, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.»

»Οὐδόλως βεβαίως ἐξ ἐθνικῆς ἀντιπαθείας »προέκυψεν ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν Μωαβιτῶν καὶ »τῶν Ἀμμανιτῶν μέχρι δεκάτης γενεᾶς· κυρίως »προὐτίθετο ἵνα προλάβῃ τὴν διαφθορὰν τοῦ »Ἰσραὴλ ἐκ τῆς συναναστροφῆς μετ᾽ἐκείνων τῶν »ἐθνῶν· ἐφευρέθη δὲ ἐξ ἀνάγκης ὡς μέτρον προ»φυλακτικὸν κατὰ τῆς ἀσελγείας τῶν εἰδωλο»λατρειῶν αὐτῶν, κλ.»

Ὁ αὐτὸς καθηγητὴς σχολιάζων[4] τὸν Σοφονίαν[5]

«Ἤκουσα ὀνειδισμοὺς Μωάβ, καὶ κονδυλισμοὺς υἱῶν Ἀμμών, ἐν οἷς ὠνείδιζον τὸν λαόν μου, καὶ ἐμεγαλύνοντο ἐπὶ τὰ ὅριά μου.»

παρατηρεῖ, ὅτι πολὺ αὐστηρότερον προσηνέχθη ὁ προφητάναξ Δαβὶδ πρὸς τὰς φυλὰς ἐκείνας ἢ πρὸς ἅπαντα τὰ λοιπὰ ἔθνη, ἅπερ ἐνίκησεν· ἀνέλαβε κατὰ τῶν Μωαβιτῶν ἔσχατόν τινα μέχρι θανάτου ἀγῶνα, καθ᾽ ὃν ἡ σωτηρία

1) Η'. 55.
2) E. B. PUSEY, αὐτ. σ. 462.
3) ΚΓ'. 3.
4) E. B. PUSEY, αὐτ. σ. 462—463.
5) Β'. 8.

τοῦ Ἰσραὴλ τότε μόνον ἐξησφαλίσθη, ὅτε ἄρδην καὶ κατὰ κράτος οἱ ἐφορμῶντες ἐξωλοθρεύθησαν.

Ἐν τέλει δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι ἡ ἐνεστῶσα τῶν χωρῶν ἐκείνων κατάστασίς ἐστιν ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ προφητειῶν, ὧν ἡ ἐκπλήρωσις καθ' ἑκάστην γενεὰν τελειοῦται καὶ ὧν μαρτυρίαι ἁπανταχόθεν προβάλλονται. Οἱ Ἰσραηλῖται δεικνύουσι μέν, εἶπεν ὁ Αὐγουστῖνος[1], εἰς τοὺς ἄλλους, ὡς λίθοι ἐνόδιοι τὴν ὁδὸν σωτηρίας, ἀλλ' αὐτοὶ ἀναίσθητοι ὄντες οὐδόλως ἀκολουθοῦσιν αὐτήν· «Nunc vero, aliis demonstrato vitae fonte, ipsi sunt »mortui siccitate. Facti sunt eis tanquam »lapides ad milliaria viatoribus ambulantibus »aliquid ostenderunt sed ipsi stolidi atque »immobiles remanserunt.» Καὶ τὴν σήμερον ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι μὴ ὁμολογοῦντες τὴν ἀλήθειαν ἢ διστάζοντες περὶ αὐτῆς, ὅτε αἴφνης ἀνοίγεται ἡ γῆ, ἐξέρχονται λίθοι καὶ δι' ἀφώνου τινὸς εὐγλωττίας κηρύττουσι τὴν ἀλήθειαν τῶν τοῦ Πανσόφου χρησμῶν. Οὕτω δὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐκπληροῦται ὁ τοῦ Θεανθρώπου λόγος[1]·

«λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.»

C. G. Curtis.

1) SANCTI AUGUSTINI, Opera (ἐκδ congreg. Sti Mauri. ἐν Παρισίοις. 1842. φύλλ.) Τόμ. Ε'. σ. 1027.

1) ΛΟΥΚ. ΙΘ'. 40.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΣΥΜΗΣ.

Ἡ νῆσος Σύμη ἀναπετάννυται ἐν τῷ Καρπαθίῳ Πελάγει, κατὰ Μελέτιον τῶν Ἀθηνῶν[1]. Εἶχε δὲ κατὰ Πλίνιον[2] ὀκτὼ καλοὺς λιμένας, ὧν ἓξ μνημονεύονται καὶ τὴν σήμερον[3], ὁ Γιαλὸς (Αἰγιαλός), ὁ Πανερμιώτης (Πάνορμος), τὸ Πέδι (Πεδίον), ὁ Νημποριός (τὸ Ἐμπόριον), ὁ Μιλιανός (Αἰμιλιανός;) καὶ τὰ Λάπαθα (ὁ Λάπαθος). Εἰς τὰς Σποράδας ἀνήκουσα[4] ἀπετέλει, φαίνεται, ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν, μέρος τοῦ ΙΔ' Θέματος τῶν Κιβυρραιωτῶν[5].

1) ΜΕΛΕΤΙΟΥ, Γεωγραφία. (ἐκδ. 6' ἐν Βενετίᾳ, 1807. 4 Τόμ. 8ον). Γ'. σ. 222.

2) PLINII, *H. N.* Ε'. 36, 133.

3) Κ. ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ, Συμαΐς (ἐν Ἀθήναις, 1849. 8ον). σ. ζ'. — Μ. ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ἡ νῆσος Σύμη (ἐν Ἀθήναις, 1880. 8ον). σ. 2. — Εἰ δὲ παραπομπὴ καὶ εἰς τὴν πολυθρύλλητον Συμαΐδα ἐγένετο, οὐχὶ πάντως διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ λήρους τοῦ δῆθεν Εὐλύρου, οὐδὲ διὰ τοὺς ψευδοσόφους μύθους τοῦ ἀνυπάρκτου Λαοστέφου, ἀλλὰ διότι ἐνιαχοῦ τὴν σημερινὴν τῆς νήσου κατάστασιν περιγράφων ὁ πλαστογράφος, ἀκριβεστέρας τινὰς πληροφορίας δίδωσιν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως πιστευτὸς γένηται καὶ εἰς τὰ ἀποφώλια αὐτοῦ τερατεύματα.

4) POMPONII MELAE. Β'. ζ'. 11.

5) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. ἐκδ. Βόννης. Τόμ. Γ'. σ. 36, 37.

Ἡ ὁμώνυμος αὐτῇ πόλις Σύμη κεῖται, κατὰ τὸν χάρτην τοῦ Kiepert[1] 25°,30' ἀν. μήκους καὶ 36°,36 βορ. πλάτους.

Μεταξὺ τῶν προϊόντων τῆς νήσου κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἐκ παρεννοήσεώς τινος, συγκαταλέγεται καὶ ὁ σῖτος[2]· προῆλθε δ' ἡ παρεννόησις αὕτη ἕνεκα δύο νομισμάτων, φερόντων ἔνθεν μὲν σταχύων ἄμαλλαν ἢ στέφανον μετ' ἐπιγραφῆς ΣΥΜΑΙΩΝ, ἔνθεν δὲ κεφαλὴν Δήμητρος σταχυοστεφοῦς[3]· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Eckhel, μνείαν τῶν νομισμάτων τούτων ποιούμενος[4], παρενείρει ὅτι μόνος ὁ Goltzius ἐξέδωκεν αὐτὰ καὶ ἐπισυνάπτει ὅτι ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ τῶν Ἐρεσίων Λέσβου, γνωστοῦ ἄλλως τε ὄντος, ὅτι ὁ πλαστογράφος Goltzius ἐν τῇ νομισματικῇ προελέανε τὴν εἰς τὴν παλαιογραφίαν ὁδὸν τῷ Συμαίῳ Σιμωνίδῃ, οὐδόλως διστάζομεν ἵνα ἀποδώσωμεν τὰ νομίσματα ταῦτα εἰς τὴν Ἐρε-

1) KIEPERT, *Carte générale de l'Empire Ottoman* (ἐν Βερολίνῳ. 1867. φύλλ.).

2) DAPPER, *Description des Isles de l'Archipel* (ἐν Ἀμστελοδάμῳ, 1703. φύλλ.). σ. 162. — L. LACROIX, *Iles de la Grèce* (ἐν Παρισίοις 1853. 8ον). σ. 194 — Μ. ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ, αὐτ. σ. 12.

3) DAPPER, αὐτ. σ. 552.

4) ECKHEL, *D. N. V.* Β'. σ. 606.

σον Λέσβου, μεταβληθείσης ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ Goltzius τῆς ἐπιγραφῆς ΕΡΕΣΙΩΝ εἰς ΣΥΜΑΙΩΝ, ὅπως νομισθῶσι νομίσματα Σύμης, ἀγνώστου χώρας εἰς τὴν νομισματικὴν γεωγραφίαν. Ὁ δόλος οὗτος ἀπεκαλύφθη, φαίνεται· διότι οἱ νεώτεροι νομισματολόγοι ἀπὸ τοῦ Mionnet καὶ ἐφεξῆς ἐξωβέλισαν ἐκ τῆς Σύμης τὰ ψευδεπίπλαστα ταῦτα νομίσματα.

Εἰ δὲ σίτου παραγωγὸς οὐδόλως ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, μαχίμους ὅμως πέρδικας οὐ μόνον εἶχεν ἄλλοτε, ὡς παρ' Εὐσταθίου τοῦ Θεσσαλονίκης μανθάνομεν[1], ἀλλ ἔχει ἔτι καὶ νῦν[2].

Περὶ δὲ θαλάσσια ἔργα ἀνέκαθεν ἠσχολοῦντο οἱ Συμαῖοι. Ἰδοὺ τί γράφει ὁ Κόϊντος Σμυρναῖος[3] περὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Νιρέως, βασιλέως τῆς Σύμης, εἰς τὸν τρωϊκὸν μεταβάντος πόλεμον[4]·

Πουλυδάμας δὲ Κλέωνα καὶ Εὐρύμαχον βάλε δουρί,
οἳ Σύμηθεν ἵκανον ὑπὸ Νιρῆϊ ἄνακτι,
ἄμφω ἐπιστάμενοι δόλον ἰχθύσι μητίσασθαι
αἰνοῦ ὑπ' ἀγκίστροιο, βαλέσθαι δ' εἰς ἅλα δίκτυα
δίκτυα καὶ παλάμῃσι περιφραδέως ἀπὸ νηὸς
ἰθὺ καὶ αἶψα τρίαιναν ἐπ' ἰχθύσι νωμήσασθαι·
ἀλλ' οὐ σφιν τότε πῆμα θαλάσσια ἤρκεσεν ἔργα.

Μεταποντὶς καὶ Αἴγλη ὀνομαζομένη τὸ πάλαι[5], μετωνομάσθη Σύμη ὑπὸ τῶν πρώτων Θεσσαλῶν ἀποίκων[6], ἐδέξατο δ' ἀκολούθως καρικὰς ἀποικίας[7], καὶ τέλος πάντων δωρικὰς[8] κατὰ τὴν Ν' Ὀλυμπιάδα[9] (580—577 π. Χ.). Τῷ δὲ 412 π. Χ. ναυμαχίας γενομένης ἐνώπιον αὐτῆς μεταξὺ Ἀστυόχου, ναυάρχου Λακεδαιμονίων, καὶ Χαρμίνου τῶν Ἀθηναίων[10], οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν νίκην τρόπαιον ἔστησαν ἐν Σύμῃ[11]. Τοῦ τροπαίου τούτου ἐρείπια εἶδεν ὁ Ross παρὰ τὸν λιμένα Αἰγιαλὸν[12].

Κατεστράφη δὲ ἡ Σύμη ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ[1], τοῦ καὶ τὴν Ῥόδον καταστρέψαντος, τῷ 155 μ.Χ.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ ῥηθέντος τροπαίου καὶ ἄλλα ἐρείπια ἀρχαίων κτιρίων ἢ ἀνάγλυφα ἢ ἐπιγραφαὶ περιέχονται πιθανῶς ἐν ταῖς τῆς νήσου Σύμης ἱεραῖς ἐκκλησίαις.

Εἰσὶ δὲ ἱ. ναοὶ τῆς μὲν πόλεως Σύμης οὗτοι[2]· α) ἡ Ἁγ.Τριάς· β) ἡ Χαριτωμένη· γ) ἡ Παναγία· δ) ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος· ε) ὁ ἅγιος Δημήτριος· ς) ὁ ἅγιος Νικόλαος· ζ) ὁ ἅγιος Γεώργιος· η) ὁ Σταυρός· θ) ὁ ἅγιος Παντελεήμων· τῶν δ' ἐξοχῶν αἱ ἀκόλουθοι[3]· α) ὁ Πανερμιώτης (οἱ Ταξιάρχαι)· β) ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ· γ) ὁ μέγας Σωτὴρ (ἡ Μεταμόρφωσις)· δ) ὁ μικρὸς Σωτὴρ (ἡ Μεταμόρφωσις)· ε) οἱ ἰσαπόστολοι Κωνσταντῖνος καὶ Ἑλένη· ς) οἱ ἅγιοι Ἀνάργυροι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός· ζ) ὁ προφήτης Ἠλίας· η) ἡ ἁγία Μαρίνα· θ) ὁ Κοκκιμίδης (οἱ Ταξιάρχαι)· ι) τὸ Βρυσί· ια) ὁ Σταυρὸς τοῦ Πολέμου· ιβ) ὁ ἅγιος Μιλιανὸς (Αἰμιλιανός)· ιγ) ἡ Παναγία τοῦ Πάππου· ιδ) ὁ ἅγιος Θόλος (Ἰωάννης ὁ Θεολόγος)· ιε) ὁ Θερινὸς (οἱ Ταξιάρχαι)· ις) ἡ Ἐλεημονήτισσα.

Πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς ἰδέας ἡμῶν ταύτης, ὅτι εἰς τὰς ἱερὰς ἐκκλησίας διετηρήθησαν πιθανῶς λείψανα ἀρχαιοτήτων, παρουσιάζεται ὁ Ross[4], ὅστις ἀναφέρει, ὅτι ἔν τινι ἐκκλησίᾳ τοῦ λιμένος Ἐμπορίου, ἀρχαίας τῆς Σύμης πόλεως, εἶδεν ἐπὶ στρογγύλου τινὸς βωμοῦ ἐπιγραφήν, ἣν ἀρκεῖται μόνον ἀποκαλῶν δυσανάγνωστον.

Μὴ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς νησιωτικὰς ἐπιγραφὰς τοῦ Ross, ἀγνοοῦμεν εἰ ἐξέδωκεν εἴτε ταύτην εἴτε ἄλλας τῆς Σύμης ἐπιγραφάς. Οὐχ ἧττον εἰς μάτην ἀνεδιφήσαμεν τό τε C. I. G. καὶ τὸ C. I. L. ὅπως εὕρωμέν τινα τῆς Σύμης ἐπιγραφήν. Ἑπομένως μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου ἡγούμεθα τὰς ἑπομένας, ἃς φιλάρχαιος ἀνὴρ ἔπεμψεν ἡμῖν ἐκ Σύμης, ἀνεκδότους.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Α'.

ΩΡΟΥ

Ἤτοι

Πυθοδ]ώρου.

1) ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, Παρεκβολαὶ εἰς Ὅμηρον (Ἰλ. Β'. 671).
2) Μ. ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ, αὐτ. σ. 3, 4.
3) ΙΑ'. 60—66.
4) ΔΙΚΤΥΟΣ ΚΡΗΤΟΣ. Δ'. 17. —DARETIS PHRYGII. 21.
5) ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. ἐν λ. Σύμη.
6) ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ε. 53, 61. Δ'. 58.
7) ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ε' 53. — ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ, αὐτ.
8) ΔΙΟΔΩΡΟΥ, αὐτ.
9) Αὐτ. Ε'. 9.
10) ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ. Η'. 41, 42.
11) Αὐτ. 42.
12) L. ROSS. *Reisen auf der Griechischen Inseln des Aegaeischen Meeres* (ἐν Τυβίγγῃ, 1845. 8ον). Τόμ. Γ'. σ. 121.

1) ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ. ΜΓ'. 358.— ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ. Η'. μγ'. 4.
2) Κ. ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ, αὐτ. σ. 55, 56.
3) Αὐτ. σ. 57—59.
4) ROSS, αὐτ. σ. 286.

Κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη γέγλυπται «ἐπὶ τεθραυσμένης τεφροδόχου κάλπης, εὑρεθείσης ἐν Σύμῃ πλησίον τοῦ ναΐσκου τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ἐκτισμένης ἴσως ἐπὶ ἐρειπίων ἀρχαιοτάτου ναοῦ.»

Τὸ σχῆμα τῶν χαρακτήρων Ω Υ καὶ ἡ θέσις, ἔνθα ἡ ἐπιγραφὴ ἀνεκαλύφθη, ἀνάγει καθ' ἡμᾶς τὸ εὕρημα εἰς τὴν Γ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ross ἀναγράφει[1] ἐπιγραφὴν «Θευπόνπου,» ἀναγινωσκομένην ἐπὶ τεφροδόχου ἐπίσης μαρμαρίνης κάλπης, εὑρεθείσης ἐν τῷ λιμένι Αἰγιαλῷ, ἀρχαίᾳ τῆς Σύμης πόλει.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Β'.

ΑΓΑΘΙΝΕΧΑΙΡΕ

Ἤτοι

Ἀγαθῖνε, χαῖρε.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη κεχάρακται κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα «ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου» ἄνευ πλείονος διασαφήσεως.

Τὸ ὄνομα Ἀγαθῖνος ἔφερον πολλοὶ ἄρχοντες Κνίδιοι ὡς ἐπὶ ὤτων ἀμφορέων ἀναγινώσκομεν[2]. Γνωστὸν δέ, ὅτι εἰς τὴν ἀποίκισιν τῆς Σύμης ὑπὸ τὸν Ξοῦθον μετέσχον καὶ Κνίδιοι[3].

Εἰς τὸν Γ' ὡσαύτως π. Χ. αἰῶνα καὶ ταύτην ἀποδίδομεν τὴν ἐπιγραφὴν ἕνεκα τῶν γραμμάτων Α Θ

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Γ'.

ΣΩΣΙΣΤΡΑΤΟΣ
ΘΑΡΣΙΠΟΛΙΟΣ
ΣΑΡΑΠΠΙΣΙ

Ἤτοι

Σωσίστρατος
Θαρσιπόλιος,
Σαράπ[ι], Ἴσι.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα «εὑρίσκεται ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου, ἀνακαλυφθέντος τῷ 1862 ἐν τῇ πόλει Σύμης.»

Τὸ μὲν ὄνομα *Θαρσίπολις* ἀναγινώσκεται ἐπί τινος ὠτὸς ἀμφορέως τοῦ Μουσείου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας[1], μήπως κνιδίας καταγωγῆς; διότι κνίδιος ἦν[2] καὶ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου (285—249 π. Χ.) διάσημος ἀρχιτέκτων Σώστρατος, οὗ τὸ ὄνομα συγγενὲς πρὸς τὸ ἡμέτερον Σωσίστρατος.

Ἡ δὲ δοτικὴ Σαράπι ἀντὶ Σαράπιδι καὶ Ἴσι[3] ἀντὶ Ἴσιδι καὶ ἀλλαχοῦ εὕρηται.

Τὸν Σάραπιν καὶ Ἶσιν ἀπὸ κοινοῦ λατρευομένους βλέπομεν καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Κυζίκου, κατὰ τὴν ἐπιτυχῆ τοῦ κ. Perrot ἀναπλήρωσιν[4],

> Ὑπέρτατε κοίρανε κόσμου καὶ χθονός, Σάραπι,
> ὀχοῦσά τε κρατὶ σελήνην ἀμφίκυρτον Ἶσι.

καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἐμμέτρῳ ἐπιγραφῇ Τάλμιος τῆς Νουβίας[5]

> Σανέως γράφει ὁ υἱὸς Ψενοσίριος·
> σέβου τὸ θεῖον, θῦε πᾶσι τοῖς θεοῖς,
> ἐφ' ἕκαστον ἱερὸν ἐπιπορεύου προσκυνῶν,
> ἡγοῦ μάλιστα τοὺς πατρῴους· καὶ σέβου
> Ἶσιν, Σάραπιν, τοὺς μεγίστους τῶν θεῶν,
> σωτῆρας ἀγαθούς, εὐμενεῖς εὐεργέτας.

Ἑκατέρα τῶν αἰγυπτιακῶν τούτων θεοτήτων ἐτιμᾶτο πολλαχοῦ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς μάλιστα τοῦ Πτολεμαίου Σωτῆρος (306—285), οὗτινος ὁ υἱὸς Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, γεννηθεὶς ἐν Κῷ, ἔδωκε πάντως ἀφορμὴν ἵνα ἐπεκταθῇ ἡ λατρεία τούτων ἔτι μᾶλλον εἰς τὰς παρακειμένας νήσους· διότι καὶ ἐν Ῥόδῳ ἱερὸν τῆς Ἴσιδος μνημονεύεται[6]· ἐν δὲ Σύμῃ ἀμφότεραι συνάμα αἱ θεότητες ἐλατρεύοντο, ὡς ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀφιερωτικῆς ἐπιγραφῆς κατάδηλον γίνεται.

Ἔστι δὲ αὕτη τῆς Β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἕνεκα τῆς μορφῆς τοῦ Σ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Δ'.

ΑΠΟΛΛΟΦΑΝΗΣ
ΤΕΛΕΣΙΑ
ΒΥΡΑΣΣΙΟΣ

---

1) ROSS, αὐτ. σ. 124.
2) A. DUMONT, *Inscriptions Céramiques de Grèce* (ἐν Παρισίοις, 1872. 8ον). σ. 142, 143.
3) ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ε'. 53.

1) PAPE—BENSELER, αὐτ. ἐν λ.
2) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. ΙΖ'. 791.
3) *C. I. G.* 2303.
4) *Revue Archéologique*. 1876. σ. 270.
5) *C. I. G.* 5041.
6) ΑΠΠΙΑΝΟΥ, Μιθριδάτειος. 27.

Ήτοι

Ἀπολλοφάνης
Τελεσία
Βυ[β]άσσιος.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀναγινώσκεται κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα «ἐπὶ τεφροδόχου λιθίνης κάλπης, κειμένης ἐν τῷ κήπῳ τῆς ἐν Σύμῃ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Πανορμίτου.»

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀπολλοφάνους ὠνομάζετο Τελεσίας, γεν. τοῦ Τελεσίου καὶ τοῦ Τελεσία καθ' ἡμᾶς· ἦν δὲ βυβάσσιος τὴν πατρίδα. Ἡ Βύβασσος[1], ἧς ὁ κάτοικος βυβάσσιος[2], ἦν πόλις τῆς Καρίας, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κνίδου· εἶχε δὲ κόλπον ὁμώνυμον (Bubassius sinus[3]) καὶ ἀκρωτήριον βυβάσσιος Κύων (Bubassius Cyon[4]) καλούμενον, καὶ χώραν περὶ αὐτήν, τὴν Βυβασσίαν Χερσόνησον[5], ἧς απρὸς νότον ἡ κατὰ Σύμην καὶ Ῥόδον θάλασσα[6].»

Ὠνομάζετο δὲ καὶ Βυβασσὸς[7] καὶ Βουβασσὸς καὶ Βύβαστος καὶ Βυβάστιον[8], καὶ Βουβαστὸς κατὰ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην[9] διηγούμενον, ὅτι αἱ τρεῖς θυγατέρες τοῦ Σταφύλου καὶ τῆς Χρυσοθέμιδος Μολπαδία, Ῥοιὼ καὶ Παρθένος διαφερόντως ἐτιμῶντο ἐν τῇ ῥηθείσῃ Χερσονήσῳ «Καὶ τὴν μὲν Παρθένον ὀνομαζομένην ἐν *Βουβαστῷ* τῆς Χερρονήσου τιμὰς ἔχειν καὶ τέμενος.»

Ὁ δὲ Ὀβίδιος[10] μνείαν ποιεῖται ἰδίαν τῶν βυβασσίδων παρθένων

Byblida non aliter latos ululasse per agros
Bubasides videre nurus.

Καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἡ ἐπικοινωνία καταδείκνυται τῆς Σύμης μετὰ τῆς ἀπέναντι κνιδίας χώρας.

Ἀνάγεται δ' αὕτη καθ' ἡμᾶς ἐπίσης τῇ Β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδι ἕνεκα μάλιστα τοῦ στοιχείου Σ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ε'.

ΩΠΑΡΕΜΟΝΕΠΕΥΧΩΝΤΟΥΤΗΡ....................
ΧΑΙΡΕΙΝΕΥΚΛΕΙΟΣ................
ΘΝΗΣΚΩΔΕΟΓΔΟΚΟΝΤΑ.........................
ΚΑΙΠΑΙΔΑΣΠΑΙΔΩΝΛΙΠΟΝ.................
5. ΟΥΚΟΛΒΩΙΕΡΙΔΟΝΤΑΣΑΡΙΣΤΗΛΩΔΕΠΙΔΟΞΟΝ
ΟΙΣΕΙΗΤΑΥΤΟΝΤΕΡΜΑΛΑΧΕΙΝΒΙΩΤΟΥ

Ήτοι

Ὦ παρ' ἐμὸν [σ]πεύ[δ]ων τοῦτ' ἠρ[ίον, ἵσταθι, ξεῖνε,
χαίρειν εὐκλει[ῶ]ς [εἰπὼν τὸν κατὰ γῆς.
Θνήσκω δ' ὀγδ[ώ]κοντα [δύω πλήσας λυκάβαντας
καὶ παῖδας παίδων λ[ε]ιπό[με]ν[ος γλυκέας
5. οὐχ ὄλβῳ ἐρίδοντας, ἀρι[ζ]ήλῳ δ' ἐπὶ δόξ[ῃ·
οἷς εἴη ταυτὸν τέρμα λαχεῖν βι[ό]του.

1) ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. ἐν λ.—PLINII. *H. N.* Ε'. 28, 29.
2) ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. ἐν λ. Σύρνα.
3) POMPONII MELAE. Α'. ιϛ'. 2.
4) Αὐτ.
5) ΗΡΟΔΟΤΟΥ. Α'. 174.
6) Αὐτ.
7) ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ, Ἐρωτικά (ἐκδ. R. Hercher ἐν Λειψίᾳ, 1858. 8ον). κεφ. α'.
8) ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. ἐν λ.
9) Διοδώρου. Ε'. 62.
10) OVIDII, *Metamorphoseon*. Θ'. 641, 642.

Κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα «ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφὴ εὕρηται ἐπὶ πέτρας τετραγώνου, ἧς ἑκάστη πλευρά ἐστι περίπου ἑνὸς μέτρου καὶ ἥτις ἔχει πάχος 0,15, χρησιμεύει δὲ νῦν ὡς ἁγία τράπεζα τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς ἐν Σύμῃ σταυροπηγιακῆς μονῆς Ῥουκουνιώτου.»

Τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἐν τῷ α' στίχῳ λέξεων *σπεύδων* καὶ *ἠρίον* ὀφείλομεν τῇ ἐπιτυχεῖ εἰκασίᾳ τοῦ κ. Dr J. Mordtmann. Ἡ δὲ σημασία τῆς λέξεώς ἐστι κατὰ τὸν Σουίδαν[1] «ἠρίον, ὁ τάφος.» Τὴν λέξιν ταύτην ἀναγινώσκομεν ἐν ἄλλαις τε πολλαῖς ἐμμέτροις ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν τῇ ἑπομένῃ[2] τῆς Μερίδας (Augustae Emeritae), πόλεως ἱσπανικῆς·

Μήτηρ μοι Γαιῆνα, παρ' ἠρίον ὅστις ὁδεύεις,
ἤγειρε στήλην σὺν πατρὶ Σωσθενεῖ,
πολλ' ὀλοφυράμενος μικρῷ ἔπι· ἦν γὰρ ἐμοὶ μεὶς
ἕβδομος οὐ πλήρης, οὔνομ' Ἰουλιανός.

Ὁ δεύτερος στίχος εὕρηται σχεδὸν ἀπαράλλακτος ἐν ἐπιγραφῇ Φολεγάνδρου[3]

Χαίρειν τὸν κατὰ γᾶς εἴπας, ξένε, Διογένη με
βαῖν' ἐπὶ σὰν πρᾶξιν, τύγχανέ θ' ὧν ἐθέλεις.

Ὁ τρίτος στίχος ἀνεπληρώθη ἐξ ἐπιγραφῆς Δηλίας[4]

Δὶς δέκα καὶ δισσοὺς πλήσας ζωῆς λυκάβαντας.

Ἑτέραν ἐπιγραφὴν ἔμμετρον ἐν τρισὶν ἐπίσης διστίχοις εὗρεν ὁ Ross[5] ἐν τῷ λιμένι Αἰγιαλοῦ, ἣν μὴ δημοσιεύσας ἠρκέσθη ἀποκαλέσας αὐτὴν δυσανάγνωστον· ἐν δὲ τῷ Αἰγιαλῷ καὶ δακτυλιόλιθον ἐξ ὄνυχος εὗρεν ὁ αὐτὸς ὁδοιπόρος[6], παριστάντα Ἔρωτα κρατοῦντα μὲν στέφανον ἀνὰ χεῖρας, ἐποχούμενον δ' ἐπὶ λέοντος.

Εἰς δὲ τὸ ἡμέτερον ἐπιτύμβιον ἐπανερχόμενοι λέγομεν, ὅτι ἀνήκει τῇ Α' π. Χ. ἑκατονταετηρίδι διὰ τὴν μορφὴν πρὸ πάντων τοῦ Ξ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ϛ'.

ΕΡΜΙΟΝΗΧΡΗΣΤΗ

Ἤτοι

Ἑρμιόνη χρηστή.

1) ΣΟΥΙΔΑ. ἐν λ. ἠρίον.
2) KAIBEL, *Epigrammata Græca*. ἀρ. 704.
3) *C. I. G.* 2445.
4) *C. I. G.* 2322 b 93.
5) ROSS, αὐτ. Γ'. σ. 124.
6) Αὐτ. σ. 125.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα, εὕρηται «ἐπὶ πέτρας μήκους 0,50 καὶ πλάτους 0,25, κάτωθεν ἀναγλύφου, παριστάντος γυναῖκα κρατοῦσαν ὑδρίαν.»

Ἡ ἐπιτύμβιος αὕτη ἐπιγραφὴ ἀποδοτέα εἰς τὴν Α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα ὡς περιέχουσα μάλιστα τὴν λέξιν *χρηστή*.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ Ζ'.

ΟΔΗΜΟΣ·ΕΤΕΙΜΗ
ϹΕΝ·ΝΙΝΕΙΝΚΟΝΩ
ΝΟΣΝΕΑΝΙΑΝΦΙΛΟΛΟ
ΓΟΝΤΑΓΜΑΤΟΣΒΟΥ
ΛΕΥΤΙΚΟΥΕΤΙΚΑΙΠΟ
ΛΕΙΓΗΝΣΙΔΗΤΩΝΓΟΝΕ
ΩΝΕΥΣΧΗΜΟΕΝϹΤΑ
ΤΩΝΚΑΙΦΙΛΟΤΕΙΜΩΝ
ΑΡΕΤΗΣΕΝΕΚΕΝΚΑΙΕΥΝΟΙΑϹ
ΤΗΣΕΙΣΕΑΥΤΟΝ·

Ἤτοι

Ὁ Δῆμος ἐτείμη-
σεν Νίνειν Κόνω-
νος, νεανίαν φιλόλο-
γον, τάγματος βου-
λευτικοῦ, ἔτι καὶ πο-
λεί[τ]ην Σιδητῶν, γονέ-
ων εὐσχημονεστά-
των καὶ φιλοτείμων·
ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας
τῆς εἰς ἑαυτόν.

Ἐλήφθη, κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα, ἡ ἄνω ἐπιγραφὴ «ἐξ ἀντιγράφου γενομένου ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Γερμανοῦ ἱεροδιακόνου τῇ 18 αὐγούστου 1839 ἐν Σύμῃ.»

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης πληροφορούμεθα, ὅτι κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους εἶχεν ἡ Σύμη βουλήν. Τὸ δὲ κύριον ὄνομα ὁ Νίνει, αἰτ. τὸν Νίνην ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἑτέραις ἐπιγραφαῖς[1] ὡς καὶ ἡ Νινεί[2]. Ὁ ἡμέτερος Νίνει ἦν οὐ μόνον βουλευτὴς τῆς Σύμης ἀλλὰ καὶ πολίτης Σιδητῶν, τίτλος φαίνεται τιμητικός, ἐφ' ᾧ ἐνηβρύνοντο οἱ νησιῶται κατὰ τὸν Γ' μάλιστα μ. Χ. αἰῶνα, ὁπότε ἦν ἡ ἀκμὴ τῆς Σίδης[3]. Ἡ

1) *C. I. G.* 4412.
2) Αὐτ. 4003.
3) CH. TEXIER, *Asie Mineure* (ἐν Παρισίοις, 1862. 8ον). σ. 722.

πόλις αὕτη τῆς Παμφυλίας ἦν ἀποικία τῶν Κυμαίων[1]· τὰ ἐρείπια αὐτῆς καλοῦνται νῦν Eski-Adalia[2].

Ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ ἀποκαλεῖ τὸν Νίνειν, νεανίαν ΦΙΛΟΛΟΓΟΝ. Πῶς ἄρά γε τονιστέον τὸ εἰς κεφαλαῖα γράμματα γεγραμμένον ἐπίθετον τοῦτο *φιλόλογον* ἢ *φιλολόγον*, καὶ προκύπτει ἄρά γε ἐκ τοῦ τονισμοῦ διαφορά τις σημασίας;

Πρὸς λύσιν τῆς διπλῆς ταύτης ἀπορίας ἀνελίξαμεν οὐκ ὀλίγας δέλτους, τὸ δ' ἀποτέλεσμα τῶν ἡμετέρων ἐρευνῶν συμπτύσσομεν ἀποφαινόμενοι, ἔνθεν μὲν ὅτι τὸ προκείμενον ἐπίθετον προπαροξυτόνως μὲν γράφουσι *φιλόλογος* ὁ Πλάτων, ὁ Κικέρων, ὁ Φρύνιχος, ὁ Λογγῖνος, ὁ Πορφύριος, ἀνώνυμός τις γραμματικὸς καὶ ὁ Θεμίστιος, παροξυτόνως δὲ *φιλολόγος* Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς, ὁ Πολυδεύκης καὶ ὁ Ἡρωδιανός, ὁ δὲ Πλούταρχος συνήθως μὲν παροξυτονεῖ, ἐνίοτε δὲ καὶ προπαροξυτονεῖ· ἔνθεν δὲ ὅτι τὸ ἐπίθετον τοῦτο *φιλόλογος* καὶ *φιλολόγος*, διττὴν ἔχον τὴν σημασίαν, δηλοῖ πρῶτον μὲν τὸν φιλοῦντα τὸν λόγον, τὴν ὁμιλίαν, «qui loqui sive disserere de aliqua re amat[3],» δεύτερον δὲ τὸν φιλοῦντα τοὺς λόγους, τὰ γράμματα, «qui alios loquentes et disserentes audire amat, studiosus literarum, literatus, doctus[4].»

Φέρε ἴδωμεν ποῦ ἐπιστηρίζονται τὰ ἡμέτερα συμπεράσματα.

Ἐκ μὲν τῶν προπαροξυτόνως γραφόντων μόνος ὁ Πλάτων ἔχει ἀμφοτέρας τὰς σημασίας· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην σημασίαν γράφει «τὴν πόλιν (τὰς Ἀθήνας) ἅπαντες ἡμῶν Ἕλληνες ὑπολαμβάνουσιν ὡς *φιλόλογός* τέ ἐστι καὶ πολύλογος, Λακεδαίμονα δὲ καὶ Κρήτην, τὴν μὲν βραχύλογον, τὴν δὲ πολύνοιαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσαν[5], καὶ ἀλλαχοῦ «καὶ γὰρ ἂν δόξαιμί τῳ *φιλόλογος* εἶναι καὶ αὖ μισόλογος[6],» εἰς δὲ τὴν δευτέραν σημασίαν «ἃ ὁ φιλόσοφός τε καὶ ὁ *φιλόλογος* ἐπαινεῖ[7]» καὶ πάλιν «*φιλόλογός* γ' εἶ ἀτεχνῶς καὶ χρηστός, ὦ Θεόδωρε[8].»

1) ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. ΙΔ'. 667, 682.
2) CH. TEXIER, αὐτ.
3) H. STEPHANI, Θησαυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. ἐν λ. Φιλολόγος.
4) Αὐτ.
5) Νόμων. Α'. σ. 641. Ε
6) Αὐτ. Λάχης. σ. 188. C.
7) ΠΛΑΤΩΝΟΣ, Πολιτείας. Θ'. σ. 582. Ε.
8) Αὐτ. Θεαίτητος. σ. 161. Α.

Οἱ δὲ λοιποὶ πάντες γράφουσι *φιλόλογος* μόνον εἰς τὴν δευτέραν σημασίαν. Οὕτω λ.χ. ὁ μὲν Κικέρων ἐπιστέλλων πρὸς τὸν Ἀττικὸν λέγει· «Σπουδαῖον οὐδὲν in sermone, *φιλόλογα* multa[1]» καὶ πάλιν «quae quidem erant *φιλόλογα* et dignitatis meae, ut vel in concione dicere auderem[2]·» ὁ δὲ Φρύνιχος[3] ἑρμηνεύει «*Φιλόλογος*, ὁ φιλῶν λόγους καὶ σπουδάζων περὶ παιδείας·» ὁ δὲ Λογγῖνος συνέγραψε σύγγραμμα «*Οἱ φιλόλογοι*» ἐπιγραφόμενον[4]· ὁ δὲ Πορφύριος συνέταξε πόνημα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «*Φιλόλογος* ἱστορία[5]·» ἀνώνυμος δέ τις γραμματικὸς[6] λέγει ὅτι ὁ περὶ ὕψους γράψας ἦν «Λογγῖνος ὁ *φιλόλογος*·» τέλος πάντων ὁ Θεμίστιος[7] ἀποκαλεῖ τινα «καὶ *φιλόλογον* καὶ φιλόσοφον.»

Ἐκ δὲ τῶν παροξυτόνως γραφόντων *φιλολόγος* εὑρίσκεται τὸ ἐπίθετον εἰς μόνην μὲν τὴν δευτέραν σημασίαν παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ[8] «εἰ *φιλολόγος* εἴη, ἐγκώμιον παιδείας» καὶ παρ' Ἡρωδιανῷ[9] «Φιλολογεῖν οὐ καλόν, ἀλλὰ φιλοσοφεῖν· κἂν ὁ *φιλολόγος*[10] καὶ ἡ φιλολογία ἐν χρήσει καὶ παρὰ Πλάτωνι·» εἰς ἑκατέραν δὲ τὴν σημασίαν παρὰ Πολυδεύκει «ἐκ δὲ τοῦ φιλο, τάδε σύνθετα, *φιλολόγος*, φιλήκοος[11],» καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ λεξικογράφῳ εἰς μόνην μὲν τὴν πρώτην «ἐπαινος δὲ ῥήτορος καὶ δημαγωγοῦ, εὔνους, *φιλολόγος*, φιλόπολις[12]» καὶ πάλιν[13] «ὡς Πλάτων... *φιλολόγος*[14], πολυλόγος,» εἰς μόνην δὲ τὴν

1) CICERONIS, *Epistolae*. Α. ιγ'. 52.
2) Αὐτ. Α. ιε'. 15.
3) ΦΡΥΝΙΧΟΥ, Ἐκλογὴ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ἀττικῶν. ἐν λ. Φιλόλογος.
4) L. VAUCHER, *Etudes critiques sur le traité du Sublime et sur les écrits de Longin* (ἐν Γενεύῃ. 1854. 8ον). σ. 29.
5) Αὐτ. σ. 30.
6) RHETORES GRAECI. ἐκδ. Walz. Ζ'. σ. 982.
7) ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ. 173,31.
8) ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ (ἐκδ. F. Silburgii. ἐν Λειψίᾳ, 1691. φύλλ.). Τόμ. Β'. σ. 38.
9) ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ, Φιλέταιρος. ἐν λ. Φιλολογεῖν.
10) Γραπτέον φιλόλογος, διότι, ὡς ἀνωτέρω εἴδομεν, παρὰ Πλάτωνι πάντοτε προπαροξυτόνως γέγραπται τὸ ἐπίθετον τοῦτο.
11) ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ, Ὀνομαστικόν. ϛ'. λζ'. 7
12) Αὐτ. Δ'. δ'. 1.
13) Αὐτ. Β'. δ'. 26.
14) Γραπτέον φιλόλογος, διότι, ὡς εἴρηται, προπαροξυτόνως πάντοτε παρὰ Πλάτωνι.

δευτέραν σημασίαν «σοφός, φιλόσοφος, *φιλολόγος*[1].»

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἀμφοτέρους τοὺς τονισμοὺς ἔχει ὁ Πλούταρχος, ἀλλὰ μίαν καὶ μόνην, ἤτοι τὴν δευτέραν, σημασίαν. Καὶ παροξυτόνως μὲν «ὁ Πόπλιος, ὢν *φιλολόγος* καὶ φιλομαθής[2]·» καὶ «*φιλολόγος* ἀνὴρ καὶ φιλομαθής[3]·» καὶ περὶ Μ. Ἀλεξάνδρου «ἦν δὲ καὶ φύσει *φιλολόγος* καὶ φιλομαθὴς καὶ φιλαναγνώστης[4]·» καὶ ἀλλαχοῦ «ἂν δὲ θηρεύῃ *φιλολόγον* καὶ φιλομαθῆ νέον[5]·» καὶ πάλιν *φιλολόγον* δ' ἄνδρα καὶ φιλόμουσον[6]·» καὶ εἰς τὴν αὐτὴν δὲ σημασίαν «οἱ δὲ πρεσβύτεροι Περιπατητικοὶ φαίνονται μὲν καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι χαρίεντες καὶ *φιλολόγοι*, τῶν δ' Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου γραμμάτων οὔτε πολλοῖς, οὔτ' ἀκριβῶς ἐντετυχηκότες[7]·» καὶ πάλιν «ἐκεῖνο μὲν γὰρ *φιλολόγον* καὶ οὐκ ἀηδές, ὅτι *ῥιγεδανὴ* κακοθάνατός ἐστιν, εἰδέναι[8]·» καὶ ἀλλαχοῦ «πολὺ δὴ μᾶλλον ὁ φιλήκοος καὶ *φιλολόγος*, ἀεί τινος αἰτίας εὑρετικὸς ἔσται[9].» Προπαροξυτόνως δὲ ὁ Πλούταρχος ἔχει τάδε τὰ χωρία· «*φιλόλογος* δὲ καὶ φιλομαθής[10]·» καὶ πάλιν «*φιλόλογα* ζητήματα[11]·» καὶ ἀναφέρει[12] μαθητήν τινα τοῦ Κικέρωνος «*Φιλόλογον*[13] τοὔνομα·» καὶ εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν «τὸ δὲ ἑτέρου προτείνοντος ἀκροᾶσθαι μετ' εὐκολίας *φιλόλογον* καὶ κοινωνικόν[1].»

Ἤδη δὲ σαφῶς νομίζομεν ἀπεδείχθη, ὅτι οὐδεμία διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν σημασίαν ἐκ τοῦ τονισμοῦ πηγάζουσα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι παρατηρεῖται· ἑπομένως ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν φρονούντων, ὅτι τὸ μὲν *φιλόλογος* ἐσήμαινε τὸν πολυλόγον, τὸ δὲ *φιλολόγος* τὸν λόγιον[2], οὐδόλως εὐοδοῦται[3]. Ἀλλ' ἡ ὀρθοτέρα γραφὴ καθ' ἡμᾶς ἐστιν ἡ προπαροξύτονος *φιλόλογος* εἰς ἑκατέραν τῶν σημασιῶν, εἴτε τοῦ φιλοῦντος τὴν ὁμιλίαν, εἴτε τοῦ φιλοῦντος τὰ γράμματα· ἡ δὲ παροξύτονος *φιλολόγος* ἤθελε, καθ' ἡμετέραν ταπεινὴν γνώμην, σημαίνει μᾶλλον τὸν λέγοντα φίλα, ἀρεστά, ἢ τὸν ὁμιλοῦντα περὶ φίλων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διορθωτέα καὶ τὰ ἐπίθετα *εὑρεσιλόγος*, ὁ εὑρίσκων λόγους, *μισολόγος*, ὁ μισῶν τοὺς λόγους, *συμμυολόγος*, ὁ μύων τὰ χείλη εἰς τοὺς λόγους, εἰς τὰ *εὑρεσίλογος*, *μισόλογος*, *συμμυόλογος* καὶ τὰ παρόμοια.

Μετὰ τὰ προειρημένα εὐκόλως κατανοεῖ τις διατί ἐτονίσαμεν τὸν τῆς ἡμετέρας συμαίας ἐπιγραφῆς Νίνειν νεανίαν προπαροξυτόνως *φιλόλογον* καὶ οὐχὶ παροξυτόνως *φιλολόγον*.

Ἔστι δὲ ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ τοῦ Γ' μ.Χ. αἰῶνος ὡς εἰκάζομεν ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ **Ν**, ἀντιστρόφου ὄντος.

Σ. Ἀρισταρχης.

---

1) ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ, αὐτ. Δ'. α'. 1.
2) ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, Κράσσος. 13.
3) Αὐτ. Πομπήϊος. 10.
4) Αὐτ. Ἀλέξανδρος. 8
5) Αὐτ. Ἠθικά. 52.
6) Αὐτ. 132.
7) Αὐτ. Σύλλας. 26.
8) Αὐτ. Ἠθικά. 22. C.
9) Αὐτ. 45. A.
10) Αὐτ. 394. E.
11) Αὐτ. 737. D.
12) Αὐτ. Κικέρων. 48.
13) Ὅρα καὶ ΠΑΥΛΟΥ, Πρὸς Ῥωμαίους. Ιϛ'. 15 «Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν.»

---

1) ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, Ἠθικά. 43. D.
2) GOETTL. Accentl. 84. 2.
3) F. PASSOW, *Handwörterbuch der Griechischen Sprache* (ἐκδ. V. Rost u. F. Palm. ἐν Λειψίᾳ, 1841—1857. 4 Τόμ. 4ον). ἐν λ. Φιλόλογος.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

ΓΕΝΟΥΗΝΣΙΟΥ ΙΑΤΡΟΥ.

† S : QONDA : MAGRI : BARTHOLOMEI : D : A
TIS : MEDICIE : PITI : QI : OBIIT : A : A
XL : VIIII : DIE : VLTIMO : AVG : . . .

Ἤτοι

✠S(epulcrum) q(u)onda(m) mag(ist)ri Bartholomei d(ivinae) a(r-
tis medici(na)e p(er)iti, q(u)i obiit a(nno) a(etatis
quadragesimo nono, die ultimo Aug(usti) . . . [1]

Οἱ ἐν Βυζαντίῳ τὸ πάλαι ἐμπορευόμενοι γενουήνσιοι κατῴκουν τὴν παραλίαν, ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς πύλης τοῦ Νεωρίου (νῦν *Βαχτζὲ-καπουσοῦ*) μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ἄκρας τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τῆς Θρᾴκης (νῦν *Σιρκετζῆ Ἰσκελεσῆ*). Μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ κράτους ὑπὸ τῶν Βυζαντίων τῷ 1261ῳ, οἱ γενουήνσιοι μετῴκησαν εἰς Γαλατᾶν, διότι ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος παρέλαβε μέγα μέρος τῆς συνοικίας αὐτῶν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πρὸς τούτοις, ἕνεκα τῆς μετὰ τῶν Παλαιολόγων φιλίας αὐτῶν, πάμπολλοι συνέρρεον ἐξ Ἰταλίας, καὶ χῶρον ἐπαρκῆ δὲν εἶχον[2].

Ἀτυχῶς πάμπολλαι ἐκκλησίαι καὶ ἔμβολοι, μνημονευόμενοι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γενουηνσίων ἐμπόρων, ἀπωλέσθησαν. Ἐν ταῖς συνοικίαις τῆς καθαυτὸ Κωνσταντινουπόλεως οὐδέποτε ἀνεκαλύφθη μνημεῖον τῆς ἀρχαίας διαμονῆς τῶν γενουηνσίων. Πολλαὶ ἔρευναι ἐγένοντο ἀνεγειρομένου τοῦ σταθμοῦ, καὶ κατεδαφιζομένων ποικίλων κτιρίων ὀθωμανικῶν. Πιθανὸν ὅτι, κατὰ τὰς συνεχεῖς διαμάχας τῶν Βυζαντίων μετὰ τῶν γενουηνσίων, τῶν ταλαιπωρούντων τὸ Βυζάντιον ἐκ τῆς ἀπέναντι ὀχυρᾶς θέσεως τοῦ Γαλατᾶ, κατεστράφησαν τὰ ἐν Βυζαντίῳ τῶν γενουηνσίων κτίρια.

Τὰ κοιμητήρια τούτων ἦσαν πρὸς νότον τῆς παραλίας, διότι τὴν πλησίον δυτικὴν παραλίαν κατεῖχον οἱ Πισαῖοι καὶ τὴν ἀνατολικὴν οἱ Βυζάντιοι. Ἐν τῇ θέσει δὲ ταύτῃ ἀνωρύχθη ἡ δημοσιευομένη τὴν σήμερον ἐπιγραφή, ἀνεγειρομένου μεγάλου τινὸς παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ κτιρίου, εἰς βάθος ἑπτὰ μέτρων ὑπὸ τὴν γῆν. Εἶναι λοιπὸν τὸ μόνον μνημεῖον τῶν γενουηνσίων, τὸ μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθὲν ἐν τῇ περιοχῇ τῆς καθαυτὸ Πόλεως.

Τὸ μάρμαρον ἔχει μῆκος 0,87, πλάτος 0,31 καὶ πάχος 0,12. Τὰ γράμματα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ Γαλατᾶ μέχρι τοῦδε σωζόμενα.

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ.

1) Ἐπειδὴ καθ' ἕτερον ἐκμαγεῖον τῆς ἐπιγραφῆς, τῆς μὲν α' σειρᾶς τὰ πρῶτα στοιχεῖά εἰσι SI : C ἀντὶ S : Q καὶ τὸ τελευταῖον C ἀντὶ A, τῆς δὲ β' τὸ τελευταῖον D ἀντὶ A τῆς δὲ γ' τὸ τέλος AVG : D : K, διὰ ταῦτα ἀναγνωστέα μᾶλλον ἡ ἐπιγραφὴ ὡς ἀκολούθως·

✠ S(epultum) j(acet) q(u)onda(m) mag(ist)ri Bartholomei d(omini) c(orpus), [ar-
tis medici(na)e p(er)iti, q(u)i obiit a(nno) D(omini) [millesimo duocentesimo
quadragesimo nono, die ultimo Aug(usti), [pri]d(ie) k(alendis) [Septembris. —Σημ. Σ. Α.

2) Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ, Βυζαντιναὶ Μελέται (ἐν ΚΠ. 1878. 4ον). σ. 294 κ. ἑ.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ

ΤΗΣ

ΔΥΣΕΩΣ, ΗΓΟΥΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Ἡ νῦν ἐκδιδομένη σειρὰ βυζαντινῶν μολυβδοβούλλων περιέχει ἱκανὴν ὕλην πρὸς ἔρευναν τῆς μεσαιωνικῆς γεωγραφίας. Ἔλλειψις τοῦ ἀναγκαίου καιροῦ κωλύει με ἵνα συνεχίσω ἐπὶ τῶν μολυβδοβούλλων τούτων τὰς σπουδαιοτάτας ἐρεύνας, αἵτινες εὗρον ἀφετηρίαν τόσον ἐπιτυχῆ παρὰ τῷ σοφῷ καθηγητῇ τῆς Τυβίγγης κ. Θωμᾷ (Thomas). Ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἁπλῆ δημοσίευσις χωρὶς τῶν ἀναγκαίων παρατηρήσεων θέλει φωτίσει πολλὰ ἄγνωστα καὶ σκοτεινὰ μέρη ἐν τοῖς βυζαντινοῖς ἱστοριογράφοις.

Καθὼς ἔδειξα ἐν τῇ προτέρᾳ μου περιγραφῇ τῶν σφραγίδων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, τὰ δύο θέματα, ἐν τῷ καιρῷ τῆς δυναστείας τῶν Δουκῶν, ἡνώθησαν εἰς ἓν καὶ μόνον· τὸ αὐτὸ παρατηροῦμεν διὰ τὰ θέματα τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μακεδονίας. Γνωστὸν δέ, ὅτι ἡ βυζαντινὴ Μακεδονία ἦτο πολὺ διάφορος τῆς Μακεδονίας τῆς ἑλληνο-ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, ὀνομαζομένη παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς θέμα Θεσσαλονίκης, Στρυμόνος κλ.[1]. Ἐν δὲ τῇ ἐκδόσει τῶν Θεμάτων Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ὁ προμνημονευθεὶς κ. Thomas λεπτομερέστερον περιγράφει τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μακεδονίας· διὸ καὶ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην.

1. Θέμα τῆς Θρᾴκης.

Κατὰ Κ. τὸν Πορφυρογέννητον ἡ Θρᾴκη πρότερον ὑπὸ τὸν βασιλέα Κων/πόλεως τεταγμένη, εἰς θέματος τάξιν ἤχθη περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας Κ. τοῦ Πωγωνάτου[2]· ἐκ δὲ τῶν σφραγίδων μανθάνομεν, ὅτι ἡ Θρᾴκη[3] ἐν καιρῷ τῶν Δουκῶν ἡνώθη μετὰ τῆς Μακεδονίας εἰς ἓν θέμα.

1) Κατὰ τὸν Κ. Πορφυρογέννητον (Τόμ. Γ'. σ. 48—51, 56) Β' θέμα τῆς Δύσεως ἤγουν τῆς Εὐρώπης ἦν τὸ τῆς Μακεδονίας, ὑποδιαιρούμενον εἰς τρεῖς ἐπαρχίας (ὅρα Γ',Δ' καὶ Θ' Θέμα αὐτ.). — Σημ. Σ. Α.

2) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Γ'. σ. 46. ἐκδόσεως Βόννης, εἰς ἣν πανταχοῦ παραπέμπομεν.

3) Τὸ θέμα τῆς Θρᾴκης περιεῖχε πέντε ἐπαρχίας, τὴν τῆς Θρᾴκης ἤγουν Εὐρώπης, τὴν τῆς Ῥοδόπης, τὴν τοῦ Αἱμιμόντου, ἧς πρωτεύουσα ἡ Ἀδριανούπολις, τὴν τῆς Θρᾴκης καὶ τὴν τῆς Μυσίας (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 47). —Σημ. Σ.Α.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Α'.

Ἰωάννης στρατηγὸς τῆς Θρᾴκης.

Ἐμ.	O ΤΩ Τ CΩ Κ — Θ — Η ΔȢ | ΛΩ R
Ὀπ.	ANHR· ·AΘISCTP ATHΓ/THC ΘPAKHC

Ἤτοι

Θ-(ε)οτό-κ(ε)-β-ο-ήθη-τῷ σῷ-δούλῳ-Ἰω]άν[ν]η β(ασιλικῷ) [πρωτοσπ]αθ(αρ)ί(ῳ) καὶ ϛρ-ατηγ(ῷ) τῆς-Θρᾴκης[1].

1) Μέχρι μὲν τῆς δυναστείας τῶν Δούκα οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχοντες στρατιωτικὴν ἅμα καὶ πολιτικὴν ἐξουσίαν, ἔφερον τὸν τίτλον στρατηγοῦ· ἀναλόγως δὲ τῆς σημασίας τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ ὑπ' αὐτοὺς στρατιωτικοῦ τάγματος, εἶχον τὸν βαθμὸν πρωτοσπαθαρίου (général), σπαθαρίου (colonel) καὶ σπαθαροκανδιδάτου (lieutenant colonel). Ἀκολούθως δὲ διαλυθέντων τῶν κατὰ χώρας στρατιωτικῶν ταγμάτων (θεμάτων), ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἀπεχωρίσθη τῆς στρατιωτικῆς ἔν τισι τῶν ἐπαρχιῶν, ὧν οἱ καθαρῶς πολιτικοὶ διοικηταὶ ὠνομάσθησαν τότε πραίτωρες. Ὁσάκις δὲ ἀμφότεραι τῶν ἐξουσιῶν ἡνοῦντο εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, μάλιστα δ' ἐν ταῖς τῶν συνόρων ἐπαρχίαις, ὡς ἐν Μεσοποταμίᾳ, Ἐδέσσῃ, Ἀντιοχείᾳ, Παραδουνάβῳ, Βουλγαρίᾳ, κλπ. ὁ τῆς ἐπαρχίας διοικητὴς ὠνομάζετο τότε δούξ, δηλ. Markgraf. Μαρζεπάν (Ὅρα Dr. A. MORDTMANN, *Plombs byzantins de la Grèce et du Péloponnèse.* ἐν τῇ Revue Archéologique. Paris. 1876 Ἰουλ. σ. 10 κ.ἑ.). Ὁ δ' ἐνταῦθα μνημονευόμενος ἴσως ἦν δε πρωτοσπαθάριος Ἰωάννης καὶ ϛρατηγός» τῷ 934 (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. σ. 204. — MURALT. *Chronographie Byzantine.* χρ. 934 Ἀπρ.) —Σημ. Σ.Α.

Διαμ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ τῆς εἰκονομαχίας.

МОΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Β′.

Βασίλειος δικαστὴς τῆς Θρᾴκης.

Ἐμ. Ὁ ἅγιος Βασίλειος ὄρθιος.

ΟΑ
ΒΑ
C
Ι

Ὀπ. ϹΦΡΑΓΙϹ
ΔΙΚΑϹΤΘ
RΑϹΙΛΕΙΘ
ΤΗϹΘΡΑ
—ΚΗϹ—

Ἤτοι

Ὁ ἅ(γιος)-Βα-σ-ί(λειος).
Σφραγὶς-δικαςοῦ-Βασιλείου-τῆς Θρᾴ-κης[1].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Τὸ ἔμμετρον τῆς ἐπιγραφῆς ἀποδείκνυσιν, ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ τέλος τῆς μακεδονικῆς δυναστείας.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Γ′.

Ἰωάννης σπαθάριος καὶ ἐκ προσώπου τῆς Θρᾴκης.

Ἐμ. Προτομὴ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

Κύκλωθεν ✠ ΚΕRΟΗΘΕΙΤΩϹΩΔ·ΥΛ·

Ὀπ. ✠ ΙΩΑΝΝ/
R/ϹΠΑΘ/SΕΚ
ΠΡΟϹΟΠ/ΤȢ
ΔΡΟΜΟΥΤ/
—ΘΡΑΚΙϹ—

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε βοήθει τῷ σῷ δ[ο]ύλ[ῳ-
✠ Ἰωάνν(ῃ)-β(ασιλικῷ) σπαθ(αρίῳ) καὶ ἐκ-προσόπ(ου) τοῦ-δρόμου τ(ῆς)-Θρᾴκις.

---

1) Θεματικοὶ δικασταὶ (C. ZACHARIAE, *Novellae Constitutiones*. ἐν Λειψίᾳ, 1857. 8ον. σ. 257) ὠνομάζοντο οἱ τῶν θεμάτων (judices provinciales), ἐν οἷς καὶ ἡ Θρᾴκη. Τὸ δὲ μολυβδόβουλλον τοῦτο ἴσως ἦν Βασιλείου τοῦ Πεκούλη, τοῦ καὶ κριτοῦ τοῦ Βήλου καὶ ἐπὶ τοῦ Ἱπποδρόμου τῷ 1028 (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, Σύνταγμα τῶν Κανόνων. ἐν Ἀθήναις, 1852—9. 6 Τόμ. 8ον. Τόμ. Ε′. σ. 273).—Σημ. Σ. Α.

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ τοῦ τέλους τῆς μακεδονικῆς δυναστείας. Ἡ διοίκησις τῶν θεμάτων καὶ ἐπαρχιῶν ἀνετίθετο τῷ ἐν τῇ βασιλευούσῃ λογοθεσίῳ τοῦ δρόμου, τὸ ὁποῖον ἀνάλογον εἶναι τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν τῶν σημερινῶν χρόνων. Αἱ δὲ ἐπαρχίαι εἶχον ἀντιπροσώπους ἐν τῇ βασιλευούσῃ, οἵτινες παρελάμβανον παρὰ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως τὰ ἔδικτα, τὰς ἐπιστολὰς κτλ. διὰ τοὺς στρατηγούς, κριτὰς καὶ λοιποὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, καὶ ἐσκέπτοντο περὶ τῶν ἐνδιαφερόντων τὴν ἐπαρχίαν. Οἱ Ὀθωμανοὶ τηροῦσιν ἔτι καὶ νῦν τὸ ἴδιον ἔθιμον, μόνον ὅτι σήμερον καλοῦνται οἱ ἐκ προσώπου τοῦ δρόμου τῶν ἐπαρχιῶν «Καποῦ κεχαϊᾶ» τῆς Ἀδριανουπόλεως, λόγου χάριν.

---

2. Θέμα Μακεδονίας.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Δ′.

Γρηγόριος στρατηγὸς Μακεδονίας.

Ἐμ.
T
✠ ✠
Κ—Θ—Η
✠ | ✠
R

Ὀπ. ΗΓΟ
ΙΩR/ϹΠ/S
ϹΤΡΑΤΙΓ/
ΜΑΚΕΔ/

Ἤτοι

✠ Θ(εο)-τ(όκ)-ε- β(ο)-ήθη-
Γρ]ηγο[ρ]-ί(ῳ) β(ασιλικῷ) σπ(αθαρίῳ) καὶ-στρατιγ(ῷ)-Μακεδ(ονίας)[1].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ε′.

Λύκαστος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς Μακεδονίας.

Ἐμ. Σταυρὸς κεκοσμημένος ἐπὶ 4 βαθμίδων.

....ΤΩϹΩΔȢΛΩ·

---

1) Ἴσως Γρηγόριος ὁ Πτερωτός, πολλάκις ἐστρατηγηκὼς καὶ ἀδελφιδοῦς τοῦ Λέοντος (ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗΝ. σ. 57), ὁ φονευθεὶς τῷ 823 (ΓΕΝΕΣΙΟΥ. σ. 41).—Σημ. Σ. Α.

Ὀπ.

✠ ΛΥΚΑ
CT/B/Α/CΠΑ
Θ/SCTΡΑΤ
ΗΓ/ΜΑ·Ε
ΔΟΝ

Ἤτοι

✠ Κύριε βοήθει] τῷ σῷ δούλῳ-✠Λυκά-ς(ῳ) β(ασιλικῷ) πρω(το)σπα-θ(αρίῳ) καὶ στρατ-ηγ(ῷ) Μα[κ]ε-δον(ίας).

Δ. 2,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ τῆς μακεδονικῆς δυναστείας.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ϛ'.

Σέργιος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς Μακεδονίας.

Ἐμ.

ΤΩ ΔȢ
Κ —Θ—
ΛΩ Ι CȢ
Β

Ὀπ.

CΕΡΓ..
Β/Α/CΠΑΘ
ΤΡΑΤΙ
ΜΑΚ

Ἤτοι

Κ(ύριε)-β(οή)-θ(ει)-τῷ δού-λῳ σου-Σεργ[ίῳ]-β(ασιλικῷ) πρω(το)σπαθ(αρίῳ)-καὶ σ]τρατι[γῷ]-Μακ(εδονίας)[1].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς χαδζῆ Ἀγώπ).

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ζ'.

Στέφανος πραίτωρ Μακεδονίας καὶ Ἀδριανουπόλεως.

Ἐμ.

✠ ΚΕΒ/Θ/
ΤΩCΩΔȢ/
CΤΕΦΑΝΩ
ΠΡΙ ΠΡΑΙ
ΠΟCΙΤΩ
—✠—

Ὀπ.

ΒΕCΤΗ
SΠΡΑΙΤΩ
ΡΙΜΑΚΕΔΟ
ΝΙΑCSΑΔΡΙ
ΑΝΘΠΟΛΕ
—ΩC—

Ἤτοι

✠Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει)-τῷ σῷ δού(λῳ)-Στεφάνῳ-π(ατ)ρι(κίῳ) πραι-ποσίτῳ-βέστη-καὶ πραίτω-ρι Μακεδο-νίας καὶ Ἀδρι-ανουπόλε-ως[1].

Δ. 3,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ πιθανὸν Ἰσαακίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ. Περὶ Ἀδριανουπόλεως ὡς μητροπόλεως τῆς Μακεδονίας ἰδὲ Ζωναρᾶν[2] λέγοντα «οἱ Μακεδόνες[3] φέρουσι Λέοντα τὸν Τορνίκην εἰς τὴν μητρόπολιν αὐτῶν Ἀδριανούπολιν.» Ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ ὁ Μορολέων ἦτο στρατηγὸς τῆς Ἀδριανουπόλεως[4].

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Η'.

Νικήτας πραίτωρ Ἀδριανουπόλεως.

Ἐμ.

✠ ΚΕΒ/Θ/
ΝΙΚΗΤΑ
ȂCΠΑΘΑΡ/
ΕΠΙΤΘΚΟΙ
ΤΩΝΟC
—✠—

---

1) Ἦν καί τις Σέργιος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς Σικελίας τῷ 718 (ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α'. σ. 790).—Σημ. Σ. Α.

1) Πραιπόσιτος βέστη, ἢ πρωτοβεστιάριος (ΚΩΔΙΝΟΥ. σ. 61). ἢ πρωτοβεστιαρίτη, ἢ προκαθήμενος τοῦ βεστιαρίου (ΚΩΔΙΝΟΥ. σ. 11), ἢ πριμικήριος τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου (ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ. σ. 300) ἦν, φαίνεται, ὁ ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ βεστιαρίου· βεστιάριον δὲ κατὰ τὸν Ἡσύχιον (ἐν λ.) «τόπος ἐν ᾧ τὰ χρήματα τίθενται καὶ τὰ ἱμάτια τοῦ κοινοῦ.» Ὁ δὲ τοῦ μολυβδοβούλλου τούτου Στέφανος ἴσως ἦν Στέφανος ὁ Σεβαστοφόρος ὁ κατὰ τοῦ Μανιάκη ἐκστρατεύσας τῷ 1043 (ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α'. σ. 548.—Μ. ΑΤΤΑΛΕΙΩΤΟΥ. σ. 261). — Σημ. Σ. Α.

2) ΖΩΝΑΡΑ. Τόμ. Δ'. σ. 164. ἐκδ. Teubner.

3) Διὰ τῆς ἐκφράσεως οἱ Μακεδόνες ὑπεμφαίνονται, νομίζομεν, τὰ μακεδονικὰ τάγματα, ἅπερ μετὰ καὶ τῶν θρακικῶν (ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β'. σ. 561) ἐφρούρουν τὴν Ἀδριανούπολιν. καὶ ἅπερ διέφθειρεν, ὡς καὶ τοὺς στρατηγοὺς αὐτῶν, Λέων ὁ Τορνίκης τῷ 1047 (ὅρα καὶ Μ. ΑΤΤΑΛΕΙΩΤΗΝ. σ 261).—Σημ. Σ. Α.

4) ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ. σ. 309.

Όπ. —.—

KPITH
ЄΠΙΤΘΙΠΠΟ
ΔΡΟΜ/SΠΡΑΙ
ΤωΡΙΑΔΡΙ
ΑΝΟΥΠΟ
· -ΛЄ/—

Ἤτοι

Κ(ύρι)εβ(οή)θ(ει)-Νικήτα-πρωτοσπαθαρ(ίῳ)-ἐπὶ τοῦ κοι-τῶνος-κριτῇ-ἐπὶ τοῦ Ἱππο-δρόμ(ȣ) καὶ πραί-τωρι Ἀδρι-ανȣπό-λε(ως)[1].

Δ. 2,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἐποχὴ τοῦ τέλους τῆς μακεδονικῆς δυναστείας.

---

3. Θράκη καὶ Μακεδονία ἡνωμέναι[2].

(Ἐποχὴ τῶν Δουκῶν καὶ τῶν Κομνηνῶν)

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Θ'.

Κωνσταντῖνος ὁ Ἀλωπὸς κριτὴς Θράκης καὶ Μακεδονίας.

Ἔμ. Ἡ Παναγία τῶν Βλαχερνῶν ὄρθιος.

Όπ. ✠ ΚЄΒ/·
ΚωΝΜΑΓΙ
CΤΡωΒЄCΤΗ
ΚΡΙΤ/ΤȣΒΗΛ/
ΘΡΑΚ/SΜΑΚЄ
· ΔΟΝΙΑCΤω
ΑΛωΠω

Ἤτοι

✠Κ(ύρι)ε β(οή)θει)-Κων(σταντίνῳ) μαγί-στρῳ βέστῃ-κριτ(ῇ) τοῦ βήλ(ου)-Θράκ(ης) καὶ Μακε-δονίας τῷ-Ἀλωπῷ[1].

Δ. 2,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Δωριγνῆ).

Ἐποχὴ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ Α'. Κατὰ τὴν Ἄνναν τὴν Κομνηνὴν ὁ Τζαχᾶς γράφει «πρὸς τὸν τὴν διοίκησιν Μιτυλήνης ἐμπεπιστευμένον κουράτορα τὸν Ἀλωπόν[2].»

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Ι'.

Νικόλαος κριτὴς Θράκης καὶ Μακεδονίας.

Ἔμ. (;)

Όπ. — ✠ . . . . .
ΝΙΚΟ· · · ·
ΘΑΡΙ· · · · ·
ΡΙΤ/Τ· · · · ·
ΘΡΑΚ/· · · ·
ΚЄΔΟ· · · ·
—ω· · · ·

Ἤτοι

✠ Κύριε βοήθει τῷ δούλῳ σου]-
✠ Νικο[λάῳ σπα]-θαρ(ίῳ)-
κ]ριτ(ῇ) τ(οῦ) [βήλου]-Θράκ(ης) [καὶ Μακεδο[νίας- τ]ῷ . . .[3].

---

1) Ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος ἦν ὁ θησαυροφύλαξ· (DU CANGE, *Glossarium Mediae et Infimae Graecitatis* ἐν Λουγδούνῳ, 1688. 2 Τόμ. φύλλ. ἐν λ. Κοιτών). Ὁ δὲ κριτὴς ἐπὶ τοῦ Ἱπποδρόμου, ἢ δικαστὴς τοῦ Ἱπποδρόμου (ZACHARIAE, αὐτ. σ. 364), ἢ κριτὴς τοῦ Βήλου, ἦν κριτὴς τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἱπποδρόμου (αὐτ. σ. 376), ὅπερ ἔκειτο πλησίον τοῦ Ἱπποδρόμου (ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ, αὐτ. σ. 196)· ἦσαν δὲ δώδεκα οἱ κριταὶ τοῦ Βήλου τοῦ Ἱπποδρόμου (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. Τόμ. Δ'. σ. 536). Ὁ δὲ Νικήτας ἴσως ἦν ὁ ἱστορικὸς Νικήτας ὁ Χωνιάτης, ὅστις ἦν «ἐπὶ τῶν κρίσεων» ἢ κριτὴς τοῦ Βήλου καὶ προκαθήμενος τοῦ κοιτῶνος (DU CANGE, αὐτ. ἐν λ. ὁ ἐπὶ τῶν κρίσεων), ὡς καὶ ἄρχων τοῦ θέματος (δηλ. πραίτωρ) τῆς παρακειμένης τῇ Ἀδριανουπόλει Φιλιππουπόλεως τῷ 1189 (ΝΙΚΗΤΑ ΧΩΝΙΑΤΟΥ. σ. 526. — MURALT, αὐτ. ἐν χρ. 28 Ἰουνίου 1189).—Σημ. Σ. Α.

2) Θέμα Θράκης καὶ Μακεδονίας εὑρίσκομεν μνημονευόμενον ἐν νεαραῖς αὐτοκρατορικαῖς τοῦ 1153 καὶ 1181 (ZACHARIAE, αὐτ. σ. 448, 506).—Σημ. Σ. Α.

1) Μάγιστρος βέστης ἦν φαίνεται ὁ πραιπόσιτος βέστης (Ὅρα ἀνωτέρω Μολυβδόβουλλον Ζ'), κριτὴς δὲ τοῦ Βήλου ὁ καὶ κριτὴς τοῦ Ἱπποδρόμου (ὅρα Μολυβδόβουλλον Η')· ἦν δέ τις Ἰωάννης πρωτοβεστιάριος τῷ 1080 (ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ. σ. 159.—MURALT, αὐτ. ἐν χρ.). Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Καθαιρέσει τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Κοσμᾶ τοῦ Ἀττικοῦ μνεία γίνεται τοῦ κριτοῦ τοῦ Βήλου, Ἰωάννου τοῦ Ἀλωπᾶ (ALLATII, *de Ecclesiae occidentalis atque orientalis perpetua consensione*. Coloniae Agrippinae, 1648. 4ον. σ. 684) τῷ 1081 (MURALT, αὐτ. ἐν χρ. 8 Μαΐου 1081), οὐχὶ δὲ τῷ 1094 ὡς παρ' Ἀλλατίῳ (αὐτ.).—Σημ. Σ. Α.

2) ΑΝΝΗΣ, Ἀλεξιάδος. Τόμ. Α'. σ. 361-2.

3) Νικόλαος κριτὴς Θεσσαλονίκης καὶ πρωτοσπαθάριος μνημονεύεται τῷ 995—7 (ZACHARIAE, αὐτ. σ. XVI). Ἴσως καὶ ἐκ τοῦ ἄνω μολυβδοβούλλου ἐλλείπει τὸ α'. [α]σπαθάρ[ιος], δηλ. πρωτοσπαθάριος.—Σημ. Σ. Α.

Δ. 1,5 ('Εκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

'Εποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΑ'.

..... κριτὴς Θράκης καὶ Μακεδονίας.

'Εμ.

Ρ
ΙΤ/ΧΤΡ
Ο
ΚΛΗΝΟ
ΚΡΙΤΗ
—·—

'Οπ.

ΠΟΔΡ....
ΘΡΑΚ....
SMAK....
ONIA/....

Ἤτοι

ἐπ]ὶ τ(οῦ) χρ(υσ)οτρ(ι)-κλήνο[υ]-κριτῆ-
ἐπὶ τοῦ-'Ιπ]ποδρ[όμου]-Θράκ[ης-
καὶ Μακ[εδ]-ονία[ς [1].

Δ.... ('Εκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

'Εποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΒ'.

Θεοφύλακτος ὁ Χαλκοτούβης ἀρχηγέτης τῆς Δύσεως.

'Εμ. 'Ο ἅγιος Δημήτριος ὄρθιος.

Ο Α Μ
Δ Ι
Η ΤΡ·

'Οπ.

✠ΚЄR/Θ/
ΘЄΟΦVΛ/
ΚΤ/ΠΡΙSΑΡ
ΧΗΓЄΤΙΤ...
ΔVCЄΟ/Τ
ΧΑΛΚ/ΤȢ
—RH—

Ἤτοι

'Ο ἅ(γιος)-Δ-η-μ-ί-τρ(ιος).
✠ Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) - Θεοφυλ(ά)-
κτ(φ) π(ατ)ρι(κίῳ) καὶ ἀρ-χηγέτι τ[ῆς-
Δύσεο(ς) τ(ῷ)-Χαλκ(ο)τού-βῃ[1].

Δ. 2,0 ('Εκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

'Εποχὴ τῶν Κομνηνῶν. *'Αρχηγέτης τῆς δύσεως* ἦν «ὁ ἄρχων τῶν τῆς δύσεως στρατευμάτων.... ὃν πάλαι δομέστικον τῶν σχολῶν ἐκάλουν, νυνὶ δὲ μέγαν καλοῦσι δομέστικον[2].»

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΓ'.

'Ιωάννης ὁ Καταφλῶρος ἀρχηγέτης τῆς Δύσεως.

'Εμ. 'Ο ἅγιος 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος ὄρθιος.

Ρ
ΟΑ Χ
ΙΩ CO
Ο Τ

Κύκλωθεν ✠ΚЄR.....

'Οπ.

....
..ΠΑΘ/SΑΡ
ΧΗΓЄΤΗΤΗC
ΔVCЄΩCΤ/
ΚΑΤ/ΦΛΩ
Ρ/...

Ἤτοι

'Ο ἅ(γιος)-'Ιω(άννης)-ὁ-Χρ(υ)-σό-(σ)τ(ομος).
✠ Κ(ύρι)ε β(οήθει)-[τῷ σῷ δούλῳ-
'Ιωάννῃβασιλικῷ]-πρωτοσ]παθ(αρίῳ)καὶἀρ-
χηγέτῃ τῆς-Δύσεως τ(ῷ)-Κατ(α)φλώ-ρ(ῳ).

Δ. 1,5 ('Εκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

'Εποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

---

1) Οἱ ἐπὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. Τόμ. Α'. σ. 23) ἦσαν οἱ βασιλικοὶ θεράποντες τοῦ παλατίου τοῦ Χρυσοτρικλίνου (Reiskii, εἰς Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΝ, αὐτ. Τόμ. Β'. σ. 127). — Σημ. Σ. Α.

1) Πατρίκιος ἦν καὶ ὁ διοικητὴς ἐπαρχίας, ὡς πατρίκιος τῆς Λαζικῆς (ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ. Τόμ. Α'. σ. 566). Δύσεις δὲ ὠνομάζετο ἡ Εὐρώπη (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. Τόμ. Γ'. σ. 44), ἧς τινα θέματα εἴδομεν ἀνωτέρω (Μολυβδόβουλλον Α'). 'Εν μεταγενεστέρᾳ δ' ἐποχῇ ἡ Θρᾴκη σὺν τῇ Μακεδονίᾳ ὠνομάζετο κατ' ἐξοχὴν Δύσις· ταύτης δὲ πρωτεύουσα, στρατωτικὴ καὶ διοικητική, ἦν ἡ 'Αδριανούπολις (Ὅρα Thomas εἰς Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΝ. σελ. 10). Χαλκότουβον δὲ ἦν ἡ χαλκίνη περικνημίς· διότι τουβίον, tibiale (DU CANGE, αὐτ. ἐν λ. τούβα)· κατὰ δὲ Λέοντα (Τακτικά. ϛ'. 25) «καὶ περικνημίδας ὁμοίως, ἃ λέγεται ποδόψελλα ἢ χαλκότουβα.» Μνημονεύεται δὲ καὶ Λέων ὁ Χαλκοτούβης στρατηγός, ζωγρηθεὶς ὑπὸ τῶν Πατσινακῶν τῷ 1036 (ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β'. σ. 515). — Σημ. Σ. Α.

2) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ. σ. 19—20.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΔ'.

Κοσμᾶς χαρτουλάριος τοῦ δρόμου τῆς Δύσεως.

Ἐμ. Σταυρὸς κεκοσμημένος ἐπὶ 3 βαθμίδων.

Κύκλωθεν. (;)

Ὀπ.

ΚΟC···
ΒΑ/ΑCΠ··'
ΘΑΡΙΟSΧ·
ΡΤȢΛΑΡ/Τ/
Ρ/ΤΙCΔV·
✠ † ✠

Ἤτοι

✠ Κύριε βοήθει]-
Κοσ[μᾶ]-βα(σιλικῷ) πρω(το)σπ[α-
θαρί[ῳ] καὶ χ[α]-ρτουλαρ(ίῳ) τ(οῦ)-
δ]ρ(όμου) τ[ῆ]ς Δύ(σεως)[1].

Δ. 1,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαν).

Ἐποχὴ ΙΑ'—ΙΒ' αἰῶνος. Ὁ χαρτουλάριος τοῦ δρόμου ἀναλογεῖ πρὸς τὸν σημερινὸν μεκτουπτζῆν τῶν ἐπαρχιῶν.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΕ'.

Μιχαὴλ ὁ Καματηρὸς ἐξισωτὴς τῆς Δύσεως.

Ἐμ. Προτομὴ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

Κύκλωθεν. ✠ ΘΚΕ·····

Ὀπ.

—✠—
ΜΙ···Λ
ΑΤΠΡ···ΡΩ
ΚΡΙΤΗSΕΞΙ
CΩΤΗΤΗC
ΔVCΕΩCΤΩ
····ΕΡΩ

Ἤτοι

✠ Θ(εοτό)κε [βοήθει τῷ σῷ δούλῳ
✠ Μι[χαὴ]λ-πρωτοπρ[οέδ]ρῳ-κριτῇ καὶ ἐξισωτῇ τῆς-Δύσεως τῷ-[Καματ]ερῷ[1].

Δ. 2,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Χαδζῆ Ἀγώπ).

Ἐποχὴ τῶν Ἀγγέλων. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι, ὅτι οἱ τοῦ φίσκου ἀξιωματικοὶ εἶχον καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙϚ'.

Νικήτας ἐπόπτης τῆς Δύσεως.

Ἐμ. Ὅπως τὸ ὑπ' ἀρ. ΙΕ'.

Ὀπ.

—ΝΙ—
ΚΗΤΑΕΠΟ
ΤΗΠΑCΗCΤ/
···CΕΩCΔΛΩ
ΤȢΚΡΑΤΕȢSΑ
Γ/ΗΜΩΝΒΑ
CΙΛΕΩC

Ἤτοι

Νι-κήτᾳ ἐπό-[π]τῃ πάσης τ(ῆς)-Δύ]σεως [καὶ] δ(ού)λῳ-τοῦ κρατ[αι]οῦ καὶ ἁ-γ(ίου) ἡμῶν βα-σιλέως[2].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαν).

Ἐποχὴ τῶν Ἀγγέλων.

---

1) Ἦν δὲ καί τις Κοσμᾶς τῷ 925 πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου (ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ. σ. 314. — ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β'. σ. 307), ἤτοι ὑπουργὸς τῶν ταχυδρομείων, καί τις χαρτουλάριος τοῦ ὀξέος δρόμου (ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Γ'. σ. 184). δηλ. τοῦ δημοσίου δρόμου (DU CANGE, αὐτ. ἐν λ. χαρτουλάριος)· ὑπῆρχε δὲ χαρτουλάριος ἐν ἑκάστῳ θέματι «πρὸς τὴν τοῦ στρατοῦ καταγραφὴν καὶ ἀναζήτησιν.» (Gretzer et Goar εἰς ΚΩΔΙΝΟΝ. σ. 160). — Σημ. Σ. Α

1) Ὁ Μ. Ψελλός, ζῶν ἔτι τῷ 1075 (Κ. ΣΑΘΑ, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Δ'. σ. CVI), ἐπιστέλλει τῷ πραίτορι τῶν Θρακησίων, προέδρῳ καὶ κριτῇ τῶν Θρακησίων (DU CANGE. αὐτ. ἐν λ. πρόεδρος). Ἐξισωτὴς δὲ ἦν ὁ διανέμων τοὺς φόρους μεταξὺ τῶν φορολογουμένων καὶ ἀπαιτῶν αὐτούς, προσέχων δὲ ὅπως μήτε οἱ φορολογούμενοι ἐπιβαρύνωνται ὑπὲρ δύναμιν, μήτε τὸ ταμεῖον πάσχῃ ζημίαν (Reiskii εἰς Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΝ. Τόμ. Β'. σ. 842). Εἰ δὲ ἡ ἀναπλήρωσις Καματηρὸς ὀρθῶς ἔχει, ἴσως ἦν ὁ προκείμενος συγγενὴς τῶν πατριαρχῶν Κων/πόλεως Βασιλείου τοῦ Καματηροῦ (1183 —1187) καὶ Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ (1199—1201). - Σημ. Σ. Α

2) Ἐπόπτης ἦν ὁ ἐκτιμῶν τὴν περιουσίαν ἑκάστου (Reiskii, αὐτ.)· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἐκτιμήσεως ταύτης ὁ ἐξισωτὴς ἐπέβαλλε τοὺς φόρους. -- Σημ. Σ. Α.

4. Πόλεις τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΖ'.

Γρηγόριος κουμερκιάριος τῆς Δεβελτοῦ.

Ἐμ. Σταυρὸς ἐπὶ 4 βαθμίδων.

Κύκλωθεν ✠KEROHΘHTѠCѠΔȣΛ/

Ὀπ. ✠ ΓΡΗΓ
ΟΡ/R/Α/СΠ
ΑΘ/SKȣΜЄ
ΡΚΙΑΡ/Τ/Δ
ЄRЄΛΤ/

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε βοήθη τῷ σῷ δούλ(ῳ)-
✠ Γρηγ-ορ(ίῳ) β(ασιλικῷ) πρω(το)σπ-αθ(αρ(ῳ) καὶ κουμε-ρκιαρ(ίῳ) τ(ῆς) Δ-εβελτ(οῦ)[1].

Δ. 2,0 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ τοῦ τέλους τῆς μακεδονικῆς δυναστείας.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΗ'.

Εὐστράτιος κουμερκιάριος Δεβελτοῦ.

Ἐμ. ✠ ΚЄR/
ΤѠСѠ
ȣ/ЄV
ΤΡΑΤ/

Ὀπ. —.—
ΚȣΜЄ
ΡΚΙΑΡ/Δ/
RЄΛΤ/
ΔΙΚ/
—.—

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε β(οήθει)-τῷ σῷ-[δ]ού(λῳ) Εὐ(σ)-τρατ(ίῳ)-κουμε-ρκιαρ(ίῳ) Δ(ε)-βελτ(οῦ)-τῷ] Δικ(αίῳ)[2].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).
Ἡ ἐποχή ἐστιν ἡ αὐτή.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΙΘ'.

Κωνσταντῖνος κομμερκιάριος Μεσεμβρίας.

Ἐμ. Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνάτος ὄρθιος ἐν χλαμύδι βαστάζων βίβλον καὶ σφαῖραν σταυροφόρον.

Κύκλωθεν Ι ΙR

Ὀπ. ·ѠΝΚΟΜ
·ЄΡΚΙΑΡΙѠ
ΑΠΟΘΗΚΗ
СΜЄСЄΜ
RΡΙΑС

Ἤτοι

ἰ(νδικτιῶνος) ΙΒ'.
Κ]ων(σταντίνῳ) κομ-[μ]ερκιαρίῳ-ἀποθήκη-ς Μεσεμ-βρίας[1].

Δ. 0,3 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἡ ἐποχή ἐστιν ἡ δωδεκάτη ἰνδικτιὼν τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, τουτέστι τὸ ἔτος 669—670, ἢ 683—684.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Κ'.

Κοσμᾶς κομμερκιάριος Μεσημβρίας.

Ἐμ. Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνάτος ὄρθιος.

Κύκλωθεν Ι...Δ ΚΟСΜΑ···ΠΑΤѠΝ

Ὀπ. ......
ΙΚȣΚΟ/
ΜЄΡΚΗΑ
··ȣΑΠΟΘΙΚ
СΜ·СΗΜ
···ΑС

Ἤτοι

ἰ(νδικτιῶνος) Δ'. Κοσμᾶ [ἀπὸ ὑ]πάτων-καὶ γεν]-ικοῦ κο(μ)μερκηα-[ρίου ἀποθ(κ[η-ς Μ[ε]σημ-[βρί]ας[2].

1) Κουμερκιάριος μὲν ἢ κομμερκιάριος ἦν ὁ τελώνης, ὁ εἰσπράκτωρ τῶν τελωνιακῶν δασμῶν (Reiskii, αὐτ. Τόμ. Β'. σ 844). Δεβελτὸς δὲ μία τῶν ἐξ πόλεων τῆς ἐπαρχίας Αἰμιμόντου. (Κ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Γ'. σ. 47), οὐ μακρὰν τῆς Σωζουπόλεως (αὐτ. σ. 407) παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον, ἢ καὶ Ζάγορα καλουμένη (ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗΝ. σ. 165).—Σημ. Σ. Α.

2) Δίκαιος ἦν ὁ Τοποτηρητής· «ὁ Λογοθέτης .... Δίκαιος τοῦ Πατριάρχου» (DU CANGE, αὐτ. ἐν λ. Δίκαιος).—Σημ. Σ. Α.

1) Ἡ Μεσημβρία, πόλις τῆς Θράκης, μνημονευομένη τῷ 717 (ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ. Τόμ. Α'. σ. 600).—Σημ. Σ. Α.

2) Ἀπὸ ὑπάτων ὠνομάζοντο οἱ ἐπίτιμοι,

Δ. 0,3 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Δωριγνῆ).

Ἐποχὴ ἐστιν ἡ τετάρτη ἰνδικτιὼν τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου ἤτοι τῷ 676—677.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΑ'.

Νῶε μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως.

Ἐμ. Προτομὴ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Ἑκατέρωθεν M X
I Λ

Ὀπ. ✠ ΝѠЄ
ΜΡΟΠΟΛΙ
Τ/ΦΙΛΙΠ
ΠȣΠΟΛ/

Ἤτοι

Μ-ι-χ[αή]-λ.
✠ Νῶε-μ(ητ)ροπολί-τ(ου) Φιλιπ-πουπόλ(εως)[1].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Χατζῆ Ἀγώπ).

Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΒ'.

Ἐλάχιστος μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως.

Ἐμ. Προτομὴ τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Ἑκατέρωθεν Ο Α K
N O
· Λ/

Ὀπ. ΛΑΧΗCΤ
ΗΤΡΟΠΟ
ΛΙΤ/ΦΙΛΙ
ΠȣΠΟΛ/
ѠC

Ἤτοι

Ὁ ἅ(γιος)-Ν-[ι]-κ-ό-λ(αος).
Ἐ]λαχήστ(ῳ)-[μ]ητροπο-λίτ(η) Φιλι[π-πουπόλ(ε)-ως[2].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἡ ἐποχή ἐστιν ἡ αὐτή.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΓ'.

Ἰωάννης μητροπολίτης Αἴνου.

Ἐμ. Προτομὴ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

Ἑκατέρωθεν ΜΡ ΘΥ

Ὀπ. ✠ ΘΚЄΒ/Θ/
Ѡ ΜΡΟΠΟ
ΑΙΝ/SCVΓ
ΚЄΛѠ·

Ἤτοι

Μ(ήτη)ρ Θ(εο)ῦ.
✠ Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει)-
Ἰ]ω(άννῃ) μ(ητ)ροπο(λίτῃ)-
Αἴν(ου) καὶ συγ-κέ[λ]λῳ[1].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχή ἐστιν ὁ ΙΑ'—ΙΒ' αἰών.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΔ'.

Νικηφόρος μητροπολίτης Μαδύτων.

Ἐμ. Ἡ Παναγία ὄρθιος. Δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, οἱ ἅγιοι Πέτρος καὶ Παῦλος.

Ὀπ. ✠ ΘΚЄΒ/Θ/
ΝΙΚΗΦΟΡѠ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙ
ΤΗΜΑΔΥ
—ΤѠΝ—

ὕπατοι, consules codicillares, honorarii (N. Alemanni εἰς ΠΡΟΚΟΠΙΟΝ. Τόμ. Γ'. σ. 351).—Σημ. Σ. Α.

1) Ἡ Φιλιππούπολις ἦν πόλις τῆς ἐπαρχίας Θράκης (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Γ'. σ. 47, 292).—Σημ. Σ. Α.

2) Μήπως ἦν ὁ Φιλιππουπόλεως Μέγιστος, ὅστις ἐκ μετριοφροσύνης ἐπὶ τοῦ μολυβδοβούλλου ἐχάραξεν Ἐλάχιστος; διότι ὁ Φιλιππουπόλεως Μέγιστος μνημονεύεται ὡς ἤδη μακαρίτης παρὰ Βαλσαμῶνι (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. Τόμ. Β' σ. 99). γράψαντι περὶ τὰ 1169—1177 (MORTREUIL, *Hist. du droit byzantin*. ἐν Παρισίοις, 1846. 3 Τόμ. δον Τόμ. Γ' σ. 435).—Σημ. Σ. Α.

1) Ἡ Αἶνος ἦν πόλις τῆς ἐπαρχίας Ῥοδόπης (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Γ'. σ 47). Εἴς τινα δὲ συνοδικὴν ἔκθεσιν πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ ῥητοῦ τοῦ εὐαγγελίου «ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστί,» γενομένην μὲν τῷ 1166, ἀνέκδοτον δὲ παρ' ἐμοὶ διατελοῦσαν, ὑπογράφει «ὁ εὐτελὴς μητροπολίτης Αἴνου Ἰωάννης»—Σημ. Σ. Α.

Ἤτοι

✠ Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει)-
Νικηφόρῳ-μητροπολί-τῃ Μαδύ-των[1].

Δ. 3 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Χατζῆ Ἀγώπ).

Ἡ ἐποχή ἐστιν ἡ αὐτή.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΕ΄.

..... Ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως.

Ἐμ. Ἡ Παναγία ὄρθιος.

Ὀπ. ΘΚΕR/Θ/
ΤѠΕΠΙCΚ/
...ΑΡΚΑΔ/
ΠΟΛΕΟ/

Ἤτοι

Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει)-τῷ ἐπισκ[ό-
πῳ] Ἀρκαδ(ιου)-πόλεο(ς)[2].

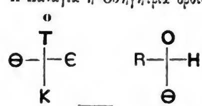
Δ. 2 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἐποχή ἐστιν ὁ Ι΄—ΙΑ΄. αἰών.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Κς΄.

Δαβίδ ἀρχιεπίσκοπος Μεσημβρίας.

Ἐμ. Ἡ Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια ὄρθιος.

Ὀπ. ΔΑΔ
ΧΙΕΠΙC
ΠѠΜΕC
RΡΙΑC

Ἤτοι

Θεοτόκε-βοήθη-
Δα(βί)δ [ἀρ]-χιεπισ[κό]-πῳ Μεσ[ημ]-βρίας[1].

Δ. 1,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἐποχή ἐστιν ὁ Θ΄. αἰών.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΖ΄.

Ὀρέστης ἐπίσκοπος Ἀθύρα.

Ἐμπ. Προτομή τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Κύκλωθεν ....Κ
Ο
Λ

Ὀπ. ✠ ΟΡΕC
Τ/ΕΛΕΟΘV̄
ΕΠΙCΚΟΠ/
ΑΘVΡΑ·

Ἤτοι

Ὁ ἅγιος Νι]κόλ(αος).
✠ Ὀρέσ-τ(ης) ἐλέῳ Θ(εο)ῦ-ἐπίσκοπ(ος)-
Ἀθύρα[2].

Δ. 2 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννν).

Ἐποχή ἐστιν ὁ Ι΄ αἰών.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΗ΄.

Θεόδωρος ἡγούμενος καὶ Πρῶτος τοῦ Γάνου.

Ἐμ. (;)

Ὀπ. ✠ ΚΕR/Θ
ΘΕΟΔѠΡ/Η
Γ/SÂΤΟVΟΡ/
ΤȢΓΑΝȢ
— ✠ —

---

1) Τὰ Μάδυτα, πόλις τῆς θρακικῆς Χερσονήσου (ἘΦΡΑΙΜ, ς΄. 8195), μὴ μνημονευομένη παρὰ Κ. Πορφυρογεννήτῳ (αὐτ.), ἀνῆκε πιθανῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Θράκης ἤγουν Εὐρώπης, εἰς ἣν καὶ ἡ Ἡράκλεια (αὐτ)· διότι τῷ 1087 ὁ Μαδύτων ἦν μητροπολίτης μὲν ὀνόματι, ὑπαγόμενος δὲ πράγματι ὑπὸ τὸν Ἡρακλείας (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. Τόμ. Β΄. σ. 393. Ὅρα καὶ αὐτ. Τόμ. Ε΄. σ. 72).—Σημ. Σ. Α.

2) Ἡ Ἀρκαδιούπολις ἦν πόλις τῆς ἐπαρχίας Θράκης ἤγουν Εὐρώπης (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ (αὐτ.) Ὁ δὲ Ἀρκαδιουπόλεως ἦν ἀρχιεπίσκοπος τῷ ΙΑ΄ αἰῶνι (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. Τόμ. Ε΄. σ. 475), καὶ εἰς τὴν Καθαίρεσιν τοῦ Κων/πόλεως Κοσμᾶ τοῦ Ἀττικοῦ τῇ 26 Φεβρουαρ. 1146 (οὐχὶ δὲ 1144 κατ' Ἀλλάτιον) ὑπογράφει «Ὁ εὐτελὴς ἀρχιεπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως Νικόλαος ὁρίσας ὑπέγραψα» (ALLATII, αὐτ σ. 686) —Σημ. Σ. Α.

1) Ἡ Μεσημβρία ἦν ἀρχιεπισκοπὴ ἐκ τῶν τῆς ἐπαρχίας Αἱμιμόντου (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. σ. 457). Ὁ δ' ἀρχαιότερος ἀρχιεπίσκοπος Μεσημβρίας μνημονεύεται τῷ 879 (LE QUIENS. *Oriens Christianus*. ἐν Παρισίοις, 1740. 3 Τόμ. φύλλ. Τόμ. Β΄. σ 1181).—Σημ. Σ. Α.

2) Ὁ Ἀθύρας τοῦ Ἀθύρα (ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, Παρεκβολαὶ εἰς Ἰλ. σ. 804 καὶ εἰς Ὀδ σ. 1627) ἡ Ἀθύρ, Ἀθύρας (ΑΤΤΑΛΕΙΩΤΟΥ. σ. 84), ἦν ὁ

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει)-Θεοδώρ(ῳ) ἡ-
γ(ουμένῳ) καὶ Πρώτῳ τοῦ ὄρ(ους)-
τοῦ Γάνου[1].

Δ. 2 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννς).

Ἐποχὴ ἡ αὐτή. Παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ[2] ὑπάρχει ἐπιστολὴ πρὸς τὸν *Πρῶτον τοῦ ὄρους τοῦ Γάνου*.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΚΘ'.

Στυλιανὸς ἐπίσκοπος Ἐξαμιλίου.

Ἐμ. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ὄρθιος.

Ο Α ΠΡ
ΙѠ ΔΡ/
Ο Μ/

— ✠ —

Ὀπ. ΘΚЄΡ/Θ/
CΤΗΛΗΑ
ΝѠЄΠΙC
ΚΟΠѠЄΞΑ
ΜΙΛΙΘ.

Ἤτοι

Ὁ ἅ(γιος)-Ἰω(άννης) ὁ-Πρ(ό)-δρ(ο)-μ(ος).
✠ Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει)-Στηλιανῷ ἐπισκόπῳ Ἐξα-μιλίου[3].

Δ. 2 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννς).

Ἐποχή ἐστιν ὁ ΙΑ'– ΙΒ' αἰών. Τὸ Ἐξαμίλιον μετεβλήθη εἰς μητρόπολιν ὀλίγον πρὸ τοῦ 1351[1].

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ Λ'.

Νικηφόρος ἐπίσκοπος Τζουρούλου.

Ἐμ. Ἡ Παναγία προσευχομένη.

Κύκλωθεν ✠ ΘΚЄΡ/Θ/ΤѠCѠΔΘ/

Ὀπ. — ✠ —
ΝΙΚΗ
ΦΟΡѠЄ
ΠΙCΚΟΠѠ
ΤΖΟΡ
ΘΛΙC

Ἤτοι

✠ Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δού(λῳ)-
✠Νικη-φόρῳ ἐ-πισκοπῳ-Τζορ-ούλις[2].

Δ. 1, 5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμαννς).

Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΛΑ'.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Πανίου.

Ἐμ. Ἡ Παναγία ἡ Κυριώτισσα προσευχομένη ἐν προτομῇ.

Ὀπ. — † —
✠ΚЄΡ/Θ/
ΜΙΧΑΗΛ
·ΠΙCΚΟ
·ΠΑΝΙΘ
— † —

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει)-Μιχαὴλ-[ἐ]πισκό-πῳ] Πανίου[3].

νῦν Μπουγχοὺκ Τσεκμετζέ (Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ, αὐτ. Τόμ. Α'. σ. 318). Ὁ δὲ Ἀθύρων ἦν ἤδη τὸν ΙΑ'. αἰῶνα ἐπίσκοπος τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας, πόλεως τῆς ἐπαρχίας Θρᾴκης ἤγουν Εὐρώπης (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. σ. 476). — Σημ. Σ. Α.

1) Ὁ Γάνος ἦν πόλις τῆς ἐπαρχίας Θρᾴκης ἤγουν Εὐρώπης (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 47). — Σημ. Σ. Α.

2) Μ. ΨΕΛΛΟΥ. ἐκδ. Κ. Σάθα. σ. 397.

3) Τὸ Ἐξαμίλιον (ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. Γ'. 11), νῦν Ἐξάμιλα, ἦν πόλις τῆς θρᾳκικῆς Χερσονήσου. Ὁ δὲ Ἐξαμιλίου ἦν ἐπίσκοπος τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Θρᾴκης ἤγουν Εὐρώπης τὸν ΙΑ' αἰῶνα (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ.), ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Βαλσαμῶνος (1169—1177) (αὐτ. Τόμ. Γ'. σ. 284). καὶ μέχρι τοῦ 1345 (MIKLOSICH et MULLER, *Acta et Diplomata Patriarchatus Constantinopolitani*. ἐν Βιέννῃ, 1860. Τόμ. 2. 8ον. Τόμ. Α'. σ. 250. Ἤδη δὲ τῷ 1354 ἐν τοῖς μητροπολίταις κατελέγεται (αὐτ. σ. 338). — Σημ. Σ. Α.

1) Μ. LEQUIENS, *Oriens Christianus* (ἐν Παρισίοις, 1740. 3 Τόμ. φύλλ). ἐν λ. Ἐξαμίλιον.

2) Τὸ Τζουρουλόν (ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόμ. Β'. σ. 44), ἡ Τζορολλός, ἡ Τζουρουλλός (Σουΐδα. ἐν λ.), ἡ Τζούρουλος (ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ. ϛ'. 5), ἡ Τζόρυλλος (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. Τόμ. Ε'. σ. 458), ἡ Τζουρολλόη (αὐτ. σ. 476) ἦν ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Θρᾴκης ἤγουν Εὐρώπης καὶ τὸν ΙΑ' αἰῶνα (αὐτ.) — Σημ. Σ. Α.

3) Τὸ Πάνιον ἦν πόλις τῆς Θρᾴκης ἤγουν

Δ. 1, 5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχή ἐστιν ὁ Γ'—ΙΑ' αἰών.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΛΒ'.

Κωνσταντῖνος ὁ Μανασσῆς ἐπίσκοπος Πανίου.

Ἐμ. Ἡ Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια ὄρθιος.

Ἑκατέρωθεν ΜΡ ΘΥ.

Ὀπ.

✠ СΚΕΠΟΙϹ
ΑΝΑϹϹΑΜΑΝΑϹ
ϹΗΝΚωΝϚΑΝΤΙ
ΝΟΝΤΟΝΤΗϹΠΑ
ΝΙΘΠΡΟϹΤΑΤΗΝ
ЄΚΚΛΗϹΙΑ
- C—

Ἤτοι

Μ(ήτη)ρ Θ(εο)ῦ.
Σκέποις-ἄνασσα Μανασ-σῆν Κωνςαντῖ-νον,
τὸν τῆς Πα-νίου προστάτην-ἐκκλησία-ς.

Δ. 3,5 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.

Αὕτη ἡ σφραγίς ἐστι μεγίστου ἐνδιαφέροντος, διότι πληροφορούμεθα δι'αὐτῆς, ὅτι ὁ συγγράψας τὴν ἔμμετρον «σύνοψιν χρονικὴν διὰ στίχων μέχρι Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου,» Κωνσταντῖνος ὁ Μανασσῆς, ἦτον ἐπίσκοπος τοῦ Πανίου. Εὐτυχέστερος τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ ἐν τῷ Παρνασσῷ, τοῦ δυστυχοῦς Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ὅντινα ἀληθῆ ποιητὴν ὄντα ἐγνωρίσαμεν, Κωνςαντῖνος ὁ Μανασσῆς ἐδαπάνησε τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἐν ματαίοις ποιητικοῖς ἀθύρμασι, καὶ ἐβίαζε πρὸς τούτοις καὶ ἄκουσαν τὴν Μοῦσαν ἵνα κοσμήσῃ καὶ τὴν σφραγῖδα αὐτοῦ δι' ἐμμέτρων στίχων. Ὁ σχολιαστὴς προσαγορεύει τὸν ψευδοποιητὴν

ἀλλ', ὦ Μανασσῆ θελξικάρδιον στόμα,
Ὀρφεὺς νεαρὲ τοῦ παλαιοῦ βελτίων

καὶ διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἡ χρονογραφικὴ σύνοψις προσεφωνήθη πρὸς τὴν σεβαστοκρατόρισσαν Εἰρήνην, τὴν νύμφην τοῦ βασιλέως Κυροῦ Μανουὴλ[1] σὺν τῷ αὐταδέλφῳ αὐτοῦ κυρίῳ Ἀνδρονίκῳ.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ ΛΓ'.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Μάκρης.

Ἐμ. Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὄρθιος.

Ὀπ.

✠ ΚЄΒ/Θ/
ΤωϹωΔȣ/
ΜΙΧΑΗΛЄ
ΠΙϹΚΟΠ/
ΜΑΚΡΗϹ

Ἤτοι

✠ Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει-τῷ σῷ δού(λῳ)-
Μιχαὴλ ἐ-πισκόπ(ῳ)-Μάκρης[2].

Δ. 2, 1 (Ἐκ τῶν τῆς συλλογῆς Μόρδτμανν).

Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

MORDTMANN, ἰατρός.

Εὐρώπης (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ.). Ὁ δὲ Πανίου ἦν ἐπίσκοπος τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας καὶ πρὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. σ. 458).—Σημ. Σ. Α.

1) Ὁ Κωνσταντῖνος Μανασσῆς ἤκμαζε περὶ τὸ 1150 (CAVE, *Scriptorum Ecclesiasticorum Historia Literaria*. ἐν Γενεύῃ, 1693. φύλλ. σ. 467).—Σημ. Σ. Α.

1) Εἰρήνη ἡ Σεβαστοκρατόρισσα ἐγένετο περὶ τὸ 1135 σύζυγος τοῦ Ἀνδρονίκου Κομνηνοῦ, υἱοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Κομνηνοῦ (ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΕΒΑΣΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΗΣ, Ἀνέκδοτον Ποίημα. ἐκδ. Μ. Γεδεών. ἐν Ἀθήναις, 1879 8ον σ. 11).—Σημ. Σ. Α.

2) Ἡ Μάκρη ἦν πόλις τῆς ἐπαρχίας Ῥοδόπης (Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 49). Ὁ δὲ Μάκρης ἦν ἐπίσκοπος τοῦ μητροπολίτου Τραϊανουπόλεως τῆς ἐπαρχίας Ῥοδόπης τὸν ΙΑ' αἰῶνα (ΡΑΛΛΗ καὶ ΠΟΤΛΗ, αὐτ. σ. 483).—Σημ. Σ. Α.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, *Μητροπολίτου* **ΙΜΒΡΟΥ**. Περί τινων ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν Ἴμβρου...... Σελ. 3

I. MORDTMANN. Ἐπιγραφαὶ τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσσίας........................ » 15

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ. Περί τινων ἐμμέτρων ἐπιγραφῶν Κυζίκου .... » 18

MORDTMANN, *ἰατροῦ*. Διομήδης, ἔπαρχος τῆς Πόλεως........................ » 23

MORDTMANN, *πατρὸς* καὶ **Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ**. Χρυσόβουλλον Ῥωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ .. » 25

Dr DÉTHIER. Ἀνακαλύψεις Νομισματικαί.............................. » 30

Α. ΠΑΣΠΑΤΟΥ. Περί τινος ὑπογείου καὶ κινστέρνης...................... » 32

I. MORDTMANN. Ἐπιγραφαὶ Θεσσαλονίκης............................. » 34

I. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝΟΣ. Πατμιακά. .... » 41

MORLTMANN, *ἰατροῦ*. Μολυβδόβουλλα Κομνηνῶν. .... » 44

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ. Ἐπιγραφαὶ τῆς ἐπαρχίας Βελεγράδων .... » 49

J. MILLINGEN. Δακτυλιόλιθοι .... » 56

I. MORDTMANN. Ἀρχαιότητες Τόμεως .... » 64

C. G. CURTIS. Ἐπιγραφὴ μωαβιτικὴ Μέσα .... » 71

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ. Ἐπιγραφαὶ Σύμης.................................. » 76

Α. ΠΑΣΠΑΤΟΥ. Ἐπιτύμβιον γενουηνσίου ἰατροῦ .... » 83

MORDTMANN, *ἰατροῦ*. Μολυβδόβουλλα τῆς Δύσεως, ἤγουν τῆς Εὐρώπης.......... » 84

Dr SCHROEDER. Χάρτης τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Μέσα, βασιλέως Μωάβ............(ἐν τέλει).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ.

Σελ. 4—14 (Ἐπιγραφ. Ἴμβρου):

ἀντὶ ξ γρ. Σ ἐν ἐπιγραφῇ Γ′, Ε′, Ζ′, Η′, Ι′—ΙΔ′, ΙΗ′, Κ′, ΚΑ′, ΚΓ′—ΚΕ′.

» » » » » » Β′. (στίχ. 10).

» Μ » Μ » » Β′, Γ′, Ε′, Ζ′, Θ′.

» Μ » Μ » » Η′, Ι′.

» Μ » Ɱ » » ΚΖ′, ΚΗ′.

» h » h » » Δ′.

» Ξ » Ξ » » Β′.

» Ρ » Ρ » » ς′.

» Ε » Ε » » Η′.

» Η » Η » » »

» Π » Π » » Θ′.

» Α » Α » » Κς′.

» Λ » Λ » » ΚΖ′.

Σελ. 18 (Ἐπιγραφὴ Α′), ἀντὶ ξ γράφε Σ.

» 20 » Κάμο[ρε] » κάμ(μ)ο[ρε

» 25 στίχ. 11 » Kloster » Kloestern

» 31 στήλ. β′, στίχ. 24 » ΜΑΡΙ- » MARI-

» 32 μετὰ τοὺς Ἀρ. 7—16 πρ. Χαλκ. 6.

» » » α′, » 7, 15 » PIAVG γρ. PFAVG

» » » » » 45 » SIANNO » SIANO

» » » β′, » 4, 13 » σταυροῦ » σταυροῦ (;)

» » » » » 12 » πρὸς τὰ δεξιὰ » πρὸς τὰ ἀριστερά, ἐν τῇ δεξιᾷ

» » » » » 23 » Γαλλουσιανὸς » Γάλλος

» 38 » » » 10 » Μάρκος » Μᾶρκος

» 39 » » » 39 » » » »

» 40 » » » 15 » Δ· Є » Δ̆· Є

» 52 » » » 43 » Supl. » Suppl.

» 54 » » » 49 » Schoeman » Schoemann

» 70 » » » 22 » J. » I.

» 72 » » » 5 » Καρσᾶ(Qarcha)» Καρχᾶ (Quarha)

» » » » » 12 » Iachaz » Jahaz

» 73 » α′ » 3 » Δαιθλαθαὶμ » Δεβλαθαὶμ

» » » » (σημ. 3) πρ. Ἀριθμῶν. ΛΓ′. 46.

» » » » » 7 β) » Sereth γρ. Zereth

» 80 » » στίχ. 9 » J. » I.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΔ. ΤΟΜΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
1884.

Ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΥ

ΙΔ'. ΤΟΜΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,
1884.

Ἕδρα τοῦ Συλλόγου:
Πέραν, Ὁδὸς Τοπτσιλάρ, ἀριθ. 18.

Πράκτορες διὰ τὸ ἐξωτερικόν:
Lorentz und Keil, Librairie international
Πέραν, Μεγάλη Ὁδός, ἀριθ. 457.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ^{ΙΑΣ}.

Ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΔ΄. ΤΟΜΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Μεταξὺ τῶν ποικίλων ὠφελημάτων, ὧν παραίτιος ἐγένετο ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἱδρυθεὶς Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος οὐκ ὀλίγην ἐπιρροὴν ἐξήσκησε καὶ εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας, μάλιστα δὲ περιστρεφομένας περὶ τὰ πάτρια Κωνσταντινουπόλεως.

Παραλείποντες τ' ἄλλα κ' ἐνδιατρίβοντες εἰς τὸ κύριον ἡμῶν θέμα ὑπομιμνήσκομεν τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα τοῦ σοφοῦ ἡμῶν συναδέλφου κ. Α. Πασπάτη ἀναγνώσματα *Περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν Κωνσταντινουπόλεως*, ἅπερ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Συλλόγου ἐκεῖνος μὲν μετ' ἐπιστήμης, ἐπὶ τῆς πείρας ἑδραζομένης, ἀνέπτυξεν, οἱ πάντες δὲ μετ' ἐνδιαφέροντος αὔξοντος παρηκολούθησαν.

Τοσοῦτον δὲ τ' ἀναγνώσματα ταῦτα τὸν ζῆλον καὶ ἄλλων τοῦ Συλλόγου ἑταίρων ὑπεξέκαυσαν, ὥστε οἱ κ. κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δημητριάδης διεχάραξαν ὅσον οἷόν τε ἐπιμελῶς τὸν περίβολον τῶν Βλαχερνῶν.

Πληρέστερον ἦν τὸ ἔργον τοῦ πολυκλαύστου ἡμῶν συναδέλφου Dr Déthier, ὡς περιλαμβάνον εἰς μέγιστον σχῆμα τὸν περίβολον τῆς ὅλης Κ/πόλεως ἐν πάσῃ τῇ ἀρχαιολογικῇ λεπτομερείᾳ· ἀλλὰ δυστυχῶς κεῖται ἀδημοσίευτον ἐν τοῖς σχολίοις τῶν περὶ τὸν Κριτόβουλον περιγραφῶν· μόνον δὲ τὰ συμπεράσματα τῆς πολυχρονίου ταύτης ἐρεύνης συνεπτύχθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχαιολόγου ἀνδρὸς ἐν τῇ συγγραφῇ *Le Bosphore et Constantinople* (ἐν Βιέννῃ 1873 εἰς 8ον).

Ἐν ἑτέρᾳ δὲ σοφῇ συγγραφῇ *Die Belagerung Constantinopels* (ἐν Stuttgart 1858 8^{ον}) ἄλλου συναδέλφου ἡμῶν, τοῦ Dr Mordtmann, πατρός, ὃν οὐχ ἧττον πενθοῦσι τὰ γράμματα, συνεξεδόθη εἰς μικρότερον σχῆμα διάγραμμα τῶν τειχῶν Κ/πόλεως, διαφωτίζον πλεῖστα ὅσα τέως σκοτεινὰ τυγχάνοντα ζητήματα.

Τοιούτων εὐμοιροῦσα συναδέλφων ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν, ἅμα τῇ συστάσει αὐτῆς, ἵνα σχεδιογραφήσῃ ἐξ ὑπαρχῆς χάρτην τοπογραφικὸν τῆς Κ/πόλεως ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐμελέτησεν οὐ μόνον τοὺς ἐκδεδομένους χάρτας τοῦ Biondelmont (*Descriptio urbis Constantinopoleos* παρὰ Κιννάμῳ, ἐκδ. Du Cange ἐν Παρισίοις 1670 εἰς φύλλ.), τοῦ Du Cange (*Constantinopolis Christiana*, ἐν Παρισίοις 1680 εἰς φύλλ.), τοῦ Banduri (*Imperium Orientale*, ἐν Παρισίοις 1711 εἰς φύλλ. Τόμ. Β' σ. 448), τοῦ Le Chevalier (*Voyage de la Propontide et du Pont Euxin*, ἐν Παρισίοις 1806 εἰς 8^{ον}), τοῦ ὀθωμανικοῦ ἐπιτελείου (ἐν Κ/πόλει εἰς φύλλ.), τοῦ Olivier (*Voyage dans l'Empire Ottoman, Atlas*, ἐν Παρισίοις 1807 εἰς φύλλ.), τοῦ Kauffer (ὅρα Melling, *Voyage pittoresque de Constantinople*, ἐν Παρισίοις 1819 εἰς 8^{ον}), τοῦ Hammer (*Constantinopolis und der Bosporos*, ἐν Πέστῃ 1822, 2 Τόμ. εἰς 8^{ον}), τοῦ Barbié du Bocage (ὅρα Choiseul-Gouffier *Voyage pittoresque en Grèce*, Τόμ. Γ', ἐν Παρισίοις 1824 εἰς φύλλ.), τοῦ ῥωσσικοῦ ἐπιτελείου (*Carte de Constantinople*, 1828 εἰς φύλλ.), τοῦ Moltke, (Karte v. C/pel u. Bosphorus. s. l. 1836—1837 φύλλ.), τοῦ Niebuhr (*Alte Laender und Voelkerkunde*, ἐν Βερολίνῳ 1851 εἰς 8^{ον}), τοῦ Σ. Βυζαντίου (*Ἡ Κωνσταντινούπολις*, ἐν Ἀθήναις 1851 εἰς 8^{ον}, Τόμ. Α' ἐν τέλει), τοῦ Kiepert (*Constantinopel und der Bosphorus*, ἐν Βερολίνῳ 1853 εἰς φύλλ.), τοῦ Labarte (*Le palais de Constantinople*, ἐν Παρισίοις 1861 εἰς φύλλ. ἐν τέλει), τοῦ Stolpe (*Plan de Constantinople*, ἐν Βερολίνῳ 1866 εἰς φύλλ.), ἀλλὰ καὶ ἐμερίμνησεν ἵνα ἐπωφεληθῇ καὶ ἀνεκδότων ἔργων, προμηθευθεῖσα μὲν ἀντίγραφον τοῦ τε χάρτου τῆς Ἑταιρίας τῶν τροχιοδρόμων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ τῆς Ἑταιρίας τῶν σιδηροδρόμων Ῥούμελης, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κ/πολιν, λαβοῦσα δὲ γνῶσιν τοῦ χάρτου τῆς Νομαρχίας ὡς καὶ τοῦ τῶν τειχῶν τοῦ Γαλατᾶ, τοῦ ὑπὸ τοῦ κυρίου Duboye φιλοπονηθέντος.

Μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς ταύτας μελέτας ἐνέκρινεν ἡ ἐπιτροπὴ ἵνα ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου βαθμηδὸν προβαίνουσα ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω, καὶ πρῶτον μὲν σχεδιογραφήσῃ τὰ χερσαῖα τείχη, εἶτα δὲ τὰ θαλάσσια, καὶ τέλος πάντων τὸ ἐμβαδὸν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης σημειοῦσα τὰς τοποθεσίας καὶ τὰ λείψανα τῶν ἀρχαίων μνημείων.

Ἀπετάθη θαρραλέως πρὸς τὸν Σύλλογον ἐξαιτουμένη τήν τε ἐπιψήφισιν τοῦ μεγαλεπηβόλου τούτου σχεδίου καὶ τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο πίστωσιν.

Λαχοῦσα δὲ ἠθικῆς τε καὶ ὑλικῆς παρὰ τῷ Συλλόγῳ συναντιλήψεως ἐπεφόρτισε τοὺς συναδέλφους αὐτῆς κ.κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δημητριάδην, ἵνα ἐκλέξαντες τοὺς ἁρμοδίους μηχανικοὺς σχεδιάσωσι τὸν τοπογραφικὸν χάρτην τῶν τειχῶν Κ/πόλεως· καὶ ἔθετο εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν οὐ μόνον τὴν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου προφρόνως χορηγηθεῖσαν πίστωσιν ἀλλὰ καὶ τοὺς προμνημονευθέντας ἀνεκδότους τε καὶ μὴ χάρτας, μάλιστα δὲ τὴν πολυετῆ πεῖραν πολλῶν ἐκ τῶν συνεταίρων αὐτῆς.

Μετ' ἀξιεπαίνου προθυμίας καὶ ζήλου κατ' ἐπίγνωσιν ἤρξαντο οἱ δύο οὗτοι κύριοι τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἐντολῆς.

Ἡ δὲ σχεδίασις τῶν τειχῶν ἐγένετο διὰ τῆς πορείας καὶ τῶν ἐργαλείων τῆς τραπέζης καὶ τοῦ γραφομέτρου. Ἀπὸ Ὑπερυψήλων μέχρι τοῦ πύργου τοῦ Ἀνεμᾶ ἐγένετο μία πορεία 1500 μέτρων καὶ 60 σταθμοί· ἡ δὲ προκύψασα διαφορὰ τριῶν μέτρων διενεμήθη κατὰ τοὺς κανόνας. Ἡ δὲ ἀπὸ Ἐγρῆ-Καποῦ μέχρι Γεδῆ-Κουλὲ σχεδίασις ἐγένετο διὰ γωνιομέτρου μετὰ τηλεσκοπίου. Ὑπεβάλλοντο δ' ἑκάστοτε ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς ἐπιτροπῆς τὰ ἐν τῷ παρεμπεσόντι χρονικῷ διαστήματι προπαρασκευαζόμενα σχέδια τοῦ χάρτου. Ἐπήρχοντο δ' ἐν ἀνάγκῃ διορθώσεις ἐπ' αὐτῶν μετὰ συζήτησιν, καθ' ἣν ἐλάμβανον μέρος, ἵνα παραλίπωμεν τοὺς ἐπιζῶντας, οἱ προαποιχόμενοι σοφοὶ ἀρχαιοδίφαι Ἰούλιος Millingen, ἰατρός, Dr Mordtmann καὶ Dr Déthier. Ἄλλοτε πάλιν, τῇ μεσολαβήσει τῆς ἐπιτροπῆς, ᾕροντο ἐκ μέσου προσκόμματα παρεμβαλλόμενα ὁποθενδήποτε εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου.

Καὶ οὕτω προβαίνων ὑπὸ τὴν σύντονον ἐποπτείαν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς ἐπεραιώθη ὁ τοπογραφικὸς χάρτης τῶν χερσαίων τειχῶν Κ/πόλεως τυχὼν τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Συλλόγου. Κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν τῇ ἐπιτροπῇ ὑπὸ τῶν κ.κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δη-

μητριάδου ἔκθεσιν[1], ἡ ἀπόστασις, ἥτις ὑπάρχει ἀπὸ Ἐϊβὰν-Σαρὰϊ μέχρι τῆς Προποντίδος ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐντὸς τείχους, ἐστὶν ἐν μὲν τῷ τοῦ Συλλόγου χάρτῃ 6806 $^1/_2$ μέτρων, ἐν δὲ τῷ τοῦ Stolpe 6630, ἐν δὲ τῷ τοῦ Olivier 6637, ἐν δὲ τῷ τοῦ Σ. Βυζαντίου καὶ Moltke

1) Ἀπόσπασμα τῆς ὑπὸ ἡμερ. 7/19 ἔτους 1872 ἐκθέσεως τῶν κ. κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δημητριάδου πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Καταμέτρησις τῆς περιμέτρου τῶν τειχῶν, τῶν πύργων κλπ. καὶ σύγκρισις πρὸς τὰ ὑπάρχοντα σχέδια Stolpe, Olivier καὶ τοῦ Βυζαντίου.

Ἀποστάσεις μετρηθεῖσαι ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἐσωτείχου.

Κατὰ τὸ ἡμέτερον σχέδιον.	Κατὰ τὸ τοῦ Stolpe σχέδιον.	Κατὰ τὸ τοῦ Olivier σχέδιον.	Κατὰ τὸ τοῦ Βυζαντίου σχέδιον.	
Μέτρα.	Μέτρα	Μέτρα.	Μέτρα.	
702.50	505 00	780.00	816 00	Ἀπὸ Ἐϊβὰν Σαρὰϊ μέχρι Ἐγρὶ-Καποῦ.
945.50	1060 00	941.00	897 60	» Ἐγρὶ Καποῦ » Ἐδιρνὲ Καποῦ.
1221 50	1175 00	1110.00	1295.40	» Ἐδιρνὲ Καποῦ » Τὸπ Καποῦ
913.00	705 00	832.00	703 80	» Τὸπ-Καποῦ » Μεβλιανὲ Καποῦ.
913.00	980.00	874.00	836 10	» Μεβλιανὲ Καποῦ » Σηλύβρι-Καποῦ.
1336.00	1245 00	1440.00	1479.00	» Σηλύβρι Καποῦ » Γεδὶ Κουλέ.
112 00	75 00	86.00	561	» Γεδὶ Κουλὲ » τῆς Χρυσῆς Πύλης.
528.00	520.00	450.00		» Χρυσῆς Πύλης » τῆς Προποντίδος.
Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα	
6671.50	6265.00	6513.00	6589.20	Τὸ ὅλον εἰς μέτρα.
135.00	365.00	124.00	0.00	Προσθέτοντες καὶ τὸ Ἐξώτειχον πρὸς τὸ μέρος τῶν Βλαχερνῶν.
Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα	
6806.50	6630.00	6637.00	6589.20	Τὸ ὅλον.

Τὸ Σχέδιον τοῦ Βυζαντίου εἶναι ἀντιγραφὴ τοῦ χάρτου τοῦ Κάουφερ· τοῦ δὲ Olivier ἀντιγραφὴ τοῦ Ὀθωμανικοῦ χάρτου.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συγκρίσεως τοῦ μήκους τῶν τειχῶν Μετὰ μεγίστης ἀπορίας δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι καὶ οἱ μᾶλλον ἐπὶ ἀκριβείᾳ φημιζόμενοι χάρται βρίθουσι σφαλμάτων καὶ τοπογραφικῶν παραμορφώσεων. Τὸ μῆκος τοῦ δευτέρου τείχους ἢ ἐξωτείχου εἶναι 5566 μέτρων, ἀρχόμενον 24 μέτρα ἀπὸ Τεκφοὺρ Σεραΐ ἢ 403 μέτρα ἀπὸ Ἐγρὶ-Καποῦ.

Ἀπαρίθμησις τῶν Πύργων τοῦ Ἐσωτείχου. Κατὰ τὸν Stolpe εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν 113, κατὰ τὸν Olivier 90 μόνον, καὶ καθ' ἡμᾶς 120 ὡς ἑξῆς

87 τετράγωνοι (12 ἐρειπωμένοι), 2 πεντάγωνοι, 8 ἑξάγωνοι, 3 ἑπτάγωνοι, 15 ὀκτάγωνοι (4 κατηρειπωμένοι), 5 μηνοειδεῖς· τὸ ὅλον 120 συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἑπτὰ Πύργων.

Ἀπαρίθμησις τῶν Πυργίσκων τοῦ Ἐξωτείχου. Τὸ ὅλον τῶν νῦν σωζομένων Πυργίσκων τοῦ Ἐξωτείχου εἶναι 71, ἕκαστος τῶν ὁποίων κεῖται, ὡς ἔγγιστα. μεταξὺ δύο Πύργων τοῦ Ἐσωτείχου.

Ἀπὸ Τεκφοὺρ-Σεραΐ μέχρι Ἐδιρνὲ-Καποῦ εἷς μόνος Πυργίσκος ὑπάρχει, καὶ ἑνὸς ἑτέρου τὰ ἴχνη. Τοὺς ἑτέρους 8 ἀνεπληρώσαμεν ἀπὸ τὸν χάρτην τοῦ Olivier. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 2 μόνον Πυργίσκους. Τὸ τεῖχος ἐνταῦθα εἶναι ἐντελῶς κατηρειπωμένον.

Ἀπὸ Ἐδιρνὲ-Καποῦ μέχρι Τὸπ-Καποῦ τὸ ὅλον 17 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν 12 τετράγωνοι (4 κατηρειπωμένοι), 5 μηνοειδεῖς (3 κατὰ τὸ ἥμισυ ἠρειπωμένοι, τοῦ δευτέρου ἴχνη μόνον σώζονται). Ὁ Stolpe ἀναφέρει 15.

Ἀπὸ Τὸπ-Καποῦ μέχρι Μεβλιανὲ-Καποῦ, τὸ ὅλον 13 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν εἷς ἀφανής. Ὑποδιαιροῦνται δὲ ὡς ἑξῆς· 6 τετράγωνοι, 2 ἑξάγωνοι, 5 μηνοειδεῖς (ἐξ ὧν εἷς κατὰ τὸ ἥμισυ ἠρειπωμένος). Το τεῖχος εἶναι ἐν καλῇ καταστάσει. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 13 Πυργίσκους.

Ἀπὸ Μεβλιανὲ-Καποῦ μέχρι Σηλύβρι Καποῦ ὑπάρχουν 14 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν 12 τετράγωνοι (ἐκ τῶν ὁποίων 6 σῶοι, δύο μόλις διακρίνονται, δύο

6589 $^1/_8$· ὁπόθεν προκύπτει διαφορὰ 200—250 μέτρων, εἰ καὶ τὸ μὲν σχέδιον τοῦ Σ. Βυζαντίου ἀντεγράφη ἐκ τοῦ Kauffer, τὸ δὲ τοῦ Olivier ἐκ τοῦ ὀθωμανικοῦ χάρτου. Τὸ δὲ μῆκος τοῦ ἐκτὸς τείχους ἐστὶ 5566 μέτρων. Οἱ πύργοι τοῦ ἐντὸς τείχους εἰσὶ κατὰ τὸν τοῦ Συλλόγου χάρτην 120, κατὰ δὲ τὸν τοῦ Stolpe 113 καὶ κατὰ τὸν τοῦ Olivier 90 μόνον· τὰ δὲ τοῦ ἐκτὸς τείχους σωζόμενα ἐπιπύργια εἰσιν 71· τὰ δὲ περιλειφθέντα διαφράγματα ἀπὸ Ἐδιρνὲ-Καποῦ μέχρι τῆς Προποντίδος εἰσὶ κατὰ μὲν τὸν τοῦ Συλλόγου χάρτην 19, κατὰ δὲ τὸν τοῦ Stolpe 21.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ χάρτου τῶν χερσαίων τειχῶν ἡ ἐπιτροπὴ ἐξεπεραίωσε διὰ τῶν αὐτῶν μέσων καὶ μετ' ἴσης μερίμνης καὶ τμῆμα χάρτου τῶν θαλασσίων τειχῶν ἀπὸ Οὖν-Καπὰν μέχρι Φαναρίου. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς σχεδιογράφησιν καὶ ἀντιγραφὴν τῶν δύο τούτων χαρτῶν πρὸς δὲ καὶ ἀναγωγὴν τοῦ χερσαίου εἰς ὑποδιπλασίαν κλίμακα Λ.Τ. 138.66, χορηγηθεῖσαι μεγαθύμως ὑπὸ τοῦ Συλλόγου.

Ἀλλ' ὅμως ἀτελὲς ἐθεωρεῖτο τὸ ἔργον, εἰ μὴ συνωδεύετο ὑπὸ τῶν ἀπόψεων τῶν τε χερσαίων καὶ τῶν θαλασσίων τειχῶν· ἡ ἰχνογράφησις αὐτῶν ἀνετέθη εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν καὶ δεξιότητα τοῦ κ. Μαναράκη, ἀπεικονίσαντος ἐπιτυχέστατα, δαπάνῃ συλλογικῇ Λ.Τ. 47.67, τὸν ὅλον πετραῖον περίβολον Κ/πόλεως ἐπὶ πίνακος μήκους 30 μέτρων. Ἄωρος θάνατος ἀφήρπασε τὸν Μαναράκην, κτησάμενον εἰδικότητα περὶ τὴν πιστὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἀρχαίων μνημείων, ὡς μαρτυροῦσιν ἄλλα τε πολλὰ ἀνέκδοτα καὶ πρὸ πάντων αἱ ὑπὸ τοῦ κυρίου Α. Πασπάτη περιγραφεῖσαι ἐκκλησίαι Κ/πόλεως (*Βυζαντιναὶ Μελέται*, ἐν Κ/πόλει 1877 εἰς 4ον).

Οἱ τοπογραφικοὶ χάρται μετὰ τῆς ἀπόψεως τῶν τειχῶν, καταρτισθέντες πρὸ δεκαετίας (1871—1873), ἔκειντο ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Συλλόγου. Ἀλλ' ἀσύμφορον ἡγουμένη ἡ ἐπιτροπή, ἵνα ἡ λυχνία ὑπὸ τὸν μόδιον κρύπτηται, προὔβαλεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συλλόγου τὴν ἔκδοσιν τοῦ χάρτου τῶν χερσαίων τειχῶν μετά τινων σχετικῶν ἀπόψεων. Τῆς προτάσεως δὲ ταύτης δεκτῆς γενομένης, ἐπεφόρτισε κατὰ τὸ 1880 τὸν ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς κ. Γ. Δημητριάδην ἵνα ἀναγάγῃ τὸν χάρτην ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ κλίμακος $^1/_{1000}$ εἰς μικροτέραν κλίμακα $^1/_{7500}$. Μετὰ δὲ τὴν γενομένην οὕτω πως ἀναγωγὴν καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς ἐπενεχθείσας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς μεταβολάς, διάφορα παρενέβησαν προσκόμματα, ἅπερ ἐπέπρωτο ἵνα ὑπερπηδήσῃ ὁ νῦν ἐπαξίως προεδρεύων τοῦ Συλλόγου ἐξοχώτατος κ. Κ. Καλλιάδης τελεσφόρως, ὑποβαλὼν ἐπὶ τέλους καὶ τῷ φιλομούσῳ κυρίῳ Ε. Εὐγενίδῃ, ὅπως ἀναδέξηται τὴν πρὸς ἔκδοσιν ἀπαιτουμένην χορηγίαν.

Ὁ φιλοτίμῳ λοιπὸν δαπάνῃ τοῦ κυρίου Ε. Εὐγενίδου ἐκδιδόμενος νῦν χάρτης τῶν χερσαίων τειχῶν Κ/πόλεως ἐστὶν ὁ καταρτισθεὶς κατὰ τὴν ὡς εἴρηται γενομένην ἀναγωγὴν τοῦ ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Συλλόγου τηρουμένου πρωτοτύπου μετά τινων προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων, ὡς λ. χ. τοῦ Μερμὲρ-Κουλὲ (ἀριθ. 2), τῶν ὑπογείων καὶ ἀψίδων Βλαχερνῶν (ἀριθ. 155) κλπ. ἅπερ ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου. Κυρίως ὅμως προσετέθη εἰς ὑπερδιπλασίαν κλίμακα ὁ ὅλος τῶν Βλαχερνῶν περίβολος πρὸς εὐχερεστέραν αὐτοῦ μελέτην καὶ ἔρευναν.

Ἰδιάζουσα δὲ προσοχὴ κατεβλήθη εἰς τὴν σύγκρισιν τῶν νεωτέρων πρὸς τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα τῶν ἐπὶ τοῦ χάρτου τοποθεσιῶν. Καὶ ἔνθα μὲν ἅπαντα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς συνεφώνησαν, ἐκεῖ ἓν μόνον ἀρχαῖον ὄνομα τόπου παρατίθεται· ἔνθα δὲ ἀτομικὴ γνώμη ὑπάρχει τινός, μὴ πεισθέντων τῶν ἄλλων, ἐκεῖ σημειοῦται *γνώμη τοῦ τάδε*· ἔνθα δὲ διάφοροι γνῶμαι προβάλλονται, ἐκεῖ ἑκάστου ἰδίᾳ ἡ γνώμη μνη-

κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένοι καὶ δύο εἰσὶ μεγάλου μεγέθους), καὶ δύο μηνοειδεῖς. Τὸ τεῖχος εἶναι ἐν καλῇ καταστάσει. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 13 Πυργίσκους.

Ἀπὸ Σηλύβρι-Καποῦ μέχρι Γεδὶ Κουλέ, τὸ ὅλον 20 Πυργίσκοι ὑποδιαιρούμενοι ὡς ἑξῆς· Δεκατέσσαρες τετράγωνοι (εἷς διπλάσιος τῶν λοιπῶν καὶ σῶος, 8 ἐν καλῇ καταστάσει, εἷς κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένος, τεσσάρων τὰ ἴχνη μόνον σώζονται), τέσσαρες μηνοειδεῖς σῶοι, δύο ἑξάγωνοι κατηρειπωμένοι. Τὸ τεῖχος ἐν μέρει κατεστραμμένον. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 19.

Ἀπὸ Γεδὶ Κουλὲ μέχρι τῆς Προποντίδος 5 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν εἷς τετράγωνος σῶος, τέσσαρες μηνοειδεῖς (ἐξ ὧν δύο σῶοι καὶ εἷς σχεδὸν ἀφανής). Τὸ τεῖχος ἐν μέρει κατεστραμμένον. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 5.

Διαταφρίσματα. Τὰ διαταφρίσματα φαίνονται ἀπὸ Ἐδιρνὲ-Καποῦ. Ἀπὸ Ἐδιρνὲ Καποῦ μέχρι Τὸπ-Καποῦ εἰσὶ τέσσαρα καὶ κατὰ τὸν Stolpe 5.

Ἀπὸ Τὸπ Καποῦ μέχρι Μεβλιανὲ Καποῦ πέντε διαταφρίσματα καὶ κατὰ τὸν Stolpe 4.

Ἀπὸ Μεβλιανὲ-Καποῦ μέχρι Σηλύβρι-Καποῦ 2 διαταφρίσματα, κατὰ δὲ τὸν Stolpe 5.

Ἀπὸ Σηλύβρι Καποῦ μέχρι Γεδὶ-Κουλὲ ἓξ διαταφρίσματα, κατὰ δὲ τὸν Stolpe 5.

Ἀπὸ Γεδὶ Κουλὲ μέχρι τῆς Προποντίδος 2 διαταφρίσματα, καὶ κατὰ τὸν Stolpe 2.

Ὁ Olivier καὶ ὁ Βυζάντιος δὲν ἀναφέρουσι διαταφρίσματα.

μονεύεται. Ἐπὶ τῇ τριπλῇ ταύτῃ βάσει συνέταξεν εἷς τῶν ἑταίρων τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κύριος Σ. Ἀριστάρχης, τὸν μετὰ τοῦ χάρτου συνεκδιδόμενον συγκριτικὸν τῶν ὀνομάτων κατάλογον, προσθεὶς ἐξ ἰδίων τὰς παραπομπὰς καὶ σημειώσας τὸν συγγραφέα ὅστις πρῶτος, κατ' αὐτόν, ἔδωκε τὴν ὀνομασίαν, ἣν ἀκολούθως ἠσπάσθη ἡ ἐπιτροπή. Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ προτάσσεται ὁ ἀριθμὸς ὁ εἰς τὸν χάρτην παραπέμπων· ἕπεται ἢ τὸ σημερινὸν ὄνομα, εἴτε τουρκικὸν (πύλης, τζαμίου κλπ.) εἴτε δημῶδες (ἐκκλησίας κλπ.), ἢ τὸ ἀρχαιότερον (ὁσάκις σημερινὸν οὐχ ὑπάρχει)· εἶτα δ' ἀκολουθεῖ διὰ κυρτῶν στοιχείων τὸ βυζαντινὸν ὄνομα, γεγραμμένον οὐχὶ ὅπως οἱ μεταγενέστεροι μετέγραψαν τοῦτο, ἀλλ' ὅπως παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς συγγραφεῦσιν ἢ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς περιεσώθη, εἶτα δ' ἐπέρχεται τὸ ὄνομα τοῦ μεταγενεστέρου, προηγούμενον τῆς προθέσεως μὲν *κατά*, ὁσάκις ἅπασα ἡ ἐπιτροπὴ παρεδέξατο τὴν ὀνομασίαν ταύτην, τῆς λέξεως δὲ *γνώμη*, ὁσάκις ἀτομική τις ἐκφέρεται γνώμη· ἐνίοτε δὲ παραλαμβάνεται ὀνομασία τις *ἐξ ἐπιγραφῆς*, καὶ τότε ἐπίσης κοινῶς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐστι παραδεδεγμένη· διότι πολλοὶ πύργοι, ἐπιπύργια κλπ. ὠνομάσθησαν ἀναλόγως τῶν ἐπ' αὐτῶν κεχαραγμένων ἐπιγραφῶν. Ἐν τέλει δ' ἑκάστου ἀριθμοῦ, ἐπιμόνῳ ἀξιώσει τῆς ἐπιτροπῆς, προσετέθη καὶ ἡ γαλλικὴ τῆς τοποθεσίας μεταγλώττισις.

Ἔκ τε τοῦ χάρτου τούτου καὶ τῆς περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν σπουδαίας μελέτης τοῦ σοφοῦ ἡμῶν συνεταίρου κ. Α. Πασπάτη ἐξάγεται, ὅτι τὰ χερσαῖα τείχη διῃροῦντο εἰς τὸ *νέον Θεοδοσιακὸν τεῖχος* (ἀριθ. 15), ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ *πύργου Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου* (ἀριθ. 5) μέχρι τοῦ πύργου τοῦ *Τριβουναλίου τοῦ Ἑβδόμου* (ἀριθ. 98), καὶ εἰς *τεῖχος Βλαχερνῶν* (τὸ καὶ Ἡράκλειον) (ἀριθ. 109), ἐκτεινόμενον ἀπὸ *Τριβουναλίου τοῦ Ἑβδόμου* (ἀριθ. 99) μέχρι *Ξυλοπόρτης* (ἀριθ. 176).

Καὶ τὸ μὲν *νέον Θεδοσιακὸν τεῖχος* (ἀριθ. 15) ὑποδιῃρεῖτο εἰς *ἐντὸς τεῖχος* (ἀριθ. 4), εἰς *ἐκτὸς τεῖχος* (ἀριθ. 9), εἰς ἔσω *πτερὸν* (ἀρ. 12), καὶ εἰς ἔξω *πτερὸν* (ἀριθ. 14)· καὶ τὸ μὲν διάστημα μεταξὺ τοῦ *ἐντὸς τείχους* (ἀριθ. 4) καὶ τοῦ *ἐκτὸς τείχους* (ἀριθ. 9) ὠνομάζετο *περίβολος* (ἀριθ. 7), τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ *ἐκτὸς τείχους* (ἀριθ. 9) καὶ τοῦ ἔσω *πτεροῦ* (ἀριθ. 12), *παρατείχιον* (ἀρ. 11), τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ ἔσω *πτεροῦ* (ἀρ. 12) καὶ τοῦ ἔξω *πτεροῦ* (ἀρ. 14), *τάφρος* (ἀριθ. 13). Τὸ δὲ *τεῖχος Βλαχερνῶν* (τὸ καὶ Ἡράκλειον) (ἀριθ. 109) περιεκλείετο ἔν τινι διαστήματι, ἀπὸ πύργου *Μιχαὴλ* (ἀριθ. 156) ἕως *πύργου τοῦ ἁγίου Νικολάου* (ἀριθ. 164), ὑπὸ τοῦ Λεοντίου τείχους (ἀριθ. 161).

Βεβαίως ὁ χάρτης οὗτος οὐδόλως ἐστὶν ἀλάθητος· ἀλλ' ὅμως ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς προγενεστέρους ἐπεδίωξεν ἀκρίβειαν μείζονα. Ἐὰν δὲ τύχῃ παρὰ τῷ δημοσίῳ τῆς αὐτῆς εὐμενοῦς δεξιώσεως, οἵας συνήθως τυγχάνουσιν αἱ τοῦ Συλλόγου δημοσιεύσεις, τότε ἐνθαρρυνομένη ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ ἤθελε, καταρτίσασα τόν τε θαλάσσιον περίβολον καὶ τὸ ἐμβαδὸν τῆς ἱστορικῆς ταύτης πόλεως, σαφηνίσει οὐκ εὐάριθμα βυζαντινῶν συγγραφέων χωρία, ἅπερ ἄνευ χάρτου ἀρχαιολογικοῦ πρόκεινται τοῖς ἀναγινώσκουσιν ὡς γρῖφοι, Οἰδίποδος χρῄζοντες, ἢ ὡς ὀνείρατα, Ἰωσὴφ δεόμενα.

Ἐν Κ/πόλει τῇ 25 φεβρουαρίου 1883.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ
τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

1. *Παράλια τείχη*[1] (κατὰ Du Cange[2]).—Murs maritimes.

2. Μερμὲρ Κουλέ, *Εἱρκτὴ τοῦ ἁγίου Διομήδους*[3] (γνώμη τοῦ κ. Mordtmann, ἰατροῦ).—Tour de marbre.

3. Βουτζὰκ - Βαγῆ - Βοστανλαρῆ, *Βραχιόλιον τῆς Χρυσῆς Πόρτης*[4] (κατὰ Σ. Βυζάντιον[5]).—Pré de Boudjak Baghi.

4. *Μέγα Τεῖχος*[6], ἢ καὶ *Ἐντὸς Τεῖχος*[7], interior murus (κατὰ P. Gyllium[8]), ἢ *Τείχη Ἀνθεμίου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[9]).—Mur intérieur.

5. Μερμὲρ Κουλέ[10], *Πύργος Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[11]). — Tour de marbre.

6. *Παραπόρτιον*[12] (σὺν μονογράμματι) *Ἰησοῦ Χριστοῦ* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Rév. Canon C. G. Curtis).—Petite porte de Jésus-Christ.

1) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ. Τόμ. Α' σ. 589, ἐκδ. Βόννης.
2) *Constantinopolis Christiana* (ἐν Παρισίοις 1680 εἰς φύλλ.), Μέρ. Α' σ. 42.
3) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 347.
4) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 541.
5) *Ἡ Κωνσταντινούπολις* (ἐν Ἀθήναις 1851—1869. 3 Τόμ. εἰς μ. 8ον) Τόμ. Α' σ. 329.
6) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Β' σ. 711.
7) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ. Α' 186.
8) *De Constantinopoleos Topographia* (ἐν Λουγδούνῳ 1532 εἰς 32ον) σ. 83.
9) Α. MORDTMANN. *Πολιορκία καὶ Ἅλωσις Κωνσταντινουπόλεως*, ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Α. Β(αφειάδου) (ἐν Ἀθήναις 1859 εἰς 8ον) σ. 209.
10) Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 314.
11) C. I. G. 8701.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ. *Βυζαντιναὶ Μελέται* (ἐν Κων/πόλει 1877 εἰς 4ον) σ. 60.
12) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 698.

7. *Περίβολος*[1], spatium inter duplicem murum (κατὰ P. Gyllium[2]).—Fausse-braie[3].

8. Τὰς Ἰσκελεσῆ, *ἡ τῶν Πηγῶν Ἀποβάθρα*[4] (γνώμη τοῦ κ. Α. Πασπάτη).—Echelle de pierre.

9. *Ἐκτὸς Τεῖχος*[5], exterior murus (κατὰ P. Gyllium[6]), ἢ antemurale (κατὰ Bondelmonti[7]), ἢ *Προτείχισμα τοῦ Θεοδοσιακοῦ Τείχους* (ἐξ ἐπιγραφῆς[8]), ἢ *Τεῖχος Κωνσταντίνου ὑπάρχου* (ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς[9]).—Mur extérieur.

10. *Ἐπιπύργιον*[10] (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην[11]), ἢ *Μεταπύργιον*[12] (κατὰ Σ. Α.) *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[13]).—Tourelle de Paléologue.

11. *Παρατείχιον*[14], spatium inter fossam et murum exteriorem (κατὰ P. Gyllium[15]).—Espace entre le fossé et le mur extérieur.

1) ΔΟΥΚΑ, σ. 283.
2) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 83.
3) Dr P. A. DETHIER. *Le Bosphore et Constantinople* (ἐν Βιέννῃ 1873 εἰς 8ον). Πίν. ἐν τέλει.
4) ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 414.
5) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 384.
6) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 84.
7) *Descriptio Constantinopoleos* (ὅρα παρὰ Ν. ΒΡΥΕΝΝΙΩ, ἐκδ. Βόννης) σ. 179.
8) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 49.
9) Αὐτ. σ. 47.
10) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 388.
11) *Μελέται*, σ. 17.
12) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ. Α' 197.
13) C. I. G. 8779 — Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 59.
14) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Α' σ. 438.
15) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 84.

12. *Ἔσω Πτερόν*[1], paries interior (κατὰ Du Cange[2]).—Escarpe[3].

13. *Τάφρος*[4], fossa (κατὰ P. Gyllium[5]), ἢ καὶ *σοῦδα*[6] (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην[7]).—Fossé.

14. *Ἔξω Πτερόν* (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην[8]).—Contre-escarpe[9].

15. *Νέον Θεοδοσιακὸν Τεῖχος*[10] (κατὰ Du Cange[11]).—Mur de Théodose.

16. *Τὸ πρὸς θάλασσαν Λιβάδιον τῆς Χρυσῆς Πόρτης*[12] (κατὰ τὸν κ. Mordtmann, ἰατρόν).—Pré de la Porte dorée.

17. *Πύργος Ῥωμανοῦ* (ἐξ ἐπιγραφῆς[13]), ἢ *Πύργος Κελαρίου* (ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann).—Tour de Romain.

18. Ἡ *Πλακωτὴ*[14] λεωφόρος (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην, ἰατρόν[15]).—Rue de marbre.

19. *Διάφραγμα*[16] (κατὰ Σ. Α.).—Digue[17].

20. *Πύργος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[18]).—Tour de Léon et Constantin.

21. Διατείχισμα (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην[19]).—Contre-mur.

22. Γεδῆ Κουλέ, *Κυκλόβιον*[20], ἢ καὶ *Στρογγύλον*[21] (κατὰ τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν Μελέτιον[22]), ἢ καὶ *Ἀκρόπολις τῆς Χρυσέας*[23] (κατὰ Du Cange[24]).—Les sept tours.

23. *Χρυσῆ Πόρτα*[25], ἐξωτερική (κατὰ Σ. Α.).—Porte dorée extérieure.

24. *Μαρμάρινοι Πύργοι*[1] (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην[2]).—Tours de marbre.

25. *Χρυσαῖ Πύλαι*[3] (κατὰ P. Gyllium[4]), ἢ καὶ Πύλη Πρώτη (γνώμη τοῦ Dr Déthier[5]).—Porte dorée.

26. *Μέση καὶ Μεγάλη Χρυσῆ* Πόρτα[6] (κατὰ τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Κωνστάντιον[7]).—Porte dorée centrale.

27. Κουλὲ Τζαμιῆ (=Τέμενος).—Mosquée des sept tours.

28. *Ἔξω Προτείχισμα*[8].—Faux mur[9].

29. Γεδῆ Κουλὲ-Καπουσοῦ, *Πύλη τοῦ Ῥηγίου*[10] (γνώμη τοῦ πατριάρχου Κωνσταντίου[11]), ἢ καὶ *Πύλη Μελανδησία*[12] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[13]), ἢ Πύλη ἀνοιχθεῖσα μετὰ τὴν ἅλωσιν (γνώμη τῶν κ. κ. Dr Mordtmann, πατρός[14], καὶ Α. Πασπάτη, ἰατροῦ[15]).—Porte des sept tours.

30. Γέφυρα, ὀθωμανικῆς κατασκευῆς (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην[16]).—Pont.

31. *Μέση λεωφόρος*[17] (γνώμη Du Cange[18]).—Rue centrale.

32. Φρέαρ.—Puits.

33. Ἐπιπύργιον *Μανουὴλ τοῦ Ἰάγαρι* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Rév. Canon κ. C. G. Curtis).—Tourelle de Jagari.

34. Χατζῆ Πιρὶ Τζαμιῆ. — Mosquée de Hadji Piri.

35. Ἐπιπύργιον *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[19]).—Tourelle de Paléologue.

36. Καπαλῆ-Καποῦ, Πύλη τοῦ *Δευτέρου*[20]

---

1) ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόμ. Γ' σ. 232.
2) *Constantinopolis Christiana*, αὐτ. σ. 41.
3) A. MORDTMANN, αὐτ.
4) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 384.
5) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 83.
6) ΚΑΝΑΝΟΥ, σ. 462.
7) *Μελέται*, σ. 6.
8) Αὐτ. σ. 7.
9) A. MORDTMANN, αὐτ. σ. 87.
10) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*. Τόμ. Α' σ. 717.
11) *Constantinopolis Christiana*, σ. 40.
12) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 785.
13) C. I. G. 8791.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 58.
14) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 438.
15) *Μελέται*, σ. 13.
16) ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ. *Ὀνομαστικόν*. Β' δ' 17.
17) DETHIER, ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Γ' σ. 1085.
18) C. I. G. 8665.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 57.
19) *Μελέται*, σ. 66.
20) ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ, σ. 159.
21) ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, αὐτ. σ. 291.
22) *Γεωγραφία* (ἐν Βενετίᾳ, 1807 ἐκδ. 6' Τόμ. 4, εἰς 8ον) Τόμ. Γ' σ. 68.
23) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 62.
24) *Constantinopolis Christiana*, σ. 45.
25) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 175.

1) ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ. *Σύγκρισις Π. καὶ Ν. Ῥώμης* σ. 122.
2) *Μελέται*, σ. 76.
3) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Γ' σ. 180.
4) *De Constantinopoleos Topographia*, Δ' θ.
5) *Le Bosphore* κλπ., σ. 47.
6) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 500.
7) *Κωνσταντινιάς* (ἐν Κ/πόλει 1844, ἐκδ. 6' εἰς 8ον) σ. 29.
8) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Β' σ. 741.
9) Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 106.
10) *Ἐπίγραμμα* παρὰ P. GYLLIO, αὐτ. σ. 35.
11) *Κωνσταντινιάς*, σ. 26.
12) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ. *Συναξαριστής* (ἐν Ἀθήναις 1868, ἐκδ. γ' 2 Τόμ. εἰς 4ον) Τόμ. Α' σ. 160.
13) *Le Bosphore* κλπ. σ. 48.
14) *Πολιορκία* κλπ. σ. 104.
15) *Μελέται*, σ. 76.
16) Αὐτ. σ. 13.
17) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 566.
18) *Constantinopolis Christiana* σ. 70.
19) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 57.
20) ΚΩΔΙΝΟΥ. *Πάτρια*, σ. 97.

στρατιωτική, ἢ *la segunda* porta[1] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[2]), ἢ *Πύλη τοῦ Ῥηγίου* (γνώμη τοῦ κ. Α. Πασπάτη[3]) — Porte fermée.

37. *Αἱ ἀνάγουσαι εἰς τὰ τείχη κλίμακες*[4] (κατὰ τὸν Dr Déthier[5]). — Escalier conduisant au mur.

38. Ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βελιγραδίου. — Eglise de Notre-Dame de Belgrad.

39. Συνοικία Βελιγραδίου. — Quartier de Belgrad.

40. *Πύργος Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann). — Tour de Porphyrogénète.

41. Πύργος *Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann). — Tour de Léon et Constantin.

42. Ἐπιπύργιον *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[6]). — Tourelle de Paléologue.

43. *Πύργος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[7]). — Tour de Léon et Constantin.

44. Ἐπιπύργιον *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[8]). — Tourelle de Paléologue.

45. Ἐπιπύργιον *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[9]). — Tourelle de Paléologue.

46. Τάφος τοῦ Τεπεδελενλῆ Ἀλῆ Πασσᾶ. — Tombeau d'Ali Pacha de Tépélélen.

47. Ὁδὸς ἄγουσα εἰς Βαλουκλῆ (*Ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς*[10]). — Route de Baloukli.

48. *Ὑδραγωγὸς* Στρατηγοπούλου[11], ἢ *ἐπόνομος* Καίσαρος[12] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[13]). — Aqueduc de Stratégopoulos.

49. Τεκέ (Μονὴ δερβισῶν). — Couvent de derviches.

50. Πύργος *Μανουὴλ Βρυεννίου τοῦ Λεοντάρη* (ἐξ ἀνεκδότου ἐπιγραφῆς παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann). — Tour de Bryenne.

51. Σηλύβρι-Καπουσοῦ, *Πύλη τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς*, (ἐξ ἐπιγραφῆς[1]), ἢ *Πύλη τῆς Πηγῆς*[2] (κατὰ τὸν πατριάρχην Κωνστάντιον[3]), ἢ καὶ *Πύλη τῆς Σηλυβρίας*[4] (κατὰ M. Crusium[5]). — Porte de Silivrie.

52. *Πύργος Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[6]). — Tour de Basile et Constantin.

53. Ἰβραχὴμ πασᾶ τζαμισῆ, *Ναὸς τῆς ἁγίας Ἄννης ἐν τῷ Δευτέρῳ*[7] (γνώμη τοῦ κ. Mordtmann, ἰατροῦ). — Mosquée d'Ibrahim Pacha.

54. Ὁδὸς Σηλύβρι-Καπουσοῦ. — Rue de Silivri Capou.

55. Ἐπιπύργιον *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[8]). — Tourelle de Paléologue.

56. Καπαλῆ-Καποῦ, Πύλη *τοῦ Τρίτου*[9], στρατιωτική (κατὰ τὸν Dr Déthier[10]). — Porte fermée.

57. *Τὸ Σίγμα*[11] (κατὰ τὸν Dr Déthier[12]). — Le Sigma.

58. Ἀραβατζῆ Βαγιαζὴτ τζαμισῆ. — Mosquée d'Arabadji Bayazit.

59. Ἁγίασμα τῆς Ἁγίας Τριάδος. — Source sacrée de la Trinité.

60. Πύργος *Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[13]). — Tour de Constantin.

61. Μεβλεβῆ-χανὲ Γενῆ-Καποῦ, *Πύλη τοῦ Ῥουσίου*[14] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[15]), ἢ *Πύλη Μελανδησία* (γνώμη τοῦ Ἀθηνῶν Μελετίου[16]), ἢ καὶ *Πόρτα Μελαντιάδος*[17] (γνώμη τοῦ κ. Α. Πασπάτη[18]) — Porte de Mévlévi Hané.

---

1) N. BARBARO (παρὰ Dr Déthier, ἐκδ. Κριτοβούλου), αὐτ. σ. 724.
2) *Le Bosphore* κλπ. σ. 48.
3) *Μελέται*, σ. 77.
4) ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ, αὐτ. σ. 122.
5) *Le Bosphore* κλπ. Πίν. ἐν τέλει.
6) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 56, ἐπιγρ. ΛΒ'.
7) C. I. G. 8665. — Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 53.
8) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 52, ἐπιγρ. ΚΛ'.
9) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 56, ἐπιγρ. ΛΑ'.
10) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. Τόμ. Β' σ. 327.
11) ΑΝΩΝΥΜΟΥ. *Ἡ Ἅλωσις τῆς Κ/πόλεως*, ποίημα παρὰ BUCHON. *Nouvelles Recherches* (ἐν Παρισίοις 1845. 2 Τόμ. εἰς μ. 8ον) Τόμ. Β' σ. 352, στίχ. 550.
12) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Α' σ. 85.
13) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Β' σ. 605.

---

1) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 54.
2) ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ. Τόμ. Α' σ. 140.
3) *Κωνσταντινιάς*, σ. 26.
4) ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 253.
5) *Turco-Graecia* (ἐν Βασιλείᾳ 1584 εἰς φύλλ.) σ. 51.
6) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 53.
7) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 98. — ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 197.
8) C. I. G. 8778. — Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 52. ἐπιγρ. ΚΔ'.
9) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. Μαΐου 30.
10) *Le Bosphore* κλπ. σ. 49.
11) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Α' σ. 501.
12) *Le Bosphore* κλπ. αὐτ.
13) C. I. G. 8789. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 46.
14) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 355.
15) *Le Bosphore* κλπ. αὐτ.
16) *Γεωγραφία*, αὐτ. σ. 68.
17) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*, αὐτ. σ. 590.
18) *Μελέται*, σ. 74.

62. Μεχμὲτ πασᾶ τζαμιῆ.— Mosquée de Mehmet Pacha.

63. Ὁδὸς Μεβλανὲ-Καπουσοῦ. — Rue de Mévlané Capou.

64. Μαυσωλεῖον.—Turbé.

65. Τεκέ (Μονὴ δερβισῶν).—Téké.

66. Πύργος *Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Rév. Canon κ. C. G. Curtis).—Tour de Constantin.

67. Καπαλῆ Καποῦ, Πύλη Τετάρτη, στρατιωτική (γνώμη τοῦ Dr Déthier[1]), ἢ ὀρσοθύρα *Γεωργίου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[2]).—Porte fermée.

68. Τὸπ-Καπουσοῦ, *Πύλη τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ*[3] (κατὰ τὸν Μέγαν Λογοθέτην Ἱέρακα[4]).—Porte dite Top Capou.

69. Πύργος *Βακταγείου*[5], *turris Bactatinea*[6] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[7]), ἡ *Torre Baccatura*[8] (γνώμη κ. Mordtmann, ἰατροῦ).—Tour de Bactaginum.

70. Ἐκκλησία ἀρμενικὴ Σοὺρπ Νιγκογός (ἤτοι τοῦ ἁγίου Νικολάου).—Eglise arménienne de St Nicolas.

71. Ἐκκλησία ὀρθόδοξος τοῦ ἁγίου Νικολάου.—Eglise grecque de St Nicolas.

72. Γενῆ Βαγτσὲ Τσαΐρῆ, *Μαίτας* (γνώμη Βυζαντίου[10]), ἢ Λαγκὰς τοῦ Λύκου (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη[11]).—Pré de Yéni Bagtché.

73. Ἐπιπύργιον *Μανουὴλ τοῦ Ἰάγαρι* (ἐξ ἐπιγραφῆς[12]), ἢ *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς[13]).—Tourelle de Jagari.

74. *Λύκος ὁ ποταμός*[14] (κατὰ Dr Mordtmann, πατέρα[15]).—Fleuve Lycos.

75. Σουλοὺ Κουλέ, Πύργος Ὑδραγωγείου, (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός[1]), ἢ Πύργος Ὑγρός (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη[2]).—Tour de l'aqueduc.

76 *Πύργος Σεσαθρωμένος*[3] (κατὰ κ. Πασπάτην[4]).—Tour délabrée.

77. *Πόρτα τοῦ Πέμπτου*[5] (κατὰ Κωνστάντιον[6]), ἢ *Πύλη Πέμπτη*[7], στρατιωτική, ἢ καὶ *Πόρτα τοῦ Χαρισίου*[8] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[9]), ἢ *Πύλη τῆς Χαρσῆς*[10] (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός[11]), ἢ *Πύλη Πουσαίου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[12]).—Porte de Paséus.

78. Συνοικία Σαρμασίκι, *Τὰ Ἀρματίου*[13] (γνώμη Κωνσταντίου[14]). — Quartier de Sarmassik.

79. Πύργος *Φοιδεράτων*[15] (ἐξ ἐπιγραφῶν ἀνεκδότων παρὰ τῷ Rev. Canon. C.G. Curtis[16]).—Tour des Fédérés.

80. *Πυλὶς Ἰουστινιανοῦ*[17] (γνώμη τοῦ Dr Déthier).—Petite porte de Justinien.

81. *Ἀγωγὸς τῆς πόλεως*[18], ἢ *Ἀγωγὸς Ἰουστινιανοῦ*[19] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[20]).—Aqueduc de Justinien.

82. Πύλη κλειστή, βυζαντινή (γνώμη Dr Déthier).—Porte fermée.

83. Μαυσωλεῖον Μίχρι Μὰχ-Σουλτάν. — Turbé de Mihri Mah.

84. Μίχρι Μὰχ Σουλτὰν Τζαμιῆ, *Ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαιοφόρου Γεωργίου*[21] (κατὰ Κωνστάντιον[22]). — Mosquée de Mihri Mah.

---

1) *Le Bosphore* κλπ. σ. 50.
2) DETHIER. *Nouvelles découvertes archéologiques* (ἐν Κων/πόλει 1867 εἰς φύλλ.) σ. 5, 6.
3) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 834.
4) *Χρονικὸν* παρὰ ΣΑΘΑ, *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη* (ἐν Βενετίᾳ 1872 εἰς 8ον). Τόμ. Α' σ. 208. στίχ. 612.
5) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 649.
6) L. CHIENSIS. η'.
7) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Α' σ. 571.
8) ZORZI DOLFIN. *Belagerung und Eroberung von Constantinopel*, ἐκδ. G. Thomas (ἐν Μονάχῳ 1868 εἰς 8ον) σ. 33.
9) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 594.
10) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 347.
11) *Μελέται*, σ. 9.
12) Αὐτ. σ. 45.
13) MORDTMANN. αὐτ. σ. 207.
14) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 347.
15) *Πολιορκία* κλπ. σ. 100, 101.

---

1) Αὐτ. σ. 207.
2) *Μελέται*, σ. 15.
3) ΚΑΝΑΝΟΥ. σ. 461.
4) *Μελέται*, σ. 72.
5) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*, αὐτ. σ. 719.
6) *Κωνσταντινιάς*, σ. 25.
7) ΚΩΔΙΝΟΥ. αὐτ. σ. 110.
8) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. αὐτ. σ. 497.
9) *Nouvelles découvertes archéologiques*, σ. 6.
10) ΚΑΝΑΝΟΥ. σ. 462.
11) *Πολιορκία* κλπ. σ. 209.
12) MORDTMANN. αὐτ.
13) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ. αὐτ. Τόμ. Β' σ. 329.
14) *Κωνσταντινιάς*, σ. 146.
15) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. αὐτ. σ. 599.
16) Ὅρα καὶ ΠΑΣΠΑΤΗ. αὐτ. σ. 33.
17) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ. Α' 234.
18) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ Κωνσταντινουπόλεως, σ. 47.
19) ΑΝΩΝΥΜΟΥ (παρὰ BANDURI *Imperium Orientale*, Τόμ. Α'. Μέρ. Β') σ. 38.
20) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Β' σ. 615.
21) MIKLOSICH et MULLER. *Acta Patriarchatus Constantinopolitani* (ἐν Βιέννῃ 1860—2. Τόμ. 2 εἰς 8ον) Τόμ. Β' σ. 441. — ΑΝΩΝΥΜΟΥ, ποίημα παρὰ BUCHON, αὐτ. σ. 352.
22) *Κωνσταντινιάς*, σ. 143.

85. Διβὰν Γιολοῦ, *Μέση Λεωφόρος*[1] (γνώμη Βυζαντίου[2]).—Rue centrale.

86. Ἐδιρνὲ-Καπουσοῦ, *Πύλη Ἀδριανουπόλεως*[3] (κατὰ M. Crusium[4]), ἢ καὶ *Πόρτα Πολυανδρίου*[5], καὶ *Πόρτα Μυρίανδρος*[6] (κατὰ Μελέτιον τῶν Ἀθηνῶν[7]), ἢ *Πύλη Χαρισίου*[8] (γνώμη κ. Mordtmann, ἰατροῦ).—Porte d'Andrinople.

87. Ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου. – Eglise de St Georges.

88. Καχριὲ Τζαμιῆ, *Μονὴ τῆς Χώρας*[9] (κατὰ Κωνστάντιον[10]).—Mosquée Cahriè.

89. Πύργος *Νικολάου Καβαλαρίου τοῦ Ἀγάλονος* (ἐξ ἐπιγραφῆς[11]).—Tour d'Agalon.

90. Μνυσωλεῖον.—Turbé.

91. *Κάμπος*[12], ὁ καὶ *Κάμπος τοῦ Τριβουναλίου*[13] (κατὰ κ. Mordtmann, ἰατρόν).—Champ du Tribunal.

92. Πύλη Ἕκτη, στρατιωτική (γνώμη τοῦ Dr Déthier[14]).—Porte militaire.

93. Τσακὶρ ἀγᾶ Τζαμιῆ. — Mosquée de Tsakir agha.

94. Ὀδοὺν Χαριτζῆ Τζαμιῆ. — Mosquée d'Odoun Haridji.

95. *Παραπόρτιον Κερκόπορτα*[15], ἢ καὶ *πυλὶς Ξυλοκέρκου*[16] (γνώμη Κωνσταντίου[17]), ἢ *πυλὶς Ἰουστινιανοῦ*[18] (γνώμη κ. Mordtmann, ἰατροῦ).—Petite porte dite Cercoporta.

96. Ἐξακολούθησις τοῦ *Μεγάλου Τείχους* (γνώμη τοῦ Dr Déthier[19] καὶ τοῦ κ. Πασπάτη[20]).—Continuation du Mur intérieur.

97. Πύλη τοῦ *Προκένσου τοῦ Ἑβδόμου*[21] (γνώμη τοῦ Dr Déthier), ἢ *Παραπόρτιον Κερκόπορτα*[1] (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός[2]). — Porte de triomphe d'Hebdomon.

98. Πύργος τοῦ *Τριβουναλίου τοῦ Ἑβδόμου*[3] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[4]).—Tour du Tribunal d'Hebdomon.

99. Τεκφοὺρ Σαρᾶϊ, *Τὰ Βασίλεια τοῦ Κωνσταντίνου*[5] (κατὰ Gyllium[6]), τὸ καὶ *Τριβουνάλιον τοῦ Ἑβδόμου* (κατὰ Κωνστάντιον[7]), ἢ τὰ *Παλάτια τοῦ Ἑβδόμου*[8], τὰ καὶ *Βασίλεια τοῦ Πορφυρογεννήτου*[9] (κατὰ Βυζάντιον[10]).—Le palais d'Hebdomon.

100. Πύλη *τῶν Παλατίων τοῦ Ἑβδόμου* (γνώμη τοῦ Dr Déthier). — Porte du palais d'Hebdomon.

101. Πύλη νεωτέρα.—Porte nouvelle.

102. Ἐξακολούθησις τοῦ *Ἐκτὸς Τείχους* (γνώμη τοῦ Dr Déthier[11] καὶ τοῦ κ. Πασπάτη[12]).—Continuation du mur extérieur.

103. Πύλη Ἑβδόμη, στρατιωτική (γνώμη τοῦ Dr Déthier[13]).—Porte militaire.

104. Πύλη τῶν Ἀσωμάτων[14] (γνώμη Κωνσταντίου[15]), ἢ *πυλὶς Πορφυρογεννήτου*[16] (γνώμη Σ. Α.)—Petite porte de Porphyrogénète.

105. Σισὲ-χανέ, *Ναὸς τῶν ἐννέα ταγμάτων*[17] (κατὰ Κωνστάντιον[18]), ἢ μέρος τῶν *Παλατίων τοῦ Ἑβδόμου* (γνώμη τοῦ Dr Déthier). —Chiché Hané.

106. Ὁδὸς Σισὲ-χανέ. — Rue de Chiché Hané.

107. Ἀδὴλ Σὰχ Καδῆν Μεδρεσεσῆ, *Ναὸς τοῦ Προδρόμου*[19] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[20]).—Ecole d'Adil Chah Cadine.

108. Ἀδὶλ Σὰχ Καδῆν Τζαμιῆ, *Ναὸς τοῦ*

---

1) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 566.
2) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 370.
3) ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 35.
4) *Turco-Græcia*, σ. 51.
5) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*, αὐτ.
6) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 47.
7) *Γεωγραφία*, αὐτ.
8) *Ἡ Ἅλωσις* παρὰ BUCHON, αὐτ. σ. 352.
9) MIKLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 363.
10) *Κωνσταντινιάς*, σ. 16.
11) ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 42
12) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 144.
13) Αὐτ. σ. 449.
14) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Γ' σ. 213
15) ΔΟΥΚΑ, σ. 282.
16) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 528.
17) *Κωνσταντινιάς*, σ. 23.
18) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ, αὐτ.
19) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Δ' σ. 63.
20) *Μελέται*, σ. 3, 92.
21) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*, αὐτ. σ. 700.

1) ΔΟΥΚΑ, αὐτ.
2) *Πολιορκία* κλπ. σ. 141.
3) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*, αὐτ. σ. 562.
4) Ἐκδ. Κριτοβούλου, αὐτ. σ. 64.
5) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 547.
6) *De Constantinopoleos Topographia* Δ' δ'.
7) *Κωνσταντινιάς*, σ. 52.
8) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. σ. 286.
9) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ, Α' 118.
10) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 362-3.
11) Ἐκδ. Κριτοβούλου, αὐτ. σ. 63.
12) *Μελέται*, σ. 3.
13) *Le Bosphore* κλπ. σ. 52.
14) ΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 183, ἐκδ. Παρισίων.
15) *Κωνσταντινιάς*, σ. 23.
16) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 138.
17) Αὐτ. σ. 515.
18) *Κωνσταντινιάς*, αὐτ.
19) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 111.
20) *Le Bosphore* κλπ. σ. 37.

Θεολόγου[1] (κατὰ τὸν Dr Déthier[2]).—Mosquée d'Adil Chah Cadine.

109. Ἡράκλειον Τεῖχος (κατὰ κ. Πασπάτην[3]), ἡ *Μονότειχος τῶν Βλαχερνῶν*[4], τὸ καὶ *Τεῖχος Βλαχερνῶν*[5] (γνώμη Βυζαντίου[6]), ἡ *Τεῖχος ἔξωθεν τοῦ Πτεροῦ*[7] (γνώμη Σ.Α.). — Mur de Ptéron.

110. *Ἐκκλησία ἁγίου Καλλινίκου*[8] (γνώμη Κωνσταντίου[9]).—Eglise de St Callinique.

111. *Παραπόρτιον τῆς Καλλινίκου*[10] (κατὰ Κωνστάντιον[11]), ἡ *Πόρτα τοῦ Μονοτείχους τῶν Βλαχερνῶν*[12], ἡ καὶ νέα *Πύλη* τῆς Ξυλοκέρκου[13] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[14]).— Petite porte de Callinique.

112. *Πύργος ἐν τοῖς Καλιγαρίοις*[15] (κατὰ κ. Πασπάτην[16]).—Tour de Caligarie.

113. Χοτζᾶ Ἀλῆ Τζαμιῆ. -- Mosquée de Hodja Ali.

114. Συνέχεια *Μονοτείχους* (γνώμη τοῦ Dr Déthier).— Continuation du mur de Ptéron.

115. Ὁδὸς Ἐγρῆ-Καποῦ. — Rue d'Egri Capou.

116. Τὰ *Καλιγάρια*[17] (κατὰ Βυζάντιον[18]). —Quartier de Caligarie.

117. Ἐγρῆ-Καποῦ, Πύλη Καλιγάρεια=*Porta Caligaria* (κατὰ N. Barbaro[19]), ἡ καὶ *Πόρτα Χαρσίου*[20] (κατὰ Μελέτιον τῶν Ἀθηνῶν[21]), ἡ καὶ *Πύλη Χαρσία*[22], *Πύλη Κάρσιος*[23], *Πύλη Χαρσοῦ*[24] καὶ *Χαρισοῦ*[25] (κατὰ Du Cange[26]).— Porte dite Egri Capou.

118. Τσορβατζῆ Τζαμιῆ — Mosquée du Tschorbadji.

119. Ὁδὸς Ἐγρῆ-Καποῦ Χαριτζῆ, Ὁδὸς *Χαρσίου* (γνώμη κ. κ. Κ Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δημητριάδου).—Rue extérieure d'Egri Capou.

120. Πύργος μετὰ κλιμάκων.— Tour avec son escalier.

121. Μαυσωλεῖον τοῦ Χαζρέτη Χαφήζ.— Turbé de Hazréti Hafiz.

122. Ὁδὸς τοῦ Μαυσωλείου (Τουρβέ). — Rue du Turbé.

123. Τάφρος ἀπὸ Ἐγρῆ Καποῦ ἕως Ξυλοπόρτης (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός[1]). — Fossé d'Egri Capou à Xyloporta.

124. Ἐκκλησία τῆς Παναγίας, Ναὸς τοῦ *πρωτομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Dr Déthier).— Eglise de Notre-Dame.

125. Ὁδὸς Παστουρματζῆ.— Rue de Pastourmadji.

126. *Τὸ ἐν Βλαχέρναις Φρούριον*[2], τὸ καὶ *Καστέλλιον*[3], ἡ καὶ *ἐν Βλαχέρναις Ἀκρόπολις*[4] (κατὰ κ. Πασπάτην[5]). — Fort de Blaquernes.

127. Μαυσωλεῖον.—Turbé.

128. *Πύλη τῆς Γυρολίμνης*[6] (κατὰ Κωνστάντιον[7]), ἡ καὶ *Πύλη τοῦ Παλατίου*[8] (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη[9]).—Porte de Gyrolimni.

129. *Τὰ Βασιλίδου*[10] (κατὰ κ. Mordtmann, ἰατρόν).—Quartier de Basilide.

130. *Πύργος Βασιλείου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[11]). —Tour de Basile.

131. Τείχη τοῦ *Καστελλίου* (κατὰ κ. Πασπάτην[12]).—Mur du fort de Blaquernes.

132. *Ἡ κάτωθεν τῶν ἀνακτόρων Πύλη*[13]. —Porte inférieure du Palais.

133. Ὁδὸς Ποτετζῆ.—Rue Potedji.

134. *Ἡ μεσημβρινὴ Πύλη τῶν ἐν Βλαχέρ-*

---

1) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ.
2) *Le Bosphore* κλπ. αὐτ.
3) *Μελέται*, αὐτ.
4) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 568.
5) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, σ. 48.
6) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 102.
7) *Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν*, αὐτ. σ. 726.
8) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 806.
9) *Κωνσταντινιάς*, αὐτ.
10) ΚΕΔΡΗΝΟΥ, Τόμ. Α' σ. 784.
11) *Κωνσταντινιάς*, αὐτ.
12) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 592.
13) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 558.
14) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Γ' σ. 219.
15) ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 280.
16) *Μελέται*, σ. 22.
17) ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 254.
18) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 353.
19) N. BARBARO, αὐτ. σ. 46.
20) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 110.
21) *Γεωγραφία*, αὐτ.
22) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 525.
23) ΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 258.
24) ΔΟΥΚΑ, σ. 286.
25) Αὐτ σ. 287.
26) *Constantinopolis Christiana*, σ. 50.

1) *Πολιορκία* κλπ. σ. 89.
2) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 611.
3) Αὐτ. σ. 612.
4) ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΟΥ, σ. 23, 24.
5) *Μελέται*, σ. 95, 99.
6) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 255.
7) *Κωνσταντινιάς*, σ. 22.
8) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Β' σ. 711.
9) *Μελέται*, σ. 91.
10) ΚΩΔΙΝΟΥ. *Πάτρια*, σ. 125
11) ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ 39.
12) Αὐτ. σ. 93 καὶ ἑπ.
13) ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 294, 359.

ταις ἀρχείων[1] (κατὰ κ. Πασπάτην[2]).—Porte méridionale de Blaquernes.

135. *Παλάτια τῶν Βλαχερνῶν*[3], τὰ καὶ *Βασίλεια τῶν Βλαχερνῶν*[4] (κατὰ Κωνστάντιον[5]), τὰ καὶ *Ὑψηλά*[6], ἢ τὰ καὶ *ἐν Βλαχέρναις ἀνάκτορα*[7] (κατὰ κ. Πασπάτην[8]), ἢ τὰ *ἐν Βλαχέρναις ἀρχεῖα*[9] (κατὰ Σ. Α.).—Palais de Blaquernes.

136. Ὁδὸς Τσικούρ.—Rue Tsicour.

137. Ἀϊβάζ ἐφένδη Τζαμισί.—Mosquée d'Aïvaz efendy.

138. Πύργος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς[10]).—Tour d'Andronic.

139. *Πύργος Ἀγγέλου Ἰσαακίου*[11] (κατὰ Κωνστάντιον[12]).—Tour d'Ange.

140. *Πύργος τοῦ Ἀνεμᾶ*[13] (κατὰ κ. Πασπάτην[14]), ἢ Πύργος *Θεοφίλου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[15]).—Tour d'Anéma.

141. *Εἱρκτὴ τοῦ Ἀνεμᾶ*[16] (κατὰ κ. Πασπάτην[17]).—Prison d'Anéma.

142. Βόρειος *Πύλη τοῦ παλατίου τῶν* Βλαχερνῶν, ἢ καὶ *πρὸς τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὸν ἀνοιγομένη πύλη*[18], ἢ καὶ *πύλη τῶν Ὑψηλῶν*[19] (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη[20]).—Porte septentrionale de Blaquernes.

143. Σεϊχ Σελήμ Τεκεσῆ.—Téké de Cheïh Salim.

144. Ὁδὸς Ἐμίρι Βαχριέ.—Rue d'Emiri Bahrié.

145. Ὁδὸς Λουτροῦ.—Rue du Bain.

146. Κρήνη Πλατάνου.—Fontaine du platane.

147 Μαυσωλεῖον Ἐμποῦ Ζὶρ Γαφαρῆ.—Turbé de Gafary.

148. Λουτρὸν Χαντσερλῆ, *τὸ δημόσιον Βλαχερνῶν Λουτρὸν*[1] (κατὰ κ. Mordtmann, ἰατρόν), ἢ τὸ *Βανιάριν*[2] (κατὰ κ. Πασπάτην).—Bain de Hantcherly.

149. Ὁδὸς Κιοὺλ Χανέ.—Rue Kiul-Hané.

150 Ὁδὸς Ἁγιάσματος.—Rue de la source sacrée.

151. Τὸ Ἁγίασμα τῶν Βλαχερνῶν, *Τὸ ἅγιον λοῦμα τῶν Βλαχερνῶν*[3] (κατὰ Κωνστάντιον[4]).—Source sacrée de Blaquernes.

152. *Ναὸς τῶν Βλαχερνῶν*[5], ἢ *τὸ ἱερὸν τῶν Βλαχερνῶν*[6], ἢ *ὁ ἐν Βλαχέρναις ναὸς τῆς Θεοτόκου*[7] (κατὰ Gyllium[8]).—Eglise de Blaquernes.

153. Ὁδὸς Μύλου.—Rue du Moulin.

154. Ὁδὸς Ἀϊβάζ ἐφένδη.—Rue d'Aïvaz Efendy.

155. Θολωτὰ ὑπόγεια καὶ ἁψῖδες *τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν* (κατὰ κ. Πασπάτην[9]).—Souterrains de l'eglise de Blaquernes.

156. Πύργος *Μιχαὴλ αὐτοκράτορος* (ἐξ ἐπιγραφῆς[10]).—Tour de Michel.

157. Μαυσωλεῖον Τοκλοῦ Ἰβραχὴμ Δεδέ.—Turbé d'Ibrahim Dédé.

158. *Πύλη Βλαχερνῶν*, ἐσωτερική (κατὰ Κωνστάντιον[11]), ἢ *Ξυλόπορτα*[12] καὶ *Πύλη Ξυλόπορτα* Νέα[13] (γνώμη τοῦ Dr Déthier[14]).—Porte intérieure de Blaquernes.

159. Τὸ Ἁγίασμα τοῦ *ἁγίου Βασιλείου*[15] (κατὰ Κωνστάντιον[16]).—Source de St Basile.

160. *Πύλη Βλαχερνῶν*[17], ἐξωτερική (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη[18]).—Porte extérieure de Blaquernes.

1) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 698.
2) *Μελέται*, σ. 94.
3) ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ. Τόμ. Α' σ. 161.
4) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Γ' σ. 168.
5) *Κωνσταντινιάς*, σ. 60.
6) ΚΩΔΙΝΟΥ. *Περὶ Ὀφφικίων*, σ. 80.
7) ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΟΥ, σ. 256.
8) *Μελέται*, σ. 83.
9) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 719.
10) Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ. *Ἐπιγραφαὶ τῆς Ἐπαρχίας Βελεγράδων* (ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, Τόμ. Η') σ. 96.
11) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 580.
12) *Κωνσταντινιάς*, σ. 61
13) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 329.
14) *Μελέται*, σ. 27, 38
15) Αὐτ. σ. 38
16) ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 363.
17) *Μελέται*, σ. 27, 32.
18) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Γ' σ. 242.
19) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 81.
20) *Μελέται*, σ. 98.

1) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 387.
2) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 154
3) ΚΩΔΙΝΟΥ. *Πάτρια*, σ. 128.
4) *Κωνσταντινιάς*, σ. 111.
5) ΓΡΗΓΟΡΑ, Τόμ. Α' σ. 130.
6) ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΟΥ, σ. 138.
7) ΓΛΥΚΑ. σ. 484.
8) *De Constantinopoleos Topographia* Δ' ε
9) *Μελέται*, σ. 97.
10) Αὐτ. σ. 37.
11) *Κωνσταντινιάς*, σ. 61.
12) ΔΟΥΚΑ, σ. 282.
13) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 511
14) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Α' σ. 617. DETHIER *Le Bosphore* κλπ σ. 53.
15) MICLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 525.
16) *Κωνσταντινιάς*, αὐτ.
17) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ. σ. 58.
18) *Μελέται*, σ. 67.

161. Λεόντιον Τεῖχος (κατὰ κ. Πασπάτην[1]), τὸ καὶ *ἕτερον τεῖχος ἔξωθεν τοῦ τείχους τῶν Βλαχερνῶν*[2] (κατὰ κ. Mordtmann, ἰατρόν), *Πενταπύργιον*[3] (γνώμη Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ[4]). —Pentapyrgion.

162. *Ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου ὁ ἐν τοῖς Βασιλείδου*[5] (κατὰ κ. Πασπάτην[6]).—Eglise de St Nicolas.

163. Μονὴ Δερβισῶν.—Téké.

164. *Πύργος τοῦ ἁγίου Νικολάου* (ἐξ ἐπιγραφῆς[7]).—Tour de St Nicolas.

165. Ὁδὸς Ἰβραχὴμ Δεδέ.—Rue d'Ibrahim Dédé.

166. Ὁδὸς Καφετζῆ.—Rue du Cafedji.

167. Μεστζίτι(*Μασγήδιον*[8]) Τοχλοῦ Ἰβραχὶμ Δεδέ, *Εὐκτήριον τῆς πρωτομάρτυρ. Θέκλης*[9] (κατὰ κ. Πασπάτην[10]) —Chapelle d'Ibrahim Dédé.

168. Ὁδὸς Ἐϊβὰν-Σαρὰϊ-Καπουσοῦ.—Rue de la porte d'Eïvan Saraï.

169. Ὁ *Καριανὸς Ἔμβολος*[11] (κατὰ Κωνστάντιον[12]).—Portique Carien.

170. Ὁδὸς Βοστάν.—Rue du Bostan.

171. Πύλη μεγάλη τοῦ Ἁγιάσματος τῶν Βλαχερνῶν (κατὰ κ. Πασπάτην[13]).—Porte principale de Blaquernes.

172. Ὁ *Κυνηγός*[14] (κατὰ Κωνστάντιον[15]). —Le Cynégos, chasseur.

173. Πύλη Ἐϊβὰν Σαρὰϊ, πύλη ἀνοιχθεῖσα μετὰ τὴν ἅλωσιν (γνώμη Κωνσταντίου[16]), ἢ *Πύλη Ξυλοκέρκου*[17] (γνώμη Du Cange[18]), ἢ *Πύλη Βλαχερνῶν* (γνώμη Βυζαντίου[19]), ἢ *Πύλη τοῦ Κυνηγοῦ*[20] (γνώμη Dr Mordtmann, πατρὸς[21] καὶ τοῦ Dr Déthier[22]), ἢ *περὶ τὸ Βραχιόνιον τῶν Βλαχερνῶν Πύλη*[1] (γνώμη Σ. Α.).—Porte d'Eïvan Saraï.

1) Αὐτ. σ. 3.
2) ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 618.
3) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 100.
4) DU CANGE, αὐτ. σ. 44.
5) ΚΟΜΝΗΝΗΣ. Γ'.
6) *Μελέται*, σ. 35.
7) ΠΑΣΠΑΤΗ. αὐτ. σ. 34.
8) ΚΑΝΑΝΟΥ, σ. 471.
9) ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 148.
10) *Μελέται*, σ. 357.
11) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 694.
12) *Κωνσταντινιάς*, σ. 62.
13) *Μελέται*, σ. 98.
14) MIKLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 497.
15) *Κωνσταντινιάς*, σ. 150.
16) *Κωνσταντινιάς*, σ. 22.
17) Ἐπίγραμμα ἐν Ἀνθολογίᾳ Δ' κη'.
18) *Constantinopolis Christiana*, σ. 49.
19) Ἡ *Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 108.
20) MIKLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 358.
21) *Πολιορκία* κλπ. ἐν Πίνακι.
22) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Γ' σ. 220.

174. Ὁδὸς Ἐϊβὰν Σαρὰϊ. — Rue d'Eïvan Saraï.

175. Πύργος τοῦ *ἁγίου Παντολέοντος*[2] (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Can. Curtis).—Tour de St Pantaléon.

176. *Ξυλόπορτα*, ἢ καὶ *Πύλη Ξυλίνη* (κατὰ Du Cange[3]), ἢ *Πύλη Βλαχερνῶν* (γνώμη Gyllii[4]).—Porte dite Xyloporta.

177—178. *Βραχιόνιον τῶν Βλαχερνῶν*[5] (κατὰ Βυζάντιον[6]).—Pré de Blaquernes.

179. *Πτερὸν* καὶ *Προτείχισμα Βλαχερνῶν*[7] (κατὰ τὸν κ. Πασπάτην[8]). —Mur extérieur de Blaquernes.

180. *Κόλπος τῶν Βλαχερνῶν*[9], ἢ τὸ *ἐν Βλαχέρναις* Νεώριον[10] (κατὰ κ. Mordtmann, ἰατρόν).—Golfe de Blaquernes.

181. Ἀποβάθρα Ἐϊβὰν Σαρὰϊ.— Echelle d'Eïvan Saraï.

182. *Κλίμακες εἰς πύργον ἀνάγουσαι*[11] (κατὰ Gyllium[12]).—Escalier de mur.

183. Πύλη ἰσόγαιος πύργου (κατὰ κ. Πασπάτην[13]).—Porte inférieure de tour.

184. Πύλη ἀνώγαιος πύργου (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη[14]), ἢ καὶ *διασφάξ*[15] (γνώμη Σ. Α.).— Porte supérieure de tour.

185. Ἀντηρίδες πύργου (κατὰ κ. Πασπάτην[16]).—Supports.

186. *Ἐπάλξεις*[17] (κατὰ κ. Πασπάτην[18]). —Créneaux[19].

Ἐν Κ/Πόλει, τῇ 25 φεβρουαρίου 1883.

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

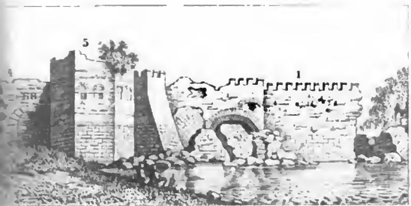
1) ΚΟΜΝΗΝΗΣ. Τόμ. Α' σ. 104.
2) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. Τόμ. Α' σ. 52.
3) *Constantinopolis Christiana*, αὐτ.
4) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 87.
5) ΚΟΜΝΗΝΗΣ, αὐτ.
6) Ἡ *Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 596
7) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, σ. 20.
8) *Μελέται*, σ. 61.
9) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 83.
10) ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ, αὐτ. σ. 365.
11) ΜΑΝΟΥΗΛ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ, αὐτ.
12) *DeConstantinopoleosTopographia*, σ.83-4.
13) *Μελέται*, σ. 14.
14) Αὐτ σ. 16.
15) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 150.
16) *Μελέται*, αὐτ.
17) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Α' σ. 197.
18) *Μελέται*, σ. 14.
19) Οἱ ἀριθμοὶ 182—6 ἐπὶ τῶν ἀπόψεων.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

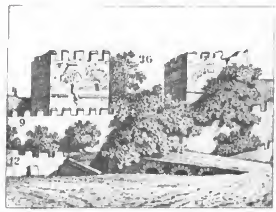
Σελ.	4.	στίχ.	14	ἀντὶ	Biondelmont	γρ.	Bondelmonti
»	7.	»	3	»	99	»	105
»	»	»	4	»	Ξυλοπόρτης	»	Πύλης Ἐιϐὰν Σαραΐου
»	»	»	»	»	176	»	173
»	15.	»	22	»	mur	»	tour

α.

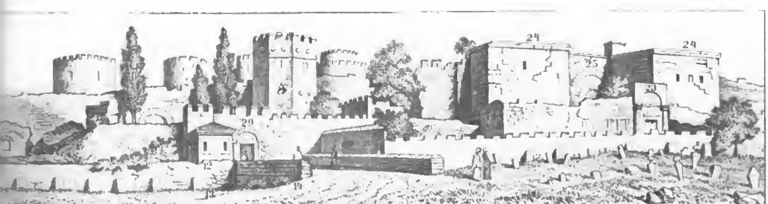
ΠΥΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

β.

ΠΥΛΗ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

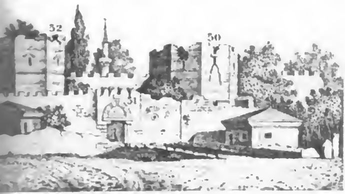
γ

ΓΕΔΗ-ΚΟΥΛΕ.

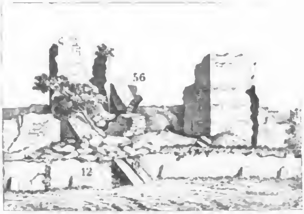
Πίν. Β'.

δ.

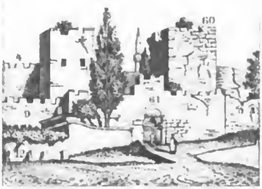
ΣΗΛΥΒΡΙ ΚΑΠΟΥΣΟΥ.

ε.

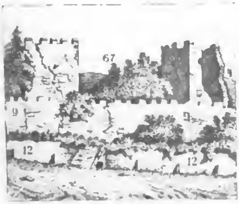
ΠΥΛΗ ΤΡΙΤΟΥ.

ϛ.

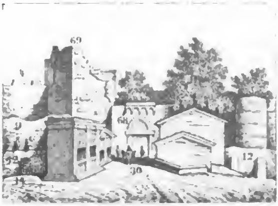
ΜΕΒΛΕΒΗ-ΧΑΝΕ ΚΑΠΟΥ.

ζ.

ΠΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ.

η.

ΤΟΠ ΚΑΠΟΥ.

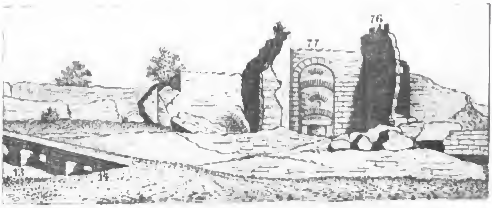
Πίν. Γ′.

θ.

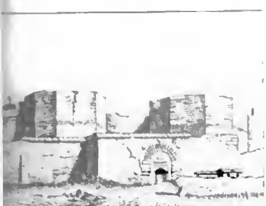
ΣΟΥΛΟΥ ΚΟΥΛΕ.

ι.

ΠΥΛΗ ΠΟΥΣΑΙΟΥ.

ια.

ΕΔΙΡΝΕ ΚΑΠΟΥΣΟΥ.

ιβ.

ΤΕΚΥΡ ΣΑΡΑΪ.

ιγ.

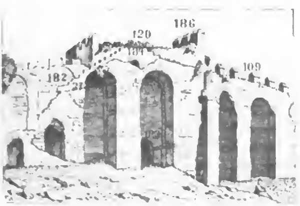
ΠΑΡΑΠΟΡΤΙΟΝ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ.

ιδ.

ΕΓΡΗ ΚΑΠΟΥ.

ιε.

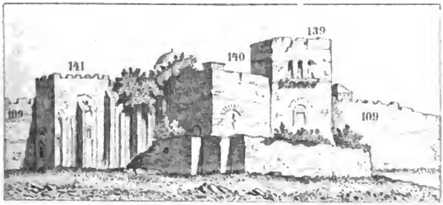
ΠΥΡΓΟΣ ΚΛΙΜΑΚΩΤΟΣ.

ιϛ.

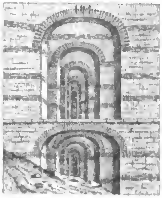
ΠΥΡΓΟΣ ΚΛΙΜΑΚΩΤΟΣ.
(ἔσωθεν)

ιζ.

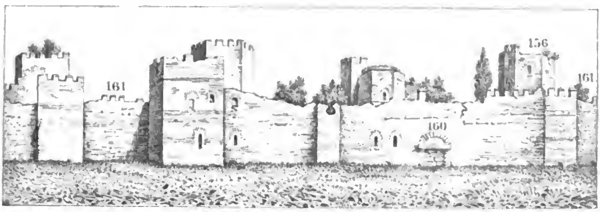
ΕΙΡΚΤΗ ΑΝΕΜΑ.
(ἔξωθεν)

ιη.

ΕΙΡΚΤΗ ΑΝΕΜΑ.
(ἔσωθεν)

ιθ.

ΛΕΟΝΤΙΟΝ ΤΕΙΧΟΣ.

κ.

ΞΥΛΟΠΟΡΤΑ.

Τιμᾶται φράγκων 6,50.